

**קובץ
ספרי
ערב
רב**

ספר הערב רב וכל המסתעף

ספר א' – מנהיגי הדור האחרון

ספר ב' – מנהיגי הערב רב והסטרא אחרא

ספר ג' – על פי ספרי קבלה

ט"ז בתמוז תשס"ז לפ"ק

יום שנעשה בו העגל על ידי הערב רב

עידה"ק בית שמש תובב"א

4

הוצאת:

"חברה מזכיי הרבנים העולמי"

מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס

כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI

MIFAL OILUMI L'HATZULAS HADAS

Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross

The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם את כל ספרי הערב רב

בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים

ולכל אחד ואחד מישראל – להציל את עם ישראל מן הערב רב

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

*** * ***

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס

בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין

רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

011-972-548-436-784

בעזהש"ת

קובץ ספרי ערב רב

כרך רביעי

ספר הערב רב וכל המסתעף
חלקים ט"ז י"ז י"ח

חלק ט"ז: ספר הערב רב וכל המסתעף
חלק ט"ז — ספר מנהיגי הדור
האחרון

חלק י"ז: ספר הערב רב וכל המסתעף
חלק י"ז — ספר מנהיגי הערב
רב והסטרא אחרא

חלק י"ח: ספר הערב רב וכל המסתעף
חלק י"ח על פי ספרי קבלה

יום הנורא ט"ז תמוז **שהערב רב עשו את העגל**

יום הנורא "ט"ז תמוז" שהערב רב עשו את העגל ב שנת ב' אלפים תמ"ט לבריאת העולם: טעו ישראל בהיותם למרגלות הר סיני (!), כי משה רבינו עליו השלום בושש לרדת מההר, וערבב השטן את העולם בחושך ואפילה, שיטעו לחשוב שמת (רש"י תשא), ויקהל הערב רב על הזקנים ותבעום לעשות להם אלהים אחרים אשר ילכו לפניהם וכו', ומשלא שמעו להם הרגום (תנחומא בהעלותך, י"ד).

הערב רב שחטו את חור

ויפנו לחור בן כלב ומרים הנביאה, ויוכיחם, ויהרגו גם כן (סנהדרין ז.), ויבואו לאהרן "ויבן (= הבין) מחור הזבוח לפניו" ונתיירא שלא ירצחוהו נפש, ויעש ביצוע בדין (שם), ויצא העגל הלז שנעשה מתכשיטי האספסוף ומעשה שטן הצליח שהיתה בו רוח חיים (רש"י תשא, ור' תוספות שאנץ סוטה י"ב).

הנשים לא התפרקו, על כן ניתן להם ראש חודש כיום מועד שלא תעשינה בו מלאכה (אורח חיים סימן תי"ז). ועיין עוד בלוח דבר יום ביומו מנהגי ראש חודש, ביום ל' בתשרי וביום א' בתמוז).

מהראוי לקרוא קריאת שמע בחצי היום כי בא שש, לפי מה שכתוב בתיקונים, תיקון ע' להגביר האמונה נגד הכפירה (מל"ח ט, ט).

בעזרת
השם
יתברך

ספר

הערב רב

וכל המסתעף

חלק ט"ז

מנהיגי הדור האחרון

ילקוט מאמרים דיבורי נבואה

ורוח הקודש מצדיקים

הקודמים מה שנבאו על

מנהיגי הדור האחרון הלזה

בעיקבתא דמשיחא.

יוצא לאור בעזה"ש על ידי

הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

טבת תשס"ה לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

המלחמה נגד הערב רב

מעשה נורא מהחפץ חיים:

ויעמד משה בשער המחנה ויאמר:

"מי לה' אלי"

ויאספו אליו כל בני לוי (שמות לב כו)

החילוק הגדול (אחר מעשה העגל), בין אלו ששמעו את משה שצועק מי לה' אלי, ורצו תיכף ומיד לקראת משה רבינו עליו השלום, ובין אלו שלא שמעו את הכרוז ולא הקשיבו בקולו של משה רבינו ע"ה.

בספר ליקוטי חפץ חיים דף קס"ח וזה לשונו:

רב אחד ביקר אצל החפץ חיים זצ"ל כשעמד לפניו שאלו החפץ חיים זצ"ל האם הוא כהן או ישראל? השיב לו הרב "ישראל" אני, אמר לו החפץ חיים "אני כהן" – חזר בעל החפץ חיים ושאלו: היודע אתה מה הנפקא מינה בזה שאני כהן ואתה ישראל? – ומיד השיב בעצמו: לכשיבא משיח צדקינו במהרה בימינו, יעלו כולם לירושלים וכל אחד מישראל יחפוץ להכנס לעזרה ולהקריב קרבנות ולעבוד את עבודת בית המקדש.

כולנו נרוץ אל שערי בית המקדש, וכשיגיע עד השער יעמדו שם שוערים ויבדקו את כל הרוצים להכנס, ואז יפרידו בין שנינו. לי יתנו להכנס פנימה, ואילו אתה תידרוש להישאר בחוץ.

קנאת הנשארים בחוץ תהיה גדולה עד מאוד, שהנה הכהנים יזכו לדבר הנכסף – לעבוד את עבודת הקודש, ולישראלים לא תינתן רשות לעבודה, המשיך החפץ חיים ושאל "היודע אתה מהו הגורם למצב זה? הבה ואספר לך: לפני כשלושת אלפי שנה, עמד משה במדבר וקרא: מי לה' אלי, אבות אבותי נזדרזו לשמע הקריאה והתייצבו לפני משה, אבות אבותיך לא נענו לקריאה. כשכר על היענותם לקריאה, זכו אבות אבותי במעלת הכהונה. וסיים החפץ חיים את דבריו באמרו: "לשם מה אני מספר לך את כל זה?

היות שלכל איש מישראל יש רגעים בימי חייו, שבהם הוא שומע קול פנימי המכריז ואומר:

מי לה' אלי?

כאשר תשמע קריאה זו ביום מן הימים מהדהדת בליבך פנימה, חושה, אל תעמוד!!! אל תחזור על השגיאה של אבותיך! אשר הפסידו לנצח דבר נפלא שיכלו לקבל בקלות, ולא נענו לקריאה. אלא רוץ מיד לקול הקריאה, לבל תחמיץ את ההזדמנות!!!

* * *

מנהיגי הדור האחרון

ילקוט מאמרים דיבורי נבואה ורוח הקודש
מצדיקים הקודמים מה שנבאו על מנהיגי
הדור האחרון הלזה בעיקבתא דמשיחא

א.

חזון הבעל שם טוב הקדוש זי"ע אשר חזה על
מנהיגי הדור האחרון

בעיקבתא דמשיחא יהיו רבי"ס כארבה לרוב – הם יעכבו את
הגאולה – יגרמו פירוד לבבות ושנאת חנם ומדות רעות -
מאוד צריך לדקדק אם הרבי הוא משורש רחמנים או
משורש פרה ראש ולענה

כתב בספר הקדוש אוצר החיים (בחומש היכל הברכה) להגה"ק
מקאמרנא זצלה"ה פרשת תצא מצות שליח הקן וז"ל: ומעתה
תדעו אחיי, שעיקר השמירה בפה עליון ותחתון, ולא כמו שנתפשט מנהג
הרע שבכל פנה ובכל עיר ועיר יש רבי, ומי שהוא מכת של רבי זה מדבר
סרה ופוער פיו לבלי חק על רבי שבעיר אחרת.

שמעתי ממורי וחמי שהיה תלמיד מובהק מרבינו הקדוש הצדיק
מוה"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב שפעם אחת נסע מרן אלוקי
קודש קדשים אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם טוב על הדרך
והלך אל היער להתפלל מנחה, וראו התלמידים שמכה ראשו מאוד
באילן וצועק ובוכה צעקות משונות ובכיה רבה והמה ראו כן תמהו
ושאלו פה קדוש מה זה ועל מה זה, והשיב שצפה ברוח קדשו על
הדורות שיהיו סמוכים למשיח וראה שיהיו רביים כארבה לרוב והם הם
יעכבו את הגאולה מלשלת האם מעל הבנים בכללות, ופשוט כי גורם
פירוד לבבות ושנאת חנם ואינו מלמד להסרים למשמעתו מדות טובות
וישרות ודרכי עבודה, ובפרט חלילה לדבר סרה נגד איזה צדיק או גדול
הדור או אפילו על שום בר ישראל המוחזק במצוות, והם מלמדים

בהיפך לעשות חוכא ומילולא מכל מי שאינו נוסע לרבי שלו וזה גורם פירוד לבבות ושנאת חנם ואריכות הגלות, ומאוד צריך לדקדק בדור הרע הזה מענין התדבקות הצדיקים אף על פי שהזהרתי כמה פעמים לדבק עצמו בצדיק הדור כי זה כל האדם ובלבד שיהיה באמת ובלב תמים כדי לקבל מלכות שמים, וצדיק הדור מעלה נפשו להאיר בהארה נפלאה בתורה ומצוות כמו שראינו בעינינו פעולות נסיעות אל הצדיקים, אבל בדור הרע הזה מאוד צריך לשמור נפשו, כי הרבה נוסעים כי בהפקירא ניחא לו לפרוק ממנו עול תורה ומצוות וכיוון שמקבל שם חסיד ועוזת פנים אז פורק עול תורה ומצוות לגמרי, ולכן תדקדק מאוד מעין נסיעה אם הרבי משורש בני ישראל רחמנים או משורש פורה ראש ולענה ותשמור פיך מלדבר סרה אם לא על מפורסם ברשעו, ואל תאשים אותי שדברתי עד כה מה שאין דרכי כי כך נצטויתי בחלום הלילה, עכ"ל"ק.

ב.

**נבואת הבעל שם טוב הנ"ל בנוסח אחר: יהיו
הרבה רבי"ס רמאים כמו עלי האילנות- הסימן
להכיר צדיק אמת אם נזהר משקר עד קצה
האחרון – צריך תפלה הרבה להנצל ממנהיג
שקר**

מהרה"ק ר' ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע

שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילים, פירוש קדוש אחד דהנה מי שנוסע לאיזה צדיק הוא צריך לתהות על קנקנו בשבע חקירות ובשבע בדיקות אם הוא צדיק אמת, ובפרט בעיקבתא דמשיחא אשר כבר ניבא הבעל שם טוב הק' זי"ע בעת שהלך עם תלמידיו בדרך והיה

שם הרבה אילנות אשר היו ממולאין בעלין הרבה אשר לא יוכל לספר והכה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את ראשו באילנות, ושאלו לו תלמידיו למה הוא עושה כן, והשיב הקדוש שתדעו שבעיקבתא דמשיחא יהיה אנשים שמכנים את עצמם בשם רבי ויהיו מרמאים ומטעים את הבריות הרבה כמו אלו העלין (וזקני הרבי ירחמיאל הק' זי"ע גם כן אמר על האופן) והסימן בזה הוא אם אחר הבדיקה יתוודע לך שהוא נוהר משקר עד קצה האחרון, אזי תדע שהוא צדיק, ובאם תשמע ממנו איזה דיבור של שקר, אזי למעה"ש הרחק את עצמך מעל גבולו כי הוא מצד הסטרא אחרא וצא טמא תאמר לו, ואל תשמע אליו כלל, כי אין לו חלק באלוקי ישראל, ואף אם יראה לך אותות ומופתים אל תאבה לו (ועיין באילנא דחיי פרשת תזריע ובמטעמי יצחק שם) והנה האדם צריך להפיל תפילה ותחינה לפני השי"ת שלא יבלה ייו לריק חס ושלום אצל צדיק שאיננו מסטרא דקדושה, ואזי השי"ת מצילו מכד"ר, וזה שאמר הכתוב שומר נפשות חסידיו מיד רשעים, אותן הרבנים שהם רשעים כי כל מי שאינו נפרש משקר לגמרי הוא רשע רחמנא ליצולן, והשי"ת ישמור את חסידיו שלא יבואו לרמאי כזה רק שיזכו אל צדיק האמת.

(ספר אור הנר – ענינים נוראים דף י"ג)

ג.

עוד מהרה"ק ר' ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע

**הבעל שם טוב עבר פעם ליד אילן עמוס עלים ונענה:
פאר משיח'ן וועלן זיין פאלשע רבי'ס אזויפיל וויפל
בלעטלאך סאיז דא אויפן בוים.**

הבעל שם טוב עבר פעם ליד אילן עמוס עלים ונענה: פאר משיח'ן וועלן זיין פאלשע רבי'ס אזויפיל וויפל בלעטלאך סאיז דא

אויפן בוים.

(סיפורי מרן הרמ"ח עמוד כ"ה, מהרה"ק ר' מאטיל מסלאנים זצ"ל)

ד.

**נבואת הבעל שם טוב הקדוש בשינוי קצת –
יהיו רעבי'ס כמו יאק מאק- רוב צרות ישראל
בא על ידיהם**

אך עתה בעקבותא דמשיחא חוצפא יסגי והיוקר יאמרי אני אמלוד, ומרן הקדוש קודש הקדשים רוח אפינו משיח ה' הריב"ש טוב בעת תפילת מנחה בדרך פעם אחת הכה בראשו ומרט שערו ואמר אחר כך שראה ברוח קדשו שקרוב לימי המשיח יהיה (רביעס יאק מאק) ועל ידי זה נאבדה האמונה, והקץ מתארך, וכמעט רוב צרות ורעות של ישראל בא מן זה השתררות וביטול תורה ותפלה ודרכים עקומים עקושות להיות לו דרך מעוקם, ומעקש דרכיו להתפלל שחרית ארבע שעות אחר חצות ומנחה שלשה שעות בלילה, ואשרי המדבק עצמו לצדיק אמת אשר ראשות בשמי השמים עליונים בהארות אור אין סוף.

חיכל הברכה – פרשת פקודי – דף שי"ח

(א"ה עיין דברי תורה להרה"ק ממונקאטש מהד"ת א' ט"ז שהביא זאת בזה הלשון: שהבעל שם טוב ראה ברוח הקודש מה שיהיה בדורות האחרונים רביים בזה הלשון: יאק מאק (כמו שומשמין) הרבה מאוד והמה יהיה מעכבים הגאולה, עד כאן דברותיו הקדושים.

ה.

בשם הבעל שם טוב זי"ע

קודם ביאת המשיח יהיו רבי'ס רשעים גמורים – דוד המלך עליו השלום התפלל שהשי"ת ישמור נפשות חסידיו מהם

[ואומרים בשם (הבעל שם טוב זי"ע) שאמר שקודם ביאת המשיח יהיה רבנים ואדמורי"ם שיהיו רשעים גמורים, ועל התמימים שלא יכרכו אחריהם חס ושלום, התפלל דוד המלך עליו השלום שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילים, וד"ל]. וגם יתברכו בעולם שוטים ושקרנים שיסייעו להם הרבה מאוד.
(אשרי האיש דף מ"ט למחריא"ז מרגליות)

ו.

בספר ארץ החיים מביא דברים הנ"ל מהרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע

(פב) פעם אחת התפלל בשבת קודש לפני העמוד, וכשהגיע לפסוק שומר נפשות חסידיו ומיד רשעים יצילים, אמר כמה פעמים בבכיה גדולה, אמר התפילה שאלו אותו התלמידים מה היה כוונתו בבכיה ובכפלו כמה פעמים הפסוק רבות רעות וכו', וענה בפה קדשו: אשר ראה בעיניו פקוחא שקודם ביאת הגואל יהיה מפורסמי הדור ימצא ביניהם מפורסמים שיהיו רשעים גמורים, ועל זה בכה שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילים.

(ארץ החיים א' פרק ב', נדפס בספר תלמידי הבעל שם טוב הקדוש
חלק ב"ד)

ז.

דברים הנ"ל מהרה"ק הנ"ל בשינוי קצת

והרה"ק מסטרעטין זצ"ל אמר משמו על הפסוק שומר נפשות חסידיו
מיד רשעים יצילם שאמר: לפני ביאת המשיח יהיו רבים
רשעים גמורים רחמנא ליצילן, אבל הן החסידים הם בתמימותם סוברים
שרבם הוא עובד ה' ולכן נוסעים אליו, לזאת התפלל דוד המלך עליו
השלום שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם שלא יכשלו חס ושלום
ברבים כאלו.

(אור עולם אות י"א)

ח.

היהודי הקדוש זי"ע

משיח צדקינו ישלח מעל פניו הרבה חסידים עם
מלכיהם בראשיהם שילכו לקראתו – לא יועיל טענת
החסידים שטעו בו, כי צריך להתפלל על זה כל ימיו –
יותר עבודה הוא להיות מחובר לטהור מלהיות טהור
בעצמו

אות ו') על הא דאמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המחובר לטהור
טהור, הקשה לו פעם אחת הרב הקדוש חכם הרזים מו"ה ש"ב
ז"ל מפרשיםחא אם כן לקתה מדת הדין, היתכן זאת שיתדמה לךצדיק

אמיתי אשר היה פרוש ומובדל מהבלי עולם הזה ועבד כל ימיו להבורא יתברך שמו במסירות נפש, והוא אך התחבר לו יהיה נעשה טהור כמוהו, והשיב לו כי להיות מחובר לטהור הוא עבודה יותר גדולה מלהיות טהור בעצמו, והובא דבריו אלה בכמה ספרים משמו, (ומתאימים דברים אלו לאשר שמעתי מפי ידי המנוח החסיד המופלג מו"ה יצחק בער הכהן משערקערשין, ששמע בעצמו מפי הרב הגאון הקדוש מו"ה ליבוש זצ"ל אבדק"ק צוזמיר תלמידו של היהודי הקדוש ביום ראשון דראש השנה סיפר בשם רבו היהודי הקדוש זי"ע כשיבוא משיח צדקינו אז ילכו לקראתו כל הצדיקים, ומנהיגי ישראל, עם אנשים החסידים אשר שאבו מימיהם ויהיו בניהם מנהיגים כאלה אשר משיח צדקינו יאמר להם גש הלאה עם החסידים שלך, (פעם אחת אמר משיח צדקינו וועט זיין זאגין פארט דיר מיט דיינע חסידים), ואז יקרבו החסידים ויבכו מאוד ויאמרו משיח צדקינו מה חטאנו ואשמנו הלא היה לנו אמונה כי הוא צדיק אמת, ומה תלונתך עלינו, ומשיח צדקינו ישיב להם כל ימיו של איש מהצורך לבקש מהבורא יתברך שמו כי יזכה להתקשר בצדיק אמת. והבורא יתברך שמו לא ימנע טוב מההולכים בתמים, ואם היה רצונכם באמת להתקשר בצדיק אמת היה מאיר לכם האמת, ובוודאי לא היה רצונכם האמת להאמת.

תפארת היהודי חידושי תורה וסיפורים

ט.

הרה"ק הנ"ל

גנה מאוד שראה ברוח קדשו שגם הענין של רבי"ס
יתקלקל ומה יעשו ישראל

(עוד שם) שמעתי מעשה מהרה"ק היהודי זצ"ל, פעם אחת היה

היהודי זצ"ל בלילה עם הרה"ק ר' שמחה בונם זצ"ל שהיה תלמידו, והיהודי לא היה ישן רק חושב וגנח מאוד, ושאל לו הר"ר שמחה בונם זצ"ל מה מע"כ גונח, ואמר היהודי זצ"ל, אני חשבתי שלאחר משה היו שופטים, ולאחר שופטים נביאים, ואחר כך אנשי כנסת הגדולה, ואחר כך היו תנאים ואמוראים ופוסקים, ואחר כך היו מוכיחים לשם שמים, ואחר כך נתקלקלו שנתרבו המוכיחים שלא לשם שמים, ואחר כך התחילו רבי'ם, על זה אני גונח שאני רואה שגם זה יתקלקל מה יעשו ישראל. ע"כ.

נפלאות היהודי, (חידושי תורה דף 46)

י.

נבואת הרה"ק מרוזין זי"ע

בעקבתא דמשיחא ירד אש מן השמים לנביאי הבעל, ויהיו נסיונות גדולים ועצומים – אני מודיע זאת למען תדעו להזהר

וכבר הזהירו על זה רבותינו הצדיקים והקדושים מדורות שלפנינו שראו ברוח קדשם מה שיארע לנו מהנסיונות בעיקבתא דמשיחא, ושמעתי מפי תלמיד חכם מפורסם ואיש מהימן ששמע כמה פעמים מאביו ששמע מחותנו אשר היה רגיל אצל הרב הקדוש מרוזין זי"ע יותר מעשרים שנה, ושמע מפה קדשו דיבורים אלו, תדעו דכמו שירד אש מן השמים לאליהו בהר הכרמל ולא ירד לנביאי הבעל, בעיקבתא דמשיחא יהיה ההיפך שירד אש מן השמים לנביאי הבעל ויהיו הנסיונות גדולים ועצומים קשים ומרים, ואני עומד ומזהיר לכם על זה למען תדעו להיות זהירים בדבר, וכעין זה מקובל מהרה"ק מראפשיץ

זי"ע ועוד צדיקים וקדושים שהגידו מראש גודל הנסיונות שיעמדו
לנגדינו והזהירו על זה.

(על חגאולה עמוד קל"ו)

יא.

השלמה על דברים הנ"ל

המקרב רחוקים ומרחק קרובים בידוע שהוא מנהיג שקר

הנה ידוע שהאיש המהימן שממנו שמע רבינו הדברים הנ"ל הוא הרב
הגאון הישיש מזה"ר שמואל בנימין שישא עליו השלום ששמע
מר' יעקב הנ"ל עוד דברים נוספים שהיה מקובל אצלו מהרה"ק מרוזין
זי"ע שנראין כמו השלמה לדברים הנ"ל שאמר: תדעו שקודם ביאת
המשיח כמו שיהיו גדולים וצדיקים שיבררו גם כן מהתורה נביאים
כתובים ש"ם בבלי ירושלמי וכו', היפוך מדרך האמת כדרך הרשעים
ותדעו להשמר דמאד מהם. ושאלו אותו אם כן איך נוכל להכיר אותם,
והשיב שהמבחן הזה יהיה בידכם שבאם על אנשים יראים וכשרים ימצא
תמיד חובה, וירחק אותם ועל רשעים ימצא תמיד זכות ויקרב אותם הרי
זה סימן שהוא גם כן מהם והרחק תרחיקו מאתו, עד כאן דברותיו
הקדושים.

יב.

**הרה"ק מרוזין בימיו: גם הצדיקים תמהין מה פעל אל
– בימינו יאמר, המנהיגים הם הגורמים החשכות
הגדול**

וקדושת זלה"ה בייטב פנים (אבני זכרון לראש השנה וליום
הכיפורים) מביא בשם רבינו הקדוש אור ישראל מרוזין
זלה"ה שפירוש מאמר הכתוב (במדבר כ"ג) כעת יאמר ליעקב ולישראל
מה פעל אל, כי בימים הקדמונים היתה הנהגתו יתברך נעלמת מעיני
המונים, אבל גילה סודו אל עבדיו הנביאים והצדיקים, אבל עתה
בעוונותינו הרבים צרות תכופות זה לזה צרורות על שכמנו אשר גם
בעיני ישראל הם בני העליה יפלא מה זה ועל מה זה עשה ה' ככה, וז"ש
כעת יאמר ליעקב ולישראל הם שני מדרגות המונים ובני עליה, בלשון
תמיהה מה פעל אל, ע"כ. ומסיים אא"ז זלה"ה שם, והגדותיו בשמו לפני
מורי זלה"ה והוטב בעיניו, עכ"ד.

ולפי מצד דורנו אפשר לפרש הפסוק כעת יאמר ליעקב ולְיִשְׂרָאֵל
שהוא כמו בשביל ישראל בסיטבת ישראל ובעבורם (ומצינו כמה
פעמים שהלמ"ד משמשת במקום בעבור ובשביל) ותהיה כוונת הכתוב
כעת יאמר ליעקב ולישראל כלומר בשביל מעשי ישראל הם מנהיגי
הדור יאמרו מה פעל אל, כי מעשי המנהיגים גורמים לחשכות ולהסתר
פנים הנורא עד דתמהיו ושיילין מה פעל אל, והבורא כל העולמים יעזור
שנוכח לראות מהרה בישועת כל ישראל, ובשמחתן בהתגלות כבוד
שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

דברי יואל פרשת נשא עמוד קפ"ח

יג.

הרה"ק ר' שמואל מסלונים זי"ע

**מדרש לפני הגאולה תרד אש מן השמים לצדם של
הפורקי עול – זה יהיה הבירור האחרון שלא יתבטלו
בני ישראל הכשרים אפילו בני מופת זה**

בא אתה וכל ביתך אל התיבה, התורה הקדושה היא נצחיות וכל דיבור מתוכה נוגע לכל איש מישראל בכל עת, כשם שיש פרשה בתורה כי תצא למלחמה על אויביך (דברים כ- כ"א) ופירשו בספרים הקדושים שהכוונה על מלחמת היצר שבכל זמן, כמו כן יש לומר שענין התיבה הוא א יידיש ווארט, בכח התיבה שיהודי מוציא מפיו לפני הקדוש ברוך הוא בבחינת אמת, יכול הוא להינצל ממי המבול הזידונים ולטהר את עצמו מכל מיני רתיחות דם טמא, ובמיוחד בזמן הסתר כמו של ימינו, שהחשכות גדולה, צריך לעשות בחינת תיבת נח שהתאחדו בתוכה כל מין טהור, דהיינו שכל היהודים הכשרים יתאחדו ויתקשרו באהבת חברים אמיתית, והנה איתא במדרש, כי בימים שלפני הגאולה האמיתית כאשר יצטרכו כבר להקים את בית המקדש יתפלגו בני ישראל לשני צדדים, הכשרים באמת יחפצו באותו כהן גדול שהם יבחרו בו כמתאים לעטרה זו, ואילו הפורקים עול יאמרו שהם היהודים האמיתיים, והם הם שצריכים לבחור את הכהן גדול כפי הבנתם, וכריעו אז ביניהם בדרך הבחי' שהיתה בימי אליהו ז"ל, דהיינו שיעשו ביניהם סימן שכל מי שיענו לו באש מן השמים האמת אתו, והנסיון הגדול יהיה אז באופן זה שהאש מן השמים תרד לצדם של אלו שהתרחקו מן התורה והם יצליחו במלחמתם, אך זה יהיה הבירור האחרון כי הכשרים באמת לא יתבטלו אפילו בפני המופת הזה, והעצה להחזיק מעמד במצב נורא זה לכל יהודי היא שיהיה מקושר לצדיקים וליהודים כשרים

המקושרים לתורה, כי התורה היא נצחית, ובכת זה אפשר להחזיק מעמד בכל העתים והמצבים.

דברי שמואל פרשת נח

יד.

הרה"ק מלובלין זי"ע

בעוון המנהיגים שכל אחד אומר אני אמלך נידחת הגאולה

ט"ו. ושמעתי מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש רבינו יחזקאל משינאווע זי"ע בשם רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע כי פעם אחת הגיד בשמחה שרואה ברוח קדשו הגאולה קרובה מאוד, וכבר החלו הבני משה להתעורר לילך להלחם בעדנו כי כן הוא העת רצון מן השמים, וזמן קצר אחר זה בכה (הרבי מלובלין) מאוד, ואמר כי רואה ברוח קדשו שיצא כרוז מן השמים שיחזרו מהליכתם וערכיתם למלחמה בעדנו מפני כי הגאולה נדחית לזמן בעוון המנהיגים בדורנו, שכל אחד אומר אני אמלך, עד כאן דברותיו הקדושים, ואנן מה נעני אבתריה, על אחת כמה וכמה בדור השפל החשוך הזה, ה' ירחמנו ב"ב.

(דברי תורה מהרה"ק ממונקאטש, מהדו"ת א' ט"ו)

טו.

הרה"ק מראפשיטץ זי"ע

קודם הגאולה יהיו ראשים שהס"מ ירכב עליהם – לא יהיו ניכרים – בהכרח להכניע א"ע

על זה אמר מורי הקדוש רבינו נפתלי (מראפשיטץ) אל הצדיק ר' מרדכי ליפא בעיר ראווע, דע ידידי שקודם ביאת משיח יהיה ראשים שהכלב הס"מ יהיה רוכב עליהם, ולא יהיה ניכרים, ובהכרח להכניע א"ע, כי מי יודע מה בלבו, ולא יכול להנצל מהם אלא הלומד תורה לשמה ויש לו אמונה, ומה נפקא מינה מזה שאמרתי לך, כי חלילה שיעלה על מחשבה כזאת כי ה' יראה ללבב ולא האדם, אלא שתבקש רחמים בבכיה לפני השי"ת ינחנו בדרך אמת, ע"כ אמרי קודש. (זוהר חי פרשת ויחי דף תכ"ו)

טז.

עוד מהרה"ק הנ"ל

רב העיר עם אשה נכריה (מינות) ויאמרו אחריו אין קדוש כמורה

כמו ששמעתי מפה קדשו אדמו"ר הרב הצדיק הקדוש ר' אברהם שמחה זצ"ל הרב מבארניב ומנוחתו כבוד פה עיר הקודש ירושלים ת"ו, שאמר בשם זקינו הרב מראפשיץ זצ"ל, שאמר דעו כי קודם ביאת המשיח יתרבה כל כך השקר בעולם עד שרב העיר יסע יחדו עם אשה נכריה (כוונתו על מינות) בעגלה אחת, ורבים מבני העיר יאמרו אחריו אין קדוש כמורהו וכו'. ע"כ מה ששמעתי מפיו הק' הנ"ל.

(אשרי האיש דף מ"ט)

יז.

עוד מהרה"ק הג"ל

**כל האדמורי"ם יסעו ביחד עם הבעל דבר על קרון,
ביקש מבניו שלא יעזרו לדחוף הקרון.**

שמעתי מפי עד שמיעה, אשר מרן ז"ל סיפר מהרה"ק מראפשיטין שאמר, אשר לפני ביאת המשיח יסע הבעל דבר על קרון, וכל האדמורי"ם יסעו עמו על הקרון, ואמר הרה"ק לבניו חק' הלא גם אתם תהיו רבי'ם, בעט איך איך איר זאלט כאטש נישט העלפן שטופן דעים וואגן, עד כאן. ועל זה סיים מרן הקוה"ט זי"ע (מסאטמאר) אל העלפן זיי שטופן, ע"כ.

(מכתב התעוררות עמוד ע"ג)

יח.

הרה"ק ר' דוד מלעלוב זי"ע

**בדור האחרון יהיו רבי'ס שיסעו בשיבת קודש –
בהכרח ילכו לקבל פניו מפני פיקוח גפש – ביקש מבניו
שלא יעזור להם על כל פנים**

הרה"צ מוואידיסלאב ז"ל סיפר כמה פעמים מה שמקובל אצלו מבית אבותיו, שזקיניו הרה"ק והנורא ר' דוד מלעלוב זי"ע אמר פעם אחת לבניו הרה"ק ר' משה מלעלוב זי"ע בזה הלשון: משה לעבן, זאלסט

וויסן, פאר משיח וועט קומען וועלן זיין רעביס וואס וועלן קומען צו פארן אום שבת און אוועקפארן אום שבת, און דער גאנצער עולם וועט ארויסגיין באגלייטן, און דו וועסט אויך מוזן ארויסגיין, ווייל אויב נישט וועסטו זיין איינגעשטעלט מיטן לעבן, און דער וואגן וועט אריינפאלן אין בלאטע, און דער גאנצער עולם וועט העלפן ארויסשטופן זאג איך דיר, געדענק אז עס איז שבת קודש זאלסט כאטש נישט העלפן מיטשטופן די וואגן. עד כאן לשונו הקדוש.

יט.

אפילו צדיקים יהיה להם נסיונות באמונה – העצה לפרסם, שאני אמרתי זה מראש

בסוף ספר תפארת ישראל הביא שם מבעל אור המאיר מזיטאמיר כעשרה מינוט לפני פטירתו ביום ערב חג השבועות הגיע אליו תלמידו הגאון הגדול ר' שניאור מסאסטוב ז"ל ואדמו"ר ז"ל שכב ופניו אל הקיר אז הסיב את פניו ואמר זה אתה הוא שניאור, עוד יהיה זמן לךפני ביאת המשיח שאפילו איש כמוני וכמוך יהיה להם צורך להתבודד בפינה לעשות חשבון אם אמונתו שלימה שיש בורא בעולם, והעצה לזה שתפרסם שאני אמרתי את זה מראש.

ב.

בעיקבתא דמשיחא יתפשט האפיקורסות אצל רבנים יותר מפשוטי עם – הפשוט יבזה את הרב שנכנסת בו אפיקורסות

בספר זכרון יעקב יוסף (מערכת צ') כותב שמעתי מאחד מידידי שראה בספר הקדוש רב ייבי מאיש אלוקים קדוש רי"י מאוסטרהא זצלה"ה שפירש המשנה סוטה בעיקבתא דמשיחא חוצפא יסגי, כי קודם ביאת המשיח תתפשט האפיקורסות אפילו אצל רבנים, ופשוטי עם לא יזיק להם כל כך, כמו שדרך תולעת העש שאוכל בגדים מתפשט דווקא בבגדים חשובים כמו של צמר ומשי אבל לא של שק, כמו בן קודם ביאת המשיח יתפשט אצל הרבנים שאינם נשמרים מן האפיקורסים וכו', ואיש הפשוט יבין שהרב הוא אפיקורס ויבזה אותו, והרב יאמר לו חצוף, והפשוט ישיב, אמת שזה חוצפה ממני לבזות את הרב ואני חצוף, אבל אתה באמת אפיקורס, וזה פירוש המשנה, בעיקבתא דמשיחא חוצפה יסגי, היינו שיהיו הרבה מחוצפים שיבזו את הרב שנכנס בו אפיקורסות.

כא.

הרה"ק מקאצק והרה"ק מלעכוויטש זי"ע

**אפילו רבי'ס יהיו צריכים רחמים שלא יפלו למינות –
זהו חבלי משיח שיצמח אצל כל צד מינות**

בספר אמת ואמונה דף ו' ע"ב שנדפס בשנת תרס"ח בפעירטקוב בהסכמת הגאון ר' חיים מבריסק זי"ע, כתוב שם בזה הלשון,

ואם רצונך לדעת מנא אמינא לה שבעיקבתא דמשיחא שדא תיכלא בכולא בענין האמונה ר"ל, הנה מלבד מה שהגידו רבותינו ז"ל חדשים גם ישנים בספריהם הקדושים, שעיקר הברור בכלל יהא באמונה, יש לי בקבלה מה ששמעתי באזני מראש כל בני הגולה אדמו"ר מסאכטשוב שליט"א (זצ"ל) בשם חותנו מקאצק זצוקללה"ה זי"ע שבעיקבתא דמשיחא וועלין דארפין אפילו וויסע זשיפעצים רחמים נישט אוועק צופאלן אין מינות, גם שמעתי מהרב הצדיק וכו' ר' משה מקאברין זצוק"ל שאמר בשם הרה"ק מלעכוויטש ז"ל, כי זה ענין חבלי משיח, סי וועט זיך ווידמען אין יעדערין א צד מינות, רחמנא ליצלין.

כב.

הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע

אפילו הצדיקים יהיו נבוכים באמונת המשיח מרוב ההסתר

ס"א) כתב לי מחותני הגאון החסיד אבר"ק סעאראצק שי' סיפר לו הרה"ק ר' שמעיה שלמה ז"ל בשם אביו הקדוש ר' יעקב ארי' מרדזימין (תלמיד הרה"ק מהר"י מזוארקין) ששמע מהרבי ר' בונם שקודם ביאת המשיח יהיה הסתר גדול כל כך עד שלא יבינו גם הצדיקים שהולכים בבגדי לבן, היכן ואמתי, ויהיה נבוכים גם כן באמונת המשיח. (שמחת ישראל, מאמרי שמחה)

כג.

דברים הנ"ל בשינוי קצת

ס"א) כתב בספר גאולת הארץ (דף ו') שמעתי מהרב הצדיק מראדזמין זי"ע ששמע מפי רבו הרה"ק מו"ה ר' שמחה בונם מפרשיסחא זצ"ל, שקודם ביאת המשיח אף הצדיקים המפורסמים יהיה נבוכים חס ושלום באמונת ביאת המשיח, מרוב ההסתער שיהיה אז בעניני הטבע, ואין זה מהנמנע אחרי שני אלפים שנה לערך מחורבן הבית וכו' ע"ש. ועיין לעיל אות ס"א.

(שם)

כד.

הרה"ק הרי"מ מגור

**אם יהיו מנהיגים לפני הגאולה שינטו מדרך השי"ת
לפי פשוטי, לא ישמעו להם**

ד) בסוף ספר חידושי הרי"ם על מס' גיטין והלכות קידושין אשר נדפס בווארשא בשנת תרל"ו כתב שם בהשמטות לפרשת שלח, וזה לשון קדשו: כתיב בפרשת ציצית לתקן חטא המרגלים ולא תתורו פירוש רש"י לבא ועינא שני מרגלים, והיה חטא שהגם שהעשרה נשיאים עיני העדה אמרו כן, היה ראוי לבני ישראל שלא תתורו אחריהם, והוא ללמד לכללות ישראל שהגם שיהיו נביאי שקר או מנהיגים כירעבם ושאר גדולים, ויראו שנוטים מדרך השי"ת לפי פשוט, לא ישמעו להם כלל, ואפשר יהיה עוד נסיונות כאלו קודם הגאולה, עד כאן לשונו הקדוש. (וכ"כ בספר הזכות פרשת שלח להנ"ל)

כה.

אפילו לבושי בגדי לבנים יקשה עליהם האמונה

קודם ביאת משיחנו יהיה אז רחמנא ליצלן צרות גדולות ונוראות, ומפני זה אז אפילו אנשי צורה בבגדי לבנים (בל"א וייסע ואפיצעס הוא מלבוש הצדיקים אז) יקשה עליהם מלאחזו (בל"א אונציהאלטין) בשמע ישראל, וכמ"ש שישאר כי אם אחד בעיר ושנים במשפחה (ואחרי זה הכה באצבע צרדה שלו ואמר:) לא כן הוא אלא אחד בעיר יציל על כל העיר ושנים במשפחה יציל כל המשפחה. חידושי הרי"ם גלות וגאולה

כו.

הגר"א זי"ע

עיון הדור של עיקבתא דמשיחא יהיה שיעמידו דיינים ופרנסים שאינם נוהגים – יתגבר החוצפה אף בזקנים וגדולי הדור – יתחייבו כליה בעיון החנופה – אך הקדוש ברוך הוא ירחם עליהם כי לא עשו רק מחמת יראה מבעלי אגרופין

בחצר גנת ביתן המלך. שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי וכו', עד והיינו דכתיב וכו', ענינו כי הכלייה דמגילה זו מרמז על גמר הכלייה שבעקבות משיחא כמו שכתוב ובעת ההיא יעמוד מיכאל השר הגדול כמו שכתוב בחלק ל"ח עיין שם.

ושאלו מפני מה נתחייבו וכו' שבאותו הדור וכו' אמר להם אמרו אתם, שקשה לכם דווקא שבאותו הדור הא בלאו הכי לא קשיא לכם על חיוב הכליה אם כן אמרו אתם, א"ל מפני שנהנו מסעדתו של אותו הרשע, מתאוותיו של יצר הרע וממשותיו, אבל זה קשה לנו הלא רבים שתו מזה מכמה שנים מימות עולם ומה חטאו אותו הדור יותר, וא"ל כי זה בלאו הכי אי אפשר לומר דאם כן אותם שהלכו אחר המשתה יהרגו, וזהו אמרו אם כן שבשושן יחרוגו וכו', א"ל אמור אתה א"ל מפני שהשתחוו לצלם, והענין כי בעיקבות משיחא חוצפא יסגי (סוף סוטה) ונערים ילבינו פני זקנים וזקנים יעמדו מפני נערים, וזהו כוונתם שאמרו (תגינה י"ד) י"ח חללות של ישעיה ולא נתקררה דעתו וכו', וזה קשה להולמו וכי סלקא דעתך שישעיה שונא לישראל הית, אלא דכל דוחקין דעבדין לישראל בגלותא מקרב פורקנא כמ"ש אנרא דכלה דוחקא, ולכך כל הקללות הן לטובתן לקרב הגאולה ואף על פי כן לא נתקררה דעתו עד שאמר ירהבו נער בזקן, שאז וודאי אתי משיחא דבעקבות משיחא חוצפא יסגי, והענין של החוצפא ההיא כי מעמידין דיין ופרנס שאינו הגון, ואמרו (סנהדרין ז') כל המעמיד דיין שאינו הגון כאילו נוטע אשירה וכו', ובירושלמי קראם אלהי כסף ואלהי זהב (עיי' שם במהרש"א) ולכך נערים פני זקנים ילבינו, אבל זקנים יעמדו מפני נערים מי הכריחן לכך, אלא שגברה החוצפא והוא אף בזקנים ובכולם גם בגדולי הדור, ואמרו (סוטה מ"א) בשעה שהחניפו לאגריפס המלך נתחייבו שונאיהם של ישראל שבאותו הדור כליה, ולפיכך נתחייבו ישראל שבאותו הדור דווקא. א"ל וכי משוא פנים יש בדבר, בשלמא על סעודתו לא מצינו בפירוש שנתחייבו כליה אבל עבודה זרה קשה, א"ל הם לא עשו אלא לפנים מחמת יראה שהם בעלי אגרופין על פי פקודת השרים מעובדי כוכבים כמ"ש בירושלמי, אף הקדוש ברוך הוא לא עשה אלא לפנים.

פירוש הגר"א ע"ד חרמו מגילת אסתר א'

כז.

החתם סופר זי"ע

**בעקבתא דמשיחא יעמדו מנהיגים לישראל בעלי זרוע
מהערב רב – אם כן יהיו המנהיגים חס ושלום אז...
שלא יזכר שם ישראל עוד ח"ו – אך קיום היהדות
יהיה, שלא יגורו מפניהם אם יאמרו נגד התורה
וקבלת האבות**

מובא בספר לב העברי חלק א' דף ל"ג ע"ב, וזה לשונו: בעשרה מאמרות דורש מאמר מתניתין דסוף סוטה, בעיקבתא דמשיחא אז רק היראים אשר יהיה להם אומץ דקדושה לא ישאו פני גדול, ולא יגורו מפני איש אלא יעמדו בתוקף עוז על אמונתם עד ביאת הגואל, וכעין זה שמעתי מעשה הנעשה אצל רבינו זצ"ל, (מובא דבריו בספר חוט המשולש דף מ"ב קצת בשינוי לשון).

פעם אחת היה רבינו (החתם סופר) זצ"ל בקיץ מקום סמוך לקהילתנו פרעשבורג לשאוב אויר צח, ותמיד דר במדור בית נכרי, פעם אירע שהיה משנה דירתו והלך לגור אצל בן ברית איש נכבד וירא אלוקים אבל היה עם הארץ גדול, ולא עברו ימים, עד ששמע רבינו שהבעל האכסניא מדבר עליו מאוד, ושלח תיבה, לקראתו אם אמת הוא, וענה כי אמת הדבר ושאלו מה ראית ממני, והשיב שראיתי מאחורי הדלת את רבינו שישב לסעוד בצהרים בשבת קודש בלי קידוש, ואיזה יהודי אוכל בלא קידוש, והוא לא ידע כי כבר קידש אחת תפילת שחרית, ובלילה הרחר רבינו ז"ל על מה עשה לו ה', היא סיבה שלעת זקנותו יאמרו עליו בפומבי שהוא עברייך, ועלה בדעתו מפני שעבר על דברי חכמינו זכרונם לברכה עם הארץ חסיד אסור לדור בשכנותו, ועדיין לא

נתיישב בדעתו, כי אמר הלא הייתי יודע מהגמרא הזאת, ולמה לא נתן ה' בדעתי האי גמרא, ולא הייתי משנה דירתי, שוב אמר נתת שמחה בלבי ה' על זה הייתי מצטער כל ימי הלא יעמדו על ישראל טרם ביאת הגואל ב"ב רועים רעים בני ערב רב בעלי זרוע, כמבואר במתניתין ובזוהר הקדוש, וחרהרתי שאם כן יהיו המנהיגים חס ושלום, ואז לא יזכר שם ישראל עוד בזמן ההוא, וזה הראה לי כמה גדול מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה במס' ביצה כ"ה, למה נתנה תורה לישראל, מפני שהם עזין, חזי אנן אני זקן ורב גדול וכמה תלמידי חכמים באים לקבל פני, אפילו הכי אמר האי בעל אכסניא עם הארץ כי אני עברין חס ושלום, למה, מפני שהוא ראה מאבותיו שעושין קידוש בשבת קודש בצהרים, ואני לא עשיתי כן, אם כן לא אתי'אש, ומובטח אני כי הנאמנים לה' לא ישאו פני איש, המעשה הזאת סיפר רבינו ז"ל כמה פעמים לתלמידיו אשר הם בחיים אתנו היום, עד כאן תוכן דברי הלב העברי.

(עיין לקמן פרק י"ט אות ט"ז מאמר זה קצת באופן אחר)

כח.

אחד מזמני הגאולה היותר בטוחים כשישראל הם בתכלית השפלות שאין למטה ממנו, וזה על ידי שפלות המנהיגים, ועל ידי זה יביט פני משיחנו

כתיב מגנינו ראה אלוקים והבט פני משיחך כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלוקי מדור באהלי רשע כי שמש ומגן ה' אלוקים חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים, (תהלים פ"ד).

הנה פסוק ראשון מגנינו ראה אלוקים וגו' יראה דנוגע עיקר להא דידן, כי השומע ישמע ויאמר בלבו זה נאה דורש ונאה מקיים כי

משון כן נסעתי וברחתי מהעיר להגן עליהם מבחוץ, כמו שהם סוברים בעוונותינו הרבים שאני להם למגן, אבל לבבי לא כן ידמה כי ברחתי לנפשי הלא כתיב מי האיש הירא ורך הלבב, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה (סוטה מ"ד ע"א) מעבירות שבידו ואפילו שח בין תפלה לתפלה חוזר עליה מעורכי המלחמה, אחיי ורעי מי ישמע ולא יחוש הלא עבירות כאלה כהנה וכהנה עברו ראשי וכמשה כבד כבדו ממני, ואיך אשא ואסבול כל אלה- ועד כה דברנו בגאוני עולם צדיקים המגינים על דורם כחומה אשר היה נקיים וחרף מפשעים, אבל לאזוב הקיר כמוני תחילו אחי, ואם עלי תשאו פניכם, או לאותה בושא או לדור שכך עלתה בימיו, שיהיה קהל גדול וחשוב מעם ה' נתונים בספק סכנה, ויהיה עיניהם נשואות לעני ואביון, אתה ה' הביט וראה עמידתנו דלים וריקים הלוא אתה הלוא אתה ידעת לאיזה שיעור מהשפלות הגיעו בניך אם אלי ישאו עיניהם ויכרעו ברכם, והנה ידוע כי משיח צדקינו סובל מרעין בישין בעוונותינו יום יום, והקדוש ברוך הוא כמסתיר פניו ממנו עד עת קץ אז ירא ה' ויביט עליו הבטח לטובה, וכמ"ש רמב"ן גם כן בפסוק וירא אלוקים את בני ישראל וידע אלוקים עיין שם (שמות ב' כ"ה).

והנה אחד מזמני הגאולה היותר בטוחים הוא בהיות ישראל בתכלית השפלות שאין למטה ממנו אזי על כרחך יביט פני משיחו למשו שמן משחת קודש, ובמה יודע איפה שפלת בני ישראל הוא בראות אלוקים את מגינם אשר יבטחו בו אזי יראה ה' כמה מהשיעור שפלות הגיעו שאין למטה ממנו, וזה שאמר קרא מגיננו ראה אלוקים אותו המגין שאנו חסים בצילו ועל ידי זה והבט פני משיחך הבטח לטובה ולשנת גאולה.

חתם סופר דרוש לח' תמוז תקס"ט

כ"ט.

רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע

**אם החתם סופר אמר כן בימינו אנן מה נענין אבתריה
– על ידי התמורה הגדולה אין עצה אחרת רק לזכות
אל הגאולה**

ובמנו שכתב החתם סופר זלה"ה לפרש הכתוב מגינינו ראה אלוקים
והבט פני משיחך, שהקדוש ברוך הוא יראה מי המה המגינים
על ישראל ויתראה שאין לנו עצה אחרת אלא הבטת פני משיח צדקינו,
ואמר זה החתם סופר זלה"ה בדורו, ואנן מה נענין אבתריה בירידה
הנוראה שאין לה דמיון וערך לדור שלפנינו, ובפרט בהתמורה הנוראה
שקרה בזמנינו שהגענו בעוונותינו הרבים לדור שכולו חייב כאשר
התנבאו חכמינו זכרונם לברכה, וזה על הגאולה ועל התמורה שבדור של
התמורה נזכה לגאולה כי אין לנו עצה אחרת, והוא רחום יכפר עוון ולא
ישחית וישלח לנו את אליהו זכור לטוב להשפיע דעת על ישראל להשיב
לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ונזכה לגאולה שלימה ואמיתית
ולראות בנחמת ציון וירושלים, ובישועת כל ישראל ושמחתן על ידי דוד
משיח צדקינו, במהרה בימינו, אמן.

קונטרס על הגאולה ועל התמורה דף קפ"ז

.9

**משה רבינו עליו השלום צפה תכלית השפלות של
דורות האחרונים עם מלכיהם בראשיהם ונתיירא**

מאוד – הקדוש ברוך הוא נחמו שאדרבה על ידי זה יצמח ישועה גדולה

והנה מקום יש בראש לומר שכשראה משה רבינו עליו השלום דורות האחרונים איך שהגיעו לתכלית השפלות בביטול תורה ותפלה ופרנס שלהם גם כן לפי הדור ואין נביא ומוכיח על פשעם וחטאתם ולהלהיב את לבם לאביהם שבשמים, ועל ידי זה מגושמים המה בתכלית הגשמיות על כן נרתע משה רבינו עליו השלום לאחוריו והיה מצטער מאוד על המראה הזה, אמנם אחר כך נתיישב לבו והיה למנחם ולמשיב נפשו, שאדרבה מזה יהיה קידוש השם יתברך שיתגלה שמו יתברך עלינו ויצמח ישועה גדולה לישראל כי על ידי שאומה הישראלית חהם בתכלית השפלות ובמעלה התחתונה נעשה דוגמת השבירות הכלים הידועים כנ"ל, ואם כן אחר כך יתחדש כנשר נעוריהם ויזכו אחר כך לעולם החדש חיי נצחית (ועיין בספר 'שמח משה בפתיחה לספר בראשית מה שאמר שם לפ' הפ' נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל) וזהו היה כוונת משה רבינו עליו השלום בענין שבירת הלוחות לעיני כל ישראל ר"ל כיוון שאנשי דורות האחרונים בראותם בימיהם איך שהגיעו לתכלית השפלות עם מנהיגיהם ומנחלם גם כן לפי דורם ואם כן ייראו לנפשם ויחשבו בלבם שחם ושלוש נתחייבו שונאי ישראל כליה על כן הראה להם משה רבינו עליו השלום שבירת הלוחות לעיניהם דייקא שלא יפחדו כי אדרבה על ידי השבירת הכלים יצמח ישועה גדולה וקידש שמו יתברך עלינו שיתחדש עולם חדש ותיקון כל פגם בחיי נצחית.

קדושת יום טוב פרישת ברכה

א.

הרבה מנהיגים אשר בדור הקדוש היו נחשבים עוד לעובדי עבודה זרה, בדור הזה נעשו מנהיגים ורבי'ס

מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו וכו' ויל"ד דהוא ליה מתחילה היו אבותינו עובדי עבודה זרה, דלא יתייחס שם זה ע"ש הפעולה, וכי בשביל שהיו עובדי עבודה זרה היו אבותינו וצריך ביאור הכוונה, ונראה דמצינו בפסוקים שמנהיג ומורה דרך מכונה בשם זה כמ"ש באלישע לאליהו אבי רכב ישראל, וכ"מ בכ"מ, ואפשר דאין הכוונה על אבותינו ממש, אלא ר"ל דקודם שבא אברהם היו ראשי העם כולם עובדי עבודה זרה, וז"ש מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו והם היו מדריכי העם, ואחר שקרבנו המקום לעבודתו נתרחקו כל אלו עובדי עבודה זרה וזכינו למנהיגי אמת, ובדרך צחות אפשר לומר דהנה בעוונותינו הרבים בימינו אלה כל מי שלובש איצטלא דרבנן ובגדי לבן מכתיר את עצמו בשם רבי ומנהיג ישראל, ועדת ישראל עליו יסמוכו בדברים העומדים ברומו של עולם, בעיקרי הדת ובעיקרי האמונה, וכל אחד מכריז ואומר שאך דעתו הוא דעת תורה, ועל ידי זה נעשית התורה כשתי תורות בעוונותינו הרבים, ומתחילה בדורות הקדומים, שלא היה התגברות השקר גדולה כל כך, והיו עוד צדיקי אמת בעולם, וניכרו דברי אמת גם בין ההמון, אז היו הרבה מאלו נחשבו לעובדי עבודה זרה, לפי השקפתם ודיעותיהם בעיקרי האמונה והגאולה, וז"ש מתחילה עובדי עבודה זרה, שאלו שהיו נחשבים מתחילה לעובדי עבודה זרה היו אבותינו, נעשו עכשיו למנהיגי ומדריכי ישראל שנקראים בשם אבותינו, כנ"ל.

מהר"י ט"ב הגדה של פסח דף קט"ז

ב.ד.

**הדור של עיקבתא דמשיחא יהיה עני ודל ממנהיגי
אמת – המנהיגים הרעים הגורמים שכחת התורה –
עבור להגדיל ביתם ולחזק כסא ממשלתם מתעים את
העם**

אמרו חכמינו זכרונם לברכה אין בן דוד בא עד שיכלו שופטים
הרעים מישראל כי המנהיג הוא הדור והדור הוא המנהיג וכל
פרצה שאינה מן הגדולים אינה פרצה, ואותו הדור של עקבות משיחא
יהיה עני ודל ממנהיגי אמת כי מעט מזעיר יהיה כמו שאמרו חכמינו
זכרונם לברכה על פסוק כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם כי יראה כי
אזלת יד נתמעטו תלמידים ופירש רש"י תלמידים כאלה המחזיקים ידי
ישראל להחזירם למוטב, ומעתה איך יהיה התנהגות עניי הצאן האלו אם
רועה אמת אם אין להם ומה יעשו דור יתום הזה אם אביהם האמיתי
שהוא הוא המנהיג הזה שכל תכליתו ומגמתו הוא לטרוח עבדי ה' ולקרב
לב בנים לאביהם שבשמים, חולץ מהם ובמקום המשפט שמה הרשע
רועה אויל ואב חורגי- ואיתא (במדרש) על פסוק על כן קרא שמו לוי
משום שעתיד ללות בנים למקום, ובזה אפשר לפרש כוונת התפילה של
(יום כיפור קטן). יצוה ה' חסדו "קוממיות" השיבני "לנוי" "לפאר" מקום
"מקדשי, וחזור ומפרש על ידי מה והוא כמתמה איך אפשר לשאול מה'
דבר זה, ואיך יוכל לקנות שיעשה ה' בן הלוא אמרו חכמינו זכרונם
לברכה האומר הקדוש בורך הוא וותרן וותרו מעיו והלא הרואה יראה
מעמדם ומצבם של בניו של מקום בענין קיומה של תורה הוא בבחינות
וידל ישראל מאוד ישי מקומות שהתורה נעשית קרעים קרעים, וכמה
פרצות פרצו בה ויש מקומות שפרו כעומד, ויש שהוסיפו והריעו לעשות
עד שפרוץ מרובה על העומד, ויש שכמעט נשכח מהם לגמרי שהמה עם
ה', ויש שהיראים ועובדי ה' באמת רק על דרך אבותינו הראשונים

נרדפים ונדרסים ברגל מהכת הפושעים והצבועים, ותורה צוה לנו משה מורשה, אני אומר לך שלא מחשבותי מחשבותיכם, ובאמת יהודה עוד רד עם אל, וסיבת הדברים של שכחת ומיאוס ועזיבות התורה במקומות שונים לא מבני ישראל המה, ורק ראשית אשר בשוחד ישפטו וכהנייה במחיר יורו אשר עבור להגדיל כבוד ביתם ולחזק ולנשא כסא ממשלתם נושכי' בשניהם ומתעים את עמי ומוסרים בניו של מקום להריגה ואבדן נצחיי וקראו שלום, ומשיגי גבול עולם אשר גבלו הראשונים, וכי יבוא הזמן שדם עבדיו יקום נקם ישיב לצריו, והן המה הגורמים ומסבבים כן, מש"ה ואני תפלה אל ה' שישבב "וישב" מצרף "ומטהר" את "בני" לוי, הן המה הרועים והמנהיגים שעליהם המצוה הזאת לעורר צאן קדשים עם ה' ולכבם ולטהר לכבם כבורית ולמשוך אותם בדברי תורה ומוסר כאלה המושכים לב אדם כמים, אותם יטהר ויצרף ויבער ויכלה, לא לבד הקוצים אלא גם הפוסחים על שתי הסעיפים ולבושים מלבוש נכרי ואז "והיה" לה' "מגישי" מנחה, שכללוא הוא אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים ודברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב בוודאי דבריהם ותוכחתם יעשו פרי קודש אצל המון עם ה' ועשה את אשר חפצתי ואז מנהיגים האלה הן המה באמת כהנים לה' שהרי מקרא מלא הו שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים. וכו'.

משכיל אל דל מחגה"ק רבי חלל מקאלאמיא זי"ע, חלק ג' כלל י פרט א'

ג.

המנהיגים הרעים גורמים מכשולות היותר גדולים

עוד יש לפרש דהנה מנהיגי ישראל בשעה שמנהגים את העם על דרך הישרה אין לך מעלה יותר גדולה מזה, אמנם לעומת זה כשיש בישראל חס ושלום מנהיגים לא טובים הם גורמים מכשולים היותר גדולים, וכמבואר בגמרא (בבא קמא דף נ"ב ע"א) כד רגיו רעיא על ענא

עבד לנגדא סמותא, פירש רש"י כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להן פרנסין שאינן מהוגנין, וכמו שרואין זאת בחוש בעוונותינו הרבים בדור האחרון הזה עיקבתא דמשיחא שניבאו לנו חכמינו זכרונם לברכה באומרים (סוטה דף מ"ט ע"ב) פני הדור כפני וכו' וסיימו אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, וכן מצינו בפסוקי (יחזקאל ל"ד) שהנבואה מקוננת על רועי ישראל ופתח לומר הוי רועי ישראל עד שסיים לבסוף שהקדוש ברוך הוא יציל צאנו מהם. (עיין עוד ויואל משה מאמר א' סי' קנ"ג).

(חידושי תורה פרשת קרח, עמוד ר"ג)

ג.ד.

פני הדור של קודם ביאת המשיח

יהיה איך שיהיה פסוק זה קאי על דור שקודם ביאת בן דוד כן נראה, מבואר מדברי חכמינו זכרונם לברכה רואין מזה איך הוא פני הדור של קודם ביאת המשיח, ואיך יהיה כח ההנהגה של השופטים ושוטרים עד שהעידו חכמינו זכרונם לברכה שיכלו כל השופטים ושוטרים מישראל אוי לנו שכך עלתה בימינו וכו'.

(חידושי תורה דברים שם, עמוד ל"ח)

ג.ה.

אף המנהיגים הכסירים יראים מהשפעת העולם

ומעתה בעוונותינו הרבים הנה הגיע אלינו כל הענין הרע והמר הזה, אשר בעוונותינו הרבים נתפסו ברשת זו, ואיני מדבר מרובם

מהם אשר בעצם בפנימיות לבכם כבר נתפסו לציונות, אלא אף המועטים שאינם כן בעצם העניין אבל יראים מהשפעת העולם.
(על חגאולה עמוד קע"ז)

10.

אין כבוד ה' וטובת הדור לנגד עיניהם

והנה בדורות שלפני ביאת המשיח, ישנם מנהיגים כאלה, ששמים עצמם לעיני העדה אף שבאמת טחו עיניהם מראות את האמת, שאין כבוד ה' וטובת הדור לנגד עיניהם, והמון העם שאינם יכולים להבחין בעין שכלם להבדיל בין האור והחושך, נמשכים אחריהם, וחושבים שהם המנהיגים, וזה דבר קשה ומר לדור, והוא הסתר בתוך הסתר.

(חידושי תורה ודרשות מארץ ישראל, עמוד כ"ו)

11.

המנהיגים גורמים כל המכשולות

והנה במדבר ראו כמה פעמים שנכשל הכלל ישראל על ידי המנהיגים כמו בחטא המרגלים שהיו נשיאי ישראל וגרמו מכשול גדול לישראל כמבואר בפסוקים, גם במתאוננים כתיב ותבער בם אש ה' ותאכל בקצה המחנה ודרשו ז"ל הביא רש"י ז"ל בקצינים שבהם ובגדולים ושוב במחלוקתו של קורח היו גם כן נשיאי עדה קרואי מועד אנשי שם שהיה להם שם בכל העולם ועל ידם המשיך לשיטתו את כל העדה אם כן ראו כבר, והנסיון העיד שהמנהיגים שבישראל הם גורמים כל המכשולות, וכמו שהיא גם כן בדורות האחרונים הללו.

(חידושי תורה קורה, עמוד ר"נ)

לח.

הגדולים מושכין את הדור לשיטת הערב רב

ובכמו שרואין זאת בדורותינו אלה בעוונותינו הרבים בעיקבא דמשיחא שגדולי הדור נצטרפו ונתחברו עם הערב רב והולכין בשיטתם ועל ידי זה נכשל ונופל כל הדור בשיטת הערב רב, ומכשול היותר גדול הוא מה שדורשין הכל בשם ה' ובשם התורה הקדושה זה גורם את גודל בלבול המוחות ומושכין אחריהם את רוב הדור.

(חידושי תורה בהעלותך, עמוד קל"ג)

לט.

אנשים ריקים נעשו מנהיגי הדור

עינינו רואות וכלות, איך שקמו אנשים ריקים ולבשו איצטלא דרבנן והם משתלטים בכח השקר והפירסום על העם ונעשו מנהיגי הדור, או לו לאותו הדור שאלה הם מנהיגיו.

(קונטרס דברות קודש)

מ.

עכשיו בעונותינו ההרבים חדל הרועה מלהנהיג, כי הדור מנהיגין אותו לדעתם – בזמן כזה צריך להתבונן בדרכי האבות

וכאשר נתבונן בלשון רש"י ז"ל הנ"ל בשיר השירים על הכתוב אם לא תדעי לך היפה בנשים שכתב שחדל הרועה מלהנהיג אותך ולא אמר שלא יהיה לך רועה, דמשמע שזה ברור שיהיה רועה בישראל, אלא שחדל מלהנהיג, ואינו מובן דממה נפשך, אם לא נוכל לחשוב שלא יהיה רועה למה נחשוב שחדל מלהנהיג, ונראה שכיוון להמצב הזה שהרועה נמשך אחר הדור אם כן חדל להיות מנהיג כי אדרבא הדור מנהיגין אותו והמה ממשיכין את רועי ישראל לדעתם הנכזבה, ועל אותו הזמן אמר צאי לך בעקבי הצאן כפירש רש"י ז"ל התבונני בדרכי אבותיך הראשונים.

(ויאל משה שב, עמוד קנ"ז)

מא.

לולא הגדולים היה מציאות להציל רבים מישראל

אבל בעונותינו הרבים בימינו אלה קמו מנהיגים מתעים המעבירים את העם מדרך התורה ואסור להתבטל נגדם ולהכנע לפניהם, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה כל פירצה שאינה מן הגדולים אינה פירצה, ואנו רואים עכשיו שאף על פי שהדור שפל כל כך, מכל מקום היה מציאות להציל הרבה מהמון העם לילך בדרך התורה הקדושה דרך האמת אלא שבעונותינו הרבים המנהיגים הלא טובים הם בעוכרינו.

(חידושי תורה בשלה, עמוד קע"ט)

מב.

כל מה שהגדולים עושים הדור יעשה

ובעונותינו הרבים דא עקא עכשיו בדורינו עיקבתא דמשיחא, שהמנהיגים משוחדים מיראת הדור ומיראת התמנות וכדומה נגיעות עצומות המסמות עינים, ונמשכו אחר זה אף שארית הפליטה יראי ה' מכח המנהיגים כמבואר במדרש רבה פרשת ואתחנן על הכתוב כי תוליד בנים זה שאמר הכתוב כרובן כן חטאו לי וגו', מאי כרובם אמר רבן שמעון בן גמליאל שכל מה שהגדולים עושים הדור עשוה כיצד הנשיא מתיר והאב"ד אומר וכו' הנשיא מתיר ואני ואסר והדייני אומרים אב"ד מתיר ואנו אוסרים ושאר כל הדור אומרים הדיינים מתירין ואנו וכו', מי גרם לכל הדור לחטור הנשיא שחטא תחילה וכו' (דברי יואל מכתבים חלק א' עמוד קל"ח)

מג.

הבעל דבר לעת זקנותו נתחכם ומפתה רק להמנהיג להכשיל על ידו יתר העם

וכמו כן היא תמיד אף בשאר אדם מי שהוא עלול שהעולם יכשלו על ידו מתגבר עליו הבעל דבר יותר לפי שהעולם עלולים להכשיל על ידו והבעל דבר יכול להרויח על ידו הרבה בפעם אחת, וכמו שהביא החתם סופר זלה"ה בתשובה בשם רבו, שהמלך זקן וכסיל לעת זקנתו גמר בדעתו שסגי לו בכסא של שלש רגלים שמפתה רק לשלשה בני אדם, אלת השוחט להאכיל נבילות וטריפות, ואת החזן שלא יערב

תפילתו, ואת הסופר להכשיל בתפילין ומזוזות, שאם אין תפילין ואין כשרות ואין תפלה אין צריך יותר לילך אצל כל אחד ואחד בפרטיות, כן מביא החתם סופר שסגי ליה בכסא של שלש רגלים, והיום אין צריך אף לזה שכבר הוזקן יותר ורב לו מאוד לילך אצל שלשה וסגי לי" באחד שמפיץ על ידו מינות בעולם שזה כולל יותר, ובזה סגי לי".

(חידושי תורה תשי"ז, עמוד ל"ד)

מד.

כל המנהיגים עיניהם אל הדור, ועל ידי זה נשפעים מדעות כוזבות

וקל וחומר בן בנו של קל וחומר בדורינו השפל אשר מלבד שבעוונותינו הרבים נתקיים הכתוב ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר במלוא מובן המילה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה, חוץ לזה נה כל המנהיגים עיניהם אל הדור והשפעתו כי צריכים לאותו דבר החזקת טובה והשפעה מהם ומהמונם באופנים שונים, ואין ספק שמשפיעים עליהם בדעות כוזבות.

(על הגאולה עמוד קע"ז)

מה.

על ידי עוון הדור נענשין בסמיות עינים אף המנהיגים הכשרים

ומבואר בזה בהפלאה שסמיות עינים של המנהיגים שלא להכיר האמת היא בא מאשמת העם שנענשים בכך לסמיות עיני המנהיגים, וברש"י ז"ל שם בבבא קמא דף נ"ב ע"א על אומרם עביר

לנגדא סמותא פ' וז"ל לעז המושכת מנקר עיניה ונכשלת ונופלת בבורות
והעדר אחריה, כך כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להם פרנסים
שאינם מהוגנין, עכ"ל.

ובעוונותינו הרבים תרווייהו איתנהו, שעל ידי עוון הדור נתמנים
הרבה פרנסים שאינם מהוגנים אבל גם הכשרים
והמהוגנים באים לידי סמיות עינים, והלשון עבד לנגדא סמותא משמע
גם כן כדברי הפלאה שנענשין בסמיות עינים אף שאינו מתכוון להרע.
(ויאל משה קנ"ב)

בז.

**תפלת יעקב אבינו עליו השלום על דורנו, אף על פי
שהגדולים יפלו בשכחת התורה, ישארו על כל פנים
יהודים פשוטים לפליטה**

ובזה יובן שיעקב אבינו עליו השלום עשה הפועל דמיוני והתפלל לפני
השי"ת אם יבוא עשו אל המחנה "האחת היינו במיוחדים שבדור,
והכחו, במכה של שכחת התורה וסמיית עינים כנ"ל, על כל פנים והיה
המחנה "הנשאר" שהם סתם יהודים יראים שאינם מן הגדולים הם יהיו
על כל פנים לפליטה ולא יפלו תחת השפעתם של אלו.
(חידושי תורה תש"ב עמוד ל"ב)

מז.

בדור האחרון לא יוכלו לידע הנהגה מן המנהיגים, רק מדורות הראשונים

ובאמת כי אלו השתי בחינות מבוארין בהדיא בדברי רש"י ז"ל הנ"ל
בשיר השירים על הכתוב אם לא תדעי לך וגו', שיהיה דור
שלא יוכלו לידע הנהגה מן המנהיגים, אבל זה וודאי שהעקבים ניכרים
מדרכי הראשונים להתבונן בהם, ויוכל לידע משם המתבונן ומבקש
האמת.

(ויואל משה עמוד קס"א)

מח.

נבואת ישעי' על דורנו

וכמו שהנביא ישעי' מקונן על זה (ישעי' א') שריך סוררים וחברי גנבים
כולו אוהב שוחד, וכל זה הפסוק הוא נבואה על דורנו זה
בעוונותינו הרבים שכולם הם אוהבי שוחד, וכמו שישנם הרבה פסוקים
שמתנבאים על העתיד.

(חידושי תורה תש"ב עמוד ל"ב)

מט.

הוי רועי ישראל

ואוי לעינים שכך רואות ותסמר שערות אנוש בעוונותינו הרבים איך
שהם הרועים בדור הזה, וצריכין לסייעתא דשמיא שלא ליפול
בהשפעתם.

(חידושי תורה תש"ב עמוד ל"ב)

תא א חזי, זכאין דזכאן לאתקשרא בצורא דחיי, [א] בוא וראה, צדיקים הזוכים להתקשר בצרור החיים, הם זוכים לראות בכבוד המלך העליון הקדוש, כמו שאתה אומר לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. והם המדור שלהם הוא

שלד

חקת ליום שני

זוהר

תרגום הזוהר

יותר עליון מכל המלאכים הקדושים וכל מדריגותיהם, כי מקום עליון זה אין העליונים והתחתונים זוכים לראותו. זהו שכתוב עין לא ראתה אלהים וזולתך וגו'.

[ב] וא"ו שאינם זוכים לעלות כל כך כמו אלו, מקום יש להם למטה כפי דרכיהם, ואלו אינם זוכים למקום ההוא ולראות כמו שרואים אלו שלמעלה, ואלו עומדים במקום של עדן התחתון ולא יותר. ואם תאמר מהו עדן התחתון. אלא זה הוא עדן שנקרא חכמה התחתונה, והיא עומדת על הגן שבארץ וההשגחה של עדן הזה עליו, ואלו עומדים בזה הגן ונהנים מעדן הזה.

[ג] מה בין עדן התחתון לעדן העליון. כיתרון האור מן החושך. עדן התחתון נקרא עדנה, שהיא נקבה. עדן העליון נקרא עדן, שהוא זכר, עליו כתוב עין לא ראתה אלהים וזולתך. זה העדן התחתון נקרא גן כלפי עדן שלמעלה, וזה הגן נקרא עדן כלפי הגן שלמטה. ואלו הנמצאים בגן שלמטה נהנים מאותו העדן שעליהם, בכל שבת ושבת ובכל חודש וחודש, זהו שכתוב והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'. [ד] ועל אלו אמר שלמה, מן החיים אשר המה חיים עדנה, כי אלו הם במדרגה עליונה יותר מהם. מי הם אלו. היינו אלו שכבר מתו וקבלו עונשם שתי פעמים. ואלו נקראים כסף מזוקק, שנכנס לאור פעם ושתיים ויצא ממנו הזוהמא, ונתברר ונעשה נקי. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה, היינו הרוח ההוא העומד למעלה ומתעכב מלדת למטה, שזה עומד בקיומו ואין לו לקבל עונש, ויש לו מזון מהמזון ההוא העליון שלמעלה למעלה.

[ה] טוב מכולם, מי שלא נפרד מהקב"ה, ואינו בגלוי, וכל דבריו הם בצנעה. זה הוא זכאי חסיד ששמר מצוות התורה וקיים אותן ועסק בתורה יומם ולילה, זה נאחז ונהנה

אינון זכאן למחמי ביקרא עלאה דמלכא קדישא, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו. ואינון מדוריהון יתיר ועלאה מפל אינון מלאכין קדישין וכל דרגין דילהון, דהא ההוא אתרא (נ"א חדרה) עלאה לא זכאן עלאין ותתאין למחמי ליה, דהא הוא דכתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים וזולתך וגו'. ב ואינון דלא זכאן כל כף באינון דוכתי, אית לון לתתא כפום ארתיהו. ואלין לא זכאן לסלקא לההוא אתר ולמחמי כמה דתמאן אינון דלעילא, ואלין קימי בקיומא דעדן תתא ולא יתיר. ואי תימא מאן עדן תתא. אלא דא עדן דאקרי חכמה תתא, ודא קימא על גן דבארעא, ואשגחותא דהאי עדן עליה (ולא יתיר), ואלין קימי בהאי גן, ואתהנון מעדן דא. ג ומאי בין עדן תתא לעלאה. כיתרון האור מן החושך. עדן תתא אקרי עדנא, נוקבא. עדן עלאה אקרי עדן, דכר. עליה כתיב עין לא ראתה אלהים וזולתך. האי עדן תתא אקרי גן לעדן דלעילא, והאי גן אקרי עדן לגן דלתתא. ואלין דמשפחתי בגן תתא אתהנון מהאי עדן דעליהו, בכל שבת ושבת ובכל ירחא וירחא, דהא הוא דכתיב (שם סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו. [ו] ועל אלין אמר שלמה מן החיים אשר המה חיים עדנה (קהלת ד ב), דהא אלין בדרגא עלאה יתיר מניהו. מאן אינון. שפכר מתו וקבילו עונשא תרי זמני. ואלין אקרון כסף מזוקק, דעאל לנורא זמנין ותריין, ונפיק מניה זוהמא ואתברר ואתנקי. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה. ההוא רוחא דקאים לעילא ואתעכב לנחתא לתתא, דהא קאים בקיומיה, ולית ליה לקבלא עונשא. ואית ליה מזונא מההוא מזונא עלאה דלעילא לעילא. [ז] טב מפלהו, מאן דלא אתפרש ולא אתגליא, וכל מלוי בסתימא אינון. דא הוא זכאה חסידא דנטר פקודי אורייתא וקיים לון, ואשתדל באורייתא יממא ולילי, דא אתאחיד אתהני בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא, וכלהו אתאחדן (נ"א אתוקדן) מחפה דהאי:

במדרגה עליונה על כל שאר בני האדם, וכולם נשרפים מחופה של זה:

בעזרת
השם
יתברך

ספר

הערב רב

וכל המסתערף

חלק י"ז

מנהיגי הערב רב
והסטרא אחרא

ילקוט מאמרים דיבורי גבואה ורוח הקודש
מהזוהר הקדוש ומהאר"י הקדוש ומהבעל שם
טוב הקדוש ותלמידיו הקדושים שבאחרית
הימים יהיו רוב המנהיגים והראשים מהערב
רב, וסימנים איך להכירם, וגודל החיוב
להתרחק מהם ומהמונם, והצורך להתפלל
[להנצל מהם, וביאורים רבים בענינים אלו.

יוצא לאור בעזהש"ת על ידי

הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

טבת תשס"ה לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

הוצאת:

"חברה מזכיי הרבנים העולמי"

מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס

כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI

MIFAL OILUMI L'HATZULAS HADAS

Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross

The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם את כל ספרי הערב רב

בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים

ולכל אחד ואחד מישראל – להציל את עם ישראל מן הערב רב

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

*** * ***

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס

בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין

רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

011-972-548-436-784

L ספר I מנהיגי הערב רב והסטרא אחרא

לפקוט מאמרים דיבורי גבואה ורוח הקודש
מהזהר הקדוש ומהאר"י הקדוש ומהבעל שם
טוב הקדוש ותלמידיו הקדושים שבאחרית
הימים יהיו רוב המנהיגים והראשים מהערב
רב, וסימנים איך להכירם, וגודל החיוב
להתרחק מהם ומהמונם, והצורך להתפלל
להנצל מהם, וביאורים רבים בענינים אלו

א.

זהר הקדוש: חמשה מיני ערב רב יש

חמשה מיני ערב רב יש וסימנם נג"ע ר"ע
ה"עמלקים" המה הראשים בגלותא וחומסק את
ישראל – ה"גיבורים" המה הבוגים בתי כנסיות ובתי
מדרשות לא לשם שימים רק להגדיל שמם וגזלן את
ישראל

וחמש מין אנון בערב רב ואינון (סי' נג"ע ר"ע) נ"פילים ג"בורים ע"נקים
ר"פאים ע"מלקים ובגיניהו נפלת ה' זעירא מאתרהא, בלעם
ובלק מסטרא דעמלק הוו, טול ע"ם מן בלעם ל"ק מן בלק אשתאר בבל
(בראשית י"א) כי שם בלל ה' שפת כל הארץ, ואלין אנון דאשתארו
מאלין דאתמר בהון (שם ז') וימח את כל היקום, ומאלין דאשתארו
מנהון בגלותא רביעה אנון רישין בקיומא סגי ואינון קיימין על ישראל

כלי חמם, ועלייהו איתמר (שם ו') כי מלאה הארץ חמם מפניהם אלין אנון עמלקים.

גיבורים מינא תליתאה עלייהו אתמר המה הגיבורים וגו' אנשי השם ואנון מסטרא דאלין דאתמר בהון (בראשית י"א) הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם ובנין בתי כנסיות ומדרשות ושוויין בהון ס"ת ועטרה על רישוי ולא לשמא דה' אלא למעבד לון שם הדא היא דכתיב ונעשה לנו שם וסטרא אחרא מתבגרין על ישראל דאנון כעפרא דארעא וגזלין לון ואחברת עבדתא ועלייהו איתמר (שם ז') והמים גברו מאוד על הארץ.

זוהר בראשית דף כ"ה

ב.

ביאור על הזוהר הקדוש

המתמנה על הציבור ומנהיגם ברחמים בידוע
שגשמתו מכנסת ישראל – אבל המתמנה בכלי חמם
גשמתו משורש נחש – הבונים מוסדות התורה לקנות
להם שם ולהתגבר בזה על העם למשול עליהם ביד
חזקה המה ה"גיבורים" מהערב רב

איתא בכתם פז הגאון המקובל האלוקי עיר וקדוש כמוהר"ר שמעון לביא זצוק"ל בעל מחבר זמר בר יוחאי, וז"ל בדף פה: אית ערבוביא מסטרא דנחש ואית ערבוביא מסטרא דע' ממנן על אומין דדמו לחיון ובעידן, ואית ערבוביאה דשרין ורוחין ולילין וכוהו מעורבבין בישראל וכו', הם הם הנקראים ערב רב הם אשר החריבו מקדשינו ועוד היום רבים מה בישראל הם המראים תומה ותחתיה

תעמוד הבהרת, כאשר יתבאר בהדיא בחמשת מלכי הקליפה אשר יזכור, ומאלין דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה אינן רישין בקיומא סגיא ואינן קיימין על ישראל כלי חמס, אמר כי אלה הרודים בעם ישראל בפרך לא מבני ישראל חמה וזה להם האות כי כל המתמנה על הציבור ומנהיגם ברחמים ונותן נפשו עליהם בידוע שנשמתו "מכנסת ישראל" כי מרחמם ינהגם, אמנם המתמנים על ישראל בכלי חמס נפשותיהם באה משורש נחש וכו', המין השלישי נקרא גבוים וביאר מי חמה אלה ואמר עליהו אתמר חמה הגבורים אשר מעולם אנשי השם הם דור הפלגה שבאו מנמרוד הוא היה גבור ציד כמו שביארו להמריד העולם לפי חב"ה בדור הפלגה אנשי "השם" אשר אמרו הבה נבנה לנו וכו' ונעשה לנו "שם" להפרידה מאלוף וכו', ואמר שמהם הם אותם הבונים בתי כנסיות ובתי מדרשות השמים בהם ספר תורה ועטרת על ראשו, ואין כוונתם רק לקנות להם שם ולא לשם שמים כי כן עשו בוני המגדל וכו'. כי לא יבנו הם בתי כנסיות ובתי מדרשות רק להיות חרב בידם לעשות חפצם ורצונם להתגבר על העם חמה הגיבורים המתגברים על ישראל העניים המורדים ועליהו איתמר והמים גבר מאוד מאוד על הארץ הם מיוחסים אל חמים הדודונים מי המבול לא אל מי התורה הנקרא מים חיים, עכ"ל.

ג.

בזמן שהערב רב הם ראשים על ישראל כאילו שולטין על הקדוש ברוך הוא

זמנה כתיב קחו מאתכם תרומה לה' ולא מערב רב דלא אתקריאו קהלה וחיבור עד דאתעבר מנהון ערב רב כביכות בזמנא דמתערבין ביניהו כאילו לא הוו גוי אחד, ובג"ד קחו מאתכם תרומה ולא משותפו אחרא דלא בעינא לשתפא אחרנין ביני ובייניכו, ולא עוד אלא כד ערב רב אינן מעורבין בישראל מה כתיב (איכה א') היו צריה לראש,

וישראל בתר דמתעברי מינייהו אלין מה כתיב שאו את ראש כל עדת בני ישראל, ולא עוד אלא דאמר קודשא בריך הוא אנא בעי לדיירא עמכון הדא היא דכתיב (שמות כ"ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ולא עוד אלא כד בני ישראל בגלותא עלייהו איתמר מי מעכב שאור שבעיסה, והא אוקמוה מארי מתנ"י בזמנא דערב רב אינן ראשים על ישראל כביכול כאילו (ס"א עברין שולטני דקודשא בריך הוא) עברין שלטנו בקודשא בריך הוא וייעלון במשפטי כוכביא ומזלי ובג"ד צווחין ואמרין (ישעיה כ"ו) ה' אלהינו בעלונו אדונים זולתך.

זוהר פרשת פנחס רעיא מהימנא

ד.

יותר מעכבין את ישראל בגלותא הערב רב מהאומות העולם

ובגין דערב רב אינן שאור שבעיסה ואינן אומין דעלמא דמיין למוין יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל מאומין עכו"ם כמה דאוקמוה רבנן מי מעכב שאור שבעיסה מעכב, דאינן דבקין בישראל כשאור שבעיסה. אבל אומין עכו"ם לאו אינן אלא (תהלים א') כמוץ אשר תדפנו רוח.

רעיא מהימנא פרשת פנחס

ה.

כל טוב שעושיין הערב רב עושיין רק לתועלת עצמן

ויפן כה וכה וירא כי אין איש אלא איש לדרכו פנו, בעסקין דלהון באורחין דילהון איש לבצעו מקצוהו, בבצעה דהאי עלמא, לירתא

האי עלמא, ולאן אינזן מסטרא דאלין דאתמר בהזן (שמזות י"ח) אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שזנאי בצע, אלא כולו צוזחין בצלותין בזמא דכיפורי ככלבים, חב חב לנא מזזנא וסליחה וכפרה וחיי, כתבנו לחיים, ואינזן עזי נפש ככלבים דאינזן אומין דעלמא דצוזחי לגביה, ולית לזן בשת אנפין, דלא אית מאן דקרא ליה בתיובתא דיחזור שכינתה לקודשא בריך הוא, דאיהי מרחקא מיניה למהדר לגביה, ואדמיין לכלבים דאתמר בהזן (תהלים ק"ו) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ואינזן ערב רב, דכל חסד, דעבדין לגרמייהו עבדין.

תקוני זוהר תקונא שתיתאח (דף כ"ב ע"א וע"ב)

1.

אוי להם לישראל כאשר הערב רב הם הראשים

ווי לישראל כד אתבלעו בערב רב, דעלייהו איתמר (בראשית מ"א) ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראהין רע כאשר בתחילה.

בזמנא דגלותא כל ממזן דאומין דעלמא וערב רב אתמר בהזן (איכה א) היו צריה לראש אויביה שלו, צריה, וודאי אינזן ערב רב, עלייהו אתמר (ישעיה א') שרך סוררים וחברי גנבים כלו אוהב שוחד וגו', אויביה שלו, אלין עשו וישמעאל ושבעין ממזן, דאינזן כולו בשלוח בעותרא וישראל ברוחקא בעניותא.

ובגין דא ווי לעלמא כד אתבעלו בערבוביה בישא, ומאן גרם דאתבלעו במעיהו ולא נודע כי באו אל קרבנה, בגין דעובדיהון בישין בידיהון, הדא היא דכתיב (תהלים ק"ו) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם. תקוני זוהר, תקונא חד ועשרין (דף כ"ב ע"א)

ז.

הנר"א מזוילנא זי"ע

**הערב רע דבוקין מאוד בישראל ולא יהיה הגאולה עד
שיתבררו מישראל על ידי קושי הגלות חמשה מיני
ערב רב יש ביאור ה' מיני ערב רב – המה ראשי
ישראל בגלות וגורמים כל הצרות**

כמו שבתבואה יש שלשה מיני פסולת מוץ ותבן וסובין, כן בישראל שנמשלו לתבואה כמ"ש (ירמיה א') ראשית תבואתו, נמצאו שלשה מיני פסולת שהם ישמעאל ועשו וערב רב, ונגד אברהם ויצחק שמהם יצאו ישמעאל ועשו, יבואו שני משיחים שהם משיח בן יוסף ומשיח בן דוד (תיקוני זוהר חדש ל"ו א' והם נגד מצוות עשה ולא תעשה) והם יבררו את ישראל ממוץ ותבן וכו', ויהיו כמוץ לפני רוח, ובית עשו לקש, אבל עדיין לא יהיה בירור גמור עד שיבררו מן הערב רב שהם נגד הסובין שהם דבקים בחטא מאד, והם הפסולת שכנגד יעקב (והם נגד ביטול תורה ופריקת עול מלכות שמים), (תיקוני זוהר נ"ג א') והם דבוקים מאוד בישראל וישראל לומדים ממעשיהם (עיין לעיל בהערה ב' פ"ב), והם העשירים עליזי גאוותך (ועליהם אמרו (סנהדרין צ"ח) אין בן דוד בא עד שיכלו גסי הרוח מישראל וכו') וכמו שאי אפשר להפריד הסובין מהקמח עד שתטחון התבואה היטב, כן אי אפשר להפריד הסובין מהקמח עד שתטחון התבואה היטב, כן אי אפשר להפריד הסובין מקמח עד שתטחון התבואה היטב, כן אי אפשר להפריד הערב רב רק על ידי קושי הגלות.

(ז"ש ש' (עמוס ט')) והניעותי את בני ישראל כאשר ינוע בכברה וכו' בחרב ימותו כל חטאי עמי וכו' ביום ההוא אקים את סוכת דוד וכו') ועל זה נאמר (הושע ב') הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר וכו',

ושם יתבררו כל רשעי ישראל בשלשה ימי אפילה, (ושם יסבלו צרות גדולות שיאכלו מלוחים ושאר צרות, תיקוני זוהר חדש כ"ז ג'. ועיין מ"ש בזה באריכות בספר אמונה והשגחה דף י"ט כ' כ"א) והם הגורמים כל ביטול תורה ואריכת הגלות, ונקראים נג"ע ר"ע (ראשי תיבות נפילים, גיבורים, עמלקים, רפאים, ענקים). נפילים הם הרודפים אחר התאוה כמ"ש הנפילים היו בארץ וכו' אל בנות האדם וכו', ביבורים הם אנשי השם שבונים בתי כנסיות ומתנדבין תכשיטין לספר תורה לעשות להם שם, עמלקים הם ראשי ישראל בגלות כלי חמס וגוזלים לעניי ישראל ועליהם נאמר היו צריה לראש (תיקוני זוהר חדש ל"ז ב'), רפאים הם שמתרפים לעשות גמילות חסדים וצדקה עם בעלי תורה, ענקים הם המזלזלין תלמידי חכמים (תיקוני זוהר צ"ז ב' ג' ועיין לעיל בהערה ד"ה כמו שניצוצי) וכל עזי פנים ורשעים שבדור הם מגלגול נשמתן של ערב רב ובני קין, וכל הגלות והצרות וחורבן בית המקדש הכל על ידי מה שקיבל משה לערב רב שהוא סבור שהם גירי צדק מצד הטוב שעליהם אמרו (פסחים פ"ז) לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל וכו' אלא שיתוספו עליהם גרים, אבל הערב רב הם מצד הרע שהוא הראשי תיבות של הערב רב, וז"ש אוי לנו כי פנה היום כי ינמו צללי ער"ב, הם הערב רב שעשו העגל בזמן הערב כמ"ש כי בושש משה באו שש (שבת פ"ט) ויש גם כן ערב זעירא וז"ש בין הערבים ב' ערבים שהם ערב רב וזעיר, וכנגד זה התקינו מנחה גדולה וקטנה להתיש כח הרע של בין הערבים (תיקוני זוהר חדש ל"ד א). ונקראים ערב רב מפני שהם ראשי העם בגלות ולכן נקראים רב, רב החובל (תיקוני זוהר ס"א א') וכמ"ש זכריה (י"א) לא קראתי נועם ולא קראתי חובלים, וזה מרומז במ"ש וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה, הם הערב רב שהם ראשי העם, ואת לאה וילדיה אחרונים, הם העמי הארץ הטובים שהם כפופים תחת הערב רב, ואת רחל ואת יוסף אחרונים הם התלמידי חכמים שהם שפלים מכולם והם נקראים ע"ש רחל שהיא עקרת הבית, וכן נקראים ישראל ע"ש יוסף (תיקוני זוהר חדש).

אבן שלמה פרק י"א

ח.

ליקוטים מהגר"א מזוילנא זי"ע

יראי חטא ימאסו בעיני הערב רב דהן ראשין בגלותא

ד. חכמת המסכן בזוייה (קהלת ט') ובפרט בגלותא, והיא אצל העניים ואביונים, והיא בזוייה בגלותא כמש"כ (סוטה מ"ט) וחכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו, והוא בעיני הערב רב דהן ראשים בגלותא, וכן יהיו הערב רב לפני התלמידי חכמים לעתיד לבוא, ועל זה נאמר (שמואל א' ב') כי מכבדי אכבד ובזוי יקלו.

(תיקוני זוהר קי"א ע"א, ד"ה וחכמת המסכן, ועיין זוהר משפטים קי"ד ע"א, ד"ה נחיתו דילך)

ט.

הערב רב קופצים להורות אף על פי שלא הגיעו להוראה לעשות להם שם גדול

יב. אדם הראשון חטא בשביל הנשמות שהיו כלולים בו מערב רב אינון גרומו לו לחטוא, וכן משה רבינו עליו השלום היה כל אותו הדור ששים רבוא, ורוחו מתפשט עליהם גם על הערב רב, ועל ידי כן בא לכלל טעות, והן ערב רב שרוצים להיות להם שם רב וגדול והם קופצים להורות, אף על פי שלא הגיעו להוראה, וכעס עליהם משה ובא לכלל כעס בא לכלל טעות, והכה בסלע וגרם שלא ימצאו הלכה פסוקה במקום אחד, ויצאו המים טיפין טיפין בקושיות ופירוקין.

(יחל אור בראשית כ"ח ע"ב, ד"ה ומשה בנינייהו)

י.

כל עזי פנים ורשעים שבדור הן מהערב רב

ג) כל חגלות וחורבן בית המקדש וכל הצרות הכל על ידי קיבול משה רבינו עליו השלום לערב רב, וכל עזי פנים ורשעים שבדור הן מנהון ר"ל מנשמתין דילחון שהן גלגול דילחון וז"ש בגמרא (ביצה ל"ב ע"ב) הני מערב רב קאתי.

(תיקוני זוהר צ"ז ע"א, ד"ה ועלייהו)

יא.

רוב מתתקע"ד דורות הם עכשיו בעקבתא דמשיחא

ד) רוב מאותן תתקע"ד דורות שבתן היה בונה עולמות ומחריבן הוא עכשיו בסוף הימים בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגי, ואמרו (חגיגה י"ד ע"א) שהן עזי פנים שבדור והם הערב רב.

(תיקוני זוהר חדש כ"ז ע"א, ד"ה ודא ממלל, ועיין ספר ד"צ ג' ע"א)

יב.

הנר"א מווילנא זי"ע

ביאור חמשה מיני הערב רב – לא יהיה הגאולה עד שיעברו מן העולם

חמשה מיני ערב רב א' בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, ב' הרודפים אחר התאוה כמו זנות וכדומה, ג' הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם. ד' הרודפים אחר הממון, והמחלקת תחילה כי המחלוקת כנגד כולם, והם הנקראים עמלקים ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם ועליהם נאמר (דברים כ"ה י"ט) תמחה את זכר עמלק כמבואר בזהר.

(אדרת אליהו, פרשת דברים)

יג.

עוד מהנ"ל

עוד ביאור מחמשה מיני ערב רב

(ה) עמלקים רישין דבני ישראל בגלותא, וגוזלים לעניי ישראל והן מסטרא דדור המבול ונשמתין דילחון, ונצטרפו במצרים ונפרד הרע בערב רב, וכד קביל לון משה עליו השלום נתערבו נשמתן בישראל, והוא הגלות הזה גלות הרביעי, והם מסטרא דדור הפלגה והנפילים גיבורים (בראשית ו, ד') הן אנשי הסש דכל עובדיהון בשביל לעשות שם רפאים (שם) הם שאינם רוצים לעשות גמילות חסד וצדקה עם בעלי תורה ענקים (שם) המזלזלים בתלמידי חכמים.

(תיקוני זוהר צ"ז ע"ב, ד"ה עמלקים)

יד.

אותן העומדים כלי חמס על ישראל המה משורש עמלק – זה גמר הבירור להפריד הטוב מן הרע

ומעתה תתבונן גם כן מה שכתוב בזוהר בשלח דף ס"ז ע"א א"ר יהודה בלב דרא ודרא בכל דרין דאיתין לעלמא לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא בישא וקודשא בריך הוא אנח בהו קרבא עכ"ל כי כל היועצים עצמות רעות על ישראל בכל דור ודור ובכל אומה במלכותם, הנה העצה בא מהדעת והוא מהדעת והוא מהדעת דסטרין א' אשר הוא שורש עמלק וכן גזרו אומר בזוהר בראשית אשר גם כל העומדים כלי חמס על ישראל בדרין בתראין כתות הערב רב אשר בקרבינו הם יושבים מינים מוסירם אפיקורסים הן מה משורש עמלק הדע"ת דס"א ער"ב ר"ב בגימ' דע"ת והמה אשר אמרו בדור המדבר כי זה מש"ה האיש (דעת דקדושה) לא ידענ"ו וכו'.

והנה ידיר הקורא כאשר תראה בדורות הללו (עיקבתא דמשיחא) אשר בעוונותינו הרבים נתרבה האפיקורסות, וגם אותן דקיימין כלי חמס על ישראל לפשוט את עורם מעליהם בעצות רעות בחוקים לא טובים, וד"ל, הנה תצפה לרגלי משיחא דהנה זה גמר הבירור להפריד הטוב מן הרע אשר בעוונותינו הרבים על ידי עין הדע"ת טוב ורע נתהווה מה שנתהווה, וכאשר יוגמר הבירור במהרה בימינו, הנה בא יבוא משיח צדקינו ולא יאחר.

בני יששכר מאמרי חודש אדר מאמר ג' מלחמה לח'

(ועיין עוד מדברי הרה"ק בזה הענין לקמן פרק כ"ג אות י"ד)

טז.

מחמת שהיו ישראל מופרשין מן הערב רב באכילה
שלא אכלו מאכל א', ובתפלה שהתפללו בפני עצמן
לכך עשו את העגל – התיקון לזה לדורות להתפרד
מאתם ויעשו להם בית המדרש בפני עצמן, גם לא
לאכול עמהם ביחד – הערב רב מתאווים למנהיג
שיהיה עמהם תמיד במאכל ובתפלה – ומתמנים
בשביל כסף שנותנים – גם אוספים כסף וזהב על ידי
הרבנות למלאות חסרונם – הס"מ התחכם שאינו
מפתה את כל אחד רק מעמיד שוחטים ושליח ציבור
מכת דיליה ועל ידי זה נכשלים כל העם בטריפות
ובתפלה

ו'נ' דמבואר בזהר (כי תשא קצ"א ע"א וע"ב) דישראל עם קודש לא
עשו את העגל רק ערב רב שהם שני אנשים יונם ויומברוס דעבדי
חרשין ממש ולמעלה שהוא מנחה גדולה שנקרא ערב רב וכו' ותלמיד
חכמים כל ענני יקר במדבר חפין רק לישראל לחוד שנאמר וה' הולך
לפניהם יומם וערב רב וכל בעירין הוו לבר וכו' ותו ישראל אכלו המן
ולא ערב רב וקרא אכריו ובני ישראל אכלו את המן בני ישראל ולא
אחרא וכו' והשתא קמו ואמרו או נהא כלנא עמא חדא ונהוי בכללא
עמכון או יהא לון מאן דיהך וכו' וז"ש אשר ילכו לפנינו א' אהרן חם
ושלום דאלו ישתתפון בעמא קדישא וכו' ואהרן לטב אתכווין אלא
סניאין מישראל אשתתפו בלבא עמהם ובג"כ אתא משה איצטריך
לבררא וכו' יעווי"ש.

העולה מזה לפי שהיו ישראל נבדלין ומופרשין מן ערב רב בתרי גווני
באכילה שלא היו אוכלין מאכל א' וגם שלא לאכול מאכל

שלנו, וכאשר עיני ראו ולא זר מלחמה זו תמיד במי שרוצה להתקדש ולהיות פרוש להתפלל במנין בפני עצמו מאחר שאי אפשר להתפלל בציבור שעושים מצות אנשים מלומדה וכמה טעמים כיוצא בזה, ובענין אכילה לא אכשרי דרא שהכל שוחטים אפילו שאינו בקי בהלכות שחיטה ואינו ירא שמים והוא נגד רבותינו הקדושים שהזהירו הפוסקים ראשונים ואחרונים שיהיה השוחט ירא את ה' מרבים, ובפרט בענין חוש מישוש והרגשת בדיקת הסכין שהוא לפי כוונתו יראת הלב, וכמ"ש רבינו יונה (הובא בשולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה) יעוי"ש.

ובוודאי הפורש ממאכלי העולם קדוש יאמר לו כי הרבה אינן בקיאים בהלכות מליחה ושטיפה שהרבה דינין מסתעפים ממנו, ובזמנינו היו כמה מוכיחים דורשים הלכות מליחה לנשים בפרטות ולא כן עתה, ובוודאי מי שרוצה להתקדש לא יסב במסיבתן, וכאשר מוהרש"ל הזהיר לתלמידו בעל של"ה במאכל יותר מכל (בשל"ה שער האותיות אות קדושה) יעויין שם. וכן שמעתי מחכם אחד כי עתה התחכם היצר הרע שלא יצטרך לילך לפתות וללכוד ברשתו כל יחיד ויחיד רק כל עצמו ללכוד את היחיד אשר רבים נכשלים בו, והוא שמעמיד שוחט בעיר אחד מסטרא דיליה המאכיל טריפות לרבים, וכולם נלכדים ברשתו עבור זה, וכן הש"ץ שהוא סרסור בין ישראל לאבינו שבשמים להוציא רבים ידי חובתן, ורבותינו הזהירו (תענית ט"ז ע"א) בפוסקים ראשונים ואחרונים שיהיה הש"ץ המובחר שבעם ולא כן עתה שבוחרין הגרוע שבעם כנודע. ואין להאריך בזה, ובוודאי צריך לעשות כמ"ש הרמב"ם (הלכות דעות פרק ו' הלכה א') עד מי יתנני מלון מדבר וכו' יעויין שם, ואחרן שראה רוע כוונתם להתערב עם ישראל כדי למשוך עם ישראל למדריגתן, לכך אמר אם ישתתפון עם עמא קדישא וכו', ומזה יצא העגל שעשו הערב רב אלוקי זהב וכמ"ש בסנהדרין בפרק קמא (דף ז' ע"ב) מלא תעשון אתי אלוקי זהב, הא דעיין שרי בתמיה אלא א"ר אשי אלוקי הבא בשביל זהב, ופירש מוהרש"א שני אופנים וז"ל כי שנים רעות עשו שהם מתמנין בשביל זהב שנתנו לשרה וגם שרוצין

לאסוף זהב וכסף על ידי הרבנות למלאות חסרונן וכו', וכבר באו רבותינו וכו' עד ובירושלמי (ביכורים פרק ג' הלכה ג') אמר ר' מנא מיקל לאילין דמתניתין בכספא ר' אמי קרא עליהון אלוכי זהב אין קורין אותו רבי ואין עומדין בפניו, והטלית שעליו כמרדעת של חמור וכו' יעוי"ש.

ובזה יובן פרשה הנ"ל שהיא היה במדבר והיא נוהגת בכל זמן עד ביאת משיחנו במהרה בימינו, וז"ש וירא העם כי בושש משה שהוא רמז מוסר בזמן ההוא ולדורות בענין הנהגת המוני עם רבניהם שיש כשירי ראשי הדור העוסק בתורת ועבודת ה' עד שש שעות ביום שאז הוא זמן סעודת תלמידך חכם המאוחר לכולם כמ"ש בפרק קמא דשבת (י"ד) וכמו שהיה משה ראש לכל דורו שהיה דור דעיה כך בכל דור ודור הראש שבהם הכשירים הם מניצוצי משה רבינו עליו השלום, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט, ועיין זוהר פרשת עקב ברע"מ רע"ג ע"א) ובמדרש וז"ש מה שהיה הוא שיהיה וכו' (קהלת א') וכ"כ בל"ת שש מאות אלף רגלי וגו' וגם בל"ה מי שיש לו דעה נקרא משה וכאשר היה בדורו של משה כך היא בכל דור כי גם הוא הערב רב שיש בכל דור ודור כמ"ש בכתבים, וז"ש וירא העם כי בשש משה שהרב כשר שבעירם שוהא לבוא לפקח בעסק הקהל גם כי בא שש שעדיין עוסק בהתבודדות שהיה הזמן צריך אז לזה מיד קמו בתערומת ואמרו עשה לנו אלוקים שילכו לפנינו כי אנחנו כבירה בלא מנהיג שהוא עוסק תמיד במלאכתו מלאכת ה', ואנחנו בני העיר כצאן בלא רועה, וכאשר בזמנינו היה מסירה לפני השררה, וצריכין אנו למנהיג, וביארו דבריהם ואמרו כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו ורצה לומר כי זה משה שהיה איש גבר בגוברין להיות מנהיג עתה לא ידענו מה היה לו שלקח דרך אחרת לבחור בבדידה, ומעתה אינו ראוי להיות רב ומנהיג לנו גם כי יבוא אחר כך כי צריכין אנו לראש כזה שנהיה עמו בכללות א' במאכל ובתפלה שלא יפרוש ממנו בכל עת, וז"ש אשר ילכו לפנינו מה שאין כן משה וישראל שהם נפרדין ממנו על ידי ענגי יקר ובאכילת מן וכו' והרמז לדורות על ידי שעושה עם אנשי יחיד מנין בפני עצמו, וגם אינו אוכל עמהם

במסיבה כלל שזה היה סיבה לערב רב לעשות עגל זהב, וכמ"ש בזוהר הנ"ל, וכן לדורות מצד זה יצא עגל זהב שהיא אלוקי זהב שנתמנה על פי השררה בשביל זהב, וכשארין סיפק בידו עושה שידוכין בעיר, וכמו ששמעתי פירוש הש"ס (בכורות ה' ע"א) משה רבכם גנב או קוביוסטוב שגונב נפשות כדי להתחתן עם ס' רבוא ישראל וכו' ומשום הכי עתה רבים הם הרבנים בעיר, וז"ש אשר ילכו לפנינו שאיוו לאלקות הרבה (סנהדרין דף ס"ג ע"א) שהוא הרב והמחותנים עד שמצד זה נעשה קטטות ומריבות, ומצד זה נשתברו הלוחות שנסתלקה תורה מהעיר עד שברחמי השי"ת חזר ושלח את משה וטחן העגל לעפר כדי להראותו שאין בו ממש, אף שילכו לפניו וחזרו וקבלו אותו לרב ובדק כסוטות (עבודה זרה דף מ"ד ע"א) ופירוש כסוטות עיין אחרי זה במצות סוטה, ותבין היטיב ונתברר הטוב מן הרע שמהם מתו בחרב מהם במגיפה מהם בהדרוקן (יומא דף ס"ו ע"ב) ובסוף שכשעמד משה בתפלה ונמחל לישראל וצוה לעשות משכן מכסף של ישראל לבד ולא מערב רב, וכמ"ש בזוהר (ויקהל קצ"ה ע"ב) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל קחו מאתכם תרומה וגו' והרמז לדורות שיעשו בית המדרש ליחידי ישראל שיהיו נפרדים מהמוני עם כי אי אפשר שיהיו בכללות א' והיא תיקון מה שקלקלו תחילה להתרעם בזה, וכאשר הי' במקדש עזרת כהנים ועזרת ישראל לבד.

(ואני הכותב בדין הוי עובדא הנ"ל מרישא לסיפא ומרומז למה דווקא זה האיש צוה לעשות בה"מ בשארי גראד).

תולדות יעקב יוסף פרשת נשא דף ת"ס

טז.

הרה"ק רבינו נחמן מברסלב זי"ע

יש רועים של הסטרא אחרא וכופין אנשים לתחות שיעבודייהו – עיקר מלכותם הוא על ידי עזות, והעצה להנצל מהם הוא גם כן על ידי עזות לעמוד נגד עזותם

(ד) ואי אפשר לבוא לאלו הרועים, שהם כלליות של הקדושה, אלא על ידי עזות, כמאמר רבותינו זכרוננו לברכה (אבות פרק ה') הוי עז כנמר, כמ"ש (שמות ט"ו) נחלת בעוז אל נזה קדשך, היינו על ידי עזות נכנסין לתוך הקדושה, כי יש רועים של הסטרא אחרא, והם גם כן מפורסמי הדור, וכופין אנשים לתחות שיעבודייהו, ועיקר מלכותם הוא על ידי עזות, כי עזות מלכותא בלא תנא (סנהדרין ק"ה ע"א), והם ככלבים בעזותם, בבחי' ישעיה נ"ו והכלבים עזי נפש המה רועים, והן פני הדור כפני הכלב (סוטה מ"ט ע"ב), ועל כן כדי להנצל מהם מתחת ממשלתם אי אפשר רק על ידי עזות, לעמוד נגד עזותם, ואז נחלת בעוז אל נזה קדשך, שנכנס לתוך הקדושה.

ליקוטי מוהר"ן ח"א סימן כ"ב, חותם בתוך חותם

יז.

יש רב דקליפה – הוא גדול ותקיף לפי שעה, אך אין לו קיום כלל ולבסוף כלה ונאבד

(ב) אך רשעים הדוברים על צדיק עתק בגאווה ובזו, מאין מקבלין הם הרוח להשלים החיסרון, אך דע שיש רב דקליפה, והוא בחי' עשו,

כמ"ש בעשו (בראשית ל"ג) יש לי רב והוא בחי' (שם ל"ז) אלופי עשו, וכמו שתרגום אונקלוס רברבי עשו, בחי' הרב דקליפה, ומהם מקבלין הרשעים הרוח, הואו בחי' רוח הטומאה רוח הסערה כמ"ש שם כ"ז הן עשו אחי איש שעיר, ועל כן הרוח שלהם גדול ותקיף לפי שעה, כמו רוח סערה שהוא גדול בשעתו, ועל כן (תהלים יו"ד) כל צורריו יפית בהם, יפית דייקא, שמתגבר עליהם על דיי בחי' רוח פיו שהוא גדול בשעתו, אך שאין לו קיום כלל, ולסוף כלה ונאבד, ומסער גופיה ונשמתיה, וכמ"ש (דברים ז') ומשלם לשונאיו אל פניו להאבדו, ומשלם לשון שלימות החסרון שנמשך לו, דהיינו בחי' אריכת הרוח, וזהו אל פניו, כי פניו הוא בחי' הרוח, כמ"ש (ישעיה ג') הכרת פניהם ענתה בם זה החוטם (יבמות ק"כ). שהוא בחי' מהרוח, כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים, כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, אך הוא להאבדו, כי אף שהוא גדול לפי שעה, לסוף נאבד כנ"ל, וזהו בחי' (ירושלמי תענית פרק ב' הלכה א') ארך אפים לרשעים, כי הרוח הנשימה, הוא בבחי' ארך אפים, והיינו מאריך אפי' וגבי דיליה, כי אף שלפי שעה הרוח גדול ותקיף, בחי' מאריך אפיה, אך לסוף גבי דיליה כנ"ל ועל כן נקראים ישראל (ישעיה נ"ד) עניה סוערה, כי הם עכשיו תחת ממשלת עשו איש שעיר, בחי' רוח סערה הנ"ל, אך הדבוק בצדיקים, מקבל הרוח חיים, שלימות החסרון, מהצדיק והרב דקדושה.

ליקוטי מוהר"ן ח"א סימן ח', ראיתי מנורת זהב

יח.

האור החמה: אף הנולדים מזרע ישראל יתרחמי שיורשם מעמלק – כן מבואר גם מהרמב"ם והוא על פי סוד הגלגול

על פי מה דכתיב בזוהר הקדוש פרשת בראשית (דף כ"ה ע"א) חמש מינון אינון בערב רב וכו' ומאינון דאשתארו בגלותא רביעאה וכו' אינון קיימין על ישראל כלי חמס וכו' אלין אינון עמלקים, ועוד אמרו בזוהר הקדוש תמחה את זכר עמלק אלין ערב רב מעורבים בישראל, וביאר באור החמה דאף באלו הנולדים מזרע יעשראל יתרחמי ששורש נשמותיהם מסטרא דעמלק, וכבר ביארתי מ"ש הרמב"ם ז"ל באגרת תימן, וכבר הבטיחנו הבורא יתברך שכל מי שעמד על הר סיני, שהם מאמינים בנבואת משה רבינו עליו השלום בכל מה שבא על ידו, הם ובניהם ובני בניהם עד עולם וכו', לפיכך יש לדעת שכל מי שנטה מדרך הדת הנתונה במעמד ההוא, שאינו מזרע האנשים ההם, וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה על כל המסתפק בנבואה, לא עמדו אבותיו על הר סיני עכ"ל, ולכאורה הרי יתרחמי לפעמים שאבותיו מוחזקים לכשרים וצדיקים ומיוחסים, ואיך אפשר לומר שלא עמדו על הר סיני, אכן יתבאר על פי דברי הרמב"ן ז"ל בפרשה נצבים על הפסוק פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה וזלה"ק משורש מתוק לא יצא מר, וכל אשר לבבו שלם עם השם הנכבד לא יוליד מודה בה, ואל תקשה עלי בזה מן הכתוב והוליד בן פריץ, כי אמת הדבר וסוד גדול לא אוכל לפרש בו עכ"ל, והרקנטי והש"ך על התורה גילו סודו שהוא סוד הגלגול, ר"ל שבגלגולים הקודמים שורש נשמותיהם ואבותיהם מערב רב, ומשם ינמשך בחי' נפש רעה אליו להיות מודה בעבודה זרה חס ושלום, ועל דרך זה יתבאר גם כן דברי הרמב"ם ז"ל ב"מ"ש שכל מי שנטה מדרך הדת הנתונה במעמד הר סיני שאינו מזרע אנשים ההם, אף שלפי הראות הוא מזרע אנשים כשרים

ומיוחסים, אבל שורש נשמותיהם מערב רב ואלו הם אבותיו בגלול הקדום, והן חמה הערב רב המעורבים בישראל שהזכירו בזוהר הקדוש הנ"ל ומבואר בזוהר הקדוש בכמה מקומות דהגלות היותר קשה הוא גלות ישראל בערב רב.

דברי יואל פר' וישלח דף ק"כ

יט.

הרה"ק מצאנז זי"ע

**רוב הרבנים והחסידים והבעלי בתים שידור המה
מהערב רב כל מעשיהם בבשביל כבוד וממון לשרור
על הציבור**

וזוה יש לומר שכוונת הפסוק שאמר אלה הדברים וכו' היינו שה' צוה שלא יתחברו עם הערב רב בשום פעם, ועל ידי זה יהיה ראויים לבנות משכן כי ישראל בעצמם קדושים אך הערב רב כל חסדי' דעבדי לגרמי' עבדו כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שידור המהכ בעוונותינו הרבים רובן מערב רב ורצוים לשרור על הציבור וכל מעשיהם רק לגרמי' לקבל כבוד וממון, ולכן אין להתחבר רק עם עובדים באמת שמוסרים נפשם לה' לא לקבל שום תועלת לעצמם.

דברי חיים השמשות פרשת ויקהל

כ.

**כבר כתב כן גם האריז"ל עד דורו שרוב הדור הוא
מהערב רב – אנן מה נענץ אבתריה בדור זה – מי**

יודע אם נשאר אחוז א' שומרי תורה ומצוות

ומאמינים כראוי

וכתב בדברי חיים על המועדים בסוף הספר השמטה לפרשת ויקהל שדבר שם הרבה להזהר שלא להתחבר עם הערב רב, וכתב באמצע ז"ל כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור הזה בעוונותינו הרבים מערב רב, יעוי"ש שהאריך, והרבה היו תמהים על הדיבורים הללו שיצאו מפה קדוש בדור שהיה מלא תורה ויראה והרבה גדולים וקדושים, וראיתי אחר כך בשער הפסוקים להאר"י ז"ל פרשת ואתחנן שדבר שם הרבה מהערב רב שקבלם משה והיה בזה תקלה, וכתב באמצע דבריו ועתה רוב הדור מהם, והרי שכתב כן גם על דורם של האר"י והרח"ו וזה"ה, ואף שנולדו אצל ישראל, אבל הנשמות הם מערב רב כמו שביאר באור החמה, ומה נאמר ומה נדבר בדור השפל הזה שבדורות הקודמים היו רובא דרובא מישראל שומרי תורה ומצוות כמ"ש בישמח משה פרשת תבוא, ודעת הפני יהושע שהחזקת כשרות שבפוסקים הוא רק חזקה מחמת רוב, יען שרוב ישראל כשרים, אלא שהיה הרבה שלא היה כוונתם לשמים כראוי אף שהיה כמה גדול וקדושים אין מספר, אמנם בדור זה בעוונותינו הרבים שמיעוטא דממיעוטא בתכלית המיעוט, אולי לא נשאר אף אחוז אחד ממספר בני ישראל שיהיו שומרי תורה ומצוות, ואף בין אלה המעטים השומרים תורה ומצוות כהרגילם, אף בהן זעירין אינן שמאמינים בכל הי"ג עיקרים כראוי, וכתות הערב רב מתרבים והולכים, ומבואר בזוהר הקדוש בראשית שיש חמשה כתוב בערב רב כל אחד גרוע מן חברו, ויש בהם גם עמלקים, והערב רב שבדורנו אין לו דמיון להערב רב שבדורות הקודמים, כי המה בתכלית הגריעות מירידה התחתונה הבאה טרם ביאת המשיח, ומצב דור כזה משפיע גם על המנהיגים הכשרים, וצריכין לרחמי שמים להנצל.

ויזאל משה מאמר שלש שבועות דף ק"ג

כא.

הרה"ק מציעשינוב זי"ע

**ביאור בדברי הזרע קודש על ד"ח הנ"ל אף שרואים
בהער רב דברים טובים כמו תורה ודרך ארץ ושילום,
אף על פי כן מוכרחים למאוס בהם, כי הוא זמן בירור
– זהו בחירה וניסיון בימים אלו**

אמרתי המכסה אני את אשר ראיתי בספרא דבי רבן של ישראל זרע
קודש, ובפרט כי חנני ה' להבין מעט בדבריו הקדושים לפי
דברי קודש מרן אא"ז הגה"ק בעל דברי חיים בהשמטות בפרשת ויקהל
(בדפוס מונקאטש דף ע" ח"ב) הידועים לכל, והנה כך הם דברי הזרע
קודש בפרשת תשא דף ס"ט בד"ה בז"ה ויש לומר עוד כי תשא וכו'
ומבאר שם עיקר החסרונות באים ממה שעושים לנו הערב רב כמ"ש
בוזרה הקדוש דמעיקין לישראל יותר מאומות העולם, והעיקר לחזק
עצמו באמונה מאוד כי ישראל ממצרים נגאלו רק בזכות האמונה והן
גאולה העתידה, וצריך חיזוק באמונה מחמת שרואים דרך רשעים
מצלחת, לכן צריך לקבוע האמונה בלבו שבוודאי יתברך במהרה יגלה
כבוד מלכותו עלינו וכל הרשעה כולה כעשן תכלה וכו' רק שית' רוצה
לברר אותנו ע"ד מי שיש בו חולה מתערובות הדמים בפסולת אזי עושים
לו רפואות להכחיש את הגוף ולמעט כל הדמים שלו כדי להפליט ממנו
הדמים הרעים ולא ישאר זולתני דם התמצית הנקי מאוד שאי אפשר
בשום אופן להתקלקל וכו' ונעשה בריא כאולם, כך על דרך זה אנו
צריכים למאוס בתאוות הרעים יעווי"ש בלשונו הקדוש, ויש להבין מה
שייכות המשל לנמשל, אך על פי דברי הנ"ל מבואר כי גם אם רואים
בהם (היינו הערב רב) דברים טובים כמו תורה ומנהג דרך ארץ, ובפרט

כי מדת שלום הוא יסוד לכל והיא מדה טובה מאד אף על פי כן כמו שהחולה מוכרח להפליט ממנו דמים והדם הוא נפש אשר יש בהם אף קצת תערובות כמו כן בעיקבתא דמשיחא מוכרחים למאוס בכל תהלוכות הנ"ל גם אם יש בזה דברים מועילים כי הוא זמן הברור וזה הוא הבחירה והנסיון בימים האלו, והשי"ת ישכון בלבנו ויראתו ואהבתו, ונזכה במהרה לגאולתינו ופדות נפשינו.

ידידו דוש"ת מצפה לב"ט

הק' שמחה ישכר בער האלבערשטאם

דברי שמחה מכתב י"ג

כב.

רוב הדור וראשים שלהם הם ערב רב – משה בא בעיבור אחת לחמישים שנה שלא יטעו ראשי הערב רב את ישראל

בספר הקדוש זוהר חי בראשית על זוהר ד' כ"ה ע"א (בדפי הספר דף צ"ו) מהגאון הקדוש מקמאארנא זי"ע, וז"ל שהערב רב היה חלק הרע של משה ומשה רצה לתקנם וכו' ומשה עצמו יקום בכל דור ודור ויתגלגל גם בימים אלו דרא בתראה בין ערב רב וכו' ועתה רוב הדור וראשים שלהם הם ערב רב... את ישראל לדרכים שונים מקולקלים וכו' עבלה"ק.

(עיין לעיל פרק ג' אות ב' דמבואר כן בזוהר הקדוש פרשת נשא דהראשים בכל אתר ואתר יהיו מהערב רב ותמלא הארץ חמס מפניהם, ושם אות ג' מהזוהר הקדוש פרשת תצא דבסוף הגלות ישלמון על ישראל רמאים ודייני שקר מהערב רב, עיין שם).

כג.

**רוב הדור עם הראשים הם מהערב רב – משה הוצרך
להתגלגל בכל דור כמו האריז"ל והבעל שם טוב
הקדוש**

ועתה רוב הדור עם הראשים שלהם מהערב רב ושלא יטעו את ישראל בדרכים מקוקלים הזהר מן היועצך לפי דרכו שתלך בדרך החדש לבזות את כל התפילה והמצוות בסכליות של כסיל בחושך הולך כמו שעשה הטמא והארור שהטעה אל כל העולם בדרכים מרורים כלענה, וכן בכל דור ודור, ולזה הוצרך להתגלגל משה רבינו בכל דור ודור כמו מרן האר"י והריב"ש טוב וכל בכל דור צדיקאי שלא יטעו ערב רב עם ראשים שלהם את ישראל, וכל זה מבואר (בליקוטי תורה להאריז"ל פרשת ואתחנן) למעיין בעינים מאירים עכ"ל.
(זהר חי בראשית דף קי"ג)

כד.

**כן מקובל גם מהבעל שם טוב הקדוש שקודם ביאת
המשיח יהיו רוב מנהיגים וראשי העדה מהערב רב –
כל אחד צריך ליפחד שלא יהיה בכלל הערב רב –
עכשיו הוא גמר הבירור של כל הגלגולים**

ועכשיו קודם ביאת המשיח צדקינו אשר העידו רבותינו זכרונם לברכה (סוף סוטה) כי האמת תהא נעדרת, ושקרא י שלוט בעלמא, ומקובל מפי הבעל שם טוב הק' ותלמידיו, כי קודם ביאת המשיח יהיו רוב מנהיגים וראשי העדה מהערב רב.

ז"ל הספר הקדוש זוהר חי פרשת בראשית (דף ק"ג), ועתה רוב הדור עם הראשים שלהם הם מערב רב, לכן צריך כל בר ישראל לירא וליפחד שלא יהיה בכלל הערב רב, ואין לנו עצה רק להרבות בתורה ותפלה לה', ולהתבודד עמו בתשובה ותחנונים, שיצילנו ממים הזדונים ומרשעים הללו, כי אין לנו ערו פנאי להמתין על תיקון נפשותינו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות א' י"ד) אם לא עכשיו אימתי, כי עכשיו הגמר והבירור של כל הגלגולים, כי יגיעו ימים אשר אין בהם חפץ אלו ימות המשיח, אשר אי אפשר עוד לתקן את נפשו, והבירור יהא סמוך לביאת המשיח כמובא ברע"מ פרשת נשא שיתנסו ישראל מהערב רב קודם ביאת המשיח, וגם אחר התגלות משיח צדקינו בתשעה חדשים קודם ביאתו, וגם אחר כך עד עולם התחיה, והנשאר בציון קדוש יאמר לו, ויזכו להאזר הגדול והנורא, ועיקר תלנוי במעשינו של עכשיו, ולא כמו הכסילים שחשבו כי בביאת המשיח יפטרו מכל וכל, כי מי שלא טרח בערב שבת קודש מה יאכל בשבת, לכן צריך כל בר ישראל עכשיו להרבות בתשובה ותחנונים, שיתקן הקדוש ברוך הוא את נפשותינו ברוב רחמיו וחסדיו, כי אין לנו להשען רק על אבינו שבשמים.

שולחן הטחור מאמר אמונה ופרנסה דף ע"ד

כה.

הבעל שם טוב זי"ע

**נגד כל צדיק גברא איש משידין יהודאין כדי שיהא
הבחירה הפשית**

ולחבין הענין נראה לי כי שמעתי ממורי בפי' על מה שוא בראת (תהלים פ"ט) שהוא טענת היצר הרע והיה התשובה כל בני אדם כי בעת רדת הנשמה קדושה מלמעלה מס"ם לומר מעתה לא יוכל

לפעול פעולתו להסמין ולפתות מאחר שזה יחזיר העולם למוטב ואם כן למה נברא לריק, עד שנותנים לו נגד זה איש בלע ת"ח שידין יהודאין שנברא גם כן אשר יתלוצץ מזה איש השלם ומי שירצה ידבק בזה או בזה והבחירה חפשית.

תולדות יעקב יוסף פרשת שופטים דף תרס"ו

כו.

עוד מהג"ל

לכל צדיק אמת יש נגדו מנהיג שקר אין בו ממש אלא משתרר על הבריות ויש לו תקיפות גדול ועל ידי זה הבחירה חפשית

אמר מרן אלוקי ריב"ש טוב, טענת היצר ס"ם כשיורד נשמה קדושה גבוהה לעולם הזה, על מה שוא בראת, והרי זה יחזיר כל העולם למוטב באמונה גדולה לתורה ולתפלה, והרי אני מלאך רוחני אינו נראה, והוא היה בנוף מדריך בני אדם לדרך טוב ביראה ואהבה ומי פתי ישמע לי, והיתה התשובה כל בני אדם כי לכל צדיק אמת יש נגדו המנגדו אין במו ממש לא יראה ולא אהבה אלא משתרר על הבריות מראה עצמו צדיק מושך בני אדם להפקר ולחכמות זרות ולדברים שונים ויש לו תקיפות גדול ומעתה הבחירה חפשית, וזהו כל בני אדם הכל יהיה בבני אדם לענה וראש.

(זוהר חי בראשית דף שכ"ט ע"ד)

כז.

עוד מהנ"ל

הצדיק שמעמיד הס"ם הוא נעשה רבי וגדול הדור כדי שהיהע זה לעומת הזה נגד הצדיק אמת

עוד שם על זוהר דף כ"ח ע"א (דפי הספר קי"ב ע"ג) וזה לשונו כמו שאמר מרן הריב"ש על מה שוא בראת כי צדיק אמת באהבתו ובחיות שלו יעלה את כל העולם לקדושה ועל זה היה התשובה כל בני אדם שכן יהיה דוגמא שלו שמתלבש בו ס"מ הרשע ועושה אותו רבי ורב וגדול הדור ומעתה נשאר הבחירה כי לרשעים ערב רב יש להם ראש שהוא כמותם עין יבש אין בו לחלוחית טוב הכל שקר וכזב, וכן מנהגי אנשיו יסוד עזר כנגדול שבאמת התנגדות הוא עזר גדול לעבודת השי"ת וכו' עיין שם באריכות.

כח.

הרה"ק ר' ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע

אם זכה מאירין עיניו מן השמים להכיר את הצדיק האמת – מי שנסתנה לגריעותא אחר שעלה לגדולה סימן שהוא מהסטרא אחרא ורחק תרחקנו

הרב הצדיק הקדוש ר' ירחמיאל בהה"צ ר' יעקב יצחק הנקרא היהודי מפרשיסחא ואבי הרה"ק ר' יצחק משם והרה"ק ר' נתן דוד משידלאווצע זל"ה ה' תקצ"ט כתב בספר תפארת בנים בשמו שאם באמת נוסע לצדיק הדור ללמוד דרך ה' אז מן השמים מסייעין לו לילך לדרך האמת אפילו שאינו צדיק הדור ונותנין לו כל משאלות לבו, ואם הצדיק

אינו אמת חס ושלום אז מאירין עיניו לאמר לו לך הלאה כי מה לך פה לבקש כמובן, ועוד כתב סימנא שאם אחד נתעשר או עלה לקדושה אם אחרי שנתגדל הוא באותו בחי' שהיה מקודם ולא העלה בו שינוי לגריעותא הן בממון הן בכבוד ברוחניות וגשמיות אז הסי' שהוא מסטרא דקדושה, אבל אם להיפך אז ידע שהוא מסטרא אחרא רחמנא ליצולן, ורחוק תרחקנו ממנו, עד כאן דברותיו הקדושים.

זכרון צדיקים חודש אייר

כט.

יש צדיק דקדושה ויש צדיק דקליפה – הסימן להבחין בינותם הצדיק דקדושה ותלמידיו מדקדקים בכל הכמצוות ושיזמרים עצמם ממדות רעות ועוסקים רק במדות טובות ובמעשים טובים, והצדיק דקליפה ותלמידיו כל עשיותם בקלות ולעול ולמשיא ומתנהגים במדות רעות.

שיבוור לו האדם. כלומר כי ידוע הוא שיש צדיק דקדושה קידוש השם, ויש צדיק דקליפה, וזה מול זה עשה ה', והבחירה חפשית, וכן שמעתי כיוצא בו מאדוני אבי מורי ורבי זלה"ה, על פסוק ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, (דברים י"א כ"ו) ברכה הוא צדיק דקדושה, וקללה הוא גם כן צדיק אלא הוא דקליפה, ואמר הכתוב, ראה, בעיני פקוהה, אנכי נותן לפניכם, לכל אחד ואחד מישראל, היום, בכל יום ויום, כי התורה הקדושה היא נצחיות כנודע, ברכה, צדיק דקדושה והנקרא ברכה, וקללה הוא צדיק דקליפה, ואם תאמר באיזה סימן אני יודע להבחין בין זה לזה, לזה מסיים הכתוב ואמר, שזה הסימן יהיה מסור בידך, את ברכה, שהוא צדיק דקדושה כנ"ל, הוא סימן להרב

ולתלמידיו שלו, אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם, ומדקדקים במצוות לא תעשה, ושומרים עצמם ממדות רעות, ועוסקים תמיד רק במדות טובות ומעשים טובים, שהכל הוא בכלל אשר תשמעו אל מצוות ה' כנודע, ואת הקללה שהוא צדיק דקליפה רחמנא ליצ'לן, הוא סימן להרב ותלמידיו שלו, אשר לא תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם, רצה לומר שכל עשיותם הוא בקלות ולעול ולמשא, וכן גם כן מנתנהג במדות רעות, והכל הוא בכלל אשר לא תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם, עד כאן שמעתי מפי הקדוש ודפח"ח, לזה אמר התנא איזה רבי שיש לו דרך ישרה שיבור לו אדם, השיב ואמר כ"ל שהוא בחינת צדיק כנודע, ותפארת לעושיה במצוות ובמעשים טובים כחן ובחסד בכל עשיותיו, וכן תפארת לו מן האדם, כלומר מחמת גודל יראתו וקדושתו ואהבת הבורא ברוך הוא, רואה כל בני אדם שתפארת לו שם רבי, ובו תדבק כדאיתא (תענית דף ז' ע"א) אם תלמיד חכם הגון הוא, ממנו תאכל ואותו לא תכרות, (ולמד ממנו) ואם לאו אותו תשחית וזכרת וסר מעליו ע"כ, לז אם תפארת לו מן האדם גם כן, אז ובו תדבק.

ספר זקן ביתו מ"א אופן ז' דף מ"ז

9.

**כמו שיש צדיק אמת כן יש קללה כנגדו מהסטרא
אחרא מלובש בברכה – הם רבים מאוד – ורבים
מעמי הארץ נמשכים אליו**

ראה אנכי, שתמיד תשגיח על נקודת יהודי שלך שהוא משורש אבות איו"י שלא יתקלקל חלילה ויהיה נמשך לשורש קדושה לתקן נפשך באמת כי הרבה טעות ומטעין יש וכו', ואמר הטעם שצריכין חיפוש כ"כ להשגיח על נקודת אנכי, ואמר נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה, וגם הקללה יהיה מלובש ברכה וכו', כי כמו שיש

צדיק נשמה גבוה וקדושה, כן יהיה נגדו קללה מלובש בברכה שיקרר לבבות בני אדם וימשוך אותם לדרכים משונים והבלים ועוד שהוא יהיה פרוש ויושב ומתענה כל היום בטלית ובתפילין ועוסק בתורה יומם וליל ומראה עצמו שאין קדוש כמוהו והוא חכם ומשכיל למשוך לחכמות זרות חלק משמן חכה ואליו יתמשך כל הנוטה בלבו לצד הרע כדי שיהיה הבחירה חפשיות, והם רבים מאוד כי ס"ם הרשע נתגשם ונכנס בלב של זה הקללה המלובש בברכה שהוא כנגדו של הצדיק, ורבים מעמי הארץ נמשכים אליו כי הוא קדוש ואינו נהנה כלל מזה העולם להבנת הטפשים, אבל מי שנקודת יהודי שמור אצלו אותה הנקודה הקדושה ימשוך אותו לשורש קדוש וכו', והקללה יהיה לך אם לא תשמעו ואתה מטעה ומשטה את עצמך ולבך נוטה לצד הרע וסרתם מן הדרך אזי תדבק את הקללה ויגרום לך הקללה ללכת אחרי אלהים אחרים.

(חיבל חברכה ריש פ' ראה)

א.

בשם הבעל שם טוב הק' זי"ע

**אותו צדיק שמעמיד חס"מ הוא נראה לעיני הבריות
יותר צדיק מצדיק האמת**

בשם הבעל שם טוב זי"ע וישטמוהו בעלי חצים ראשי ערב רב מקליפת נוגה וכו' ונוגה הוא שוא בנוף וימשוך את מי שאינו ראוי ואת מי שמעורב ברע אצלו, ושני שעירין שוין היו במראה ובקומה ובדמים, כי אותו שמעמיד חס"מ הוא צדיק לעיני הבריות יותר מצדיק אמת ואליו נמשכין הראוין אליו וכו', ואשר חס"ם מעמיד עזאזל לנגד, יש לו מראה וקומה מראה עצמו לאיש צדיק ומחלק דמים וכל היום בטלית

ותפילין והכל שוא ושקר כעשו הרשע אשר רמה את אביו וכל זה ראינו בעינינו מימ ות מרן עד היום הזה שקר רדפוני עזרני וטהר לבנו לעבדך באמת אמן כן יהי רצון.

(זוהר חי בראשית דף תל"ט)

ב.

רב ורבי וגדול הדור מהסטרא אחרא

יש שמתלבש בו ס"מ הרשע ועושה אותו רבי ורב וגדול הדור, ומעתה נשאר הבחירה כי לרשעים ערב רב יש להם ראש ורועה שהוא כמותם עץ יבש אין בו לחלוחית טוב הכל שקר וכזב, וכך מנהיג אנשיו. (זוהר חי בראשית דף קי"ב ע"ג)

ג.

בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע

כל מה שיש בקדושה יש כנגדו ממש להסטרא אחרא, צדיקים, רבנים, שוחטים, חזנים, בעלי בתים, חסידים, פרושים, יראי ה'.

דע מה למעלה ממך, וכו' וכך שמעתי בפירוש, מאדוני אבי מורי ורבי הב"מ זלה"ה, ששמע מזקני, הרב הצדיק הקדוש מופת הדור, מוה"ר אברהם מרדכי מפוטשוף זלה"ה, והוא שמע מרבינו אלוקי, רבי ר' אלימלך זלה"ה, שהוא שמע מרבינו אלוקי, רבי ר' דובער זלה"ה, שהוא שמע בעצמו מרבינו אלוקי, בעל שם טוב זלה"ה, שאמר פה קדשו, כמו שיש בקדושה, צדיקים רבנים, שוחטים, חזנים, בעלי בתים, חסידים,

פרושים, הצנע לכת, ירא שמים בסתר ובגלוי, כנגדו ממש יש לס"מ הטמא כל אלה, ודי למיבן, לזה בא התנא רבינו הקדוש, באזהרה גדולה לבני ישראל שישגיחו עליהם, לידע האיך להתנהג בעולם העשייה הזה, עם צדיקי הדור, ורבנים וכו' וחבן, והשם הטוב ברוב רחמיו וחסדיו הגדולים, יזכינו להיות מחלק דקדושה, ולעשות בכל עת ורגע רצונו יתברך שמו הטוב.

זקן ביתו מ"א אופן ט"ז דף ע"ה

פד.

דברים הנ"ל בשם הרה"ק מסאסוב זי"ע

הקדושה נכנעת לפני הסטרא אחרא

ועיין שם עוד על זוהר בראשית דף כ"ז ע"א (רפי הספר דף ק"ה) בשם הגאון הקדוש האוהב ישראל המפורסם מהר" משה לייב מסאסוב זי"ע שכל מה שיש בקדושה יש כנגדו שהוא מסטרא אחרא, שוחט, חזן, שמש, רב, למדן, לכל אלה יש נגדם שהוא מסטרא אחרא, ועוד שהקדושה נכנעת לפני מי שהוא מן סטרא אחרא כמו יעקב לעשו עבדך יעקב עד כאן דברותיו הקדושים.

(זוהר חי בראשית)

פה.

כל תשוקת הערב הרב לקפוץ בראש – הרה"ק מסאסוב כל מה שיש בקדושה יש נגדו בסטרא אחרא, הצדיקים כפופים לפני הסטרא אחרא כי

דרכם צלחה – הבעל שם טוב הק' זי"ע יש מפורסמים
שמפרסם אותם הס"מ – ראש דסטרא אחרא עולה
לגדולה פתאום, אבל ראש דקדושה לאו בשעתא
חדא – הרה"ק מלובלין בהאי פחדא ותיב שימא אינו
צדיק – כל צדיק צריך לבקש רחמים על עצמו – וכן
כל אחד צריך לבקש רחמים על עצמו – וכן כל אחד
צריך לבקש רחמים שיתקשר לצדיק אמת וינצל מראשי
הערב רב

קום עשה לנו כל תשוקת הערב רב עד היום נתנה ראש ששורשם מראש כידוע, ולכן כל חפצם לעלות בראש וראשון, והם מקליפות נוגה ועושין לעצמם, ראש ולענה, שהוא שר יהודי, מקליפת נוגה, ואמר הצה"ק ר' משה לייב מסאסוב ראשי תיבות עזאזל' זה לעומת זה עשה אלוקים, ממש בדומה שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים שיש רבנים, ורבי, ושוחט, וחזן, וצדיק מסטרא דנוגה קליפה קשה נגד כל אלו שיש בסטרא דקדושה והם צרעת ממארת וצדיקייא אתכפייא קמיייהו כי דרכם צלחה ובקעה, (עיין בספר דמ"א) משם מרן הריב"ש טוב שיש מפורסמים שמפרסם אותם הס"מ הרשע עיין שם, וכל ראשים של ערב רב כתבי בהו קום בשעתא חדא יש לו קימה פתאום, אבל ראש דקדושת ישראל לאו בזמנא חדא וכו', אבל לעשו בזמנא חדא נהיר ליה, וכך הם הערב רב וזה קום של ערב רב בשעתא חדא ונעשה אותך לראש.

וכל אלה ענינים אחי וחביבי לא נגלה אלא לבוחן לבות וכליות, ואתה בני חלילה לא תהרהר אחר שום צדיק וראש הדור ולא אחר רב ותלמיד חכם וכו', וכולם יהיו בעיניך צדיקים וקדושים, ומאי נפקא מינה ממה שכתבתי זה למיבעיא רחמי הן כל צדיק בדורו, והן המון ישראל, כמו שהזהיר אותנו רבינו הקדוש מלובלין להשפיל עצמו ולעשות

תשובה קודם כל תורה ותפלה, כמו ששמע ממנו תלמיד אחד שאחר חצות קודם לימודו, אמר רבנו של עולם אפשר אני מן אותן שכתוב עליהם מה לך לספר חוקי, והתמרמר מאוד והאריך בדברי ריצוי ובכיה ותחנונים וכן אמר אין גרוע בעולם כמותי, אפילו אם יאמר לי מלאך השם שאני צדיק איני מאמין לו, ואם יאמר לי הקדוש ברוך הוא בעצמו שאני צדיק, אאמין לו על אותו רגע ולא יותר כי בנקל יוכל לרחות לשאול תחתית וכו', ועל יהיה לבבו נשבר לאלף שברים, וכן נפקא מינה להמון מישראל שיבקשו רחמים מבעל הרחמים שיעורר לבבם להתקשר לצדיק אמת מן הקדושה ולא יהי להם התקשרות עם ראשי ערב רב מראין עצמם צדיק וחסידים פרוש וקדוש יושב ומתענה במלית ותפילין לומד כל היום, מראה עצמו שאינו יודע כלל משוב העולם ואינו נהנה מעולם הזה משם דבר, וה' יציל אותנו מכל אלה נגעי בני אדם והם ראשי הדור, ובאמת כל כך הוא בהעלם מן השמים כדי שיהיה בחירה חפשית עד שאין להם היכר בשום דבר אלא ניכר ונגלה לבוחן לבות וכליות ולא לשום נמצא בעולם, וחלילה להרהר שום הרהור ומכל שכן איזה דיבור נגד ראשי ישראל חלילה וחלילה כי כולם בעינינו צדיקים וקדושים עליונים ראשי הדור תלמידי חכמים, ה' יגביה מזלם עד לרום, ואין שום נפקא מינה מדברינו אלא למיבעי רחמי, ע"כ דנא מן קדם אלקא דשמיא בבכיות ותחנונים, עכ"ל.

(חיבל חברכה פרשת תשא)

19.

תאנה להיות רב ורבי הוא מקליפת נוגה

קליפת נוגה הוא מלא תאוות ופניות ושקר להשתרר על הבריות להיות רב ורבי, כמ"ש מפה קדשו מלאך אלוקים מורי דודי רבינו צבי מזידטשוב ובקבלה ממרן הריב"ש טוב כי בניקל לסגף עצמו

כל ימיו בפרישות, ופנימיותו הוא שיהיה רב ורבי, ומשיג זה ההבל כי בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכיו אותו ואוי ואבוי עכ"ל.

(זוהר חי בראשית דף ק"ו ע"א)

ז.א

**הערב רב אומרים נתנה ראש – צריך להתפלל הרבה
שלא ימשך אחריהם שלא יפול לצרה עמוקה בלי
תקומה – הרה"ק מזידיטשוב זי"ע היה מפחד מאוד
שימא הוא מקליפת נוגה**

כי תשא את ראש בני ישראל, כי יש כמה ראשים מערב רב ומקליפת נוגה ואיננו קיימין רישין דעמא וצדיקא אתכפיין קמיהו והאי רישא בעפרא בלי, וערב רב אומרים נתנה ראש, ויש ראשים הרבה מושכין לדרכים שונים והם מורידים הדביקים בהם לבאר שחת, כמבואר (בתולדות) בשם מרן הקדוש האלוקי ריב"ש טוב, וצריך להתפלל הרבה לפני המקום שלבו לא ימשוך אחריהם כי יפול חלילה לבור צרה עמוקה בלי תקומה חלילה וכו', ובפירוש אמר לי דודי רבינו איש אלוקים מוהר"ץ זי"ע (מזידיטשוב בעל עטרת צבי) בזה הלשון אייזיק בני הידעת כשהייתי בן ארבעים שנה עדיין הייתי מפחד האם אפשר אני עדיין מקלי'ננה, ונתכרכמו פני מאד כי מנעורי גדלתי על חיקו והייתי מכירו במדריגות קדושות נפלא הפלא ופלא מדרגות רמות, והשיב לי למה חרדת כל כך חגם עתה ובכל רגע אני מפחד הרבה מזה ולמה אתה מתמיה על זה, והוא מקרא מלא ואיש כי ימרט ראשו שנפלו לו כל שערות ראשו מחמת יראה ופחד השי"ת בוודאי טהור הוא, כי הוא מדריגה גדולה, לא יזכה בזה אלא מופלג בקדושה וטהרה כמו שהיה לר' חייקא המדורי אף על פי כן אחר כל הגדולה הזאת כתיב כי יהיה בו נגע

לבן הארמי אדמדם עשו הרשע ונלכד בגדולות, איש צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו הכהן, בראשו שהוא ראש ישראל שם אחז בו נגעו קליפת נוגה ונדרחה משני עולמות רחמנא ליצלק, ועל זה ידו כל הדווים וישפך דמעה כנחל שיציל נפשו מקליפת טעות של נוגה ומראשים שלו שדין יהודאין ומלך עליון ירחם עלינו ויוציאנו מאפילה לאורה וישבור עול הגלות מעל צווארינו אמן בן יהי רצון.

(חיבל חברכה פרשת תשא)

פ.ח.

קליפת נוגה היא קשה מאוד וסובר שהוא צדיק ואין כמוהו ונקרא טמא ומטומא

וזוה לשונו ספר הקדוש נתיב מצוותיך להגאון הקדוש מקאמרנא זי"ע (שביל אמונה ג' אות כ"ו) בא"ד ולהנצל מטעות קליפות נוגה אין כח וכו' אף שיסגף עצמו ויפרוש עצמו יכול לבוא לידי טעות נוגה, וכשנופל לשם אזי סובר בדעתו שהוא צדיק ואין כמוהו בעולם, והקליפה יזמין לו כמה טעותים ושטותים שיסבור שהוא צדיק ועושה מופתים ופעולות בשקר שלו ומצליח, והוא קליפה קשה נגע צרעת, ואמר לי מורי ורבי הקדוש בימי חורפי כשהיה אור נשמתו דולקת בתורה באש להבת שלהבת בדביקות נפלא ואמר לי בזה הלשון, אייזיק בני חביבי הידעת בעת היותי בן ארבעים שנה הייתי מתיירא ובוכה לפני המקום ברוך הוא שאפשר אני מקליפות טעות נוגה, ונתכרכמו פני מאוד ולא נותרה בי נשמה, ואמר לי, בני חביבי למה נודעת כל כך העוד היום בכל רגע אני מתיירא שלא אהיה מקליפות טעות נוגה, כי היא קליפה קשה, ושי הרבה שנשארו שם והם בעיניהם גדולי ישראל ומושכים כמה נפשות לדרכים משונים ורעים וכו', שאף שעומד במדריגה הגדולה עדיין יכולים להתאחז

בו איזה טעות מקליפות נוגה ונקרא טמא מטומא, ולכן יבדוק נפשו תמיד וכו' עיין שם כל הענין.

ט.ט.

נגד הצדיק יש רמאי שד יהודי עושה נפלאות מצד קליפת וגה כדי שיהא הבחירה חפשית – אם אתה מעורב טוב ברע תמשך אליו

כמו שיהיה צדיק וקדוש שיאיר אור אהבה ויראה אש שורף בלב בני אדם לתורה ולתפלה ולמצוות ולמעשים טובים, כן יהיה נגדו רמאי אשר לבו מלא חושך אין בו לא אהבה ולא יראה ומראה עצמו קדוש ופרוש וימשיך רוב בני אדם אצלו, ומעתה יהיה הבחירה חפשית לדבק עצמו אל אור עליון צדיק אמיתי או לילך אל השקר והרמאות שד יהודי וכו', נמצא ענין חלום שמדבר דברי עתידות ועושה מופתים מצד קליפת נוגה וכו' וכן יש נביא מבחינה זאת, וזהו כי יקום בקרבך נביא או חולם חלום וכו' יש בו ואו נהירו דקיק וכו' והוא קם בקרבך על ידי שאתה הולך בטעות וברמאות בהבל עולם הזה כך קם עליך רישא דרהבא שזה הראש הוא רע גמור כמו שאירע לכת ארורה רעים וחטאים על ידי הראש שלהם הארור והטמא שהטעה אלפים ורבבות מישראל וכו' וזה בא לו על ידי כעס וגאוה ושקר ורמאות והשתררות הרע נפל לבאר שחת שאין לו תקומה ותיקון לעולם עולמים וכו' ואם אתה מעורב טוב ורע בשקר תתמשך לשד יהודי העושה לך נפלאות בכל עת ומדבר מצד ואוטוב שבנוגה דברי עתידות ונפלאות.

(חיבל הברכה פרשת ראה יג, ב)

מ.

**יש מתגאה ועושה עצמו אלוה – רוצה להכניע הכל
תחתיו – סובר שהוא גאון עולם וראש של כל בני
הגולה ומהפך דברי אלוקים חיים – יש בו כל סימני
טומאה**

יש מתגאה ועושה עצמו אלוה כמ"ש הקדמונים מועטים המה בעולם שאינם עושים צמם בגאווה שלהם אל נכר כפרעה הרשע וכחירם וכיואש מלך יהודה שהרג זכריה הנביא על ידי שעשה עצמו אלוה והתיר להרגו ביום הכיפורים שחל להיות בשבת והוא שאת בסימני טומאה, ויש מתגאים עצמו בתורה ובדיבור ועל ידי פגם המחשבה בגיאות אין אני והוא יכולין לדור ונעשה אל אחר עמלק שאת התנאשות הרע, ונעשה כספחת שמשותקק שחבל יספחו אליו והוא יהיה רב ורבי וראש וזנב וסובר בזדון לבו שהוא גאון עולם וכל הדור טפלים אליו ראש כל בני הגולה, והעני הזה אפילו צורתא דשמעתתא אינו יודע אלא להפיך דברי אלוקים חיים, פוסק פסקים לא טובים, ויש מתגאים כאנשי שם בהרת עזה כשלג עם סימני טומאה עולה במקומה מלך עליון יאיר עינינו ויצילנו מכל טעות אמן.

(זוהר חי בראשית דף ק"א ע"ד)

מא.

**גאווה להשתרר ולהכניע תחתיו כל הצדיקים הוא
עבודה זרה – המשיחיה לו כמשתחווה לעבודה זרה**

עבודה זרה שהוא הגאווה להשתרר להיות רב ורבי שלא לשם שמים ורצונו להמית לכל הצדיקים מקוב גאוותו שיהיו כולם נכנעים

תחתיו והוא בור ריק של נחשים ועקרבים, ומשתחווהו והנבנע לו הוא משתחוה לעבודת אל נכר.

(זוהר חי שמות דף פ"ו עמוד ד')

מב.

מנהיגי הסטרא אחרא אומרים אני ואפסי עיד

החמ"ה כ"ב אתוון והסכמת כסום יכסמו העוסקים בתורה בצנעא לשמה מבלי להיות רב ורבי עבודה זרה, אלא שפל ונבזה כדרך הצדיקים, והחסידים, לא נכו, אין להם שבירה לא יפלו תחת השבירה, כי אפילות פלאי פלאות נעשו להם וכו' ויש נגדו בסטרא אחרא מתגאה שהוא דבוק בקונו ואומר אני ואפסי כל אלו נשברו, אבל לומדי תורה לשמה חיים וקיימים בלי שבירה.

(בהיכל הברכה בפרשת וארא)

מג.

המתגאה וסובר אין כמותו בכל העולם סי' שהוא מקליפת נוגה

יש צפ"ר דקדושה שסודו ש"ע נהורין וכו', ויש נגדו צפור בקליפה מוחין דקליפה הארה של טעות קליפת נוגה וסובר שאין כמותו בכל העולם, קליפת נוגה וירא בלק בן צפור מספר כ"א פעם חבל והן חבל חבלים דקליפה חבל המה.

(היכל הברכה ריש פרשת בלק)

מד.

גאווה להיות רבי ורב רוב קליפה זאת מצוי בין הלומדים

רובו רע ומיעוטו טוב וטמא טמא יקרא, והוא אתגשם בבני אדם שיש להם גאווה וגאון להיות רב ורבי וראש כמ"ש החסיד הרבה בדיקות צריכין לבדוק לבבו שלא יהיה כפרעה וכחירם רשעים גמרים שעשו עצמן אלהות, ורוב קליפה זאת מצוי בין הלומדים וראשי עם ערב ובקל יוכל לדחות להיות רובו רע רחמנא ליצלן והטוב שבו חלף.
(חיכל הברכה פרשת תצא)

מה.

המיצר לישראל נעשה ראש דקליפה

כמו שיש בקדושה וכו' שמשם תורת ה' בפ"ך, כן יש בקליפה כהן מידן ראשי ערב רב היו צריה לראש המיצר לישראל נעשה ראש עולה בראש דקליפה וכו', והנושא אותם יכבם בגדיו.
(חיכל הברכה פרשת עקב דף ס"ח ע"ב)

מו.

מטעה עמו הערב רב שנתדבקו בו

ושפחה כי תירש גבירתה ומשם יונק רב ורבי מקליפה נוגה הולך בדרכים משונים לשנות הזמנים להטעות ולהמשיך את עמו ערב רב שנתדבקו בו עכ"ל.

(זוהר חי דף ק"ע ע"ב)

מז.

שדין יהודאין גוברים בעולם

ובפרט בזמן הזה שגברה החציפות והעזות שדין יהודאין גוברים בעולם וצדיקא כעפרא דארעא.

(זוהר חי דף ל"ז ע"ב)

מח.

הקליפה של שקר גוברת מאוד

תקבל הכל באהבה ובלב שמח כל חלישות הדעת אשר בדור הזה לדורשי שמו ית' כי הקליפה גוברת מאוד בשקר ובכזב ואליו נמשכין כמו לעגלי ירעבם בן נבט ש"ט, והתורה ולומדיה נשפלין עד עפר ממש.

(זוהר חי דף כ"ג ע"ב)

מט.

צריך תפילות גדולתו שלא לטעות אחרי מנהיגי הס"מ שהוא עשיאם וסמכם

הס"ם מטעה את העולם חרבה שידבקה עצמן למקום השקר והטעות ורוכב במרכבתו ליסע ולדבק עצמו למקום השקר והטעות מטעי עלמא לכך צריך הבחנה גדולה ותפילות ובקשות שינצל מלהדבק למטעי עלמא בשקר ובכזב בדרכים שונים, ואין לנו אלא להשען על

אבינו שבשמים להתפלל לפניו בדמעה ובבכיה שלא יטעו הס"ם לדבק בעצמובמטעי עלמא ראשים שלו, שהוא עשאם וסמכם.

(זוהר חי תרומה דף ז' ע"ג)

ג.

צדיק אחד בעיר יכול להכניע ראשי הערב רב המתנהגים בהתנשאות שוא

שמעתי כשיש כמה ראשים ראשי ערב רב בעיר או במדינה המתנהגים בשקר ובהתנשאות של שוא ויש במדינה תלמיד חכם וצדיק אחד המתנהג באמת בלב אמת ובלב טהור ונשבר, כאשר עוסק בתורה לשמה ובתפילה ומדבק את עצמו אל האמת או יתפרדו כל פועלי און ושקר ולא יהיה להם כח כל כך להשפיל האמת ולרומם השקר, ובלבד בלב אמת, כך שמעתי עכ"ל.

(חיבל הברכה דברים דף ר"ט ע"א)

נא.

השי"ת בעצמו מתפלל הצילה נפשי משפת שקר של שד יהודי

שנידוש בעקב מראשי ערב רב ומבקש השי"ת הצילה נפשי משפת שקר (במילוי כזה) שי"ן קו"ף רי"ש ש'ק'ר, סופי תיבות נ'פ'ש'. ואותיות אמצעיות גימטריא הוי"ה, והוי"ה שבאמצע המבדיל בין שקר לנפש, כי השקר של שד יהודי שנברא לעומת נפש הצדיק גובר עם עזי פנים שלו והנפש בשפלות תחת השקר, עד שהשי"ת בעצמו מתפלל הצילה נפשי משפת שקר שלא יצטרך להיות נכנע תחת השקר.

(חיכל הברכה פרשת תצא)

גב.

אם אין לו יראה הפנימיות והוא רב ורבי הוא מקליפות נוגה

שמעתי ממורי ויחפר באר אחרת יראה פנימיות נקראה רחובות כי אין שם פחד הקליפות לצמצם עצמו מפניהם בצער וקטנות ויסורין, שלא ינקו מן הקדושה אלא אדרבה כי עתה הרחיב ה' לנו בפנימיות היראה הנקרא רחובות ואז ופרינו בארץ לעשות פירות להשיב רבים מעוון ולהיות רב ורבי להעלות נפשות ולעשות אותם אבל אם אין לו יראה הפנימיות והוא רב ורבי הוא מקליפות נוגה, כך שמעתי.
(חיכל הברכה דברים דף ר"ט)

נג.

הבטחה מהשי"ת כי ראשי הערב רב העושיין עצמן אלהות רב ורבי יהיו כמו עץ ואבן ולא יפעלו שום דבר אצלם

ואחר כך בא לבשר עוד בשורה אחרת מה שיהיה בגלות הזה כי ידוע שעבודה זרה בימים קדמונים היה על ידי כשפים ושמות ועיין בדברי הקדוש אור החיים בענין כמוש שהיה מפליא פלאות וכל היה מטעה אחריו רוב העולם, וכן עבודה זרה של פעור מאוסה אף על פי כן היה בה כח חכמה נפלאה בעיני הטומאה אבל אלהים אחרים שבגלות אשר לא ידעת אתה ואבותיך יהיה עץ ואבן בפשטות בלי שום כח כלל כי יתעלם מהם דרך הטבעות הטומאה ויהיה עץ ואבן כמו כל עצים

ואבנים, ועל זה רמזו גויים שבחוצה לארץ לאו לעובדי עבודה זרה הם כי נעלם מהם דרכי עבודת אל נכר כמו שהיה לירעבם וגם הבטחה כי ס"מ ונוקבא אתגשימו בראשי ערב רב כמבואר בזוהר ועושיין עצמן אלהות רב ורבי מבטיח אותנו השי"ת שיהיו עין ואבן שלא יפעול אדם אצלם שום דבר לא בנים ולא רפואה ולא חיים אלא כמו ההולך אצל עין ואבן שאין בו רוח אבל צדיקי אמת בכל עת עושה הקדוש ברוך הוא נסים והשפעות לעמו ישראל על ידם.

(חיבל הברכה פרשת תבוא כה, סד)

גד.

הרה"ק ר' אליעזר מקמארנא זי"ע

**היצר מפתח לאדם להתנהג בפרישות ולעסוק בתורה
יומם ולילה ובאמת הוא מקליפת גוה – והסימן בזה
כשיסבור בכל העולם וכולם כבהמות נדמו לפניו –
אין לפרוש מן הבריות אלא כשאין הולכים בדרך
השב**

אל תפרוש מן הציבור. לכאורה נראה מי שיושב לבדו הוא ולא ישתתף עם בני אדם הישראלים הוא איש קדוש ומלאך אלוקים ומי שהוא פרוש בזה ולא יחטא ולא יעשה שום רע כי לא ראה ולא שמע רע בני אדם ובוודאי הוא נקרא עבד ה', לזה יחשבו רבים וגדולי דעות שהפרישות הוא דרך קדושה שאין למעלה מזה כי כל הרעות הבא לאדם הוא מצד שנשתתף עם בני אדם והא ראייה כי כאשר החל האדם לרוב על פני האדמה נתערבו אלו עם אלו ונולדו התאוה והקנאה והכבוד כנודע לזה יחזיקו רבים וגדולה דעות שהפרישות הוא דבר חשוב

לפני השי"ת אין לשיעור, וראוי ונכון והגון להלוך בדרך הזה, על זה בא התנא הלל ואמר שהוא אינו כן אחד שהפרישות והתבודדות מבני אדם אי אפשר שלא יחטא והוא בלי הרגשה כלל כדכתיב לא טוב היות האדם לבדו.

וכן שמעתי מאאמו"ר זלה"ה שסיפר בשם רבינו אלוקי רבי אלימלך זלה"ה שפעם אחת בא לפניו איש הגון וחשוב לפני עצמו וגם גדול בתורה היה ובא לפני רבינו אלוקי הנ"ל ולא היה נותן לו רבו שום שלום ואיש חשוב כזה היה מתנהג בביתו בכל עשיותיו בהסתר גדול וכן היה יושב לבדו גם כן בהסתר גדול ואמר לו רבינו הקדוש הנ"ל קודם שנתן לו שלום: אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה' (ירמיה כ"ג כ"ב) היה דוחה אותו בשתי ידים עד שבא לשכל הזך וישב בתשובה שלימה על זה, אחר כך היה נכנס לרבינו ליתן לו שלום וכו', ע"כ. וכן כתב אאמו"ר זלה"ה בספרו היכל הברכה (פרשת בלק כ"ג א') עיקר היהודי הוא מדות טובות, וצריך בר ישראל בדיקה וחיפוש הרבה כי היצר הרע מפתה לאיש ישראל להיות פרוש בעיני חבריו להסתר עצמו מבני אדם להיות עוסק בתורה יום וליל בטלית ותפילין כל היום ולספיק עצמו במעט לחם ומים בוודאי אם הוא מצד הטוב כמו רבי שמעון בר יוחאי קדוש יאמר לו, אבל לפעמים רובו ככולו אין זה אלא מקליפות נוגה עצת היצר שבו לבדו, ולא עוד שהוא עוסק בתורה בלתי אחבה ויראה ודביקות אלא יושב בקרירות היצר שלו כדי שיהיה פורש מכל עניני עולם הזה ובפניה דקה שלו אינו מרגיש כלל והסימן שאינו מצד דקדושה כשיסבר הוא עצמו שאין כמותו בעולם צדיק וקדוש כזה, וכל בני העולם בעיניו לבד כבהמות נדמו לפניו והוא אינו יודע שהדרך הזה הוא עצמו גסות הרוח של ירעבם בן נבט שיושב כל יום בטלית ותפילין ותחתיו תעמוד הבהרת פשתה הצרבת לעורר מדנים ומחלוקת ושנאה וקנאה לדבר סרה על כל בני ישראל, ובפרט על שאר הצדיקים קדושים והחסידים באמת לשמה דקודשא בריך הוא עיין שם.

לזה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (לקמן פרק ד' מ"א) איזה חכם הלומד מכל האדם היינו בהתחברות בבני אדם ישראלים אז לומד מכל אדם ולא עוד אפילו תאמר שהפרוש הזה אינו עושה עבירה בפרהסיא אבל מצוות גם כן אינו עושה ולא מיבעיא שהאיש הפרוש הזה הוא אינו בתואר צדיק דקדושה ולא רשע בפרהסיא אלא הוא בתואר בהמה גסה הנגדלת ביער הנקרא שור הבר, ועוד שההתגבר עליו המרה שחורה שהוא מדה רעה גרועה יותר מכל מדות שבעולם וידמה לעצמו איזה צורות מפסידות שאינו דקדושה כמו שיקרה בכמה אנשים שהם חלושי הדעת היושבים לבדם, לכן זה הזהיר הלל התנא ואמר אל תפרוש מן הציבור, אבל אם רואה אדם שאנשי בני ביתו ואנשי עירו הם רעים וחטאים מאוד, ודרך דקדושה היא שנואה בעיניהם, אזי טוב לו ולזרעו אחריו שישב דווקא לבדו בפרישות גדול, כמו שכתב הרמב"ם (הל' דעות פרק ו' הלכה א'), נ מצא שזהו שאמר התנא הלל אל תפרוש מן הציבור אלא בדוחק גדול שאין לו שום ברירה אחרת.

זקן ביתו מ"ד אופן י"ג דף ר"ט

נה.

מעשה גורא מחסיד א' שנתפס לרשות הסטרא אחרא וניצל בזכות רבו הקדוש ר' מענדילי מרימנוב זי"ע

פעם אחת ישבו החסידים במסבת מרעים יחדיו, בדרך החסידים הקדמונים, וסיפרו סיפורי צדיקים, ופתאום בא והופיע לפניהם רבם האדמו"ר בעל צמח צדק מליובאוויטש זצוק"ל, ושאלם מאיזו צדיק אתם מדברים כעת, וענו ואמרו לו שמדברים כעת מר"ר מענדילי מרימנוב זצוק"ל, והם ישבו לפני נר אחד קטון בימים ההם, אמר להם הצמח צדק, כשמדברין מהרבי מענדילי צריכין להדליק הרבה נרות, כי הוא היה צדיק אמת, ואור אמת, וכמובן שתיכף הביאו הרבה נרות שמה

והדליקו אותם, ונתמלא הבית אורה, ואז ישב עצמו הצמח צדק בתוך סגל החבורה, ופתח ואמר, אספרה לכם מי היה הרבי רבי מענדילי מרימנוב נשמתו עדן.

בעיר רימנוב היה שו"ב תלמיד חכם גדול ומוהל מפורסם, ומאנשי המעלה ודעאה, ואמר לו הרבי הרמ"מ שיזהר בנפשו מאוד, כי החיצונים ר"ל רודפים אחריו להשיגו, השו"ב הלז לא שם ללבו דברי הרבי, והרבי הרמ"מ כשהרגיש שהשו"ב לא שם על לבו דברי הרבי, ופעם אחת הזמינו את השו"ב לאיזו כפר הסמוך, שיהיה שם מוהל, השו"ב נסע שמה עם העגלה שהביאו לו, וכאשר אך יצא מהעיר, נטה הבעל עגלה מדרך הרבים, ונסע ביערות, השו"ב הרגיש, כי הוא נוסע בדרך לא ישר, ושאל את בעלי העגלה אולי תועה הוא בדרך, ענהו בעל העגלה הנה תיכף נבואה להמקום, ונסעו עמוק עמוק ביערות, ומדלגים על ההרים, ומקפצים על הגבעות, ופתאום באו אל איזה בית וירדו שם, ואז הרגיש השו"ב וגם ראה עתה בעיניו באיזה מקום הרי הוא עתה שהוא במקום לא טהור, וחבין אוהרת הרבי שהזהירו כמה פעמים, והתחרט על שלא שם לבו לדברי קדשו, אבל לא היה שום עצה לסור משם, ונכנס להבית שם לעת ערב, ואמר שרוצה לראות את הילד, והראהו לו את הילד, והאם הילד שראה את השו"ב המוהל, התחרדה מאוד ואמרה, שיראה אם אין איש שם בהחדר, ושהיא רוצה לאמר לו דבר סתר, ואמר לה השו"ב המוהל שאין איש בבית, אז התחילה האשה היולדת לבכות בבכיות מרות, וסיפרה לו, איך שזה איזה שנים שהיא נתפסה לכאן מבית אבותיה, וכאן מקום של החיצונים הוא, והיא אינה יכולה לצאת מפה, והוריה ומשפחתה בטח בוכים ומצטערים עליה, והיא נתפסה לכאן מבית אבותיה, וכאן מקום של החיצונים הוא, והיא נתפסה לכאן והראש מהם דר עמה כבעל ואשה יחדיו, ועכשיו הולידה בן זכר, ובקשה לעשות ברית מילה, ועשו לו רצונה בזה, ולכן עתה ידע איפה שנכנס, כי לכאן מי שבא, אינו יוצא לעולם ועד, רק עצה היא יכולה לאמר לו, והוא, שאם

יוכל לעצור בעצמו, שלא יטעום כלל אז יש תקוה שאולי יוכל לצאת מפה, אבל אם לא יוכל לעצור ויטעום מה פה, אז הוא חלוט פה לעולם.

בלילה ההוא, באו שם לנסוע בעגלות, אלפי אנשים ממינים שונים, והביאו על השולחן מיני מגדים שונים, שריחם היה נודף מאוד, וכולם אכלו, וביקשו ממנו שגם הוא יטעום ויאכל, והוא השתמט עצמו מהם בתירוצים שונים, ואחר כך הלך לישון, ובבוקר שוב נתאספו, ובאו לאלפים אנשים כנ"ל, והשו"ב עשה הברית מילה, ואחרי הברית ישבו לסעודה לאכול, והביאו שמה מאכלים, ממעדנים מלכים אשר ריח המאכלים היו מגרירים לאכול, והמה ביקשו אותו, אשר הוא סעודת מצוה שלו, ומדוע מבייש אותם ואינו אוכל, וכולם בהפצרת רבות ביקשו שיאכל עמם, והוא בכל אמצעי כוחות השתמט מהם ולא אכל ולא נהנה כלל, כפקודת ועצת היולדות בנו, והוא באמת היה רעב וצמא מאוד, כמעט שהרגיש בעצמו שאחזו בולמוס רחמנא ליצלו, והתאפק עצמו ולא טעם שם, וכשגמרו הסעודה בקש המוהל שיסעו עמו לעיר רימנוב, ונסעו עמו, והביאו חזרה לעיר רימינוב.

הרבי רבי מענדילי צוה אל משמשויו, ואמר, בטח יבוא השו"ב פלוני לביתי, אז תאמרו לו הרבי פקד, צמא טמא תאמר לו, וכן היה, השו"ב תיכף שבא העירה הלך להרבי רבי מענדילי, ומשמשויו גרשוהו, ואמרו לו כן אמר הרבי, שנאמר לך, השו"ב הצטער מאוד איזה ימים, ובכל יום ויום שרצה לבוא לבית הרבי, אז משמשויו וגרשוהו, ואמרו לו כה וכה אמר הרבי, והשתדל השו"ב הרבה על ידי אנשים מכובדים, עד שהרבי הרשוהו לבוא לפניו, ואז אמר לו הרבי הרמ"מ, הנה כמה פעמים הזהרתי ואמרתי לך כך וכך, ולא שמת נפשך לדברינו, ועתה כמה צער היה לי, כשנודעתי שאתה כבר שם, וכמה וכמה התפללתי עליך, שלא תרד נפשך לשאול עמם חם ושלום, אבל דע שאתה עוד בסכנה, כי הם רוצים אותך מאוד, ויתפסו אותך עוד הפעם, ואז מי יודע, אם תוכל להמלט נפשך ולצאת משם, ולכן רק עצה אחת יש לך, אחזו והתדבק

בי, ואם הם יזמינו אותך עוד הפעם, אז תסע עמם, וכשתבוא לשם, אז תכנס אל הגדול שבהם ותאמר לו בפניו, בביטול, אין אתה כלום, וכה תאמר לכולם, וזהו התי קון שלך שאתה צריך לבטלם, אבל דע, כי תכין עצמך בהכנה דרבה, על זה הנסיעה, כי לא דבר קטן הוא, וכמה נסיונות יהיה לך שם, אבל אחזו ודבק נפשך בי, ויהיה לך כח לעמוד כל הנסיונות, ואם תבטלם, אז תפטה מהם לעולם ועד, כמובן ההכנות שעשה זה השו"ב בכוחו של הרבי רמ"מ.

והנה פתאום באו והזמנהו עוד הפעם, אז הלך להרבי הרמ"מ, ליפטלר בשלום ממנו, ויברכהו שיצליח ויחזוק בקרול לשלום, ונסע עמם, ובבואו שם הביתה אמר לכולם תיכף, אין אתם כלום בהחלט, וכולם שחקו ממנו, והוא באחת, לכולם אמר בביטול גמור אין אתם כלום, ונכנסו להגדול שבהם וספרו לו שכך וכך אמר השו"ב המוהל, לכל אחד ואחד מאתנו, אז נתן הגדול שבהם צו, אשר יאספו את כל החבורה שלהם בביתו, ושם יביאו את השו"ב, ונראה מה יאמר אז, וכך הוה, ויעבירו קול, וכולם באו שמה ונכנסו להגדול שלהו, והביאו אותו, והושיבוהו אותו סמוך להגדול שלהם, והוא באחת, שביטל אותם ואמר אין אתם כלום, וצפצף הגדול שבהם להחבורה, וכולם כאחד הוציאוהו מפיהם ניצוצי זיקי אש עד שהגיע לפני השו"ב, וכמובן שנתפחד ונתרגש מאוד מזה, אבל הוא באחת, והוא אמר אין אתם כלום בהחלט, ועוד במיני פחדים ובהלות שפחדוהו ובהלו אותו, כמעט שיצאה נשמתו מפחד מות, אבל לא מש מפיו דברי הביטול שאמר להם, אין אתם כלום, וראה שבפעם בפעם נפתחו ונתמעטו מהחברה, מהבית שם, וגער עליו הגדול שבהם בנערה גדולה, ואמר לו כיצד אתה מתחצף לפני, באמירת דברי הביטול כאלו, ואין אתה יודע שהנני יכול ברגע אחת להעבירך מזה העולם, לנוקבא דתהומא רבא שלא תצא משם לעולם ועד, וענה ואמר לו, דע שהנני עוד נגדך ונגד החבורה שלך לא בכוחי אלא בכח של מורי ורבי הרבי רבי מענדילי מרימנוב שליט"א.

כשמוע הגדול שם דברי תשובתו, צוה ואמר למשמשיו, הנה בחדר פלוני וארגו פלוני ובשורה פלוני מונח ורשום אצלי כל שמות הרביים של הזמן שעבר ושל עתה, וגם רושם שם כל התנהגותם ושיחתם ותחבולתם, ואפילו את דברי תורתם שהם כובתים ואומרים ברמאות, כדי לצוד להם חסידים לאוהליהם, וגם את שמות החסידים שלהם, אשר יודעים ומכירים אותם, והם צמודים אליהם מחמת איזו פניות ונגיעות שונות וכו' וכו', ואמר להשו"ב המוהל, דע אם הרבי שלך רשום אצלינו בפנקסינו כנוצר, אז אין תקנה ותוה לך, אבל אם הוא ינו רושם אצלינו, אז מפחדים אנו ממנו גם כן, ונעזוב אותך ונעמידך לביתך בשלום על מקומך.

ותיכף הבהילו משמשיו, והלכו לחדר פלוני, והביא משם את הפנקסים של הרביים המפורסמים של שקר כנוצר, והוא פתח ודפדף כל הפנקסים, וענה ואמר, הנה אין הרבי רבי מענדילי מרימנוב נרשם אצלינו כלל, ולכן פטרוהו משם, והחזירוהו לביתו לרימנוב לשלום ובבואו לרימנוב, תיכף הלך להרבי רבי מענדילי, והרבי קבלוהו בסבר פנים יפות.

(אוצר הסיפורים ח"ד א' ד' בשם הרה"צ מהריא"ז מרגליות ז"ל)

גו.

**פעם אחת בא אליו רבי מפורסם מהס"מ – הודה
אחר כך לה' שיניצול ממנו ולא עשה עמו שום
התחברות**

פעם אחת אמר להרבנית, כי לא ידע שת עצות בנפשו, כי היום ערב שבת קודש לפנות לערב, יבוא אצלי רבי מפורסם והולך בבגדים לבנים, ובא אצלי עם החסידים שלו, והוא רחמנא ליצלן מסטרא אחרא

והרבה קליפות יבואו עמו, והאיך אוכל ליתן לו אפילו שלום, אמרה להרה"ק, הלוא לא תוכל לביישו, אחר שאילת שלום תלך פעם שנית להמקוה למבול, אמר לה טוב טוב, כן אעשה, אבל האיך אוכל לישב עמו אצל שולחן אחד, אמרה לו, אולי תוכל להכניעו ולעשות לו טובה, אמר לה, הוא דבר שאי אפשר, אמרה לו, אף על פי כן לא תוכל לביישו, תוכל לישב עמו ביחד ולא לעשות עמו שום קרבות שבעולם, וכן עשה ויש עמו ביחד בכל יום השבת קודש ולא הביט בפניו, אחר כך אמר להרבנית כי ב"ה הצילו ה' מכת דיליה, ולא עשה לו שום התחברות.

פאר וכבוד סיפורים מהרה"ק מחר"ש מבעלזא דף 258

גז.

מעשה גורא מרבי א' שהיה מסטרא אחרא ובא אצל הרה"ק מצאנו זי"ע לתיקון

פעם אחת סיפר מרן הקדוש מצאנו זי"ע שהיה רבי א' גדול ומפורסם והיה לו חסיד א' עשיר ועתיר נכסין ובכל פעם שנסע אליו נסע עם עגלה מלא כל טוב להעניק לרבו, והיה היום נתהפך עליו הגלגל ואבד כל הוננו ונעשה עני גדול והיה בוש ליסע לרבו בידים ריקניות ועבר זמן רב ולא נסע, עד שאחזתו השתוקקות גדול ואמר לנפשו יהיה מה והתחיל ללכת רגלי עד שתעה ביער, פתאום נגלה אליו זקן א' ונשוא פנים ואמר לו אל תירא בני בוא ואראך אוצר גדול תחת אילן א' וכן היה שמצא שם אוצר גדול הון תועפות גם הראה לו את הדרך הישר לצאת מן היער, וכיוון שחזר לעשרותו קנה לו את הדרך הישר לצאת מן היער, וכיוון שחזר לעשרותו קנה לו שום עגלת צב ומלאו כל טוב ושוב נסע לרבו כמקדם, ויהי כאשר דרך על מפתן רבו ונתן לו שלום, אמר לו הרבי ידוע תדע שאני רואה שכל הונך ורכושך הוא מהסטרא אחרא רחמנא ליצלק, ועתה דע לך שנתפסת במצודתם, כשמוע החסיד הדברים

האלה נתחלחל מאוד וארכובותיו דא לדא נקשן והתחיל לבכות מאוד מאוד מאין הפוגות לפני רבו שיוציאו מהמבוכה הרעה הזאת, ויען הרב ויאמר אין לך שום עצה ומבוא להנצל מהם רק באם תאסוף כל הונך ורכושך ותלך שוב באותו היער ובאותו מקום שמצאת שם הזקן הנ"ל, ובאם יהי לך זכות אז יתגלה לך הזקן עוד הפעם ותפציר בו שיקבל ממך בחזרה את האוצר ובאם יתרצה אז יהיה לך תיקון, החסיד לא התמהמה הרבה ועשה הכל כמו שאמר לו רבו ונראה אליו הזקן והפציר בו שיואל לקבל בחזרה הרכוש שנתן לו, אז ענה הזקן רק בתנאי אחת אקח ממך בחזרה, באם תיסע תיכף לרבך ותאמר לו בשמי שידוע ידע שגם הוא בעצמו עם כל ה"הארווניע" שלו הם גם כן שייכים אלינו רחמנא ליצלן, החסיד נרעש ונפחד לשמע אזנו אבל בעל כרחך הסכים לזה ונתן לו הכל בחזרה, ונסע תיכף לרבו ואמר לו כדברים האלה, כשמוע הרב כן אחזתו חיל ורעדה ונתכרכמו פניו וסגר עצמו בחדר מיוחד בהתבודדות, וכשיצא משם אמר למקורביו "ער אזי גערעכט" ועזב את הרעביסטעווע וקיבל על עצמו גלות, וסיים הרה"ק מצאנו זי"ע, יעצט וואלגערט ער זיך דא אונטער די טישן נאך א תיקון, זכותו יגן עלינו.

(והנה המעשה הזאת יסופר בכמה נוסחאות ובשם הרה"ק מנאסויד זי"ע שמעתי קצת בנוסח אחר, ובשם הרה"ק בעל שומר אמונים זי"ע שמעתי שסיפר שהרבי החוה נעשה אחר כך יושב בצאנז).

ולסיומא דהך מילתא לא אמנע מלהודיע את אשר סיפר לי איש נאמן שהיה באותו מעמד אצל רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע, פעם אחת בסוף ימיו בתוך אחד השיחים סיפר א' מהמקורבים המעשה הזאת, וכהתימו לספר געה רבינו בבכיה גדולה עד מאוד, ולא היו יכולים להרגיעו עצמו כשעה ארוכה, ואתה קורא נעים עיין לעיל בפרק זה אות ל"ה שהרה"ק מלובלין בהאי פחדא יתיב שעה שמא הוא מאותן שכתוב עליהן מה לך לספר חוקי, גם הבאתי כמה פעמים מהרה"ק מקמארנא מה שאמר לו דודו הרה"ק מזידיטשוב זי"ע שבכל רגע הוא מפחד ועומד שמא אני מקליפת נוגה עיין לעיל אות ל"ז ואות

ל"ח, ועם הצדיקים האמיתיים האלה ארזי הלבנון קדושי עליון שהעניקו חמה בקומתן, ובזכותם אנו חיים על האדמה, ואין לנו מושג בגדלותם פחדו ורעדו כל ימי חייהם אם הם מסטרא דקדושה, מה נענין אנן בעניותן בדור האחרון הלזה והשפל והאפל שאין לנו עוד צדיקי אמת ומנהגיים אמיתיים, ולעומת זה מנהיגי שקר נמצאים הרבה מאוד כארבה לרוב וכעלי האילנות כלשון הבעל שם טוב זי"ע המובא לעיל פרק ה' אות א' וב' בוודאי ובוודאי שאין לנו על מה להשען אלא על אבינו שבשמים לבקש ולהתחנן לפניו שיצילנו מצפרני הצבועים והשקרנים האלה הן אלה אשר מקליפת נוגה שרשהים והן מאותן אשר מקליפות אחרות נובעיהם, הרחמן הוא יצילנו מהם ומהמונם וירחם על עם עני ואביון ויוציאנו במהרה מאפילה לאור גדול, אמן כן יהי רצון.

(כעת בגמר ההדפסה שמעתי שפעם אחת סיפר מרן הקדוש מפאטמאר זי"ע עובדא זו וסיים בזה הלשון, דאם איז שוין געווען א רבי וואס איז געווען א מבין אויף א מטבע, עבלה"ק).

גח.

בין מרביצי תורה ברבים וישגם צדיקים וישגם עמלקים ממש ואי אפשר להבחין ביניהם

אבל אי אפשר לפי ראות העין לכאורה להבחין בין אלו לאלו מי הם מזרע עמלק שנודעו ונעשו צדיקים גמורים ומי מהם שנשארו עמלקים, דלפי ראות העין נראין שנים לכולו קודש, ובאמת יש בין מרביצי תורה ברבים שני מינים יש שהם צדיקים גמורים ויש שהם עמלקים והם בכלל ארור המן ועל פניהם אינן ניכרים שהם מזרע עמלק שהארור המן יש לו פנים כזה ממש כמו הברוך מרדכי, ואך ורק בסייעתא דשמיא וברחמי שמים אפשר להנצל מאלו שהם מזרע עמלק. **ועל** כן כששותין איזה כוסות יין ובאין על ידו אל האמת ועוזבין את

השקר לגמרי אז רואין שאי אפשר כלל להבחין בשכל האנושי מי הוא בכלל ברוך מרדכי ומי בכלל ארור המן, שאין לסמוך על שום איש בבירור לומר שהוא בכלל ברוך מרדכי, דגם ארור המן אומר תמיד בפיו שהוא רוצה רק תורה וכבוד שמים, ואם יתבוננו היטב בענין זה יראה כל אחד שהאמת הוא כך בעוונותינו הרבים ורק על ידי סייעתא דשמיא וברחמי שמים גדולים אפשר להנצל מהם ומהמונם, וזה פירוש הגמרא חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי שיבין בדעתו ויבוא לידי השגה זו שאין אנו יכולים להבחין מי הוא בכלל ארור המן ומי הוא בכלל ברוך מרדכי ונבקש רק מהבורא כל העולמים שיציל אותנו ונהי דבקים בדרך האמת בתורה הקדושה.

(חידושי תורה תשי"ז עמוד תקל"ו)

נט.

ממריצי תורה ברבים שהם מזרע עמלק סובלים כל הצרות

אבל יש גם בין לומדי תורה ברבים שהם עמלקים ממש שנשמותיהם הוא מזרע עמלק, וגם ישנם נשמות שנשארו בטומאת עמלק ומהם סובלים הכלל ישראל כל הצרות מאותן התלמידי חכמים שהם מזרע עמלק והולכים יד ביד עם הכופרים ה' ישמרנו.

(שם)

ס.

אסור להכניע עצמי לפני הערב רב

ודברי רש"י ז"ל נכונים, דמה שאמרו משה ואהרן ונחנו מה אמרו זאת

אל בני ישראל ולא אל הערב רב, כי לפני הערב רב אסור להכניע עצמו בשום פנים ואופן, כי בזה משפילים כח התורה והיראה וכח העבודה.
(חידושי תורה פרשת בשלה, עמוד קע"ט)

סא.

משה רבינו התפלל, שהשי"ת ימנה המנהיגים עד ביאת המשיח ולא יתמנו על ידי הערב רב

והנה כשעמד משה רבינו בתפלתו כאן וביקש, יפקוד ה' אלהי הרוחות, לא ביקש על המנהיג שיבוא אחריו לבר, כי באמת על זה לא היה לו כל כך לבקש, שהרי כבר ניבאו אלדד ומידה, משה מת ויהושע מכנים, אלא ביקש מהשי"ת על מנהיגי ישראל עד סוף כל הדורות, עד דורו של משיח, שראה ברוח קדשו שפלות הדור בעת ההיא, וראה שיהיו מנהיגים כאלה שיתחמנה על ידי הערב רב, מנהיגים טועים ומטעים את הדור מדרך הישר, ולכן ביקש אז משה מהשי"ת, יפקוד ה', שהשי"ת ימנה המנהיגים עד ביאת המשיח, ולא שיתמנו על ידי אינשי דלא מעלי מהדור השפל של לפני ביאת המשיח, כי מנהיגים כאלו לא יצליחו לעם ישראל, וגורמים הרס והזיק רב ועצום לכלל ישראל.
(חידושי תורה ודרשות מא"י, עמוד קנ"ה)

סב.

**משה רבינו עליו השלום התפלל עד הדור האחרון,
שהקדוש ברוך הוא בעצמו יהי המנהיג ולא יהיה כלל
מנהיג בשר ודם**

ואפשר עוד לפרש תפלת משה רבינו על פי מה שאמרו רז"ל, איש, זה הקדוש ברוך הוא שנאמר ה' איש מלחמה, דהנה כאשר התבונן משה רבינו וראה שפלות הדור שיהיה לפני ביאת המשיח, ואם יתמנה מנהיג על ידם יהיה חלילה הדבר להרס לדור, לכן ביקש מהש"ת, שאם חלילה צריך שיתמנה מנהיג על ישראל על ידי הערב רב מוטב שלא יהיה לישראל כלל מנהיג בשר ודם, אלא הש"ת בכבודו ובעצמו ינהיגם, וזהו שאמר יפקוד ה' וגו' איש על העדה, שהש"ת כביכול ימנה עצמו על העדה להנהיג את ישראל ולנהלם למען שמו יתברך, וכעין שאמרו במדרש עה"פ, וא"ל שד"י יתן לכם רחמים לפני האיש, זה הקדוש ברוך הוא.

(חידושי תורה ודרשות מא"י, עמוד קנ"ה)

סג.

**אחרן בחר יותר לעשות העגל, מלהיות מנהיג על ידי
הערב רב**

ובזה יובן גם ענין זה, דהרי אצל מעשה העגל ביקשו רק הערב רב שימנו להם מנהיג חדש, בדכתיב וירא העם כי בושש משה, והעם, הוא הערב רב כידוע, ולכן חשש אחרן למנות עליהם את כלב ואת נחשון, אף שידע שהם צדיקים גמורים, בכל זאת כיוון שכח הממשלה ביד השליח, הבין שאם יתמנו על ידי מחשבתם הרע של הערב רב יגיע

הדבר עד לידי שפיכות דמים, ויתר על כן, לא רק עבורם חשש אלא גם לעצמו חשש מזה, שאולי גם עליו תשפיע מחשבתם הרעה של הערב רב, ואז כשיחזור משה יקשה בעיניו להחזיר לו התנהגה, ויגיע לידי כך שיקשה בעיני משה, וכדברי בעל התוס', ולכן החליט בנפשו שמוטב שיעשה העגל, שבוודאי יבוטל ויעשה עפר ואפר מיד כשיחזור משה רבינו, מלהיות מנהיג שנתמנה על ידי הערב רב, אף שעל ידי זה יכולים למנוע העגל.

(חידושי תורה ודרשות מא"י, עמוד קנ"ח)

הוצאת:

"חברה מזכיי הרבנים העולמי"

מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס

כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI

MIFAL OILUMI L'HATZULAS HADAS

Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross

The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם את כל ספרי הערב רב

בבתי כנסיות – בבתי מדרשות – בשמחות – לכל החברים וידידים

ולכל אחד ואחד מישראל – להציל את עם ישראל מן הערב רב

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

*** * ***

לקבלת הספרים בחינם:

להתקשר להרב אברהם ווייס

בבית המדרש "עטרת ישעיה" האלמין

רחוב נחל לכיש 24/3 • רמת בית שמש ארץ ישראל

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/3

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

011-972-548-436-784

ספר "הערב רב" וכל המסתעף

❀ ספר משנת חסידים ❀

ספר משנת חסידים – מסכת יעקב פרק ב'

א.

משני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות,
מימינו סוד ערב רב, ומשמאלו עשו אחיו

ג. וארבע מוחין אלו האירו בו בסוד תפילין כי בלטו במצחו בכח
הכאת קוצא דשערי דז"א באחורי נצח והוד דז"א עצמו שמעביר
אורו דרך שם בעורף יעקב שלפניהם ונכנס ומכה במוחין שבגלגלת שלו
ומציא הארתם לחוץ ונתפשטו גם בגופו כדרך שנכנסו ונתפשטו בז"א
ומשני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות מימינו סוד
ערב רב ומשמאלו עשו אחיו.

**ספר משנת חסידים – מסכת סדר ליל פסח
פרק י'**

ב.

ויוציאנו'ו ה' ממצרי"ס, מאחר שנתקננו, וגם ערב רב, והם אותם שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן, יצאו עמהם, אלא שלא היה תיקונם נגמר עדיין, ולפיכך חזרו לסורם במדבר בעון העגל.

ה. ויוציאנו'ו ה' ממצרי"ס מאחר שנתקננו וגם ערב רב והם אותם שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן יצאו עמהם אלא שלא היה תקונם נגמר עדיין ולפיכך חזרו לסורם במדבר בעון העגל.

❀ ספר פרדס רמונים ❀
לרבינו הקדוש המקובל האלקי הרמ"ק
רבי משה בהר"ד יעקב קורדואידו זי"ע"א
מצפת תובב"א [יומא דהילולא שלו כ"ג תמוז]

**ספר פרדס רמונים להרמ"ק זצ"ל – שער כ"ג
פרק ט"ז**

ג.

יש ערב גדול ויש ערב קטן, מנחה גדולה ומנחה קטנה – ערב רב הוא משש שעות ולמעלה, ואז כח הדין מתגבר, והוא מצד הדין הרפה הוד, ומצידיה שולטים קליפות בערב רב קליפות קשים, ובערב קטן קליפה קשה לא כראשונה

ערב. יש ערב גדול ויש ערב קטן, בסוד מנחה גדולה ומנחה קטנה.

ערב רב הוא משש שעות ולמעלה, ואז כח הדין מתגבר, והוא מצד הדין הרפה הוד. ומצידיה שולטים קליפות בערב רב קליפות קשים. ובערב קמן קליפה קשה לא כראשונה. ובוזא אין תימה אי יש ערב בקדושה וערב בקליפה, כי הכל צודק, ודא בדא אחידן כדפי'. (ע' זהר תשא דף קצ"א. ובקהלת יעקב בע' ערב).

❀ ספר אוצר עדן הגנוז ❀ להמקובל האלקי מוהר"ד אברהם אבולעפיא זיע"א

ספר אוצר עדן הגנוז למוהר"א אבולעפיא זצ"ל
— חלק ב' סימן א' —

ד.

**ויהיו השמות נגלים ונעלמים על פי האותיות ויתחדש
מחדשו זה עלית אומה או אומות וירידת אחרת או אחרות
והן הנגררות והנמשכות אחריהן או דומות להן בעניין "וגם
ערב רב עלה אתם"**

והנה יהיה חידוש העולם על פי המדות בהכרח ותהיינה המדות על פי השמות בלא ספק, ויהיו השמות נגלים ונעלמים על פי האותיות ויתחדש מחדשו זה עלית אומה או אומות וירידת אחרת או אחרות והן הנגררות והנמשכות אחריהן או דומות להן בעניין "וגם ערב רב עלה אתם" (שמות יב' לח) ובמשול האומה המיוחדת שהיא סגולה מכל העמים לשם אשר לו כל הארץ כאמרו ית' "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ" (שמות יט' ה') יתחייב מממשלתה להשיב כל מכתב אל מכתבה לחיותו סגולה מכל מכתב להדמות אליה ולהחזיר כל

לשון אל לשונה גם כן ולהיותה עליונה על הכל כאמרו "ונתנך יי אלהיך
עליון על כל גויי הארץ" (דברים כח' א').

❁ ספר הפליאה ❁

להמקובל האלקי הרה"ק רבי
אביגדור קרא מפראג זיע"א

ספר הפליאה – ד"ה גם לרבות גם צאנכם גם בקרכם

ה.

ויאמר משה גם אתה תתן בידינו, כוונתו של משה גם אתה,
שסיני נובלת מן חכמה עלאה, הנקרא אתה מלשון אתא,
ושמותם שווים, והמדה ההוא הנקרא אתה תתן בידינו
שהוא סיני הנקרא י"ד זבחים ועולות מכם וזבחנו לה'
אלהינו – וכאן רמז משה שערב רב יעלה עמהם שהם
עתידיים לעשות זבחים ועולות, והו' שאמר פרעה וברכתם גם
אותי

גם לרבות גם צאנכם גם בקרכם קחו שאלו נאמר צאנכם ובקרכם קחו
הייתי אומר שלא נתן להם אלא צאנכם ובקרכם לכן כתיב גם לרבות
שגם הוא נתן להם דורון משלם ומשל שרו לקיים גם אתה תתן בידינו
עולות, ואם היה אומר אף צאנכם א"כ נראה שלא רצו יותר כח אלא מן
האף דכתיב אף חובב עמים והיה נראה כענין הלא אלהים זנחתנו ואינו
כן האמת שאדרבא מסבה שהיה מרגיש עליו כח היה מרבה בדברים
וא"כ איך יאמר אף, וגם אין לומר את צאנכם שא"כ היה נראה שמפקידם
לברכה והוא אדרבא היה מפקידם במלת גם, והוא כיון שילכו בחצי גם
שהוא מה"ד הרפה ויבא האף בכחו וע"כ יחזרו בידינו, א"ל בני איך חצי

ג"ם הוא מה"ד הרפה, א"ל ר' חצי גם הוא סינ"י מדה"ד הרפה שחצי גם עולה כ"א, נשאר חצי, כ"א עם חצי הרי כאן סינ"י חסר אח"ד, וכיון שלא להניח כח בשרינו.

ומיד בלבד משה מחשבתו במלת גם ואמר לו גם אתה תתן בידינו וכוונתו של משה גם אתה שסיני נובלת מן חכמה עלאה הנקרא אתה מלשון אתא ושמותם שווים והמדה ההוא הנקרא אתה תתן בידינו שהוא סיני הנקרא י"ד זבחים ועולות מכם וזבחנו לה' אלהינו, וכאן רמז משה שערב רב יעלה עמהם שהם עתידים לעשות זבחים ועולות וזהו שאמר פרעה וברכתם גם אותי, ומ"מ קשה נהי שבכאן אומר גם מ"מ ומתו גם שניהם יאמרו ומתו אף שניהם, והפ"י הוא אלו לא נאמר גם הייתי אומר שנתחייבה מיתה וממתינים לה עד שתלד ת"ל גם לרבות את הולד למיתה ולומר שאין ממתינין לה עד שתלד והני מילי שלא ישבה על המשבר, אבל ישבה על המשבר ממתינים לה עד שתלד מ"ט כיון דעקר גופא אחרינא הוא, והא הכא שיכול לכתוב אף שניהם ולרבות הולד הזה, זה אין קושיא שאין האמת כן שנראה שאף הוא במיתה שלעולם חי הוא כמשפטו. וגם אין לומר ומתו את שניהם דה"נ, וגם אין לומר שגם בא לרבות מעשה חידודין שגם החידודין ימותו מטעם שנאמר שניהם משמע ששניהם שוין בהנאה יצאו חידודין שזה נהנה וזה אינו נהנה.

ספר הפליאה – ד"ה ונקראים יום ולילה, והנה היום

ו.

והיה מן הדין שיהיו ישראל כמלאכי עליון, כשהיו נזהרין ומדקדקים, היו מעולים וחזקים יותר מן המלאכים – אבל בזמן שנמצאים בעלי הגאווה, ומתגאים בתורה, ומשליכים אותה אחרי גאותם, נתרבו גם הפריצים בסבתם

וראה כמה סודות נעלמות בתורתנו הקדושה הטחורה והנקייה והיה מן הדין שיהיו ישראל כמלאכי עליון כשהיו נזהרין ומדקדקים היו מעולים וחזקים יותר מן המלאכים אבל בזמן שנמצאים בעלי הגאווה ומתגאים בתורה ומשליכים אותה אחרי גאותם נתרבו גם הפריצים בסבתם.

ז.

כי בעוונתנו יש לנו לדעת, אחרי שהשם האצילנו ממקום קדוש וטהור, ונתן לנו תורתו הקדושה, ובחר בנו משבעים אומות, ועשאנו עם סגולה, כענין והייתם לי סגולה, אם כן בעלי חטאים, בעלי אשמות, בעלי גזל, דוברי דופי, בעלי עונות, בעלי כשפים, קשי עורף, בעלי רשע, בעלי לשון הרע, עזי פנים, אין פיהם כלבם, מהם בועלי גויות, מהם בעלי עבירות, מהם גנבים, מהם עושים הרבה, מהם עושים מעט, מפני מה נמצאים בישראל?

כי בעוונתנו יש לנו לדעת אחרי שהשם האצילנו ממקום קדוש וטהור ונתן לנו תורתו הקדושה ובחר בנו משבעים אומות ועשאנו עם סגולה כענין והייתם לי סגולה א"כ בעלי חטאים בעלי אשמות בעלי גזל דוברי דופי בעלי עונות בעלי כשפים קשי עורף בעלי רשע בעלי לש"ה עזי פנים אין פיהם כלבם מהם בועלי גויות מהם בעלי עבירות מהם גנבים מהם עושים הרבה מהם עושים מעט מפני מה נמצאים בישראל.

ח.

דע לך באמת, שבעלי התלמוד הלומדים במשניות ובתלמוד אשר ניתן בסיני ואין שום דבר רק מהם, ואחר שלמדו ונשאו ונתנו בדבר, אינם שבים להשיג אמיתתם, לעשות התורה בדרכיה כמשפטה, אבל הם מתגאים ומתפארים על תוך האתרוג שהוא חמוץ, ואינם יודעים שהחומץ מכה את השיניים, והרפואה הוא קליפת האתרוג שהוא מחזיק החומץ, ועמו החומץ ערב, ומניחין אותו, ואז הולכין בדרכי התורה שלא כמשפט, ואינם מדקדקים בגיטין שלהם, אשר השכינה מורדת עליו דמעות, וגם אינם מדקדקים בחליצות, ולא בשום דין מדיני תורה, וכפי הדינים המעוותים, כן באות נפשות מעוותים מדה כנגד מדה, ומתערבין אלו באלו בחייהן, ובמותם לא נפרדו, מתחלפין כדין בני חלוף אלו באלו, עד שיבוא אליהו ז"ל, והוא יטהר את הכל, כי הוא יודע דרכי התורה, מי גרם כל זה? לאו בני תורה המחללים אותה

דע לך באמת שבעלי התלמוד הלומדים במשניות ובתלמוד אשר ניתן בסיני ואין שום דבר רק מהם, ואחר שלמדו ונשאו ונתנו בדבר אינם שבים להשיג אמיתתם לעשות התורה בדרכיה כמשפטה, אבל הם מתגאים ומתפארים על תוך האתרוג שהוא חמוץ ואינם יודעים שהחומץ מכה את השיניים והרפואה הוא קליפת האתרוג שהוא מחזיק החומץ ועמו החומץ ערב ומניחין אותו ואז הולכין בדרכי התורה שלא כמשפט ואינם מדקדקים בגיטין שלהם אשר השכינה מורדת עליו דמעות וגם אינם מדקדקים בחליצות ולא בשום דין מדיני תורה, וכפי הדינים המעוותים כן באות נפשות מעוותים מדה כנגד מדה ומתערבין אלו באלו בחייהן ובמותם לא נפרדו, מתחלפין כדין בני חלוף אלו באלו עד שיבוא אליהו ז"ל והוא יטהר את הכל, כי הוא יודע דרכי התורה מי גרם כל זה לאו בני תורה המחללים אותה.

ט.

אבל החוזרים אחרי התלמוד לדעת אותם על דרך אמיתתם, עליהם אמר משה וזאת הברכה אשר ברך אותם, ואין זאת אלא אשה, שנאמר לזאת יקרא אשה, ולשון אשה מלשון א"ש, שאם משתדלין בתורה, ויודעים אורחות הקב"ה, ומקדשים את עצמם בקדושה ובטהרה דקב"ה, ומושכין קדושה בכולם, אז מושכים רוח קדושה מלמעלה, ובניהם כולם זכאין, וטהורין, ונקיים, ונקראים בני המלך, בני הקדוש, בניו אתם לה' אלהיכם – ואם לאו שולחים להם נפש מבלי טהרה, כי הוא לא טהור, והם עזי פנים, בעלי מריבה, בעלי רכילות, ומתערבים הטובים והרעים, כי בשכונה אחת נמצאים, ואינם נפרדים אלו מאלו בחייהם ובמותם, כדין בני חלוף, וי להו לרשיעייא, דכולהו חציפין בעובדיהו, ובעבור זה ירית לבנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא, הוא שנאמר ונטמתם בם, אתא לאסתאבא מסאבין ליה

אבל החוזרים אחרי התלמוד לדעת אותם על דרך אמיתתם עליהם אמר משה וזאת הברכה אשר ברך אותם, ואין זאת אלא אשה שנאמר לזאת יקרא אשה ולשון אשה מלשון א"ש שאם משתדלין בתורה ויודעים אורחות הקב"ה ומקדשים את עצמם בקדושה ובטהרה דקב"ה ומושכין קדושה בכולם אז מושכים רוח קדושה מלמעלה ובניהם כולם זכאין וטהורין ונקיים ונקראים בני המלך בני הקדוש בניו אתם לה' אלהיכם. ואם לאו שולחים להם נפש מבלי טהרה כי הוא לא טהור והם עזי פנים בעלי מריבה בעלי רכילות ומתערבים הטובים והרעים כי בשכונה אחת נמצאים ואינם נפרדים אלו מאלו בחייהם ובמותם כדין בני חלוף, וי להו לרשיעייא דכולהו חציפין בעובדיהו ובעבור זה ירית לבנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא הוא שנאמר ונטמתם בם אתא לאסתאבא מסאבין ליה.

❁ ספר עבודת הקודש ❁
 להמקובל האלקי
 מוהר"ד מאיר אבן גבאי זיע"א

ספר עבודת הקודש – חלק ב' פרק ל"ב

י.

אין האדם נקרב כי אם בגלגול, דכתיב "ממזרח אביא", אם זכו שלא לערב – "וממערב אקבצך", שערבו, ואותם שכתוב פעמים שלש עם גבר, גם המתערבים בחוץ, גם בפנים, בערוה, ובעבירה, ובאיסור, כגון פושעים, ועזי פנים, וממזרים, שלא באו ממזרח, ורגלי אבותם לא עמדו בסיני, או מתתקע"ד דורות השתולים בכל דור ודור, נצים ונצבים – ולכן פרצופי ישראל כפרצופי הגוים דומים אלה לאלה, ולכן כשמתערבים אלה עם אלה דרך גלגול צריך השם לקבצם מהם, שנאמר ממזרח אביא זרעך, שהוא רמז לנשמות שהיו במתן תורה, וממערב אקבצך, רמז לאותם שנתערבו בתוך גופי הגוים, שעליהם נאמר פעמים שלש עם גבר, כענין הגליות, כי גם כן יש גולים מישראל בישראל עצמם, כגון אלו שבאו על גילוי עריות, שהזרע ההוא הם עזי פנים ופושעים וממזרים, שעליהם אמרו חז"ל פנים שלא עמדו בסיני, או הם מאותם תתקע"ד דורות שעמדו להבראות ולא בראם הש"י, אלא ששתלם בכל דור ודור והם הנקראים בתורה נצים ונצבים

והרב בעל התמונה ז"ל כתב בספר הייחוד בזה הלשון, ואין האדם נקרב כי אם בגלגול דכתיב ממזרח אביא אם זכו שלא לערב, וממערב אקבצך שערבו ואותם שכתוב פעמים שלש עם גבר, גם המתערבים בחוץ גם

בפנים בערוה ובעבירה ובאיסור כגון פושעים ועזי פנים וממזרים שלא באו ממזרח ורגלי אבותם לא עמדו בסיני, או מתתקע"ד דורות השתולים בכל דור ודור נצים ונצבים, ופירוש דבריו כפי מה שפירש אחד מחכמי האמת, אמר ולכן פרצופי ישראל כפרצופי הגוים דומים אלה לאלה, ולכן כשמתערבים אלה עם אלה דרך גלגול צריך השם לקבצם מהם, שנאמר ממזרח אביא זרעך שהוא רמז לנשמות שהיו במתן תורה, וממערב אקבצך, רמז לאותם שנתערבו בתוך גופי הגוים שעליהם נאמר פעמים שלש עם גבר, כענין הגליות כי גם כן יש גולים מישראל בישראל עצמם, כגון אלו שבאו על גלוי עריות שהזרע ההוא הם עזי פנים ופושעים וממזרים, שעליהם אמרו חז"ל פנים שלא עמדו בסיני, או הם מאותם תתקע"ד דורות שעמדו להבראות ולא בראם הש"י, אלא ששתלם בכל דור ודור והם הנקראים בתורה נצים ונצבים.

❁ ספר המפואר ❁ להמקובל האלקי מוהר"ד שלמה מולכו זיע"א

ספר המפואר – דרוש על פרשת בראשית

י"א.

הטעם למה גדול עון ישראל בספרם בגנות המן, ובקשתם המאכלות גסות המטמטמות את הלב והמעבים את השכל, יותר מעון העגל – הטעם הוא, שהעגל שאלו ובקשו אותו הערב רב, כמו שדרשו ז"ל "שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים", אותם שהוצאת אתה והעלית אותם, כי צבאותי בני ישראל אני העליתי אותם, והם לא עשו את העגל, ולא

בקשוהו – ויש לספק איך ערב רב היו מבקשים עגל אישים מנהיג, אחרי שראו המכות אשר עשה ה' במצרים ושפטים באלהיהם, והמופתים והניסים שראו בקריעת ים סוף ובמלחמת עמלק ובירידת המן ובבאר – ועוד איך ישראל לא מחו בידם? כי היה להם להרגם לאבדם מן העולם, ולא היו ימים רבים ששמעו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה, אם כן איך הטו את אזנם, ונתפתו ונסתו אחר עצת החטאים האלה בנפשותם, כי בבשר חמורים ובשקוציהם נפשם חפצה, דבר של תימה שיסכימו ישראל לעצה הרעה הזאת

ידע כי מה שאמרתי שגדול עון ישראל בספרם בגנות המן ובקשתם המאכלות גסות המטמטמות את הלב והמעבים את השכל יותר מעון העגל. הטעם הוא שהעגל שאלו ובקשו אותו הערב רב כמו שדרשו ז"ל "שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים". אותם שהוצאת אתה והעלית אותם. כי צבאותי בני ישראל אני העליתי אותם והם לא עשו את העגל ולא בקשוהו. ויש לספק איך ערב רב היו מבקשים עגל אישים מנהיג, אחרי שראו המכות אשר עשה ה' במצרים ושפטים באלהיהם והמופתים והניסים שראו בקריעת ים סוף ובמלחמת עמלק ובירידת המן ובבאר. ועוד איך ישראל לא מחו בידם כי היה להם להרגם לאבדם מן העולם ולא היו ימים רבים ששמעו אנכי ולא יהיה לך, מפי הגבורה. אם כן איך הטו את אזנם ונתפתו ונסתו אחר עצת החטאים האלה בנפשותם כי בבשר חמורים ובשקוציהם נפשם חפצה דבר של תימה שיסכימו ישראל לעצה הרעה הזאת.

יב.

ונאמר: כי ערב רב גם כן זכו לראות המרכבה בקריעת ים סוף, בזמן שכולם אמרו "זה אלי ואנוהו" – רמז לזה במה שאמרו רבותינו ז"ל "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי", ואמר שפחה, לרמוז גם כן לערב רב

שהשיגו מעשה מרכבה, ובמרכבה ראו פני ד' חיות, והאחד מהם פני שור, וכף רגליהם של ד' חיות ככף רגל עגל, כלשון "ויברך ה' אותך לרגלי" – לכך באו ערב רב אצל ישראל, ודברו באזניהם, ואספו מישראל אגודות ותלונות, ואמרו להם: כבר ידעתם שטלה שרו של מצרים, והוא גדול על כל שרי מעלה, וכשהיינו עובדים אותו, עשינו לו דמות של זהב, ושמנו אותו בארמון גדול, והיינו משתחווים ומקטרים לפניו, והיינו מצליחים במעשינו, והיינו מושלים על ממלכות רבות, ועתה שהשפיל הקב"ה אותו וסדר ממשלתו, וכדי להוציא את ישראל ממצרים, אנחנו הסכמנו לעבוד את אלהי ישראל, ומפני שאין בו תמונה לא ידענו לכוין דעתנו בעבודתו

ונאמר כי ערב רב גם כן זכו לראות המרכבה בקריעת ים סוף בזמן שכולם אמרו "זה אלי ואנוהו". רמז לזה במה שאמרו רבותינו ז"ל "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי". ואמר שפחה לרמוז גם כן לערב רב שהשיגו מעשה מרכבה, ובמרכבה ראו פני ד' חיות. והאחד מהם פני שור וכף רגליהם של ד' חיות ככף רגל עגל כלשון "ויברך ה' אותך לרגלי". לכך באו ערב רב אצל ישראל ודברו באזניהם ואספו מישראל אגודות ותלונות ואמרו להם כבר ידעתם שטלה שרו של מצרי' והוא גדול על כל שרי מעלה. וכשהיינו עובדים אותו עשינו לו דמות של זהב ושמנו אותו בארמון גדול והיינו משתחווים ומקטרים לפניו, והיינו מצליחים במעשנו והיינו מושלים על ממלכות רבות. ועתה שהשפיל הקב"ה אותו וסדר ממשלתו וכדי להוציא את ישראל ממצרים אנחנו הסכמנו לעבוד את אלהי ישראל. ומפני שאין בו תמונה לא ידענו לכוין דעתנו בעבודתו.

יג.

עתה דעו, כי שני לטלה שהיה הבכור הוא שור, לכך נעשה לו צורה, כי עתה הוא הבכור וחשוב לפני הקב"ה, ובאמצעותו

ישפיע עלינו הקב"ה טובה והצלחה, וגם יש לו מעלה אחרת מלבד היותו רגל המרכבה אחד של ארבעה חיות הוא, ויש לו מעלה ויתרון, שכל ד' חיות הן חתומות בחותמו, והוא סבה גדולה מהם, כמו שאמר "ככף רגל עגל", אם כן נבקש מאהרן שיעשה לנו צורת שור מזהב, שהוא חכם, תלמידו של משה, ויודע לכיון השעה, כדי שיצא לפעל שלם כונתינו, זהו שאמר הכתוב: "ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים", צורת שור של מעלה, "אשר ילכו לפנינו", פירוש, כאשר נבקש איזה דבר אשר אנחנו צריכים אותו, ילך לפנינו, לבקש מהקדוש ברוך הוא אותה בקשה שנצטרך לה

עתה דעו כי שני לטלה שהיה הבכור הוא שור. לכך נעשה לו צורה כי עתה הוא הבכור וחשוב לפני הקב"ה ובאמצעותו ישפיע עלינו הקב"ה טובה והצלחה. וגם יש לו מעלה אחרת מלבד היותו רגל המרכבה אחד של ארבעה חיות הוא. ויש לו מעלה ויתרון שכל ד' חיות הן חתומות בחותמו. והוא סבה גדולה מהם כמו שאמר "ככף רגל עגל". אם כן נבקש מאהרן שיעשה לנו צורת שור מזהב, שהוא חכם, תלמידו של משה, ויודע לכיון השעה כדי שיצא לפעל שלם כונתינו. זהו שאמר הכתוב "ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים" צורת שור של מעלה. "אשר ילכו לפנינו", פי' כאשר נבקש איזה דבר אשר אנחנו צריכים אותו, ילך לפנינו, לבקש מהקדוש ברוך הוא אותה בקשה שנצטרך לה.

יד.

ואמרו: "כי זה משה האיש", פירוש, אל ירע בעיניך בקשתנו זאת שאנו מבקשים דמות – "זה אלי ואנוהו", כי לשם ראינו צורת שור וכף רגל עגל, כמו זה אנחנו מבקשים, לכן יש פסק בין "כי זה משה", לומר לא ידענו היכן משה, כי אם היינו יודעים באיזה מקום הוא, ממנו היינו מבקשים

ה"ערב רב" וכל המסתעף

מה שאנו מבקשים ממך, זה שאמר הכתוב: "כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו"

ואמרו "כי זה משה האיש". פי' אל ירע בעיניך בקשתנו זאת שאנו מבקשים דמות. זה אלי ואנוהו. כי לשם ראינו צורת שור וכף רגל עגל, כמו זה אנחנו מבקשים. לכן יש פסק בין "כי זה משה". לומר לא ידענו היכן משה. כי אם היינו יודעים באיזה מקום הוא, ממנו היינו מבקשים מה שאנו מבקשים ממך זש"ה "כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו".

טז.

ובזאת הטענה המזויפת נתפתו ישראל לעצת ערב רב – וזאת היתה תשובתו של אהרן כאשר אמר לו משה רבינו ע"ה "מה עשה לך העם הזה" – והוא השיב "אל יחר" בעיניך – תשובתו, כי אתה ידעת ערב רב כי לבבם רע וקשה – וספר לו טענותם כאשר כתבנו – אז ראה משה את העם ערב רב כי כבר נתפרסם רוע לבבם, כי אהרן גלהו ופרסמו לשמצה בקמיהם על ישראל, לומר אתם עשיתם עגל, כי יש להם תשובה שלא עשאוהו ישראל – זהו שאמר הכתוב: "ידע שור קונהו" וגו', ששאלו לעגל מי עשהו, והשיב שעשאוהו הערב רב

ובזאת הטענה המזויפת נתפתו ישראל לעצת ערב רב וזאת היתה תשובתו של אהרן כאשר אמר לו משה רבינו ע"ה "מה עשה לך העם הזה". והוא השיב "אל יחר" בעיניך. תשובתו כי אתה ידעת ערב רב כי לבבם רע וקשה. וספר לו טענותם כאשר כתבנו. אז ראה משה את העם ערב רב כי כבר נתפרסם רוע לבבם. כי אהרן גלהו ופרסמו לשמצה בקמיהם על ישראל לומר אתם עשיתם עגל. כי יש להם תשובה שלא עשאוהו ישראל. וכבר רמזו בב"ר זהו שאמר הכתוב "ידע שור קונהו" וגו' ששאלו לעגל מי עשהו והשיב שעשאוהו הערב רב.

ספר המפואר – דרוש על פרשת בהעלותך

טז.

ומי הוא זה ואי זה הוא שיחיה באותו הזמן, כמו שאמר "אוי מי יחיה משומו אל" – הכוונה: כשישים השי"ת צרות רבות ורעות על יושבי הארץ, ויכלם, ועמהם פושעי ישראל, אותם שלא ישובו בתשובה, כי עת צרה היא להיות נענה יעקב, ועל זה נאמר "יענך ה' ביום צרה", והענייה תהיה עם משיח בן אפרים בלבד, שעדיין באותה שעה לא הגיע עת ישועת הקב"ה שיעשה על ידי משיח בן דוד, כמו שתמצא בסוף המזמור "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו"

ומי הוא זה ואי זה הוא שיחיה באותו הזמן כמו שאמר "אוי מי יחיה משומו אל". שהכוונה כשישים השם ית' צרות רבות ורעות על יושבי הארץ ויכלם ועמהם פושעי ישראל אותם שלא ישובו בתשובה. כי עת צרה היא להיות נענה יעקב ועל זה נאמר "יענך ה' ביום צרה" והענייה תהיה עם משיח בן אפרים בלבד. שעדיין באותה שעה לא הגיע עת ישועת הקב"ה שיעשה על ידי משיח בן דוד. כמו שתמצא בסוף המזמור "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו".

❀ ספר מגיד משרים ❀
 לרבן של כל ישראל
 בעהמ"ה "בית יוסף" ו"שולחן ערוך"
 מזרינו ורבינו דבי יוסף קאדו זי"ע"א

ספר מגיד משרים – פרשת תרומה

ויקחו לי תרומה, אשר ידבנו לבו, בעא הקב"ה דבהאי נדבה יהיו בני ישראל האזרחים גבאים, ולא מערב רב, והיינו דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, כלומר בני ישראל יקחו התרומה, כלומר הם יגבו אותה, כלומר וממי יגבו אותה, מאת כל איש, אף מערב רב – וקאמר אשר ידבנו לבו, כלומר לא יכפו אפילו בדברים לשום אדם יותר ממה שלבו נדבו – תקחו את תרומתי, הכי קאמר דבר אל בני ישראל אתם בעצמיכם תקחו את תרומתי, כלומר אתם תהיו הגבאים לא הערב רב, ואחר שאתם תקחו אותם תקרא תרומתי

פרשת תרומה מהדורא קמא. איכא למירק בהאי פרשתא קדישתא דא, מאי ויקחו לי תרומה, ויתנו לי תרומה מיבעי ליה, ותו מאי אשר ידבנו לבו. ותו מאי אהדר במא דכתיב למימר תקחו את תרומתי. ותו מאי הכא לנוכח ולעיל שלא לנוכח, ותו אמאי לעיל קרי ליה תרומתי, וי"ל דבעא הקב"ה דבהאי נדבה יהיו בני ישראל האזרחים גבאים ולא מערב רב, והיינו דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה כלומר בני ישראל יקחו התרומה כלומר הם יגבו אותה, כלומר וממי יגבו אותה מאת כל איש אף מערב רב, וקאמר אשר ידבנו לבו, כלומר לא יכפו אפילו בדברים לשום אדם יותר ממה שלבו נדבו, ולגלות זאת הכוונה אהדר אמר תקחו את תרומתי, והכי קאמר דבר אל בני ישראל אתם בעצמיכם תקחו את

תרומתי, כלומר אתם תהיו הגבאים לא הערב רב ואחר שאתם תקחו אותם תקרא תרומתי.

ספר מגיד משרים – פרשת במדבר

**איכא למידק בענין פדיון בוכריא בליואי, מאי טעמא
אצטריכו לאיתפרקא, הא אי חבו בוכריא בעגלא ואיפסילו
מעבודה ובחר קודשא בריך הוא בליואי, אמאי אצטריכו
לאיתפרקא?, ותו דהא אמור רבנן דלא חבו ישראל בעגלא
אלא ערב רב? – ותו קשה עוד קשיות וכו' – וסוד הדברים כך
הוא, דמעיקרא בחר הקב"ה בעבודת הבכורים, שהם
מסטרא דחכמה, דהיא רחמים גדולים, וכד אתא חטא העגל
וגבר טומאה בעולם, ולא אתחזיא עלמא דישתמש ברחמים
גדולים, ואתבחר כהניא וליואי וכו'**

אור ליום שבת כ"ט לאיר. ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וכו' והא איכא
למידק בענין פדיון בוכריא בליואי מאי טעמא אצטריכו לאיתפרקא הא
אי חבו בוכריא בעגלא ואיפסילו מעבודה ובחר קודשא בריך הוא בליואי
אמאי אצטריכו לאיתפרקא ותו דהא אמור רבנן דלא חבו ישראל בעגלא
אלא ערב רב. ותו דהא פורקנא דההוא בוכריא היכי תיקון לפורקנא
דבוכריא דדריא דעתידין למיתי לעלמא דכיון דפורקנא דהנהו הוה
לליואי ותו דמעיקרא אמאי בחר בוכרייא למיפלח קמיה.

ותו דכיון דבוכרייא אתבחרו לפולחנא כד אתרעי דאתפרקו הכי נמי
הוה חזי דיתפרקון כהניא ולא בליואי. ותו מאי שנא דבההוא זימנא
אתפרקו בוכרייא בליואי ובתר הכי פורקנא דבוכריא לכהניא. אבל רזא
דמילתא דמעיקרא בחר קודש' בריך הוא בבוכריי' לפולחנ' משום דאינון
מסטרא דחכמה דהיא רחמים גדולים וכד אתא חובא דעגלא ותקף
מסאבותא בעלמא ולא אתחזיא עלמא דישתמש ברחמים גדולים
ואתבחר כהניא וליואי ומשום דליואי אתו מסטרא דדינא אצטריכו
דליתו בפורקנא דבוכרייא כי היכי דלשתכח דאתו מכח רחמים גדולי'

ובהכי יתבסם דינא. והרע"ג דעדיפי אינזן רמז דמאתיים רמיזי לכוללות עשר ספירות דכל אחד כלולה מעשר הא מאה וכל חד כלולה מרחמי ודינא הא אינזן מאתים ושבעי רמיזי לז' ספירות הבנין דכל חד כלילא מעשר והשלשה לתלת עלאי ובעא קב"ה דיפרקון גרמייהו בחמש שקלי כסף ויתנזן יתחזן לליואי משום דכסף איהו רחמי וכיון דיתנזן ההוא פורקנא לליואי הא ממשכי עלייהו רחמי וחסדא כי היכי דיתבסם דינא וכיון דליואי דההוא דרא אתמשכו מכת בוכרייא דאתו מכת חכמה דאיהי רחמים גדולים ואתבסם דינא דידהו מתמן ואילך הוי דינא בליואי אתבסם לכל דרייא דאתו ולא אצטריך תו למעבד תקונא. וכהניא לא אצטריכו לאתפרקא בבוכרייא דהא כיון דאינזן מסטרא דחסד לא צריכי תקונא ופרקונא דבוכרייא דדרייא דעתידין למיתי הוי לכהניא משום דאינזן מסטרייהו דבוכרייא מסטרא דרחמים גדולים וכהניא מסטרא דחסד. והא סמאל ונחש רדפין אבתרך ואליך תשוקתם ואתה תמשול בהם ותאבדם ותכריתם ותוקידינזן בקש דקריאת שמע ובהרהורא ומחשבה דילך תדיר בתורת ויראתי ואתה שלום וכו'.

❀ ספר חסד לאברהם ❀
 לדבינו הקדוש המקובל האלקי
 רבי אברהם אזולאי זי"ע"א

ספר חסד לאברהם – מעין א' – נהר י"ז

ולכן מי ומי הזוכים לזה באותן הימים יראה הרבה צרות, וכל זה לצרף ולזכך את ישראל כפי הראוי והדין, וכל אחד ואחד יצטער כפי חיובו וכל מי שיקשה עורף, ולא ישוב, יאבד – ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות עליו בסבר פנים יפות ויתן את שכמו לסבול, יצטרף ויזכה לקבל הטוב – והענין הוא שהגיע עת ביטול הקליפות מן העולם, וכל עוד שישראל מקצתם הם רשעים, אז הקליפות נאחזים

בהם, ואם כן היאך אפשר שיתבטלו החיצונים והרשעים עדיין ברשעתם, והשי"ת הוא בעל דין ישר ואמונה אין עול עמו, ולכן יצטרפו בצירוף אחר צירוף, עד שישראל יהיו אז כבסוף נקי טהור ומזוקק, והנהגה הזו יהיה בתכלית קושי הדין, כי הקליפות יגבו חלקם כל מה שאפשר להם

ולכן מי ומי הזוכים לזה באותן הימים יראה הרבה צרות, וכל זה לצרף ולזכך את ישראל כפי הראוי והדין, וכל אחד ואחד יצטרע כפי חיובו וכל מי שיקשה עורף ולא ישוב יאבד ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות עליו בסבר פנים יפות ויתן את שכמו לסבול (כדי ש)יצטרף ויזכה לקבל הטוב, והענין הוא שהגיע עת ביטול הקליפות מן העולם וכל עוד שישראל מקצתם הם רשעים אז הקליפות נאחזים בהם ואם כן היאך אפשר שיתבטלו החיצונים והרשעים עדיין ברשעתם, והשי"ת הוא בעל דין ישר ואמונה אין עול עמו ולכן יצטרפו בצירוף אחר צירוף עד שישראל יהיו אז כבסוף נקי טהור ומזוקק, והנהגה הזו יהיה בתכלית קושי הדין כי הקליפות יגבו חלקם כל מה שאפשר להם.

ספר חסד לאברהם – הקדמה

המעין הששי, סוד הערב רב

המעין הששי קראתיו עין גנים ונמשכו ממנו ט"ו נהרות, לבאר עניני שבעים שרים ושליטתם, והנהגת האומות ושורש נשמתם בכלל ובפרט, וסוד ערב רב, ומעלת האומות בגלות השכינה, ושפלות האומות (ותמצית) [וסוד התמצית], וסוד שליטת והתגברות אומה על אומה, וסוד ע' לשון וכיוצא בו.

ספר חסד לאברהם – מעין ב' – גהר ס"ז

מי שעסקו בין האומות בערכאות שלהם מקום קיבוץ נימוסיהם, או יכנס בבית תפלתם, יתדבק לו חלק רע, ויחשוב האדם שאין לו בזה טומאה, ואינו אלא מטמאים

אותו מעט מעט, ולא ידע כי בנפשו הוא, והטעם כי מקום מושבם שרייא לילית הרשעה, מפני שהיא אימא דערב רב רובצת על בנים, והנכנס לתוכם נכנס לתוך אוירה הטמא, לכך העולה במרום המעלה הרמה הזאת, יתרחק מליהנות מהם, ולא יכנס למסיבתם, ולא לעלות בערכאותיהם רק לצורך גדול, כי בלי ספק יושב בכנפי לילית הטמאה, ומטמאה כנדה במושבה לבד, וגם ישיבת עמי הארץ טמא קצת, כנזכר כל זה בתיקונים

וכן מי שעסקו בין האומות בערכאות שלהם מקום קיבוץ נימוסיהם או יכנס בבית תפלתם יתדבק לו חלק רע ויחשוב האדם שאין לו בזה טומאה, ואינו אלא מטמאים אותו מעט מעט ולא ידע כי בנפשו הוא, והטעם כי מקום מושבם שרייא לילית הרשעה מפני שהיא אימא דערב רב רובצת על בנים, והנכנס לתוכם נכנס לתוך אוירה הטמא, לכך העולה במרום המעלה הרמה הזאת יתרחק מליהנות מהם ולא יכנס למסיבתם ולא לעלות בערכאותיהם רק לצורך גדול, כי בלי ספק יושב בכנפי לילית הטמאה ומטמאה כנדה במושבה לבד, וגם ישיבת עמי הארץ טמא קצת כנזכר כל זה בתיקונים, וזמ"ש"ל.

ספר חסד לאברהם – מעין ד' – גהר ג"ד

אדם הראשון באותו ק"ל שנה שהוליד שידין מטיפת הקרי שהם ניצוצות קדושה ונתלבשה בתוך הקליפה, היה בהכרח לתקנם, וזה צריך כמה גלגולים עד תום חלאתם – ואלו הנשמות, ניצוצי הקרי, היו מגולגלים בדור המבול, ולכן היו כל כך מורדים מרוב הקליפה שהיה בהם, וגם היו משחיתים את דרכם על הארץ בסוד כי השחית כל בשר, וזהו אמחה את האדם אשר בראתי, כי הם בני האדם ממש יציר כפיו יתברך, וזהו אומרו וכל יצר מחשבות לבו רק רע וגו', פירוש כי להיותם מסוד הנגעי בני אדם היו גם הם מרשיעים ממקום שבאו, ואח"כ נתגלגלו פעם שנית באנשי דור הפלגה, וגם הם חטאו פעם שנית, וז"ש אשר בנו בני

האדם ואמרו בזוהר בנוי דאדם קדמאה, בנוי ממש שהוליד באותן ק"ל שנים, ואחר כך נתגלגלו פעם ג' באנשי סדום וגם הם חטאו, וז"ש ואנשי סדום רעים וגו', כמ"ש לא יגרך רע, רצה לומר שבאו מאותו רע

נהר נ"ד – לבאר חטא אדם הראשון ותיקונו: הענין שאדם הראשון באותן ק"ל שנה שהוליד שידיו מטיפת הקרי שהם ניצוצות קדושה ונתלבשה בתוך הקליפה, ומה גם שהם עליונות שהטיפות שיוצאות על ידי הזכר לבד הם יותר מעולות. והנה היה בהכרח לתקנם, וזה צריך כמה גלגולים עד תום חלאתם. ודע כי אלו הנשמות ר"ל ניצוצי הקרי היו מגולגלים בדור המבול, ולכן היו כל כך מורדים מרוב הקליפה שהיה בהם, וגם היו משחיתים את דרכם על הארץ בסוד כי השחית כל בשר, וזהו אמחה את האדם אשר בראתי, כי הם בני האדם ממש יציר כפיו יתברך, וזהו אומרו וכל יצר מחשבות לבו רק רע וגו', פירוש כי להיותם מסוד הנגעי בני אדם היו גם הם מרשיעים ממקום שבאו, ואח"כ נתגלגלו פעם שנית באנשי דור הפלגה, וגם הם חטאו פעם שנית, וז"ש אשר בנו בני האדם ואמרו בזוהר בנוי דאדם קדמאה, בנוי ממש שהוליד באותן ק"ל שנים, ואחר כך נתגלגלו פעם ג' באנשי סדום וגם הם חטאו, וז"ש ואנשי סדום רעים וגו', כמ"ש לא יגרך רע, רצה לומר שבאו מאותו רע.

אחר שהרעו ג' פעמים בג' גלגולים, וראה שלא הצליחו, אז נטעם פעם ד' במצרים, והן הם ישראל שבמצרים, וזהו טעם לגלות מצרים, כי הלא הם היו דור המבול, ולכן גזר עליהם פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, כנגד העונש שנימוחו בימי מבול, גם גזר עליהם להיותם בעבודה קשה בחומר ובלבנים, כנגד גלגולם בדור הפלגה שהיו עושים לבנים וחומר לבנות המגדל, וגם ערב רב היו מאותו הגלגול, רק שלא נתקנו עדיין, ולזה נקראו עמו של משה, כי שחת עמך וגו', כי כולם היו מסוד הדעת, שמשם יצא משה רבינו ע"ה, כי הנשמות היוצאים על ידי קרי הם יותר עליונות מן הבאות מזכר ונקבה, שהם באות משורש הדעת וכולם היו ניצוצות של משה רבינו ע"ה שנמשכו בקליפות, ואז נתקנו

במצרים על ידי משה, והוצרך להעלותם מן הארץ ההיא ולזכותם על ידו, כי הוא מוכרח לתקן שרשו

ואחר שהרעו ג' פעמים בג' גלגולים, וראה שלא הצליחו אז נטעם פעם ד' במצרים, והן הם ישראל שבמצרים, וזהו טעם לגלות מצרים, כי הלא הם היו דור המבול, ולכן גזר עליהם פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, כנגד העונש שנימוחו בימי מבול, גם גזר עליהם להיותם בעבודה קשה בחומר ובלבנים, כנגד גלגולם בדור הפלגה שהיו עושים לבנים וחומר לבנות המגדל, וגם ערב רב היו מאותו הגלגול רק שלא נתקנו עדיין, ולזה נקראו עמו של משה כי שחת עמך וגו', כי כולם היו מסוד הדעת שמשם יצא משה רבינו ע"ה, כי הנשמות היוצאים על ידי קרי הם יותר עליונות מן הבאות מזכר ונקבה, שהם באות משורש הדעת וכולם היו ניצוצות של משה רבינו ע"ה שנמשכו בקליפות, ואז נתקנו במצרים על ידי משה, והוצרך להעלותם מן הארץ ההיא ולזכותם על ידו, כי הוא מוכרח לתקן שרשו.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – נהר י"ז

וכבר ידעת כי ערב רב הם עשו את העגל, וראשי ערב רב הם יוניס וימבוריס, הם שני בניו של שני בניו של בלעם הרשע, והם אשר לקחו עצה, ואשר השליכו טס של זהב וגו', וצריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה היה להם בזה? אמנם הענין הוא, כי הלא נודע כבר אצלינו כי בלעם הוא פסולת הזוהמא, שיצא מדעת, שהוא שורש משה רבינו ע"ה, וז"ש ויודע דעת עליון, גם ערב רב הם סוד הפסולת של הדעת, כי כן ערב רב בגימטריא דע"ת, אך אינם כל כך זוהמא כמו בלעם – ודע כי לבן ובלעם ובעור ובניו של בלעם כולם משורש אחד, כי לבן הוליד בעור ואח"כ נתגלגל לבן בבלעם, וכולם היו מכשפים גדולים ועובדי ע"ז

וכבר ידעת כי ערב רב הם עשו את העגל, וראשי ערב רב הם יוניס וימבוריס הם שני בניו של בלעם הרשע, והם אשר לקחו עצה ואשר

השליכו טם של זהב וגו', וצריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה היה להם בזה, אמנם הענין הוא כי הלא נודע כבר אצלינו כי בלעם הוא פסולת הזוהמא שיצא מדעת שהוא שורש משה רבינו ע"ה, וז"ש ויודע דעת עליון, גם ערב רב הם סוד הפסולת של הדעת, כי כן ערב רב בנימטריא דע"ת, אך אינם כ"כ זוהמא כמו בלעם. ודע כי לבן ובלעם ובעור ובניו של בלעם כולם משורש אחד, כי לבן הוליד בעור ואח"כ נתגלגל לבן בבלעם, וכולם היו מכשפים גדולים ועובדי ע"ז.

נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח, והיה תמיד באותו גלגול, ולא היה יכול לצאת משם, ולכן בני בניו שהם יונוס וימברוס רצו להעלותו, וכן כל הערב רב רצו בזה כי קרובים הם אליו, ולכן נמצאו באותו מעשה הרע ההוא, וראו כי אי אפשר להוציאו משם אם לא על ידי שיחטיאו את ישראל, וע"י קטרוג זה תתגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגו', ולכן השליכו אותו הטס של זהב שכתוב בו עלי שור, כדי שעל ידו יעלה גם כן נשמת בעור אביהם המגולגל בצומח ויתגלגל בב"ח, שהוא השור ההוא הנעשה ע"י כשפיהם, ויעלה מדריגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם, ואז יצא העגל צוח ואמר אנכי ה' אלהיך, שהיה כח בעור הרשע שם, ושם רשעים ירקב הנתון תוך העגל ההוא ע"י הכשפים, והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל – וזהו סוד שאמרו רז"ל שהאכילוהו עשבים כמו שכתוב כתבנית שור אוכל עשב, פי' כי כיון שהוא היה מגולגל תוך העשבים שהם צומח, לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המגולגלת שם, וע"י אכילתו אותם יחזרו אבר מאברי השור, וענין זה היה בחודש תמוז, כי הוא חודש האחרון מן הד' חדשים שבו נשלמים המגולגלים בצומח להתגלגל בב"ח

ודע כי נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח, והיה תמיד באותו גלגול ולא היה יכול לצאת משם, ולכן בני בניו שהם יונוס וימברוס רצו

להעלותו, וכן כל הערב רב רצו בזה כי קרובים הם אליו, ולכן נמצאו באותו מעשה הרע ההוא, וראו כי אי אפשר להוציאו משם אם לא על ידי שיחטיאו את ישראל, וע"י קטרוג זה תתגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגו', ולכן השליכו אותו הטם של זהב שכתוב בו עלי שור, כדי שעל ידו יעלה ג"כ נשמת בעור אביהם המגולגל בצומח ויתגלגל בב"ח, שהוא השור ההוא הנעשה ע"י כשפיהם, ויעלה מדריגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם, ואז יצא העגל צוח ואמר אנכי ה' אלהיך, שהיה כח בעור הרשע שם, ושם רשעים ירקב הנתון תוך העגל ההוא ע"י הכשפים, והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל.

וזהו סוד שאמרו רז"ל שהאכילוהו עשבים כמו שכתוב כתבנית שור אוכל עשב, פי' כי כיון שהוא היה מגולגל תוך העשבים שהם צומח לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המגולגלת שם, וע"י אכילתו אותם יחזרו אבר מאברי השור, וענין זה היה בחודש תמוז, כי הוא חודש האחרון מן הדר' חודשים שבו נשלמים המגולגלים בצומח להתגלגל בב"ח כנ"ל.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – נהר ב"ה

יוכבד היתה גלגול חוה – ואולי כי גם עמרם גלגולו של אדם הראשון, ולכן פירש מאשתו ק"ל שנה ואח"כ הוליד משה, שהם כנגד ק"ל שנה שנולדו כל אותם הניצוצות, ואחר שנשלמו, נולד משה שהוא שת – ראובן היה גלגול קין ולא נתקן, וביתרו נתגלגלה נשמתו ונתקן – בלעם הוא הרע של הבל, ומשה הוא הטוב של הבל, ולזה כשתסיר כמנין הבל מממ"ה, ישאר קר"ח, כי בהבל לא היו אלא ל"ז ניצוצות טובות, ונתקנו במשה, ואותם הש"ח רעות, היו קר"ח – וכן יתרו הוא הטוב של קין, ובלק הוא הרע של קין – וכן עמלק הוא הרע של קין, וגם כן בישראל היו ב' מינים, כי ישראל היו סוד כללות משה הבא מן הבל, וערב רב שבו הם מן קין – יתרו נשמת קין, ושמואל רוח קין, ונדב ואביהו הם נפש

ורוח, ושניהם נתלבשו בשמואל – סוד אברהם הוא סוד אדם הראשון שעבד ע"ז, ולכן נתגלגל בטיפת תרח העובד ע"ז לכפר עליו – תרח הוא משורש נשמת אברהם בנו, והיה בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, ולכן נתגלגל הדבר להתקן על ידו – גלגול תרח ואשתו שהם אביו ואמו של אברהם נתגלגלו באיוב ואשתו, כי אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו נתגלגלה בדינה בת לאה ונשאת לאיוב

נהר כ"ה – בגלגול קצת תנאים וצדיקים זלה"ה. דע כי יוכבד היתה גלגול חוה, ואולי כי גם עמרם גלגולו של אדם הראשון, ולכן פירש מאשתו ק"ל שנה ואח"כ הוליד משה, שהם כנגד ק"ל שנה שנוולדו כל אותם הניצוצות, ואחר שנשלמו נולד משה שהוא שת. ודע כי ראובן היה גלגול קין ולא נתקן, וביתרו נתגלגלה נשמתו ונתקן. ודע כי בלעם הוא הרע של הבל ומשה הוא הטוב של הבל, ולזה כשתסיר כמנין הבל ממש"ה ישאר קר"ח, כי בהבל לא היו אלא ל"ז ניצוצות טובות ונתקנו במשה, ואותם הש"ח רעות [היו קר"ח]. וכן יתרו הוא הטוב של קין ובלק הוא הרע של קין. וכן עמלק הוא הרע של קין. וגם כן בישראל היו ב' מינים, כי ישראל היו סוד כללות משה הבא מן הבל, וערב רב שבו הם מן קין. ודע כי יתרו נשמת קין, ושמואל רוח קין, ונדב ואביהו הם נפש ורוח, ושניהם נתלבשו בשמואל. ודע כי סוד אברהם הוא סוד אדם הראשון שעבד ע"ז, ולכן נתגלגל בטיפת תרח העובד ע"ז לכפר עליו, ותרח הוא משורש נשמת אברהם בנו והיה בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, ולכן נתגלגל הדבר להתקן על ידו. ודע כי גלגול תרח ואשתו שהם אביו ואמו של אברהם נתגלגלו באיוב ואשתו, כי אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו נתגלגלה בדינה בת לאה ונשאת לאיוב.

אליעזר עבד אברהם היה תחילה נשמה קדושה שנתנה תוך קליפת כנען הארור, וכשנולד אליעזר יצאת אותה הנשמה מאותה הקליפה הארורה ונקרא ברוך, ואח"כ הוברר יותר ונתגלגל בכלב בן יפונה, והיה מתענה כל ימיו כדברי רבותינו ז"ל, כדי שיצא לגמרי מכלל ארור הראשון, וכאשר רצו

ישראל לכנוס לארץ ושלחו מרגלים נתעברו הי"ב שבטים
 בי"ב מרגלים כדי שלא יחטאו, ונשמת לוי נתעברה ביהושע
 בן נון ויהודה בכלב, ולא נסתלקו מאלו השנים, לפי שהיו
 כלב גלגול אליעזר עבד אברהם, לזה נשתטח על קבר אברהם
 להתפלל, ואח"כ הוברר יותר, ונתגלגל בבניהו בן יהוידע, גם
 נתגלגל ביהוידע אביו של בניהו, ואח"כ בניהו ויהודע אביו,
 אב ובן נתגלגלו בזכריהו ויהוידע אביו, וזכריהו לפי שחירף
 את ישראל שאמר למה עזבתם את י"י, נענש ונתגלגל רוחו
 ונפשו בשני גרי צדק שמעיה ואבטליון, ואח"כ רוח זכריהו
 נתגלגלה במהה"ר משה קורדווירו זלה"ה, ונפש זכריהו
 במהה"ר אליהו די וידאש זלה"ה, ולכן היו אוהבים זה לזה

ודע כי אליעזר עבד אברהם היה תחילה נשמה קרושה שנתנה תוך
 קליפת כנען הארור, וכשנולד אליעזר יצאת אותה הנשמה מאותה
 הקליפה הארורה ונקרא ברוך, ואח"כ הוברר יותר ונתגלגל בכלב בן
 יפונה, והיה מתענה כל ימיו כדברי רז"ל, כדי שיצא לגמרי מכלל ארור
 הראשון, וכאשר רצו ישראל לכנוס לארץ ושלחו מרגלים נתעברו הי"ב
 שבטים בי"ב מרגלים כדי שלא יחטאו, ונשמת לוי נתעברה ביהושע בן
 נון ויהודה בכלב, ולא נסתלקו מאלו השנים, לפי שהיו כלב גלגול
 אליעזר עבד אברהם לזה נשתטח על [קבר] אברהם [להתפלל], ואח"כ
 הוברר יותר ונתגלגל בבניהו בן יהוידע, גם נתגלגל ביהוידע אביו של
 בניהו, ואח"כ בניהו ויהודע אביו, אב ובן נתגלגלו בזכריהו ויהוידע אביו,
 וזכריהו לפי שחירף את ישראל שאמר למה עזבתם את י"י נענש ונתגלגל
 רוחו ונפשו בשני גרי צדק שמעיה ואבטליון, ואח"כ רוח זכריהו נתגלגלה
 במהה"ר משה קורדווירו זלה"ה, ונפש זכריהו במהה"ר אליהו די וידאש
 זלה"ה, ולכן היו אוהבים זה לזה.

דע כי בימים האלו בדרא בתראה, יתגלגל משה עצמו עם
 הערב רב, וסוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם, ולזה רוב אנשי
 דורינו נשותיהם מושלים עליהם, לפי שהיו בזמן העגל ונתנו
 הנזמים לעגל, והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם,

נמצא כי בדורנו זה הוא גלגול דור המדבר וערב רב ג"כ ומשה בתוכם

ודע כי בימים האלו בדרא בתראה יתגלגל משה עצמו עם הערב רב, וסוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם, ולזה רוב אנשי דורינו נשותיהם מושלים עליהם לפי שהיו בזמן העגל ונתנו הנזמים לעגל, והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם, נמצא כי בדורנו זה הוא גלגול דור המדבר וערב רב ג"כ ומשה בתוכם.

רב המנונא סבא גלגול משה, והרשב"י ג"כ דוגמת משה רבינו ע"ה, אך לא בסוד זיהרא עילאה דמשה בפעם ראשונה, רק בבחינת הנשמה שהיתה לו בלוחות שניות, אמנם תחלה היה רשב"י למטה ואח"כ עלה במדרגת משה כנזכר

ודע כי רב המנונא סבא גלגול משה, והרשב"י ג"כ דוגמת משה רבינו ע"ה אך לא בסוד זיהרא עילאה דמשה בפעם ראשונה, רק בבחינת הנשמה שהיתה לו בלוחות שניות, אמנם תחלה היה רשב"י למטה ואח"כ עלה במדרגת משה כנזכר.

הלל, ור' אליעזר הגדול, ורבינו הקדוש, וכן האר"י זלה"ה, וכן הרשב"י זלה"ה, כל אלה הם סוד היסוד או דאבא או דז"א או דיעקב – ר' יוחנן בן זכאי ור' עקיבא היו סוד ב' זרועות ימין ושמאל דמשה מעורבים בקין, ולכן שנותיהם שווין ק"ך שנה, ולכן רצה משה שתנתן התורה ע"י ר' עקיבא

ודע כי הלל, ור' אליעזר הגדול, ורבינו הקדוש, וכן האר"י זלה"ה, וכן הרשב"י זלה"ה, כל אלה הם סוד היסוד או דאבא או דז"א או דיעקב. ודע כי ר' יוחנן בן זכאי ור' עקיבא היו סוד ב' זרועות ימין ושמאל דמשה מעורבים בקין, ולכן שנותיהם שווין ק"ך שנה, ולכן רצה משה שתנתן התורה ע"י ר' עקיבא

משה הכה לעוג מלך הבשן, כי בעוג היה ניצוץ קדושה והוא ניצוץ נשמת ר' שמעון בן נתנאל ר"ת בש"ן ש'מעון ב'ן

נ'תנאל, והנה ניתן ביד משה, כי ר' שמעון בן נתנאל היה תלמידו דר' יוחנן בן זכאי שהוא שורש זרוע ימין דמשה כנזכר, לפי שהיה ירא חטא נאמר אל תירא אותו, וגם הארץ רחב'ת ידיים ר"ת ר' ח'נינא ב'ן ת'רדיון, ואפשר שנלקח בתוך קליפת שכם בן חמור, לכך הוצרך ליהרג ולהתלבן

ודע כי משה הכה לעוג מלך הבשן, כי בעוג היה ניצוץ קדושה והוא ניצוץ נשמת ר' שמעון בן נתנאל ר"ת בש"ן שמעון ב'ן נתנאל, והנה ניתן ביד משה כי ר' שמעון בן נתנאל היה תלמידו דר' יוחנן בן זכאי שהוא שורש זרוע ימין דמשה כנזכר, לפי שהיה ירא חטא נאמר אל תירא אותו, וגם הארץ רחב'ת ידיים ר"ת ר' ח'נינא ב'ן ת'רדיון, ואפשר שנלקח בתוך קליפת שכם בן חמור, לכך הוצרך ליהרג ולהתלבן.

נשמה דאדם הראשון נטלה חנוך, ולכן היה מלאך בשמים, ואליהו נטל סוד הרוח דאצילות דאדם הראשון, ונפש דאדם נטלוה קין והבל כדי לתקן אותם שיוכלו לתקן הפגם אחר שנתערבו טוב ורע, ואמנם חלק קין נתגלגלה כל הגלגולים שידעת בקינן ובמהללאל עד נדב ואביהו, כי תרי פלגי גופי נינהו, ומשם נטלם פנחס, והיינו אמרם אנחנו טמאים לנפש אדם, כי הוא ממש נפש אדם הראשון שנתגלגלה בנדב ואביהו

ודע כי נשמה דאדם הראשון נטלה חנוך ולכן היה מלאך בשמים, ואליהו נטל סוד הרוח דאצילות דאדם הראשון, ונפש דאדם נטלוה קין והבל כדי לתקן אותם שיוכלו לתקן הפגם אחר שנתערבו טוב ורע, ואמנם חלק קין נתגלגלה כל הגלגולים שידעת בקינן ובמהללאל עד נדב ואביהו כי תרי פלגי גופי נינהו, ומשם נטלם פנחס, והיינו אמרם אנחנו טמאים לנפש אדם, כי הוא ממש נפש אדם הראשון שנתגלגלה בנדב ואביהו.

חלק מנשמת אדם הראשון נמשכה אחר כך ביוסף הצדיק, ולכן היופי של אדם הראשון בא לו ליוסף מאותו זיהרא עילאה, ויוסף זכה לזו הנשמה באותה הלילה שנגמרה

שיעבודו כדי לעלות למלוכה – סוד נשמת ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול היא נשמת יוסף ואדם, ולכן היה יפה עד מאד דוגמת יוסף, והיה ראוי ליענש ולהתקן פגם עשר ניצוצות של טיפי הזרע של יוסף הצדיק, ולכן הפשיטו את עור פניו, כנגד ויפשיטו את יוסף את כתנתו, וכמו שיוסף נשבה בין המצריים כן ר' ישמעאל נשבה בין הגוים

ודע כי חלק מנשמת אדם הראשון נמשכה אחר כך ביוסף הצדיק, ולכן היופי של אדם הראשון בא לו ליוסף מאותו זיהרא עילאה, ויוסף זכה לזו הנשמה באותה הלילה שנגמרה שיעבודו כדי לעלות למלוכה, ולזה למד ע' לשון לפי שזכה לאותה הנשמה שהיא של מטט"רון הממונה על ע' אומות ויודע לשון כולם. וסוד נשמת ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול היא נשמת יוסף ואדם כנזכר, ולכן היה יפה עד מאד דוגמת יוסף, והיה ראוי ליענש ולהתקן פגם עשר ניצוצות של טיפי הזרע של יוסף הצדיק, ולכן הפשיטו את עור פניו, כנגד ויפשיטו את יוסף את כתנתו, וכמו שיוסף נשבה בין המצריים כן ר' ישמעאל נשבה בין הגוים, כשמצאו ר' יהושע בן חנניא ואמר לו מי נתן למשיסה יעקב וגו'.

רב ששת הוא גלגול בבא בן בוטא הנקרא חסיד בדברי רז"ל, שהיה מקריב כל ימיו אשם ספק – רבא האמורא נמשך משורש נעמה העמונית בת לוט, כי כאשר הקליפות שבו את לוט גם את נשמת רבא שבו עמהם, עד שיצאת נעמה העמונית בת לוט ויצא רבא – בן זומא הוא סוד הבל, והענין כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל נתערב סוד הבוהן הימני של אדם הראשון, ולקחו בן זומא כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל, וכבר ידעת שאין לך אבר ואבר שאין בו ס' ריבוא ניצוצות לפעמים, הנה הוצרך בן זומא להתעבר ולהתגלגל עם כל הס' ריבוא של הבוהן הנזכר כיון שנפלו בחלקו לתקנם – זה סוד שאמר בן זומא "ברוך שברא כל אלה לשמשני" כשראה אוכלוסא בהר הבית, כי כולם תלויים בו, והוא מתעבר בהם כדי לתקנם

ודע כי רב ששת הוא גלגול בבא בן בוטא הנקרא חסיד בדברי רז"ל, שהיה מקריב כל ימיו אשם ספק, כי ששת בא"ת ב"ש בבא. ודע כי רבא האמורא נמשך משורש נעמה העמונית בת לוט, כי כאשר הקליפות שבו את לוט גם את נשמת רבא שבו עמהם, עד שיצאת נעמה העמונית בת לוט ויצא רבא, וז"א ויקחו את לוט זאת רבושו בן אחיו ר"ת ורבא, וכן ר"ת בלעדי דק אשר אכלו הנערים הוא ר"ת רבא. ודע כי בן זומא סוד הבל, והענין כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל נתערב סוד הבוהן הימני של אדם הראשון, ולקחו בן זומא כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל, וכבר ידעת שאין לך אבר ואבר שאין בו ס' ריבוא ניצוצות לפעמים, הנה הוצרך בן זומא להתעבר ולהתגלגל עם כל הס' ריבוא של הבוהן הנזכר כיון שנפלו בחלקו לתקנם, וז"ס שאמר בן זומא ברוך שברא כל אלה לשמשני, כשראה אוכלוסא בהר הבית כי כולם תלויים בו והוא מתעבר בהם כדי לתקנם.

מי שנתגלגל עם איזה נפש כדי לתקנה, הנה נוטל חלקו מן אותם המצות שעושה אותה הנפש, נמצא כי כל אלו הס' רבוא הם משמשים לו כי הם עושים מצות והוא נוטל חלק עמהם בלתי ידיעה – ועוזהו המלך שרצה להקטיר ונצטרע

הוא גילגול עוזה אשר שלח ידו בארון אלהים, והנה נשמתו היודעת כי מתחילה היה כהן נגררה אחר הכהונה ופגם בזה וכבר ידעת כי מי שנתגלגל עם איזה נפש כדי לתקנה הנה נוטל חלקו מן אותם המצות שעושה אותה הנפש, נמצא כי כל אלו הם רבוא הם משמשים לו כי הם עושים מצות והוא נוטל חלק עמהם בלתי ידיעה. ועוזהו המלך שרצה להקטיר ונצטרע הוא גילגול עוזה אשר שלח ידו בארון אלהים, והנה נשמתו היודעת כי מתחילה היה כהן נגררה אחר הכהונה ופגם בזה.

שם, ונח, ומשה, כולם היו שורש א', והם מצד החסד של הבל – הלל הזקן הוא מצד החסד של הבל, ושמאי הזקן הוא מצד הגבורה של הבל, ולכן היה קפדן מסוד הדינים, וכן אביי מסוד קין, ולזה לא היה הלכה כמותו – מצד חטא קפדנותו של שמאי שבאו לידו כמה גרים ולא קבלום מחמת קפדנותו, לכן נתגלגל בשמעון בן עזאי ולא נשא אשה, ואז היה בורא נפשות הגרים ע"י עסקו בתורה, ובזה סוד הגבורה דשמאי נהפכה לחסד, כי מצד החסד דאברהם הוא אתערותא דנפשי דגיוורין, וכן היה משה עושה כשפירש מן האשה לפי שהיה בסוד החסד כנזכר, וכן אביי החזיק בדרכו של בן עזאי להמשיך נפשות הגרים ע"י התורה, כי נר"נ דאביי היו כלם מסוד קין, וכולם מבחינת נפש שהיא סוד מלכות, ולכך היה יתום שלא ראה אביו ואמו ותיקן נפשות הגרים שאין להם אב ואם, וז"ש אביי כשהיה שמח הריני כבן עזאי בשוקי טבריא, וטעם השמחה שע"י שהיה ממשיך נפש הגרים כבן עזאי בזה היה מתקן עיטרא דגבורה כנזכר, וגם ר' עקיבא היה בורא נפשות הגרים, כי שורש נפשו מקין ולכן היה בורא נפשות הגרים דוגמת אביי ובן עזאי

ודע כי שם ונח ומשה כולם היו שורש א' והם מצד החסד של הבל, וז"ם כי מן המים משיתיהו, וז"ם ואתה אמרת ידעתין בשם וגם מצאת ח"ן בעיני, הוא גלגול משה בשם ונח. וסוד הלל הזקן הוא מצד החסד של הבל, ושמאי הזקן הוא מצד הגבורה של הבל, ולכן היה קפדן מסוד

הדינים, וכן אב"י מסוד קין ולזה לא היה הלכה כמותו. ודע כי מצד חטא קפרנותו של שמאי שבאו לידו כמה גרים ולא קבלום מחמת קפרנותו, לכן נתגלגל בשמעון בן עזאי ולא נשא אשה ואז היה בורא נפשות הגרים ע"י עסקו בתורה, ובוזה סוד הגבורה דשמאי נהפכה לחסד, כי מצד החסד דאברהם הוא אתערותא דנפשי דגיוורין, וכן היה משה עושה כשפירש מן האשה לפי שהיה בסוד החסד כנזכר, וכן אב"י החזיק בדרכו של בן עזאי להמשיך נפשות הגרים ע"י התורה, כי נר"נ דאב"י היו כלם מסוד קין, וכולם מבחינת נפש שהיא סוד מלכות, ולכך היה יתום שלא ראה אביו ואמו ותיקן נפשות הגרים שאין להם אב ואם, וז"ש אב"י כשהיה שמח הריני כבן עזאי בשוקי טבריא, וטעם השמחה שע"י שהיה ממשיך נפש הגרים כבן עזאי בזה היה מתקן עיטרא דגבורה כנזכר. וגם ר' עקיבא היה בורא נפשות הגרים, כי שורש נפשו מקין ולכן היה בורא נפשות הגרים דוגמת אב"י ובן עזאי.

יואב שר צבא אשר לדוד אשר הרגו בניהו בן יהוידע בימי המלך שלמה, נתגלגל אח"כ והיה יואש המלך שהמליכו יהוידע הכהן, כי רצה יהוידע לתקן מה שהרגו בניהו בנו ליואב, ועם כל זה לא נתקן, כי אח"כ חזר יואש והרגו לזכריה שהוא גלגול בניהו, לפי שהוא הרגו תחילה בימי שלמה, ואע"פ שהרגו בדין, עכ"ז יואב היה כמעט ראש סנהדרין, ואין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידי הצדיקים, והוצרך בניהו לנקות אותו עון והוצרך להתגלגל בזכריה, והרגו יואש המלך שהוא גלגול יואב, ונתחלף אות ב' בש' באתב"ש

ודע כי יואב שר צבא אשר לדוד אשר הרגו בניהו בן יהוידע בימי המלך שלמה, נתגלגל אח"כ והיה יואש המלך שהמליכו יהוידע הכהן, כי רצה יהוידע לתקן מה שהרגו בניהו בנו ליואב, ועכ"ז לא נתקן כי אח"כ חזר יואש והרגו לזכריה שהוא גלגול בניהו לפי שהוא הרגו תחילה בימי שלמה, ואע"פ שהרגו בדין, עכ"ז יואב היה כמעט ראש סנהדרין ואין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידי הצדיקים, והוצרך בניהו לנקות

אותו עון והוצרך להתגלגל בזכריה, והרגו יואש המלך שהוא גלגול יואב, ונתחלף אות ב' בש' באתב"ש.

אהרן הוא גלגול הרן, ולפי שהוא מת תחלה על פני אביו גם נדב ואביהו מתו על פני אהרן אביהם – רחב נתגלגלה בחבר הקני, ואח"כ נתגלגלה בחנה – עלי הוא גלגול יעל אשת חבר הקני, וזהו מנשים באהל תבורך, שנתברכה משאר נשים שעלתה למדריגות איש, ושמשה באהל שילה בגלגול עלי הכהן – שמשון גלגול נדב בן אהרן, ולכן נענש בבית האסורים בהיותו טוחן בבית נשי הפלשתים, לפי שנדב לא רצה לישא אשה

ודע כי אהרן הוא גלגול הרן, ולפי שהוא מת תחלה על פני אביו גם נדב ואביהו מתו על פני אהרן אביהם. ורחב נתגלגלה בחבר הקני, ואח"כ נתגלגלה בחנה. ועלי הוא גלגול יעל אשת חבר הקני, וזהו מנשים באהל תבורך, שנתברכה משאר נשים שעלתה למדריגות איש, ושמשה באהל שילה בגלגול עלי הכהן. ושמשון גלגול נדב בן אהרן, ולכן נענש בבית האסורים בהיותו טוחן בבית נשי הפלשתים, לפי שנדב לא רצה לישא אשה.

זמרי נתגלגל בר' עקיבא, והכ"ד אלף שמתו במגפה היו הכ"ד אלף תלמידים של ר' עקיבא שמתו בין פסח לעצרת – אשת טורנוסרופס היתה גילגול כזבי עצמה, ונתגירה וזכתה להעמיד את ישיבתו שזהו היתה אחד מהג' דברים שהעשיר את ר' עקיבא – ענין הפרים של אליהו היו דתן ואבירם שנתחלל שם שמים על ידם כנודע, ונתקנו פה, ואבירם היה הפר שבא לחלק נביאי הבעל, לפי שהיה יותר אביר לב בענין המחלוקת, ואלו היו שמעון הפריץ וחביריו שמתו על קידוש השם – אריסטו היה ניצוץ מאבטליון, בשביל שלמד לתלמידים שאינם הגונים שנעשו צדוקים, ולכן אריסטו היה מכחיש התורה, ולבסוף חזר בתשובה אם לא בדברי רז"ל, ואח"כ נתקן באנטונינוס שהיה לומד עם רבינו הקדוש ז"ל – ת'מר, מ'לכת שבא, ור'חב, היו גילגול א', והיינו ר"ת

**של תמ"ר, ושלושתן אירע להם דבר א' שהנה תמר ילדה
תאומים, גם מלכת שבא ילדה משלמה שנים, ורחב הצילה
הב' שלוחים**

עוד מצאתי כתוב בין דברי האלהי כמוהר"ר חיים ויטא"ל ולא ידעתי אם הוא ממהרי"א זלה"ה, וז"ל זמרי נתגלגל בר' עקיבא, והכ"ד אלף שמתו במגפה היו הכ"ד אלף תלמידים של ר' עקיבא שמתו בין פסח לעצרת. ואשת טורנוסרופס היתה גילגול בזבי עצמה, ונתגירה וזכתה להעמיד את ישיבתו שזהו היתה אחד מהג' דברים שהעשיר [את] ר' עקיבא. וענין הפרים של אליהו היו דתן ואבירם שנתחלל שם שמים על ידם כנודע, ונתקנו פה, ואבירם היה הפר שבא לחלק נביאי הבעל, לפי שהיה יותר אביר לב בענין המחלוקת, ואלו היו שמעון הפריץ וחביריו שמתו על קידוש השם. ודע כי אריסמו היה ניצוץ מאבטליון, בשביל שלמד לתלמידים שאינם הגונים שנעשו צדוקים, ולכן אריסמו היה מכחיש התורה, ולבסוף חזר בתשובה אם לא בדברי רז"ל, ואח"כ נתקן באנטונינוס שהיה לומד עם רבינו הקדוש ז"ל. וענין תמר ומלכת שבא ורחב היו גילגול א', והיינו ר"ת של תמ"ר, ושלושתן אירע להם דבר א' שהנה תמר ילדה תאומים, גם מלכת שבא ילדה משלמה שנים, ורחב הצילה הב' שלוחים כנודע.

**דינה בת יעקב נשאת לז' אלופים, א' שכם בן חמור, ב'
שמעון בן יעקב, ג' איוב, ד' נבל, ה' דוד, ו' טורנוסרופוס, ז'
רבי עקיבא – הבל נולדו עמו ב' תאומות, ועל זה הרגו קין
שהיה לו משפט פי שנים שהיה בכור, והב' תאומות זה סוד
צפורה והב' בתיה בת פרעה**

עוד מצאתי כתוב שדינה בת יעקב נשאת לז' אלופים, א' שכם בן חמור, ב' שמעון בן יעקב, ג' איוב, ד' נבל, ה' דוד, ו' טורנוסרופוס, ז' רבי עקיבא. עוד מצאתי כתוב, כי הבל נולדו עמו ב' תאומות, ועל זה הרגו קין שהיה לו משפט פי שנים שהיה בכור, והב' תאומות זה סוד צפורה והב' בתיה בת פרעה. עד כאן מצאתי.

ההיא שפחה דרבי, היתה מסוד גלגול אותם השפחות שהיו על הים דאתמר עלייהו ראתה שפחה על הים וגו', ומעלתן גדולה מן החכמים לכן נהגו רבנן נידוי בההוא גברא בשבילה, וכמה דברים שלמדו ממנה כנזכר במדרש

וענין ההיא שפחה דרבי, היתה מסוד גלגול אותם השפחות שהיו על הים דאתמר עלייהו ראתה שפחה על הים וגו', ומעלתן גדולה מן החכמים לכן נהגו רבנן נידוי בההוא גברא בשבילה, וכמה דברים שלמדו ממנה כנזכר במדרש. מהר"א זלה"ה.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – נהר ל"ב

סוד הבדיקה מג' רוחות שהם י"ב בדיקות בסוד י"ב כחות טמאים, שמצדם לישמעאל י"ב נשיאים יוליד, וצריך בדיקה מג' רוחות כדי שיהיה סכין דהיינו חרב נקי וטהור מג' רוחות, ג' אבות שהם מימין מישמעאל, ומשמאל מעשו, ומאמצע מערב רב, ואחרי טהרתו יכשר הבשר

ונודע היות סוד הבדיקה מג' רוחות שהם י"ב בדיקות בסוד י"ב כחות טמאים, שמצדם לישמעאל י"ב נשיאים יוליד, וצריך בדיקה מג' רוחות כדי שיהיה סכין דהיינו חרב נקי וטהור מג' רוחות, ג' אבות שהם מימין מישמעאל, ומשמאל מעשו, ומאמצע מערב רב, ואחרי טהרתו יכשר הבשר.

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר א'

סוד לילי"ת נקראת אימא דערב רב, וערב רב נקראים ע' שרים, ערבוביא בישא, שלילי"ת הרשעה הולידה אותם מייחוד סמא"ל, והם בשפל כל המדריגות החיצונות למטה מכל ההיכלות הם ע' ניצוצות, כדרך שהקדושה בת שבע בת שבעים, כן המדרגות החיצוניים בת שבע היכלות חיצוניים בת ע' אומות כנגדם ע' שרים, ואין שום שר כנגד א"י שהרי אין להם חלק בארץ, אמנם בחוץ לארץ ממש ניתן להם

שליטתם, והם ממש ניצוצות מהחוצה מתפזרין בארץ כל א' לגבולו בקצהו

המעין הששי עין גנים. נהר א' – לבאר ענין שבעים שרים מה הם – ושליטתם. דע כי סוד לילי"ת נקראת אימא דערב רב, וערב רב נקראים ע' שרים, ערבוביא בישא שלילי"ת הרשעה הולידה אותם מייחוד סמא"ל, והם בשפל כל המדרגות החיצונות למטה מכל ההיכלות הם ע' ניצוציות, כדרך שהקדושה בת שבע בת שבעים, כן המדרגות החיצוניים בת שבע היכלות חיצוניים בת ע' אומות כנגדם ע' שרים, ואין שום שר כנגד א"י שהרי אין להם חלק בארץ, אמנם בח"ל ממש ניתן להם שליטתם והם ממש ניצוצות מהחוצה מתפזרין בארץ כל א' לגבולו בקצהו וצורתו כזה. (ציור).

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר ב'

לא רצה הקב"ה שיהיה שליטת החיצונים לבדה בחו"ל, מפני שימותו ברעב יושבי העולם, שהרי כתיב שהם משתחווים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע, הרי שהחיצוני ריק ונעור מכל טובה, אם כן מאין יפרנס לטפול ערב רב, אלא מאת הקודש יותן שם ברקיעים ע"י ההיכלות כח מן הקדושה, שכל מזל מקבל מי"ב פנים שבחיות, וכל כוכב מקבל מהיכל עליון, נמצאו להם לשרים אלו האוצרות לתת מהם לאומות, ולזה אין בשום גבול וגבול בחו"ל אלא כפי המבט של אותו הכוכב השולט עליו, אמנם משאר הכוכבים הצפונים או הדרומיים שאינם עוברים על אותו גבול לעולם אין להם, מפני שאין השר יכול לכווס בגבול שר פלוני, מפני שנוטה מגבולו צפון או דרום, א"כ לא יכול להתמזג בכוכב ההוא לעולם, ולכן לא ימצא בגבולו ענין פלוני מעשבים, ומתכות, ומיני צמחים, וכיוצא מן המעדנים – אמנם א"י שהיא נשפעת מן המקור כתיב לא תחסר כל בה, שהמקור נשפע למזלות – והנה לא יתבטל כח המזל אלא מידי עברו בחתיכת הרקיע שכנגד חתיכת א"י, דהיינו ת'

**פרסה על ת' פרסה, ובהיותו שם נופל כחו וכאשר יעבור
ויכנס אל גבול העמים ידלק ויתלהב כחו, וזה הענין קרוב
מאד אל הטבע שיקרא המזל נופל בבור לפעמים לסיבות,
ואין לך סיבה גדולה מזה**

והטעם שלא רצה הקדוש ברוך הוא שיהיה שליטת החיצונים לברה
בח"ל, מפני שימותו ברעב יושבי העולם, שהרי כתיב שהם משתחווים
להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושע, הרי שהחיצוני ריק ונעור מכל
טובה א"כ מאין יפרנס לטפול ערב רב, אלא מאת הקודש יותן שם
ברקיעים ע"י ההיכלות כח מן הקדושה כנזכר, שכל מזל מקבל מ"ב פנים
שבחיות, וכל כוכב מקבל מהיכל עליון, נמצאו להם לשרים אלו
האוצרות לתת מהם לאומות, ולזה אין בשום גבול וגבול בח"ל אלא כפי
המבט של אותו הכוכב השולט עליו, אמנם משאר הכוכבים הצפונים או
הדרומיים שאינם עוברים על אותו גבול לעולם אין להם, מפני שאין
השר יכול לכנס בגבול שר פלוני, מפני שנוטה מגבולו צפון או דרום,
א"כ לא יכול להתמזג בכוכב ההוא לעולם, ולכן לא ימצא בגבולו ענין
פלוני מעשבים, ומתכות, ומיני צמחים, וכיוצא מן המעדרים. אמנם א"י
שהיא נשפעת מן המקור כתיב לא תחסר כל בה, שהמקור נשפע למזלות
כנזכר. והנה לא יתבטל כח המזל אלא מידי עברו בחתיכת הרקיע
שכנגד חתיכת א"י, דהיינו ת' פרסה על ת' פרסה, ובהיותו שם נופל כחו
וכאשר יעבור ויכנס אל גבול העמים ידלק ויתלהב כחו, וזה הענין קרוב
מאד אל הטבע שיקרא המזל נופל בבור לפעמים לסיבות, ואין לך סיבה
גדולה מזה.

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר ה'

**נהר ה' – לבאר סוד נשמות חיצוניות וערב רב. הנשמות
החיצוניות הם ממש נשמות מלילי"ת וסמ"אל, והם סוד
ערב רב, שהם נשמות עיקרם נתנות לשבעים שרים להוליד
בנים זרים, ואלו הם העכו"ם, אמנם אילו לא חטא אדם לא
היו ראויות להתגלגל בבני אדם מפני שאין להם לחיצונים**

חלק בשיעור קומת האדם, אמנם כשחטא אדה"ר הטיל נחש זוהמא בחוה נשמה רעה מכשכשת במעיה, וכשבא אדם הראשון על חוה הגשים וברא גוף לאותה הנשמה הטמאה ונולד קין, אמת שהיו בו ניצוצות טובות מפני אדם וחוה שהולידוהו והם מצד הקדושה, ולזה יצא ממנו צד טוב כדכתיב קניתי איש את יי, שראה תיקונו בחבר הקני נפרד מקין הטוב ההוא ונתגייר אמנם צד הנשמה הרעה, ולכך משם נטלו חוזה אלו החיצונים להתגשם בגוף ולהיות להם חלק באדם, ואלו הם נשמות בישראל, לפעמים ע"י הזיווג המכוער בני ט' מדות וכיוצא, ואלו הם רובם רעה, והם אחריתם לרעה שעוזבים אביהם ואמם הקדושים, והולכים לאב ואם הטמאים והם משתמדים, ואלו הם הנולדים לריק ולבהלה ונעשים בנים לנכרית לילי"ת הרשעה, ואלו הם בנים זרים כולם לרעה, ועכ"ז יש בהם צד טוב לפעמים, ולזה יתגלגלו ויתגיירו

נהר ה' – לבאר סוד נשמות חיצוניות וערב רב. הנשמות החיצוניות הם ממש נשמות מלילי"ת וסמ"אל, והם סוד ערב רב, שהם נשמות עיקרם נתנות לשבעים שרים להוליד בנים זרים, ואלו הם העכו"ם, אמנם אילו לא חטא אדם לא היו ראויות להתגלגל בבני אדם מפני שאין להם לחיצונים חלק בשיעור קומת האדם, אמנם כשחטא אדה"ר הטיל נחש זוהמא בחוה נשמה רעה מכשכשת במעיה, וכשבא אדם הראשון על חוה הגשים וברא גוף לאותה הנשמה הטמאה ונולד קין, אמת שהיו בו ניצוצות טובות מפני אדם וחוה שהולידוהו והם מצד הקדושה, ולזה יצא ממנו צד טוב כדכתיב קניתי איש את יי, שראה תיקונו בחבר הקני נפרד מקין הטוב ההוא ונתגייר אמנם צד הנשמה הרעה, ולכך משם נטלו חוזה אלו החיצונים להתגשם בגוף ולהיות להם חלק באדם, ואלו הם נשמות בישראל, לפעמים ע"י הזיווג המכוער בני ט' מדות וכיוצא, ואלו הם רובם רעה, והם אחריתם לרעה שעוזבים אביהם ואמם הקדושים, והולכים לאב ואם הטמאים והם משתמדים, ואלו הם הנולדים לריק

ולבהלה ונעשים בנים לנכרית לילי"ת הרשעה, ואלו הם בנים זרים כולם לרעה, ועב"ז יש בהם צד טוב לפעמים, ולזה יתגלגלו ויתגיירו.

כל הנשמות החולפות הכשרות שנשתלחו בעולם עד דור הפלגה, שהיה אז אוצר הנשמות פתוח לכל הנולדים, עד דור הפלגה שחלק הקדוש ברוך הוא האומות לשרים, ולא נתן עוד נשמה קדושה בבני אדם מפני שהם תחת השרים, אינם שואבים אלא מתחת ידי שריהם מצד החיצוניות השולטות עליהם, כי ע' שרי האומות הם בסוד הקליפה התחתונה, שהם ארבע קליפות מלמטה למעלה שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו, היא הד' הקרובה אל הקדושה שבה נאחזים חסידי א"ה, אמנם הג' קליפות האחרות, שהם ג' קליפות האגוז הקשות, הנה הקליפה הג' הנקרא אש מתלקחת יש בה ע' ענפין הנכללים בהם ע' שרים, והם תחתונים למטה שולטים למעלה מגלגלי העולם, והם מחלקים העולם לשבעים חלקים, לשבעים גבולי האומות, כל אחד ואחד ממש מכוון חלק ממשלתו כנגד אומתו, והם שואבים מבחינת שרשם ואחדותם כ"א בקליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשים בה כולם כאחד, ובחינה זו עולה ומסתלקת מבחינה אל בחינה עד הנוגה, והיא מקבלת נשמות מסוד הקליפות ונותנת לע' שרים, וכן השפע, ושופעת לשרים, והשרים לרקיעים המכוונים כנגד כל חלק וחלק שכנגד גבול האומה

דע שכל הנשמות החולפות הכשרות שנשתלחו בעולם עד דור הפלגה, שהיה אז אוצר הנשמות פתוח לכל הנולדים, עד דור הפלגה שחלק הקדוש ברוך הוא האומות לשרים, ולא נתן עוד נשמה קדושה בבני אדם מפני שהם תחת השרים, אינם שואבים אלא מתחת ידי שריהם מצד החיצוניות השולטות עליהם, כי ע' שרי האומות הם בסוד הקליפה התחתונה, שהם ארבע קליפות מלמטה למעלה שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו, היא הד' הקרובה אל הקדושה שבה נאחזים חסידי א"ה, אמנם הג' קליפות האחרות, שהם ג' קליפות האגוז

הקשות, הנה הקליפה הג' הנקרא אש מתלקחת יש בה ע' ענפין הנכללים בהם ע' שרים, והם תחתונים למטה שולטים למעלה מגלגלי העולם, והם מחלקים העולם לשבעים חלקים, לשבעים גבולי האומות, כל אחד ואחד ממש מכוון חלק ממשלתו כנגד אומתו כמו שנתבאר לעיל, כאמורו יצב גבולות עמים, וכח"א כי לבני לוט נתתי את ער וגו', והם שואבים מבחינת שרשם ואחדותם כ"א בקליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשים בה כולם כאחד, ובחינה זו עולה ומסתלקת מבחינה אל בחינה עד הנוגה, והיא מקבלת נשמות מסוד הקליפות ונותנת לע' שרים, וכן השפעה, ושופעת לשרים, והשרים לרקיעים המכוונים כנגד כל חלק וחלק שכנגד גבול האומה.

מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקודש כלל, אלא יש להם נשמות מזיווג לילי"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מייחודם עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרץ נפש חיה טמאה לרוב, ולפעמים יש נוחלים משם נשמות בעם י"י, והיינו סוד ערב רב אשר בין קדושי ישראל ומהם פריצי ישראל, והכל מצדינו, שאלמלא היו הכשרים מזדווגים בכשרות לא היתה החיצוניות נכנסת שם, ולפעמים יש נשמות קדושות תחת יד הקליפה ההיא מהם בסוד גלגול, ומהם בסוד עשוקים וממזרים וכיוצא, וערבוביא זו היא מצד פגם עונותינו וע"י פרצת עם י"י, בחטאם יתערבו הנשמות ערבוביא בישא, כי יצאו עשוקות בעוונם לחוץ כנזכר בסבא – וזה סוד הגלות כדי לברר וללבן סוד גלגול הנשמות, ולזה כמה מתים קטנים בדורות אלו האחרונים יותר משאר דורות בסוד הצירוף והליבון, שיש נשמה שהיא צריכה להתלבן ולהתגלגל ד' פעמים, ויש חמשים, ויש מאה, ויש אלף מיתות, או יסורים קשים, ובזה תלוי ענין הנפלים וענין מיתת הקטנים, מה שלא היה כן מקודם בבית ראשון ושני, שהיו ישראל רבים לאין תכלית, מפני שעמדו על הטהרה ונתקדשו בביאתם

וזיווגם, ולא הוצרכו אל הצירוף, וכל ייחודם היה עושה פירות עד שנתקלקלו ונצטרפו ומתו בחורבן כמה וכמה, והכל לחמלת האב הרחמן יתברך על בנו לבלתי ידח ממנו נדח

והנה מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקודש כלל, אלא יש להם נשמות מזיווג ליל"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מייחודם עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרץ נפש חיה טמאה לרוב, ולפעמים יש נוחלים משם נשמות בעם י"י, והיינו סוד ערב רב אשר בין קדושי ישראל ומהם פריצי ישראל, והכל מצדינו שאלמלא היו הכשרים מזדווגים בכשרות לא היתה החיצוניות נכנסת שם, ולפעמים יש נשמות קדושות תחת יד הקליפה ההיא מהם בסוד גלגול, ומהם בסוד עשוקים וממזרים וכיוצא, וערבוביא זו היא מצד פגם עונותינו וע"י פרצת עם י"י, בחטאם יתערבו הנשמות ערבוביא בישא, כי יצאו עשוקות בעוונם לחוץ כנזכר בסבא. וז"ם הגלות כדי לברר וללבן סוד גלגול הנשמות, ולזה כמה מתים קטנים בדורות אלו האחרונים יותר משאר דורות בסוד הצירוף והליבון, שיש נשמה שהיא צריכה להתלבן ולהתגלגל ד' פעמים, ויש חמשים, ויש מאה, ויש אלף מיתות, או יסורים קשים, ובזה תלוי ענין הנפלים וענין מיתת הקטנים, מה שלא היה כן מקודם בבית ראשון ושני, שהיו ישראל רבים לאין תכלית, מפני שעמדו על הטהרה ונתקדשו בביאתם וזיווגם, ולא הוצרכו אל הצירוף, וכל ייחודם היה עושה פירות עד שנתקלקלו ונצטרפו ומתו בחורבן כמה וכמה, והכל לחמלת האב הרחמן יתברך על בנו לבלתי ידח ממנו נדח. וזמש"ל.

❀ ספר שיערי הלשם ❀
להמקובל האלקי
מורינו רבי שלמה אלישיב זיע"א

ספר שיערי הלשם חלק א – סימן ט"ו – פרק א'
– עולמות שעלו במחשבה והתיקון

כל הגופות והכלים, כולם יתחדשו, כי יזדככו ויצרפו ויתלבנו, ויהיו לפנים חדשות לגמרי ממה שהם עתה – אך מחצב הקליפות הנה הוא יתבטל מכל וכל, כי כל הטומאה והרע הנה הוא יתבטל לגמרי, ולא ישאר ממנו שום זכר מאומה – וגם מחצבו ושורשו שהוא האור חשוך ודינין וגבורות תקיפין אשר עי"ז יצא כל מציאותו, הנה יתבסמו כל הגבורות ויאירו בשלהובין דרחימו – ואם כן נמצא כי גם שורשו יתהפך מחושך לאור, והרי יתבטל כל מציאות הרע וכן שורשו גם כן, כי הרי לא יהיה עוד שום שורש לבחינת הרע כלל – ומה שהוא עתה ה' מחצבים, לא יהיה אלא רק ד', וכן הד' יזדככו גם כן, ויתעלו ויעלו מד' לג', ומג' לב', ומב' לאחד, עד שיהיה אז רק ה' אחד ושמו אחד – והרי לנו על כל פנים כי לעתיד הנה יתוקנו כולם

וכן על דרך זה כל הגופות והכלים כולם כי הם ג"כ רק ממחצב העולמות. ולכן יתחדשו כולם כי יזדככו ויצרפו ויתלבנו ויהיו לפנים חדשות לגמרי ממה שהם עתה. אך מחצב הקליפות הנה הוא יתבטל מכל וכל ור"ל כי כל הטומאה והרע הנה הוא יתבטל לגמרי ולא ישאר ממנו שום זכר מאומה וגם מחצבו ושורשו שהוא האור חשוך ודינין וגבורות תקיפין אשר עי"ז יצא כל מציאותו וכנ"ל מדברי הרח"ו. הנה יתבסמו כל הגבורות ויאירו בשלהובין דרחימו. וא"כ נמצא כי גם שורשו יתהפך מחושך לאור והרי יתבטל כל מציאות הרע וכן שורשו ג"כ. כי

הרי לא יהיה עוד שום שורש לבחי' הרע כלל ומה שהוא עתה ה' מחצבים לא יהיה אלא רק ד' וכן הד' יזדככו ג'כ ויתעלו ויעלו מד' לג' ומג' לב' ומב' לאחר עד שיהיה אז רק ה' אחד ושמו אחד וכמו שבארנו בכללי התפ' והסת' כלל ט"ז וכלל י"ז בארובה. והרי לנו עכ"פ כי לעתיד הנה יתקנו כולם.

היה מוכן לקרב את כל התיקון דלעתיד בזמן משה רבינו ע"ה ובדור המדבר, אך אחר שנעשה גם בהם כל מה שנעשה, הנה נתעכב עוד כל תיקונם ונתאחר עד ביאת המשיח דוקא – אמנם עם כל זה הנה מעת מתן תורה ולהלאה הם מתתקנים ועולים תמיד לאט לאט ואין שעה ולא רגע בלא תיקון – והוא ע"י דין כל בני חילוף אשר עובר על כל המציאית כולם, וכן ע"י כל המאורעות כולם אשר עוברים עליהם בעוה"ז ובעולם הנפשות, כי מתצרפים ומתלבנים בכל האפשרי עד התכלית, ובזה הם מזדככים ועולים תמיד – אך סוף תיקונם וגילויים אשר יתגלה גם בעוה"ז הנה זה יתחיל רק מביאת המשיח ולהלאה

אבל שאר כל המחצבים כולם הנה היה עומד להתחיל תיקונם ולבוא למדרגת האצילות גם הם. בעת בריאת אדם הראשון וע"י מעשיו. וכאשר נתקלקל ע"י החטא הנה נתעכב תיקונם ונתאחר עד מתן תורה. והיה מוכן אז לקרב את כל התיקון דלעתיד בזמן משה רבינו ע"ה ובדור המדבר. אך אחר שנעשה גם בהם כל מה שנעשה. הנה נתעכב עוד כל תיקונם ונתאחר עד ביאת המשיח דוקא. אמנם עכ"ז הנה מעת מתן תורה ולהלאה הם מתתקנים ועולים תמיד לאט לאט ואין שעה ולא רגע בלא תיקון. והוא ע"י דין כל בני חילוף אשר עובר על כל המציאית כולם. וכן ע"י כל המאורעות כולם אשר עוברים עליהם בעוה"ז ובעולם הנפשות וכמו שייתבאר לקמן כ"ז בעה"י כי מתצרפים ומתלבנים בכל האפשרי עד התכלית ובזה הם מזדככים ועולים תמיד. אך סוף תיקונם וגילויים אשר יתגלה גם בעוה"ז הנה זה יתחיל רק מביאת המשיח ולהלאה וכמו שבארנו בכהתוה"ס כלל ט' ויתבאר בעה"י בזה עוד לקמן.

מחצב הנשמות יצא מקודם ובתחלה, כי הוא המחצב הראשון מהד' מחצבים התחתונים, והוציא הוא את כל כחו לפועל מקודם ובתחלה – והנה יצא אז כל התתקע"ד דורות, שעליהם נאמר "אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם", אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שקומטו להיבראות קדם שנברא העולם ולא נבראו עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור, ופירש"י ז"ל נגזר עליהם להיבראות כו', ומלשון זה משמע לכאורה שלא נבראו כלל, אמנם במדרש תהילים בפסוק "זרמתם שנה יהיו", אמרו שם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שהיו קודם לבריאת עולם ונשטפו כהרף עין בשביל שהיו רעים, והם מרומזים במלת בראשית – והרי לנו כי נבראו ויצאו במציאות ממש

אמנם הנה המציאות הראשונים אשר יצא מהם מקודם ובתחלה. היה הכחות דמחצב הנשמות כי הוא המחצב הראשון מהד' מחצבים התחתונים. והוציא הוא את כל כחו לפועל מקודם ובתחלה. והנה יצא אז כל התתקע"ד דורות. שאמרו בחגיגה י"ג סוף עמוד ב'. שעליהם נאמר אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שקומטו להיבראות קדם שנברא העולם ולא נבראו עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור. ופי' רש"י ז"ל נגזר עליהם להיבראות כו' ע"ש. ומלשון זה משמע לכאורה שלא נבראו כלל. אמנם במדרש תהילים מזמור צ' בפסוק. זרמתם שנה יהיו. אמרו שם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שהיו קודם לבריאת עולם ונשטפו כהרף עין בשביל שהיו רעים. והם מרומזים במלת בראשית ע"ש. והרי לנו כי נבראו ויצאו במציאות ממש.

אך הענין הוא, כי לא היו נשמות גמורים אלא רק בבחינת שרשים לבד, וזהו שאמרו בגמרא ולא נבראו, רצה לומר שלא נבראו בשלימות, וכן היה להם גופים גם כן, ולא היו כמו שלנו, אלא גם כן רק בבחינת שרשים לבד – וכן אמר בעמק המלך, כי אלו התתקע"ד דורות היו נשמות מצד הגבורות והיה להם גופים ספיריים שלא היו כל כך חומריים כמו

שלנו – ואלו התתקע"ד דורות נודע הוא כי הם מחשבון אלף דור שהיו עתידין להיבראות קודם מתן תורה. וכמ"ש בבר"ר: אלף דור עלו במחשבה להיבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד, ועם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה הם אלף דור, שעל זה נאמר "דבר צוה לאלף דור" – וכן במדרש תהילים כי התתקע"ד היו כולם רשעים שלא היה בהם טוב כלל מצד עצמם ולכן נימוחו כולם – אך הכ"ו דורות היו יותר מתוקנים הרבה, ומזה היה כל היחידי סגולה אשר היה בכל דור ודור מאדה"ר עד משרבע"ה – ולכן לא ניתן התורה אלא רק אחר שעברו כל אלו האלף דורות כולם, משום שהיו רובן רשעים, ולא היה אפשר ליתן להם התורה כלל

אך הענין הוא כמו שאמרנו כי לא היו נשמות גמורים אלא רק בבחי' שרשים לבד וזהו שאמרו בגמרא ולא נבראו ר"ל שלא נבראו בשלימות וכן היה להם גופים ג"כ ולא היו כמו שלנו אלא ג"כ רק בבחי' שרשים לבד. וכן אמר בעמק המלך בשער עולם התוהו פ' ל' כי אלו התתקע"ד דורות היו נשמות מצד הגבורות והיה להם גופים ספיריים שלא היו כל כך חומריים כמו שלנו ע"ש. ואלו התתקע"ד דורות נודע הוא כי הם מחשבון אלף דור שהיו עתידין להיבראות קודם מתן תורה. וכמ"ש בבראשית רבה פ' כ"ח סימן ד'. אלף דור עלו במחשבה להיבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד. ועם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה. הם אלף דור שעל זה נאמר דבר צוה לאלף דור. וכן הוא ג"כ במדרש תהילים מזמור ק"ה ובכ"מ במדרש. כי התתקע"ד היו כולם רשעים שלא היה בהם טוב כלל מצד עצמם וכמו שיתבאר ולכן נימוחו כולם. אך הכ"ו דורות היו יותר מתוקנים הרבה ומזה היה כל היחידי סגולה אשר היה בכל דור ודור מאדה"ר עד משרבע"ה. וכמ"ש בפדר"א פ' כ"ב ובאבות דר' נתן ר"פ ל"ב וכן בזה"ק בראשית ל"ח א' ונ"ז א' ובכ"מ. ולכן לא ניתן התורה אלא רק אחר שעברו כל אלו האלף דורות כולם משום שהיו רובן רשעים ולא היה אפשר ליתן להם התורה כלל.

האלף דרין הללו היה כל דור ודור כלול מששים רבוא – כל הנשמות הללו אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם הנה כולם יצאו אז שרשיהם ונקודתם העיקרי ממחצב הנשמות אשר בהשברי כלים אחר שנפלו וירדו למטה, ויצאו הם בראשונה לכל שרשי המציאית כולם, אשר יצאו אח"כ שרשיהם ג"כ מהג' מחצבים התחתונים – אותן האלף דור שהם התתקע"ד עם הכ"ו אשר עד מתן התורה, היה כל דור כלול מס' רבוא, והם כל הנשמות כולם אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם – אמנם דע כי הם היו רק בחינת הגבורות שבהנשמות, כי כל נשמה הוא כלול מחסד וגבורה, ואותן התתקע"ד דורות היו כולם רק מהגבורות לבד – אמנם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד מרבע"ה אשר הם יצאו אחר יציאת השם מ"ה, הרי היו הם כלולים מחסדים גם כן – אך ע"י החטא דעץ הדעת וחזר ונגנז אור המ"ה העיקרי ולא נשאר אלא רק באותן היחידי סגולה שבכל דור, ולכן היה ג"כ רובן רשעים, כי הם היו ג"כ רק מהגבורות תקיפין ומחשבון האלף גבורות אשר בהשמונה מלכים – אותן האלף גבורות הם שרשי כל הנשמות כולם אשר בכל משך ימי עולם, ובאשר שקלקלו את מעשיהם ונתערבו בהטומאה והרע, לכך צריכים כל הנשמות תיקון הרבה, והוא כל הצירוף והליבון אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח

והנה האלף דרין הללו היה כל דור ודור כלול מששים רבוא וכמ"ש ברע"מ פ' עקב רע"ג ע"א כי אין דור פחות מששים רבוא וכן הוא ג"כ בקהלת רבה בפסוק דור הולך ודור בא. ואמרו שם אין לך בכל יום ויום שאין נולדין בו ששים רבוא ומתים בו ששים רבוא וזהו דור הולך ודור בא. והנה כל הנשמות הללו אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם הנה כולם יצאו אז שרשיהם ונקודתם העיקרי. ממחצב הנשמות אשר בהשברי כלים אחר שנפלו וירדו למטה. ויצאו הם בראשונה לכל שרשי המציאית כולם. אשר יצאו אח"כ שרשיהם ג"כ. מהג' מחצבים התחתונים. והרי נתבאר כי אותן האלף דור שהם התתקע"ד עם הכ"ו

אשר עד מתן התורה היה כל דור כלול מם' רבוא והם כל הנשמות כולם אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם. אמנם דע כי הם היו רק בחי' הגבורות שבהנשמות כי כל נשמה הוא כלול מחו"ג ואותן התתקע"ד דורות היו כולם רק מהגבורות לבד. אמנם הכ"ז דורות אשר מארה"ר עד מרבע"ה אשר הם יצאו אחר יציאת השם מ"ה. הרי היו הם כלולים מחסדים ג"כ. אך ע"י החטא דעין הדעת וחזר ונגנז אור המ"ה העיקרי ולא נשאר אלא רק באותן היחידי סגולה שבכל דור. ולכן היה ג"כ רובן רשעים כי הם היו ג"כ רק מהגבורות תקיפין ומחשבון האלף גבורות הנז' אשר בהשמונה מלכים. והנה אותן האלף גבורות הם שרשי כל הנשמות כולם אשר בכל משך ימי עולם. ובאשר שקלקלו את מעשיהם ונתערבו בהטומאה וחרע כמו שיתבאר לקמן. ולכך צריכים כל הנשמות תיקון הרבה והוא כל הצירוף והליבון אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח.

כל אלו בחי' הנשמות אחר שיצאו ונתהוו, באשר שהיו כולם מגבורות תקיפין, והיו רחוקים ומסולקים מאור האין סוף הרבה מאד, הנה מחמת תוקף גבורתם לא הכניעו את עצמן להקב"ה כלל, וגברו ונתגאו והרבו להרשיע ולפשוע ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו כו', אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם, שהם התתקע"ד דורות כנז', האומרים לאל סור ממנו ומה יפעל שדי למו, שהיו רעים – ואלו שהיו משתמשים בתוקף גבורתם לשעבד את עצמם להמאציל א"ס ית"ש ולהיות מכלל הנאמר בהם ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו, הנה היה אז מתהפך כל הדינין והגבורות שהיה בהם, לדינין דקודשא ולשללהובין דרחימו, והיו ממשיכים תיכף את כל האורות דהתיקון כולו בכל תוקף ועוז וכמו שיהיה בהתיקון האחרון – אבל עכשיו שהרעו את מעשיהם ונתגאו וגברו להרשיע, הנה נתרחקו עוד ביותר הרבה, וכן גרמו גם כן פגם וקלקול גדול בכל שאר הג' מחצבים כולם שתחתיהם, שנתקלקלו גם הם בעוד יותר

והנה כל אלו בחי' הנשמות אחר שיצאו ונתהוו. הנה באשר שהיו כולם מגבורות תקיפין והיו רחוקים ומסולקים מאור הא"ס הרבה מאד. וכמו שבארנו בח"א דרוש ב' ובכ"מ שם. הנה מחמת תוקף גבורתם לא הכניעו את עצמן להקב"ה כלל. וגברו ונתגאו והרבו להרשיע ולפשוע ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו כו'. וכמ"ש איוב כ"א. וכן שם כ"ב אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם (שהם התתקע"ד דורות כנז') האומרים לאל סור ממנו ומה יפעל שדי למו. וכנ"ל ממדרש תהלים שהיו רעים. ואלו שהיו משתמשים בתוקף גבורתם לשעבד את עצמם להמאציל א"ס ית"ש ולהיות מכלל הנאמר בהם ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו. הנה היה אז מתהפך כל הדינין והגבורות שהיה בהם. לדינין דקודשא ולשללהובין דרחימו. והיו ממשיכים תיכף את כל האורות דהתיקון כולו בכל תוקף ועוז וכמו שיהיה בהתיקון האחרון. אבל עכשיו שהרעו את מעשיהם ונתגאו וגברו

להרשיע הנה נתרחקו עוד ביותר הרבה. וכן גרמו ג"כ פגם וקלקול גדול בכל שאר הג' מחצבים כולם שתחתיהם. שנתקלקלו גם הם בעוד יותר.

ויצא ממחצב המלאכים כל שרשי המלאכי חבלה

והמקטריגים – וממחצב הקליפות הנה יצא משחיתים הרבים מבהילים ונוראים הרבה מאד, והם עיקר הטומאה והרע של עולם התוהו, וממילא הוא כי נפגם ונתקלקל הרבה כל מחצב העולמות ג"כ, כי כל שרשי המציאית כולם שיצא ממחצב העולמות, הנה שלטו עליהם כל הטומאה והרע, ונתערבו כל שרשי המציאית בתוכם ונטבעו בהם וזהו מיתתם וביטולם – וכל זה היה מגרמת רשעת התתקע"ד דורות, כי היו בעלי בחירה, והיה הכח בידם להיטיב ולהרע, ועל ידי רשעתם קלקלו בכל הג' מחצבים כולם, כי הנה היו כולם אז מתוקף הגבורות ורחוקים הרבה מאור קדושת המאציל ית"ש, והיה נקל להם ליפגם ולהתקלקל, ונתקלקלו ע"י רשעת התתקע"ד דורות, והוציא כל מחצב ומחצב כל מה שהוציא ממנו, הכל להרע – ובפרט המחצב דהקליפות, הנה הוא הוציא אז את כל תולדתו על צד הטומאה והרע בכל האפשרי, ושם נתערבו ונטבעו כולם

ויצא ממחצב המלאכים כל שרשי המלאכי חבלה והמקטרוגים, וממחצב הקליפות הנה יצא משחיתים הרבים מבהילים ונוראים הרבה מאד. וכמו שמבואר בעמק המלך שער קרית ארבע פ' י"א ע"ש. והם עיקר הטומאה והרע של עולם התוהו. וממילא הוא כי נפגם ונתקלקל הרבה כל מחצב העולמות ג"כ כי כל שרשי המציאית כולם שיצא ממחצב העולמות הנה שלטו עליהם כל הטומאה והרע ונתערבו כל שרשי המציאית בתוכם ונטבעו בהם וזהו מיתתם וביטולם. וכ"ז היה מגרמת רשעת התתקע"ד דורות כי היו בעלי בחירה והיה הכח בידם להיטיב ולהרע וע"י רשעתם קלקלו בכל הג' מחצבים כולם כי הנה היו כולם אז מתוקף הגבורות ורחוקים הרבה מאור קדושת המאציל ית"ש והיה נקל להם ליפגם ולהתקלקל. ונתקלקלו ע"י רשעת התתקע"ד דורות והוציא כל מחצב ומחצב כל מה שהוציא ממנו. הכל להרע ובפרט המחצב דהקליפות הנה

הוא הוציא אז את כל תולדתו על צד הטומאה והרע בכל האפשרי ושם נתערבו ונטבעו כולם.

הרי נתבאר עיקר יציאת הקליפות ממה שהיה, כי הם יצאו ממחצב הקליפות אשר היה כלול בהשברי כלים – ואותו המחצב עצמו הנה הוא אינו טומאה ורע ח"ו, אלא שהוא תוקף הגבורות ודינים, והוא אור חשוך בעצמו, והנה יש בו האפשרית לקבל ביסוס והמתקת אור מלמעלה ולהאירו ולהפכו לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו – אך באשר שכל הד' מחצבים כולם הם תלויים זה בזה, כי כל תחתון נמשך בכח ותכונת העליון שעליו, ומשום שהתתקע"ד דורות אשר הם מהמחצב הראשון שבהם, הנה קלקלו הם את מעשיהם בבחירתם והרשיעו מאד, לכן גרמו הם פגם וקילקול גדול בכל הג' מחצבים התחתונים, ובפרט בהמחצב דהקליפות, והוציא הוא את כוחו ותולדתו הכל להרע, ויצא ממנו כל המשחיתים והמזיקים מבהילים ונוראים הרבה מאד, והם כל הטומאה והרע דעולם התוהו

והרי נתבאר עיקר יציאת הקליפות ממה שהיה כי הם יצאו ממחצב הקליפות אשר היה כלול בהשברי כלים. ואותו המחצב עצמו הנה הוא אינו טומאה ורע ח"ו אלא שהוא תוקף הגבורות ודינים והוא אור חשוך בעצמו. והנה יש בו האפשרית לקבל ביסוס והמתקת אור מלמעלה ולהאירו ולהפכו לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו אך באשר שכל הד' מחצבים כולם הם תלויים זה בזה כי כל תחתון נמשך בכח ותכונת העליון שעליו. ומשום שהתתקע"ד דורות אשר הם מהמחצב הראשון שבהם הנה קלקלו הם את מעשיהם בבחירתם והרשיעו מאד. לכן גרמו הם פגם וקילקול גדול בכל הג' מחצבים התחתונים ובפרט בהמחצב דהקליפות והוציא הוא את כחו ותולדתו הכל להרע ויצא ממנו כל המשחיתים והמזיקים מבהילים ונוראים הרבה מאד כנז'. והם כל הטומאה והרע דעולם התוהו וכמו שיתבאר עוד בדברינו לקמן בעה"י.

אותן הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עם השברי כלים במחצב הספי' שבהם, הנה הם היו הנשמה והחיות של כל הד' מחצבים התחתונים להוציא כ"א את כל פרטי כחותיו מהכח אל הפועל, ובכחם וחיותם דאותן הניצוצין ומחצב הספי' אשר הם היו הנשמה הפנימית והחיות והכח לכל הד' מחצבים התחתונים, הנה הוציא עי"ז מחצב הנשמות את כל התתקע"ד דורות – ומחצב המלאכים הוציא עי"ז את כל המלאכי חבלה והמקטרוגים – ומחצב הקליפות הוציא עי"ז את כל הטומאה והרע – ומחצב העולמות הוציא עי"ז את כל שרשי פרטי המציאות כולם

והנה הכח והחיות אשר היה לכל הד' מחצבים הנז' כולם להוציא כ"א את תולדתו ממנו. הנה הוא בכח מחצב הספי' שהם הכלים דאצילות אשר היו כלולים ג"כ בהשברי כלים כנ"ל. והכלים דאצילות הנה הם בבחי' נשמה לבי"ע. וכמ"ש הרב בשער השמות פ"א. והעיקר הוא כי הנה ירדו עמם כל הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין מהאורות דהנקודות ג"כ אשר נאצלו מא"ק. ולאותן האורות הנה ניתן להם הכח והגבורה מהמאציל ית"ש להוציא תולדות ולבנות ולנטוע ולהוציא כל כחותיהם אשר ניתן בהם מהמאציל ית"ש להוציאם מן הכח אל הפועל.

ואותן הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עם השברי כלים במחצב הספי' שבהם הנה הם היו הנשמה והחיות של כל הד' מחצבים התחתונים להוציא כ"א את כל פרטי כחותיו מהכח אל הפועל. ובכחם וחיותם דאותן הניצוצין ומחצב הספי' אשר הם היו הנשמה הפנימית והחיות והכח לכל הד' מחצבים התחתונים. הנה הוציא עי"ז מחצב הנשמות את כל התתקע"ד דורות הנז'. ומחצב המלאכים הוציא עי"ז את כל המלאכי חבלה והמקטרוגים. ומחצב הקליפות הוציא עי"ז את כל הטומאה והרע. ומחצב העולמות הוציא עי"ז את כל שרשי פרטי המציאות כולם כנז'.

והנה הטומאה והרע אשר דרכה הוא לגזול ולחמוס ליקח ולחטוף את שאינה שלה, הנה גברה היא על כולם, ולקחה את הכל לעצמה, ושלטה עליהם, ונתערבו ונטבעו כולם בה –

ולא עוד אלא שהתגבר גם על מחצב הספי' ג"כ, ונתערב גם מחצב הספי' עם כל הניצוצין כולם בהטומאה, והרע הרבה מאד רח"ל – והוא ע"י שכל עיקרן היו ג"כ גבורות גדולים, אשר הם השורש לכל הנזכר, ולכן נפגמו גם הם ונתערבו עמהם – והם כל הבירורים אשר מתתקנים ועולים תמיד – וכל זה על ידי שכל עולם הנקודות כולו לא התייחד בו אור אין סוף כלל, ולא היה נופל עליהם שם אלהות כלל, וכן לא היה נקרא עדיין ג"כ בשם אצילות כלל – ובפרט הכלים והשברי כלים אחר שנתרוקנו מהאורות ונתרחקו מהם ולא נשאר בהם אלא רק הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין לבד, שהם רק בבחי' הבלי דגרמי, והיה כל השברי כלים והניצוצין רק מתוקף הגבורות ודינים קשים, והם היו הנשמה והחיות לכל הד' מחצבים התחתונים שנפרד מהם אחר שנפלו למטה – ולכך נעשו בכל אלו הד' מחצבים כל מה שנעשה, ויצא מהם כל מה שיצא

והנה הטומאה והרע אשר דרכה הוא לגזול ולחמום ליקח ולחטוף את שאינה שלה. הנה גברה היא על כולם ולקחה את הכל לעצמה ושלטה עליהם ונתערבו ונטבעו כולם בה. ולא עוד אלא שהתגבר גם על מחצב הספי' ג"כ ונתערב גם מחצב הספי' עם כל הניצוצין כולם בהטומאה והרע הרבה מאד רח"ל. והוא ע"י שכל עיקרן היו ג"כ גבורות גדולים אשר הם השורש לכל הנז' ולכן נפגמו גם הם ונתערבו עמהם. והם כל הבירורים אשר מתתקנים ועולים תמיד כנודע. וכ"ז היה ע"י שכל עולם הנקודות כולו לא התייחד בו אור א"ס כלל ולא היה נופל עליהם שם אלהות כלל וכן לא היה נקרא עדיין ג"כ בשם אצילות כלל וכנ"ל אות ג'. וכמו שבארנו בארוכה בזה בח"א דרוש ה' סי' ז' ושם דרוש ב' ובכ"מ שם. ובפרט הכלים והשברי כלים אחר שנתרוקנו מהאורות ונתרחקו מהם ולא נשאר בהם אלא רק הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין לבד. שהם רק בבחי' הבלי דגרמי וכמ"ש הרב בשער רפ"ח פ"א. והיה כל השברי כלים והניצוצין רק מתוקף הגבורות ודינים קשים והם היו הנשמה והחיות לכל הד' מחצבים התחתונים שנפרד מהם. אחר שנפלו למטה. ולכך נעשו

בכל אלו הד' מחצבים כל מה שנעשה ויצא מהם כל מה שיצא וכנזכר.
(ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענף א' אותיות א-ח).

**מחמת רשעת כל התתקע"ד דורות וכל הרוחין בישין
והמשחיתים שיצאו על ידי זה, ונטמאו על ידיהם כל שרשי
המציאית כולם שיצאו אז, הנה גזר המאציל ית"ש, והחריב
אותם כולם, ונעקר ונכרת מציאותם לגמרי, ועליהם אמרו
בב"ר שהיה בונה עולמות ומחריבן, והכוונה הוא הן על
מלוכת המלכין קדמאין דהנקודות הנאמר בהם וימלוך,
בבחי' האצילות שבהם, ואח"כ היה בהם המיתה והחורבן
בנפילתם לבי"ע, שיצא האורות מהם ונשברו הכלים ונפלו
וירדו למטה והוא המיתה והחורבן**

(ד) והנה מחמת רשעת כל התתקע"ד דורות וכל הרוחין בישין
והמשחיתים שיצאו עי"ז ונטמאו על ידיהם כל שרשי המציאית כולם
שיצאו אז. הנה גזר המאציל ית"ש והחריב אותם כולם ונעקר ונכרת
מציאותם לגמרי. ועליהם אמרו בב"ר פ"ג סימן ז' שהיה בונה עולמות
ומחריבן והכוונה הוא הן על מלוכת המלכין קדמאין דהנקודות הנאמר
בהם וימלוך. בבחי' האצילות שבהם. ואח"כ היה בהם המיתה והחורבן
בנפילתם לבי"ע. שיצא האורות מהם ונשברו הכלים ונפלו וירדו למטה
והוא המיתה והחורבן כמ"ש הרב שבשער רפ"ח פ"א וכנודע.

וכן קאי גם כן הכוונה דבונה עולמות ומחריבן, על התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והרוחין בישינ ושרשי המציאית דבי"ע שיצא אז, ובניינם היה ע"י מיתת המלכין קדמאין, שהוא בחינת האצילות שבהם – כי ע"י שבירת הכלים ומיתת המלכין קדמאין דהנקודות שהוא בחי' האצילות דעולם התוהו, נעשו ונתהוו כל התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והקליפות, וכן כל שרשי המציאית כולם שהם כל בחי' הבי"ע דעולם התוהו, ואח"כ הנה נעקרו ונתחרבו כולם מחמת גודל הרשעה והטומאה והרע, והרי היה בונה עולמות ומחריבן

וכן קאי ג"כ הכוונה דבונה עולמות ומחריבן על התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והרוחין בישינ ושרשי המציאית דבי"ע שיצא אז ובניינם היה ע"י מיתת המלכין קדמאין שהוא בחי' האצילות שבהם. כי ע"י שבירת הכלים ומיתת המלכין קדמאין דהנקודות שהוא בחי' האצילות דעולם התוהו נעשו ונתהוו כל התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והקליפות. וכן כל שרשי המציאית כולם שהם כל בחי' הבי"ע דעולם התוהו. ואח"כ הנה נעקרו ונתחרבו כולם מחמת גודל הרשעה והטומאה והרע. והרי היה בונה עולמות ומחריבן.

בב"ר: "והארץ היתה תוהו ובוהו אלו מעשיהם של רשעים", והוא על כל התתקע"ד דורות והרוחין בישינ שגברה רשעתם למאד, וכל רשעתם היה מדעתם שהוא בבחירה ורצון, כי היה להם הכח והאפשרות להתגבר ולהיטיב מעשיהם ולהפך כל גבורתם לרשפי אש שלהבת י"ה, ואז היו עולים לקודש הקדשים ולהמשיך עליהם אור קדושה של מעלה בכל תוקף ועוז, והיו נמתקים כל הגבורות הגדולות והנוראות שהיה בהם, להעשות גם הם לשלהובין דרחימו, כי היו ממשיכים את כל האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, וכן כל טוב העליונים, הכל במעשיהם עצמן, והיה נעשה התיקון תיכף לכל המציאית כולם ע"י מעשה הנבראים עצמן, אשר זהו עיקר כוונת רצונו ית"ש בתכלית

בריאת עולמו – ואז היה הקב"ה שש ושמח בעולמו בשמחת קדושת עולם

ואמרו עוד בב"ר פ"ב סימן ה' ופ"ג סימן ח'. והארץ היתה תוהו ובוהו אלו מעשיהם של רשעים. והוא על כל התתקע"ד דורות והרוחין בישין שנברה רשעתם למאד וכל רשעתם היה מדעתם שהוא בבחירה ורצון כי היה להם הכח והאפשרות להתגבר ולהיטיב מעשיהם ולהפך כל גבורתם לרשפי אש שלחבת י"ה ואז היו עולים לקודש הקדשים ולהמשיך עליהם אור קדושה של מעלה בכל תוקף ועוז. והיו נמתקים כל הגבורות הגדולות והנוראות שהיה בהם. להעשות גם הם לשלהובין דרחימו כי היו ממשיכים את כל האור דהמ"ה והט"ר דב"ן וכן כל טוב העליונים הכל במעשיהם עצמן והיה נעשה התיקון תיכף לכל המציאות כולם ע"י מעשה הנבראים עצמן אשר זהו עיקר כוונת רצונו ית"ש בתכלית בריאת עולמו. ואז היה הקב"ה שש ושמח בעולמו בשמחת קדושת עולם.

אבל מאחר שהרשיעו כל כך, והשתמשו בכל כחות הגבורות שבהם הכל להרע, הנה לא די שלא תיקנו את כל שרשי המציאות שיצא אז, להשלימם ולהביאם לידי גמר, להעשות מכל שורש אילן שלם וקומה שלימה – אלא אדרבה שקלקלו אותם בעכירתם וזוהמתם, עד שנבלעו כולם בהם, ולא היה ניכר מציאותם כלל, כי כן הוא הטבע דכל הטומאה והרע, להשחית ולחבל ולהרוס את הכל – ולכן גזר המאציל ית"ש, להחריב אותם מכל וכל, ונעקרו ונתחרבו ממציאותם, ונבנה אח"כ כל העולמות כולם ע"י האורות דחסדים וגבורות ביחד דוקא, וכמ"ש בתחלה עלה במחשבה לברוא במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, כי מאחר שע"י שברא מתחלה הכל בתוקף הגבורות לבד, לא עמדו בנסיונם, והרבו לפשוע ולהרשיע עד להשחית, והוצרך להחריבם, חזר וברא אח"כ בשיתוף החו"ג ביחד, ואז נתקיימו – לא היה כל זה ח"ו בדרך חרטה והתחדשות ידיעה אצל המאציל ית"ש, אלא שהיה כל זה הכל בכוונה ורצון ממנו

אבל מאחר שהרשיעו כ"כ והשתמשו בכל כחות הגבורות שבהם הכל להרע הנה לא די שלא תיקנו את כל שרשי המציאות שיצא אז להשלימם ולהביאם לידי גמר להעשות מכל שורש. אילן שלם וקומה שלימה. אלא אדרבה שקלקלו אותם בעכירתם וזוהמתם עד שנבלעו כולם בהם ולא היה ניכר מציאותם כלל. כי כן הוא הטבע דכל הטומאה והרע. להשחית ולחבל ולהרוס את הכל. ולכן גזר המאציל ית"ש להחריב אותם מכל וכל ונעקרו ונתחרבו ממציאותם. ונבנה אח"כ כל העולמות כולם ע"י האורות דחסדים וגבורות ביחד דוקא. וכמ"ש בתחלה עלה במחשבה לברוא במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. כי מאחר שע"י שברא מתחלה הכל בתוקף הגבורות לבד לא עמדו בנסיונם והרבו לפשוע ולהרשיע עד להשחית והוצרך להחריבם. חזר וברא אח"כ בשיתוף החו"ג ביחד ואז נתקיימו. וכן אמרו בב"ר פ"י סמן ב'. כיון שנעקר תחו ובוחו מן העולם

נראית מלאכת שמים וארץ ויצא לצורף כלי כו'. אמנם פשוט הוא כי הנה לא היה כ"ז ח"ו בדרך חרטה והתחדשות ידיעה אצל המאציל ית"ש אלא שהיה כ"ז הכל בכוונה ורצון ממנו וכמו שיתבאר לקמן.

ענין החורבן אשר אמרנו שגזר עליהם המאציל ית"ש ונעקרו ונתחרבו מן העולם, הענין הוא, כי הנה הפך המאציל ית"ש את כל הרע כולו וכל הטומאה והזוהמא שגרמו במעשיהם לדין קשה ולאש משפט – כי על התתקע"ד דורות הנה נאמר עליהם "הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול" וכן "נהר יוצק יסודם", ונהפך עליהם כל הרע כולו לאש משפט, כי מאש הגבורות יצאו, ובזה הם נשפטים

והנה ענין החורבן אשר אמרנו שגזר עליהם המאציל ית"ש ונעקרו ונתחרבו מן העולם. הענין הוא כי הנה הפך המאציל ית"ש את כל הרע כולו וכל הטומאה והזוהמא שגרמו במעשיהם לדין קשה ולאש משפט. והוא מ"ש בחגיגה י"ג סע"ב כי על התתקע"ד דורות הנה נאמר עליהם (ירמיה כ"ג) הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול וכן (באיוב כ"ב) נהר יוצק יסודם. ונהפך עליהם כל הרע כולו לאש משפט. כי מאש הגבורות יצאו ובזה הם נשפטים.

והיינו שכל הרוחין בישין והמשחיתים והטומאה והרע שנבראו ויצא ממחצב הקליפות וכן כל המלאכי חבלה והמקטרוגים שנבראו ויצא ממחצב המלאכים, הנה הם נתחרבו כולם, ונהפך מציאותם לדין קשה ולאש משפט, ושם נידונין כל התתקע"ד דורות אשר גרמו אותם במעשיהם, והוא החמה וסער מתחולל אשר הם נידונים בו – והנה הוא האור של גיהנם שהוא נברא קודם בריאת העולם, דהאור של גיהנם הנה הוא מהעבירות עצמן, דהא גיהנם לא אתוקד אלא מחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייבא, ובההוא חמימו נורא דגיהנם אתוקד יממי ולילי, וכ"ז הוא מפעולת המאציל ית"ש מה שגזר ופעל בעולם התוהו, כי הפך עליהם כל הטומאה והרע אשר יצא מציאותו ע"י רשעתם לאש משפט לייסר אותם בו, כי מאחר שכל מציאותו דהרע הנה

**הוא מתוקף הגבורות החזקים אשר נתקלקל ונפגם ע"י
רשעת התתקע"ד דורות והרוחין בישין, הנה עי"ז נתהפך
אותו הכח דהגבורות למציאות דין קשה ולרוח משפט,
לכלות ולהתם כל זוהמא טומאה ורע, ולטהר את המציאות
להיות קודש לה'**

והיינו שכל הרוחין בשין והמשחיתים והטומאה והרע שנבראו ויצא
ממחצב הקליפות וכן כל המלאכי חבלה והמקטרגים שנבראו ויצא
ממחצב המלאכים וכן"ל ענף א'. הנה הם נתחרבו כולם ונהפך מציאותם
לדין קשה ולאש משפט. ושם נידונין כל התתקע"ד דורות אשר גרמו
אותם במעשיהם. והוא החמה וסער מתחולל אשר הם נידונים בו. והנה
הוא האור של גיהנם אשר אמרו בזוה"ק פ' צו ל"ד ע"ב. שהוא נברא קודם
בריאת העולם. והוא ע"פ מ"ש בזוה"ק תרומה ק"נ ע"ב. דהאור של גיהנם
הנה הוא מהעבירות עצמן. ואמרו שם דהא גיהנם לא אתוקד אלא
מחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייבא. ובההוא חמימו. נורא דגיהנם אתוקד
יממי ולילי בו. וכ"ז הוא מפעולת המאציל ית"ש מה שגזר ופעל בעולם
התוהו. כי הפך עליהם כל הטומאה והרע אשר יצא מציאותו ע"י
רשעתם. לאש משפט לייסר אותם בו. כי מאחר שכל מציאותו דהרע
הנה הוא מתוקף הגבורות החזקים אשר נתקלקל ונפגם ע"י רשעת
התתקע"ד דורות והרוחין בישין כנז'. הנה עי"ז נתהפך אותו הכח
דהגבורות למציאות דין קשה ולרוח משפט לכלות ולהתם כל זוהמא
טומאה ורע. ולטהר את המציאות להיות קודש לה'.

**וכן הוא נוהג תמיד בכל משך ימי עולם עד עת תיקון האחרון,
כי נתהפך כל עון וכל פשע, לאש בער ולרוח משפט, עד
שכלה ונתבטל כל אותו הרע כולו, אשר הן בהעון והן בהעונש
– כי כל היצה"ר כולו, וכל העונות כולם, הם כולם רק
מהזוהמא והריח אשר נשאר לדראון עולם מהעולם התוהו,
כי רק הוא השאור שבעיסה המחמיץ את כל הלבבות לגרום
כל חטא וכל פשע – ולכן נתהפך אח"כ כל חטא עצמו
ליסורים ולענוש, עד שיכלה כל אותו הרע כולו מכל וכל,**

וכמו שהיה בעולם התווה, וע"ז נאמר: "ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הוכן", למלך זקן וכסיל וכן בתדא"ר: "העמיק הרחיב מדורתה אש", כי הוא המקום המוכן ומיוסד מאז ומקדם לאש משפט ולרוח בער לכל הרע כולו – הרי נתבאר לנו לענינינו, כי ענין החורבן אשר גזר המאציל ית"ש על העולם התווה, הנה הוא מה שהפך עליהם את כל רשעתם לדין קשה ונשרפו וכלו מן העולם

וכן הוא נוהג תמיד בכל משך ימי עולם עד עת תיקון האחרון כי נתהפך כל עון וכל פשע לאש בער ולרוח משפט עד שכלה ונתבטל כל אותו הרע כולו. אשר הן בהעון והן בהעונש. כי כל היצה"ר כולו וכל העונות כולם. הם כולם רק מהזוהמא והרית אשר נשאר לדראון עולם מהעולם התווה כי רק הוא השאור שבעיסה המחמיץ את כל הלכבות לגרום כל חטא וכל פשע. וכמו שיתבאר כ"ז בדברינו לקמן. ולכן נתהפך אח"כ כל חטא עצמו ליסורים ולענוש עד שיכלה כל אותו הרע כולו מכל וכל. וכמו שהיה בעולם התווה. וע"ז נאמר (ישעיה ל') ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הוכן (למלך זקן וכסיל. וכן הוא בתדא"ר פ' ל' א) העמיק הרחיב מדורתה אש כו'. כי הוא המקום המוכן ומיוסד מאז ומקדם לאש משפט ולרוח בער לכל הרע כולו. והרי נתבאר לנו לענינינו כי ענין החורבן אשר גזר המאציל ית"ש על העולם התווה הנה הוא מה שהפך עליהם את כל רשעתם לדין קשה ונשרפו וכלו מן העולם.

בגמ' פסחים: כי הגיהנם אשר נברא קודם שנברא העולם, הוא רק חללה של גיהנם, אבל האור שבו, הוא לא נברא אלא רק ביום שני – במדרש כונן: כי ביום שני נפח הקב"ה באש, והסיק ז' מדורי גיהנם – בזוה"ק בראשית: בשני אתברי גיהנם לחייבי עלמא – בזוה"ק תרומה: וביומא תניינא דאיהי סטר שמאלא, אתברי ביה גיהנם, דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא – הענין הוא, כי מה שאמרנו כי הרע של התתקע"ד דורות נהפך להם לאש משפט, והוא החמה וסער מתחולל אשר נידונים בו, אין הכוונה שהי' נידונים בו

**תיכף, והיה מתחיל תיכף הדין שלהם בעת עולם התוהו
עצמו, כי באם שהיה כן, לא היה ח"ו תרופה למכתם**

אמנם הוא כי הנה בגמרא פסחים נ"ד ע"א מסיק שם הגמרא כי גיהנםם אשר נברא קודם שנברא העולם הוא רק חללה של גיהנם אבל האור שבו הוא לא נברא אלא רק ביום שני. וכן הוא בפדר"א רפ"ד (ע' רד"ל שם). וכן הוא במדרש כונן כי ביום שני נפת הקב"ה באש והסיק ז' מדורי גיהנם. וכן אמר ג"כ בזה"ק בראשית מ"ז ע"א בשני אתברי גיהנם לחייבי עלמא. וכן בזה"ק תרומה קמ"ט ב'. וביומא תניינא דאיהי סטר שמאלא אתברי ביה גיהנם דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא. אך הענין הוא כי מה שאמרנו כי הרע של התתקע"ד דורות נהפך להם לאש משפט. והוא החמה וסער מתחולל אשר נידונים בו. הנה אין הכוונה שהי' נידונים בו תיכף. והיה מתחיל תיכף הדין שלהם בעת עולם התוהו עצמו. כי באם שהיה כן לא היה ח"ו תרופה למכתם.

**אך באשר שהקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח,
וממציא מזור ותרף לכל נפש ורוח, ובפרט לאותן אשר הם
היו השורש לכל הנשמות כולן שהיו עתידין להבראות – ואלו
שהיה מתחיל הדין שלהם תיכף בעת עולם התוהו גופה
קודם יציאת השם מ"ה דהתיקון, היו נכרתים ומתבטלים
ע"י תוקף הדינין מכל וכל, והרי היה כל בריאתם לריק
ולבטלה ח"ו**

אך באשר שהקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח וממציא מזור ותרף לכל נפש ורוח. ובפרט לאותן אשר הם היו השורש לכל הנשמות כולן שהיו עתידין להבראות וכנ"ל ענף א'. ואלו שהיה מתחיל הדין שלהם תיכף בעת עולם התוהו גופה קודם יציאת השם מ"ה דהתיקון. היו נכרתים ומתבטלים ע"י תוקף הדינין מכל וכל. והרי היה כל בריאתם לריק ולבטלה ח"ו.

**והאמת הוא כי לבסוף הנה יהיה תיקון לכל התתקע"ד
דורות ג"כ, וכמ"ש בתז"ח: לאומנא דהוה ליה מאנא דכספא
מעורב במינא אחרא, בעא לבררא ללבנא ליה, מה עבד, הוה**

יוצק ליה במנא כמה זמנין, וארמי ליה בנורא עד דאתברר
 ואתלבן, ורזא דמלה אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם,
 מאי נהר, דא נהר דינור דתמן יוצק נשמתא עד דאתלבנא,
 ומאי אשר קומטו ולא עת, אלן תתקע"ד דרין דאתקמיטו
 בלא עת (שגיזרתם ובריאתם היה קודם הזמן, שהוא קודם
 שנשלמו כל המאורות העליונים כהראוי), ואסתלקו בלא עת
 קדם זמניהו (כי נתחרבו תיכף ולא נתארך עליהם הזמן כלל),
 וזריק לון קוב"ה בגלגולא על כל דרא ודרא, וחזר לון ליסוד,
 ודא איהו נהר יוצק יסודם, דאינון ד' יסודין דד' פרצופין,
 עלייהו אתמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר

והאמת הוא כי לבסוף הנה יהיה תיקון לכל התתקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש
 בתז"ח דף ט"ל עמוד א' וב'. לאומנא דהוה ליה מאנא דכספא מעורב
 במינא אחרא. בעא לבררא ללבנא ליה. מה עבר. הוה יוצק ליה במנא
 כמה זמנין. וארמי ליה בנורא עד דאתברר ואתלבן. ורזא דמלה אשר
 קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם. מאי נהר דא נהר דינור דתמן יוצק
 נשמתא עד דאתלבנא. ומאי אשר קומטו ולא עת. אלן תתקע"ד דרין
 דאתקמיטו בלא עת (שגיזרתם ובריאתם היה קודם הזמן. שהוא קודם
 שנשלמו כל המאורות העליונים כהראוי. ע' לעיל ח"א דרוש ב'
 ובכתתוה"ם כלל י"ח ענ"ב) ואסתלקו בלא עת קדם זמניהו (כי נתחרבו
 תיכף ולא נתארך עליהם הזמן כלל) וזריק לון קוב"ה בגלגולא על כל
 דרא ודרא וחזר לון ליסוד ודא איהו נהר יוצק יסודם דאינון ד' יסודין דד'
 פרצופין כו' עלייהו אתמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר כו'.
 ע"ש כל הענין ובתיקון ס"ט ד' קי"ט ע"א.

ברמ"ע מפאנו ז"ל ובעמק המלך: כי עליהם נאמר רחוק
 מרשעים ישועה, מכלל דישועה יש להם, אלא שהיא רחוקה
 ועתידה להתקרב, וכמ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב – עוד
 ברמ"ע מפאנו ז"ל: כי אדם הראשון ביקש רחמים עליהם,
 והשתדל בתיקנתן – הרי לנו עכ"פ שיתוקנו לבסוף – ומה גם
 כי הרי באמת הנה יש להם טענה על מה שברא הקב"ה את
 כל מציאותם מתוקף הגבורות כ"כ, ובסילוק והעלם דאור

אין סוף, כי אלו שהיה נגזר מציאותם ע"י איזה ביסוס מהחסדים ג"כ, הרי לא הרשיעו כ"כ, וכמ"ש בעמק המלך, שעליהם נאמר "דמעת העשוקים ואין להם מנחם" – ומחמת כ"ז הנה חושב הקב"ה בתיקנתו ג"כ – ואלו שעשה להם האש לידון בו מאותו הרע עצמו דעולם התוהו אשר נעשה מתוקף הגבורות החזקים בלא שום ביסוס כלל, אז היו כלים לגמרי ח"ו, ולכך לא נעשה להם האש לידון בו, אלא רק ביום שני דמעשה בראשית, אשר כבר נתבסמו הגבורות ונתקנו באור דמ"ה והט"ר דב"ן – ועל ידי זה הנה האש של גיהנם אשר נעשה אז, הוא לא לאבד ולכלות את הנפש החוטאת, אלא רק לצרפה וללבנה, ולא עוד אלא משום שגם היום שני הוא מדת גבורה – ולכן עשה הקב"ה עוד חסד יתירה, שלא נשתלם כל מלאכת יום שני באותו היום עצמו, וכדי שלא יתגבר הדין כל כך, ולא נשלם אלא רק ביום שלישי שהוא מדת רחמים, ונעשה בו רחמים גם על יורדי גיהנם, וכמ"ש בזוה"ק – הרי לנו חסדי הקב"ה גם על הרשעים ויורדי גיהנם, ולא כלו רחמיו בכליון – ולכן משום כל זה לא נעשה האש של גיהנם גם להתקע"ד דורות תיכף כשנתחרבו בעולם התוהו, אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אחר שנתבסמו הגבורות ע"י האור דמ"ה והט"ר דב"ן, וגם לא נשלם עד יום שלישי, וכדי שלא יהא להם האש של גיהנם לכליה ולאיבוד ח"ו, אלא רק לצירוף ולתיקון ולהמתיק להם הדין ברחמים

וכן כתב הרמ"ע מפאנו ז"ל. באם כל חי ח"ג סי' י"א וכן הוא בעמק המלך בעולם התוהו פ' ל"א. כי עליהם נאמר רחוק מרשעים ישועה. מכלל דישועה יש להם אלא שהיא רחוקה ועתידה להתקרב וכמ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב. וע"ש עוד בחיקור דין ח"ד פ"ג. כי אדם הראשון ביקש רחמים עליהם והשתדל בתיקנתו. והרי לנו עכ"פ שיתוקנו לבסוף. ומה גם כי הרי באמת הנה יש להם טענה על מה שברא הקב"ה את כל מציאותם מתוקף הגבורות כ"כ ובסילוק והעלם דאור א"ם. כי אלו שהיה נגזר מציאותם ע"י איזה ביסוס מהחסדים ג"כ. הרי לא הרשיעו כ"כ.

וכמ"ש בעמק המלך בשער עולם התווה ר"פ ל"ה שעליהם נאמר דמעת העשוקים ואין להם מנחם. ומחמת כ"ז הנה חושב הקב"ה בתיקנתן ג"כ. ואלו שעשה להם האש לידון בו. מאותו הרע עצמו דעולם התווה אשר נעשה מתוקף הגבורות החזקים בלא שום ביסוס כלל. אז היו כלים לגמרי ח"ו. ולכך לא נעשה להם האש לידון בו. אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אשר כבר נתבסמו הגבורות ונתקנו באור דמ"ה והט"ר דב"ן. ועי"ז הנה האש של גיהנם אשר נעשה אז הוא לא לאבד ולכלות את הנפש החוטאת אלא רק לצרפה וללבנה ולא עוד אלא משום שגם היום שני הוא מדת גבורה כנודע. ולכן עשה הקב"ה עוד חסד יתירה שלא נשתלם כל מלאכת יום שני באותו היום עצמו. וכדי שלא יתגבר הדין כל כך. ולא נשלם אלא רק ביום שלישי שהוא מדת רחמים. ונעשה בו רחמים גם על יורדי גיהנם. וכמ"ש בזוה"ק בראשית מ"ו ע"א. בשני אתברי ביה גיהנם לחייבי עלמא כו' בשני לא אשתלים ביה עבדתא ובג"כ לא כתיב ביה כי טוב עד דאתא יום תליתאה ואתשלים ביה עבדתא. בג"כ כתיב ביה כי טוב תרי זמני. חד על אשלמות עבדתא דיום שני וחד לגרמיה. ביומא תליתאי אתתקן יום שני. וביה אשתלימו רחמי על חייבי גיהנם. ביומא תליתאה משתכבו שביבי דגיהנם בגיני כך אתכליל ביה יום שני ואתשלים ביה עכ"ל. הרי לנו חסדי הקב"ה גם על הרשעים ויורדי גיהנם ולא כלו רחמיו בכליון. ולכן משום כל זה לא נעשה האש של גיהנם גם להתקע"ד דורות תיכף כשנתחרבו בעולם התווה. אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אחר שנתבסמו הגבורות ע"י האור דמ"ה והט"ר דב"ן. וגם לא נשלם עד יום שלישי. וכדי שלא יהא להם האש של גיהנם לכליה ולאיבוד ח"ו אלא רק לצירוף ולתיקון ולהמתיק להם הדין ברחמים.

אבל כל אותו האש של גיהנם, הנה הוא מאותו הטומאה והזהמה דעולם התווה, כי נתהפך הוא עצמו לאש משפט, וכמ"ש בזוה"ק תרומה: דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא, והוא מ"ש בזוה"ק צו: שהוא נברא קודם בריאת

העולם, ור"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו, אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמעשי בראשית, ונשלם ביום ג', וכל התתקע"ד דורות שנתחרבו בעת עולם התוהו, הנה לא היו חיים ולא נידונים עד יום שלישי למעשי בראשית, וכדי להמתיק את הדין ברחמים – כי כל הדין והאש משפט שבכולם הוא אינו ע"ד כליון ח"ו, אלא רק לצרפם וללבנם שהוא לתקנם לבסוף

אבל כל אותו האש של גיהנם הנה הוא מאותו הטומאה והזוהמא דעולם התוהו. כי נתחפך הוא עצמו לאש משפט כנ"ל. וכמ"ש בזוה"ק תרומה קמ"ט ב' דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא. והוא מ"ש בזוה"ק צו ל"ד ע"ב שהוא נברא קודם בריאת העולם ור"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמע"ב ונשלם ביום ג'. וכל התתקע"ד דורות שנתחרבו בעת עולם התוהו הנה לא היו חיים ולא נידונים עד יום שלישי למע"ב וכדי להמתיק את הדין ברחמים כנז'. וע' דברינו לקמן דרוש ד' ענף י"ח שכתבנו שם שהצירוף והליבון דמחצב המלאכים ומחצב העולמות שהם החיצוניית הנה התחיל צירופם וליבונם מזו"ב. אך הצירוף והליבון דמחצב הנשמות שהוא הפנימית והם התתקע"ד דורות הנה בהם התחיל הדין רק מזו"ג ע"ש. אך עכ"פ הוא כי כל הדין והאש משפט שבכולם הוא אינו ע"ד כליון ח"ו אלא רק לצרפם וללבנם שהוא לתקנם לבסוף.

בגמ' פסחים: כי האש של גיהנם הנברא ביום שני אין לו כביה לעולם – כתב על זה הרמ"ע מפאנו ז"ל: שהכוונה הוא רק על כל הזמן דקיום העולם הזה כל זמן שעומד בזוהמא ובמציאת הרע שבו, אז בודאי יש קיום להאש של גיהנם גם כן, כי הוא האש משפט לצרף וללבן את כל המציאות כולו מכל טומאה זוהמא ורע, אבל בהפסק העכירות והזוהמא שהוא בעת תיקון האחרון שיתבטל אז הרע מכל וכל וימחה שמו של עמלק לגמרי וכמ"ש כי מחה אמחה כו' וכן כתוב כי הנה אויבך יאבדו, הנה אז יכבה ויתבטל האש של גיהנם ג"כ, וכמו שאמרנו לעיל כי כל אשו ושריפתו הוא רק העון

בעצמו, וכשיכלה הרע והעון, אז יכלה ממילא האש של גיהנם, כמ"ש רז"ל בגמ' ע"ז: "אין גיהנם לעתיד לבוא", כי יושלם אז התיקון של כל התקע"ד דורות ג"כ, ויתקדשו גם הם בקדושת עולמים

ומ"ש רז"ל בפסחים נ"ד א' כי האש של גיהנם הנברא ביום שני אין לו כביה לעולם. כבר כתב הרמ"ע מפאנו ז"ל בחיקור דין ח"ה פ"ה. שהכוונה הוא רק על כל הזמן דקיום העולם הזה כל זמן שעומד בוהמא ובמציאת הרע שבו אז בודאי יש קיום להאש של גיהנם ג"כ כי הוא האש משפט לצרף וללבן את כל המציאות כולו מכל טומאה זוהמא ורע אבל בהפסק העכירות והזוהמא שהוא בעת תיקון האחרון שיתבטל אז הרע מכל וכל וימחה שמו של עמלק לגמרי וכמ"ש כי מחה אמתה כו' וכן כתוב כי הנה אויבך יאבדו. הנה אז יכבה ויתבטל האש של גיהנם ג"כ וכמו שאמרנו לעיל כי כל אשו ושריפתו הוא רק העון בעצמו וכשיכלה הרע והעון אז יכלה ממילא האש של גיהנם. וכמ"ש רז"ל עכו"ז ג' סע"ב אין גיהנם לעתיד לבוא. כי יושלם אז התיקון של כל התקע"ד דורות ג"כ ויתקדשו גם הם בקדושת עולמים (וע' במדרש הנעלם וירא ק"ו סע"ב).

וכ"ז הוא מטעם שאין להאשימם כ"כ, יען שכל בריאתם היה מתוקף הגבורות לבד, אבל אינם ח"ו מעצם הרע עצמו כמו הרוחין בישינ אשר יצאו ממחצב הקליפות – כי כל מה שהוא מעצם הרע עצמו, וכן משורש האדם בליעל אשר נעשה ע"י החטא, הנה הוא וכל תולדותיו יתבטלו מכל וכל, כי הם מכלל שנאמר בהם יפול מצדך אלף כו' כמ"ש בתיקונים – בדברי הגר"א: ובהנהו אשר קומטו לא כהנך שכתוב יפול

וכ"ז הוא מטעם שאין להאשימם כ"כ יען שכל בריאתם היה מתוקף הגבורות לבד וכנ"ל אבל אינם ח"ו מעצם הרע עצמו כמו הרוחין בישינ אשר יצאו ממחצב הקליפות כי כל מה שהוא מעצם הרע עצמו וכן משורש האדם בליעל אשר נעשה ע"י החטא. הנה הוא וכל תולדותיו יתבטלו מכל וכל כי הם מכלל שנאמר בהם יפול מצדך אלף כו' וכמ"ש

בתיקונים תיקון ס"ט קי"ט ע"א. וע"ש בדברי הגר"א שאמר. ובהנהו אשר קוממו לא כהנך שכתוב יפול וע' עוד בתנ"ח ד' ל"ז עמוד ב' ע"ש.

וכשיתבטל אשו של גיהנם שהוא בביטול כל הזוהמא כולו כנ"ל, הנה אז יטהר ויתקדש כל החללה של גיהנם כולו בקדושת הגן עדן, כי כל החללה של גיהנם כולו אשר אמרו רז"ל בפסחים ובכמה מקומות שהוא נברא קודם בריאת העולם, הנה הוא ג"כ רק מגלדת הדינין של הגבורות דב"ן, והנה הוא הארץ אדום שהוא היסוד דבינה של עולם התוהו אשר ממנה יצאו כל הז' מלכין קדמאין, אך מכל הזוהמא והקליפות שנעשה מהם, הנה מזה נעשה האש של גיהנם ושרפתו, וכשיכלה הזוהמא ויתבטל האש ושרפתו, אז יתבסס כל החללה של גיהנם, שהוא היסוד דבינה דעולם התוהו ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, ויתקדש ויצורף כל החללה של גיהנם עם הגן עדן ויעשה חד עמו, כי הגן עדן הוא ג"כ בחי' אימא עלאה

וכשיתבטל אשו של גיהנם שהוא בביטול כל הזוהמא כולו כנ"ל. הנה אז יטהר ויתקדש כל החללה של גיהנם כולו בקדושת הגן עדן וכמ"ש הרמ"ע מפאנו בפ"ה הנו' ושם פ"ז וע"ש עוד בפ"א וכן בעמק המלך בשער שעשועי המלך פ"א. כי כל החללה של גיהנם כולו אשר אמרו רז"ל בפסחים נ"ד א' ובכ"מ שהוא נברא קודם בריאת העולם הנה הוא ג"כ רק מגלדת הדינין של הגבורות דב"ן. והנה הוא הארץ אדום שהוא היסוד דבינה של עולם התוהו אשר ממנה יצאו כל הז' מלכין קדמאין. אך מכל הזוהמא והקליפות שנעשה מהם הנה מזה נעשה האש של גיהנם ושרפתו כנ"ל. וכשיכלה הזוהמא ויתבטל האש ושרפתו כנ"ל אז יתבסס כל החללה של גיהנם. שהוא היסוד דבינה דעולם התוהו ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן. ויתקדש ויצורף כל החללה של גיהנם עם הגן עדן ויעשה חד עמו. כי הגן עדן הוא ג"כ בחי' אימא עלאה. כמ"ש בהארת המוחין פ"ה וע' אנ"כ ספ"ג ובציור עולמות פ"א. ויתבאר עיקר הדברים בכ"ז למטה בסמוך.

הנה החורבן והשממון אשר אמרנו שנעשה להתתקע"ד דורות ולכל הרוחין בישינ, הנה היה זה תועלת גדול ותיקון לכל הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' וכן לכל שרשי המציאית דהעולמות בי"ע אשר יצא אז ממחצב העולמות שבהם, כי הרי נסתלק מהם עיקר הזוהמא והרע ונטהרו מטומאתם, כי הרי מקודם היו בלועים בהם לגמרי וחשך משחור תארם עד שלא היו ניכרים כלל מחמת גודל הטומא והזוהמא והרע אשר דרכו הוא להרוס ולחבל – אבל עתה כאשר נעקרו ונתחרבו, הרי היה תיקון גדול להם שנטהרו ויצאו מזוהמא רבה העיקרי וחזרו למציאותם

והנה החורבן והשממון אשר אמרנו שנעשה להתתקע"ד דורות ולכל הרוחין בישינ הנזכרים. הנה היה זה תועלת גדול ותיקון לכל הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' וכן לכל שרשי המציאית דהעולמות בי"ע אשר יצא אז ממחצב העולמות שבהם כנ"ל ענ"א. כי הרי נסתלק מהם עיקר הזוהמא והרע ונטהרו מטומאתם כי הרי מקודם היו בלועים בהם לגמרי וחשך משחור תארם עד שלא היו ניכרים כלל מחמת גודל הטומא והזוהמא והרע אשר דרכו הוא להרוס ולחבל אבל עתה כאשר נעקרו ונתחרבו. הרי היה תיקון גדול להם שנטהרו ויצאו מזוהמא רבה העיקרי וחזרו למציאותם.

הנה עם כל זה כי מאחר שנתלכלכו ונטנפו כל כך הרבה, הנה צריכים עדיין לטהרה גדולה וכיבוס יתירה להטהר מכל וכל, כי נשאר ונקלט בהם הריח רע הרבה מאד, ויש בהם עדיין זוהמא רבה ג"כ, ובפרט כל אותן הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' אשר היו הם מתוקף הגבורות הקשים דהז' מלכין קדמאין, הנה הם נשארו פגומים במאד מאד, כי יצאו מקדושתם לגמרי, ונתחללו הרבה ונתהפך הכח הגבורות שבהם למציאות דין קשה ולרוח משפט, והנה נעשו הם עצמן המקום והנושא וכלי בית קיבול ליסר שם את הרשעים, והם עיקר החללה כולו של גיהנם הסובל בתוכו את כל האש שורף והדינים כולם אשר נעשה מהטומא

**והרע העיקרי, והרי נמצא כי האש של גיהנם הנה הוא
נעשה מהרע עצמו, והגיהנם עצמו עם כל חללו הנה הוא
נעשה מאותן השברי כלים גופה ע"י שנפגמו בתחילה**

אמנם הוא כי הנה עכ"ז כי מאחר שנתלכלכו ונמנפו כ"כ הרבה הנה צריכים עדיין לטהרה גדולה וכיבוס יתירה להטהר מכל וכל כי נשאר ונקלט בהם הריח רע הרבה מאד ויש בהם עדיין זוהמא רבה ג"כ ובפרט כל אותן הנצוצין והשברי כלים דמחצב הספי" אשר היו הם מתוקף הגבורות הקשים דהו' מלבין קדמאין הנה הם נשארו פגומים במאד מאד כי יצאו מקדושתם לגמרי ונתחללו הרבה ונתהפך הכח הגבורות שבהם למציאות דין קשה ולרוח משפט. והנה נעשו הם עצמן המקום והנושא וכלי בית קיבול ליסר שם את הרשעים והם עיקר החללה כולו של גיהנם הסובל בתוכו את כל האש שורף והדינים כולם אשר נעשה מהטומאה והרע העיקרי כנ"ל והרי נמצא כי האש של גיהנם הנה הוא נעשה מהרע עצמו. והגיהנם עצמו עם כל חללו הנה הוא נעשה מאותן השברי כלים גופה ע"י שנפגמו בתחילה.

האש של גיהנם אשר הוא מהרע עצמו, הנה הוא הולך ומתבטל תמיד, כי כשנגמר הדין והגמול של העון, הנה מתבטל האש שורף וכלה כל היסורים והעונשים – והנה אז חוזר כל מציאת הגיהנם וחללו לטהרתו ולקדושתו הראשונה – וכפי שיעור וערך ביטול היסורים והעונש, כן נטהר ומתקדש בשיעור זה חלק הגיהנם וחללו, ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, ונעשה הוא לגן עדן עצמו – נמצא כי הגיהנם הוא מתמעט והולך תמיד, והגן עדן הוא מתגדל ומתרבה תמיד, כי כל עיקרו של גן עדן והנועם והשיעשוע והעונג, הוא ג"כ רק מאותן הגבורות דב"ן הראשונים דמחצב הספי', אחר שנתבררו ונתייחדו עם המ"ה והט"ר דב"ן אשר הם מהדעת עלאה, כי אחר שנתייחדו בתוקף הגבורות דהב"ן, הנה אז נעשה מזה כל השלהובין דרחימו וכל השמחה והעונג שאין למעלה מזה

אמנם הוא כי האש של גיהנם אשר הוא מהרע עצמו. הנה הוא הולך ומתבטל תמיד כי כשנגמר הדין והגמול של העון. הנה מתבטל האש שורף וכלה כל היסורים והעונשים והנה אז חוזר כל מציאת הגיהנם וחללו לטהרתו ולקדושתו הראשונה. וכפי שיעור וערך ביטול היסורים והעונש כן נטהר ומתקדש בשיעור זה חלק הגיהנם וחללו. ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן ונעשה הוא לגן עדן עצמו ונמצא כי הגיהנם הוא מתמעט והולך תמיד והגן עדן הוא מתגדל ומתרבה תמיד. כי כל עיקרו של גן עדן והנועם והשיעשוע והעונג. הוא ג"כ רק מאותן הגבורות דב"ן הראשונים דמחצב הספי' אחר שנתבררו ונתייחדו עם המ"ה והט"ר דב"ן אשר הם מהדעת עלאה. כי אחר שנתייחדו בתוקף הגבורות דהב"ן. הנה אז נעשה מזה כל השלהובין דרחימו וכל השמחה והעונג שאין למעלה מזה.

זהו שאמר הגר"א בתיקונים: שכל התעוררות והשמחה ושכר העוה"ב וכל טובה, הוא הכל מדינא דקודשא סטרא דגבורות אשר הם בצפון, וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנ"ת, והוא שכר הצפון, עין לא ראתה, והנה הוא מהגיהנם עצמו,

והוא בסוד אמלאה החרבה הנאמר ביחזקאל על צור וירושלים – בשמות רבה: כל צור שבמקרא חסר, במלכות הרשעה הכתוב מדבר, וכל צור מלא, בצור המדינה הכתוב מדבר – כי בנין ירושלים הוא מחורבנה של צור שהוא מתוקף הגבורות, המוציא לך מים מצור החלמיש – והוא סוד טהרתו וקדושתו של גיהנם אשר לעתיד לבוא, כי כל הגיהנם כולו ובית חללו הוא יהיה הגן עדן העיקרי – וזהו מה שחשבו הגן עדן ג"כ מהז' דברים שנבראו קודם בריאת העולם, כי התחלתו נעשה מהבירורים הראשונים אשר נבררו ע"י האור דמ"ה אשר יצא בעת התיקון

וזהו שאמר הגר"א בתיקונים תיקון כ"א. מ"ז ע"א. שכל התעוררות והשמחה ושכר העוה"ב וכל טובה הוא הכל מדינא דקודשא סטרא דגבורות אשר הם בצפון. וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנ"ת והוא שכר הצפון. עין לא ראתה. והנה הוא מהגיהנם עצמו כמו שאמרנו. והוא בסוד אמלאה החרבה הנאמר ביחזקאל כ"ו על צור וירושלים נואמרו בשמות רבה ספ"ט. כל צור שבמקרא חסר במלכו' הרשעה הכתוב מדבר וכל צור מלא בצור המדינה הכתוב מדבר והוא ג"כ ע"פ דברינו הנז' כי בנין ירושלים הוא מחורבנה של צור שהוא מתוקף הגבורות. המוציא לך מים מצור החלמיש. והוא סוד טהרתו וקדושתו של גיהנם אשר לעתיד לבוא. כי כל הגיהנם כולו ובית חללו הוא יהיה הגן עדן העיקרי. וזהו מה שחשבו הגן עדן ג"כ מהז' דברים שנבראו קודם בריאת העולם כי התחלתו נעשה מהבירורים הראשונים אשר נבררו ע"י האור דמ"ה אשר יצא בעת התיקון. ואל תתמה על דברינו מה שהזכירו רז"ל בפסחים נ"ד א' וכן בנדרים טל ב' את הגן עדן קודם להגיהנם כי הרי לפי דברינו צריך לחשוב את הגיהנם קודם כי הרי עיקרו של גן עדן הוא היה נעשה בתחילה רק מהגיהנם עצמו. הנה בפדר"א פ"ג וכן בזוה"ק פ' צו ל"ד ב' וכן בתדא"ר פ' ל"א. חשבו שם באמת את הגיהנם קודם. ומה שחשבו בגמרא את הגן עדן קודם. הוא רק מפני חשיבותו. וחרי נתבאר לנו עכ"פ ענין

מציאת האש של גיהנם וענין מציאת הגיהנם גופה. וטהרתו וקדושתו
אשר לעתיד לבוא. ודע זה.

כאשר נעקרו ונתחרבו כל הקליפות דעולם התוהו, הנה נשאר עדיין רע וזוהמא רבא בכל תולדות הגבורות דב"ן שיצא מהמחצב דהעולמות שהוא כל שרשי המציאית דהבי"ע שיצא אז, והיו נצרכים עדיין טהרה גדולה וכיבוס יתירה לתקנם, וזהו חורבנם מה שנתחרבו גם הם, כי הרי נשארים עדיין מלוכלכים הרבה מכל תמצית הרע שנשאר בהם, והיה נשאר בהם הרע בכח – בעמק המלך: כי קודם החטא דעץ הדעת היה כל הרע רק בכח לבד ולא בפועל כלל, ואילולא החטא לא היה יוצא לפועל – הגם שבאמת הרי כבר יצא הרע בעולם התוהו במציאות נורא מאד – אך הכוונה הוא כי כל מציאותו שיצא בתחלה הרי הוא נתחרב לגמרי ונתהפך לאש משפט שהוא האשו של גיהנם – אך עם כל זה הנה נשאר זוהמתו וריחו בכל שרשי המציאית כולם שהיו עדיין מלאים בזוהמא רבה, כמ"ש: "והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך", והוא כל כח הרע שנשאר אז – ובעת התיקון דמעשה בראשית כאשר נבררו השרשי דהמציאית ונטהרו מזוהמתם לצורך מציאת העולם, הנה לא נתבטל אותו הכח לגמרי, אלא הניח אותו הקב"ה לנסות בו בני אדם – וכל אותו הכח דהרע שהיה בלוע בהם, והוא הזוהמא הנשאר בכל שרשי המציאית הנזכרים, הנה כאשר נברר אותו הזוהמא מהם בעת התיקון ויצא לעצמו, הנה עשה הקב"ה מזה בחי' הזו"ן דקליפה – וכל אלו הז' נקודות דהקליפה, הנה נעשו מאותה הזוהמא אשר נפרד בעת התיקון מבירורי דהב"ן ומכל שרשי דהמציאית כולם בעת התיקון דמע"ב, ונפרד אז כל הזוהמא מהם ויצא לעצמה, ומזה נעשו כל הז' נקודות דהזו"ן דהקליפה – ומה שנעשה בבחי' ז' נקודות הוא משום כי הנה הם מתמצית כל הטומאה והרע אשר נעשו ברשעת כל התתקע"ד דורות ממצב הקליפות שהוא האור החשוך אשר היה כלול בהשברי כלים דהז' מלכין קדמאין

ונחזור להענין כי כאשר נעקרו ונתחרבו כל הקליפות דעולם התוהו הנה נשאר עדיין הריח רע וזוהמא רבא בכל תולדות הגבורות דב"ן שיצא

מהמחצב דהעולמות שהוא כל שרשי המציאות דהבי"ע שיצא אז. והיו נצרכים עדיין טהרה גדולה וכיבוס יתירה לתקנם. וזהו חורבנם מה שנתחרבו גם הם כי הרי נשאים עדיין מלוכלכים הרבה מכל תמצית הרע שנשאר בהם והיה נשאר בהם הרע בכח. וזהו הענין מ"ש בעמק המלך בשער עולם התוהו פ' מ"א מ"ב מ"ה וכן בשער קרית ארבע פ"ח. כי קודם החטא דעין הודעת היה כל הרע רק בכח לבד ולא בפועל כלל ואילו לא החטא לא היה יוצא לפועל ע"ש. והגם שבאמת הרי כבר יצא הרע בעולם התוהו במציאות נורא מאד וכנ"ל בדברינו אך הכוונה הוא כי כל מציאותו שיצא בתחלה הרי הוא נתחרב לגמרי ונתהפך לאש משפט שהוא האשו של גיהנם כנ"ל אך עכ"ז הנה נשאר זוהמתו וריחו בכל שרשי המציאות כולם שהיו עדיין מלאים בזוהמא רבה וכמ"ש והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך והוא כל כח הרע שנשאר אז. ובעת התיקון דמעשה בראשית כאשר נבררו השרשי דהמציאות ונטהרו מזוהמתם לצורך מציאת העולם הנה לא נתבטל אותו הכח לגמרי אלא הניח אותו הקב"ה לנסות בו בני אדם וכמו שיתבאר בדברינו לקמן. וכל אותו הכח דהרע שהיה בלוע בהם והוא הזוהמא הנשאר בכל שרשי המציאות הנזכרים. הנה כאשר נברר אותו הזוהמא מהם בעת התיקון ויצא לעצמו. הנה עשה הקב"ה מזה בתי' הזו"ן דקליפה אשר אמר האריז"ל בשער הקליפות פ"ג שהיה הז"א דקליפה בבתי' ו' נקודות לבד והנוק' דקליפה בבתי' נקודה אחת ובאותן הז' נקודות היה כלול בהם הכח והאפשרות שיוכלו להתתקן לפרצופים גמורים ג"כ ע"י החטא. וכמו שמבואר בדברי הרב בפ"ג שם איך שנעשו אח"כ לפרצופים גמורים ע"י החטא דעין הודעת. וכל אלו הז' נקודות דהקליפה הנה נעשו מאותה הזוהמא אשר נפרד בעת התיקון מבירורי דהב"ן ומכל שרשי דהמציאות כולם בעת התיקון דמע"ב ונפרד אז כל הזוהמא מהם ויצא לעצמה ומזה נעשו כל הז' נקודות דהזו"ן דהקליפה. ומה שנעשה בבתי' ז' נקודות הוא משום כי הנה הם מתמצית כל הטומאה והרע אשר נעשו ברשעת כל

התתקע"ד דורות ממחצב הקליפות שהוא האור החשוך אשר היה כלול בהשברי כלים דהו' מלכין קדמאין וכנ"ל ענף א'.

אותו אור החשוך עצמו הוא אינו רע ח"ו, אלא שבגרמת התתקע"ד דורות נעשה הוא לכח ושורש הרע, ויצא ממנו אז כל הטומאה והרע כולו במציאות נורא מאד, ואח"כ החרیب אותם הקב"ה, ולא נשאר מהם אלא רק תמצית טומאה ורע, והוא לכלוך וזוהמא אשר היו בלועים בזה כל הניצוצין והשברי כלים וכל שרשי המציאית דהבי"ע כולם, ואח"כ בעת התיקון דמע"ב נבררו מכל אותה הזוהמא, ונפרד ויצא אותה הזוהמא בפנ"ע, ונעשה מזה בעת התיקון הז' נקודות דהזו"ן דקליפה, הז"א בו' נקודות, והנוק' בנקודה אחת, והיה כלול באותן הז' נקודות הכח והאפשרית דמציאת כל הרע כולו להמצא ולהעשות ע"י החטא, שהוא כל הרע כולו אשר נעשה ונשלם ע"י החטא דעץ הדעת, וכן הוא מתפשט ומתקיים ע"י עונותינו המרובים בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח

וכבר אמרנו שם כי אותו אור החשוך עצמו הוא אינו רע ח"ו אלא שבגרמת התתקע"ד דורות נעשה הוא לכח ושורש הרע ויצא ממנו אז כל הטומאה והרע כולו במציאות נורא מאד ואח"כ החרیب אותם הקב"ה ולא נשאר מהם אלא רק תמצית טומאה ורע והוא לכלוך וזוהמא אשר היו בלועים בזה כל הניצוצין והשברי כלים וכל שרשי המציאית דהבי"ע כולם ואח"כ בעת התיקון דמע"ב נבררו מכל אותה הזוהמא ונפרד ויצא אותה הזוהמא בפנ"ע ונעשה מזה בעת התיקון הז' נקודות דהזו"ן דקליפה. הז"א בו' נקודות והנוק' בנקודה אחת והיה כלול באותן הז' נקודות הכח והאפשרית דמציאת כל הרע כולו להמצא ולהעשות ע"י החטא שהוא כל הרע כולו אשר נעשה ונשלם ע"י החטא דעץ הדעת וכן הוא מתפשט ומתקיים ע"י עונותינו המרובים בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח.

בעת התיקון דמעשי בראשית היה קצת תיקון להרע גם כן, כי הרי יצא אז מציאותו בבחינת הז' נקודות, כי הוא התחלת היצה"ר אשר נעשה בעת בריאת העולם, וכדי לנסות בני אדם על ידו, כנודע בבר"ר: "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", טוב זה ייצר טוב מאד זה יצה"ר

והרי נמצא עכ"פ כי בעת התיקון דמע"ב הנה היה קצת תיקון להרע ג"כ כי הרי יצא אז מציאותו בבחי' הז' נקודות הנז' כי הוא התחלת היצה"ר אשר נעשה בעת בריאת העולם וכדי לנסות בני אדם על ידו וכמו שיתבאר לקמן. וכנודע מאמרם ז"ל בב"ר פ' ט' סימן ז' (וכן בקהלת רבה פ"ג בפסוק את הכל עשה יפה בעתו. אות ג') וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. טוב זה ייצר טוב מאד זה יצה"ר.

שורש מציאותו דכל הרע, הוא ממחצב הקליפות, שהוא רק מציאות אור חשוך, אשר הוא אינו רע בעצמו כלל, אלא רק תוקף גבורות קשים, והוא בבחי' יסוד כללי, ע"ד כח ההיולי אשר אפשר לעשות ממנו כל מה שרוצה, כי הוא נושא חפשי שאפשר להטותו לכאן ולכאן – וע"י רשעת התתקע"ד דורות שהרשיעו מדעתם ובבחירתם, הנה יצא עי"ז כל התולדות דמחצב הקליפות כולו לרע גמור במציאות נורא מאד, והגם שנעקר ונתחרב אח"כ, עם כל זה הנה נשאר כחו וזוהמתו לדראון כל ימי עולם, והוא אשר מתפשט ומתגדל ע"י החטא – ואי אפשר שיתבטל מעתה, אלא ע"י הקב"ה לבד, כמ"ש "מלחמה לה' בעמלק", וכן כתוב: "פורה דרכתי לבדי", וכמו שיהיה כל זה בעת קץ תיקון האחרון, שאז יתבטל הרע מכל וכל, וכמו שכתוב: "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ושורשו יתהפך אז לדינא דקודשא שהוא כולו טוב

והרי נתבאר לנו ג"כ היטיב שורש מציאותו דכל הרע מהיכן שנתהווה. וסדר יציאתו איך שיצא. כי שורש מציאותו הוא ממחצב הקליפות שהוא רק מציאות אור חשוך אשר הוא אינו רע בעצמו כלל אלא רק תוקף גבורות קשים. והוא בבחי' יסוד כללי. ע"ד כח ההיולי אשר אפשר לעשות ממנו כל מה שרוצה. כי הוא נושא חפשי שאפשר להטותו לכאן

ולכאן. וע"י רשעת התתקע"ד דורות שהרשיעו מדעתם ובבחירתם כנ"ל ענ"א. הנה יצא עי"ז כל התולדות דמחצב הקליפות כולו לרע גמור במציאות נורא מאד והגם שנעקר ונתחרב אח"כ עכ"ז הנה נשאר כחו וזוהמתו לדראון כל ימי עולם והוא אשר מתפשט ומתגדל ע"י החטא. ואי אפשר שיתבטל מעתה אלא ע"י הקב"ה לבד וכמ"ש מלחמה לה' בעמלק וכן כתוב (ישעיה ס"ג) פורה דרכתי לבדי. וכמו שיהיה כ"ז בעת קץ תיקון האחרון שאז יתבטל הרע מכל וכל וכמ"ש (זכריה י"ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ושורשו יתחפך אז לדינא דקודשא שהוא כולו טוב כנ"ל בסמוך ולעיל ענף א' ע"ש. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענף ב.).

בירור הניצוצין ותיקונם הוא נעשה תמיד, משום שגם כל אלו שלא זכו להתברר ע"י תורה ומעשים טובים, הנה הם מתבררים ומתתקנים ג"כ ע"י מה שיסד המאציל ית"ש שהרע יהיה הולך ומתבטל תמיד ע"י כל פעולותיו גופא – הן במה שהוא עושה להרע שהוא בכל פיתוייו שמפתה לכל עון וכל חטאת, והן במה שהוא עושה להשחית, שהם כל הדינין והעונשים אשר הן בעולם הזה, והן מה שהוא לאחר מיתה, אשר כולם הם נעשים ע"י הס"א, שהם מהאדם בליעל, שהוא כללות המציאת דטומאה ורע, וע"י תולדותיו וכחותיו נעשים כל הפעולות, אשר הם להרע ולהשחית רח"ל – והנה הוא הולך ומתבטל בכל פעולה ופעולה שעושה – והגם שהרי נודע שאדרבא הוא שע"י חטא ועון מתגבר הרע ומתחזק ומתגדל וכנודע מהחטא דעץ הדעת שעלה עי"ז למעלה ראש, וכן על דרך זה בעונות כל דור – אך האמת כי עכ"ז הנה זה עצמו הוא סיבת ביטולו ג"כ, כי מה שהולך ומתגבר, הוא משום שהרי שורשו ומציאותו הוא מתוקף הדינין קשים שיצאו ונעשו ממיתת המלכים ושבירת הכלים, ונעשה מזה הטומאה ורע ע"י רשעת התתקע"ד דורות שהשתמשו בכל תוקף הדינין הללו להרע, ומזה נעשה שורש המציאות דהאדם בליעל וכל תולדותיו, וע"י כל חטא ועון שנעשה

**למטה, הנה מתעורר באותו השורש אשר למעלה, וניתוסף
להאדם בליעל תוספות כח מתוקף הדינין קשים שהם
שורשו הנזכר, ומתגבר ומתגדל רח"ל**

(ו) הנה אמרנו כי בירור הניצוצין ותיקונם הוא נעשה תמיד. משום שגם כל אלו שלא זכו להתברר ע"י תורה ומעשים טובים הנה הם מתבררים ומתתקנים ג"כ ע"י מה שיסוד המאציל ית"ש שהרע יהיה הולך ומתבטל תמיד ע"י כל פעולותיו גופא, הן במה שהוא עושה להרע שהוא בכל פיתוייו שמפתה לכל עון וכל חטאת והן במה שהוא עושה להשחית שהם כל הדינין והעונשים אשר הן בעולם הזה והן מה שהוא לאחר מיתה אשר כולם הם נעשים ע"י הס"א שהם מהאדם בליעל שהוא כללות המציאת דמומאה ורע וע"י תולדותיו וכחותיו נעשים כל הפעולות אשר הם להרע ולהשחית רח"ל. והנה הוא הולך ומתבטל בכל פעולה ופעולה שעושה. והגם שהרי נודע שאדרבא הוא שע"י חטא ועון מתגבר הרע ומתחזק ומתגדל וכנודע מהחטא דעין הרעת שעלה עי"ז למעלה ראש וכן עד"ז בעונות כל דור וכנודע. אך האמת כי עכ"ז הנה זה עצמו הוא סיבת ביטולו ג"כ. כי מה שהולך ומתגבר הוא משום שהרי שורשו ומציאותו הוא מתוקף הדינין קשים שיצאו ונעשו ממיתת המלכים ושביה"ב ונעשה מזה הטומאה ורע ע"י רשעת התתקע"ד דורות שהשתמשו בכל תוקף הדינין הללו להרע ומזה נעשה שורש המציאות דהאדם בליעל וכל תולדותיו. וע"י כל חטא ועון שנעשה למטה הנה מתעורר באותו השורש אשר למעלה וניתוסף להאדם בליעל תוספות כח מתוקף הדינין קשים שהם שורשו הנז' ומתגבר ומתגדל רח"ל.

**אמנם הנה כל אותן תוקף הדינין קשים אשר יצאו ונעשו
ממיתת המלכים ושבירת הכלים, הנה משום שכל עיקרן הם
נעשו בהעלם גדול מאור אין סוף, הנה יש להם שיעור וגבול
למציאותם, כי כל מה שהוא בהעלם מאור אין סוף אין לו
מקור ומעין נובע בלי הפסק, אלא מוכרח שיופסק על כל
פנים – ובכל עולם הנקודות כולו היה העלמת דאור אין סוף,
ובפרט בעולם התוהו, והרי הו' כל תוקף הדינין קשים**

שנתגלו אז בגבול ומדה ויש להם הפסק, ושיעורם הוא כשיעור כל מציאת כח הזוהמא והטומאה והרע, שהיה בכוונת המאציל ית"ש להוציא מהם בכל משך הזמן אשר מעת עולם התוהו עד ימות המשיח, וא"כ הרי כל מה שמתגבר הרע ומתגדל ע"י כל חטא ועון, והוא מתוספת כח שניתוסף לו עי"ז מתוקף הדינין קשים דעולם התוהו, הרי נתמעט עי"ז ג"כ כל אותן תוקף דינין קשים משיעורן, והם מתמעטים והולכים ע"י כל תוספת כח שניתוסף להרע מהם בכל עת ועת – והרי נמצא שכל התגברות דהרע וחוזקו, הוא עצמו סיבת ביטולו, כי מתמעט ומתייבש מקורו בכל תוספת כח שניתוסף בו, והרי הוא הולך ומתבטל בשורשו תמיד

אמנם הנה כל אותן תוקף הדינין קשים אשר יצאו ונעשו ממיתת המלכים ושביה"כ הנה משום שכל עיקרן הם נעשו בהעלם גדול מאור א"ס הנה יש להם שיעור וגבול למציאותם כי כל מה שהוא בהעלם מאור א"ס אין לו מקור ומעיין נובע בלי הפסק אלא מוכרח שיופסק עכ"פ. ובכל עולם הנקודות כולו היה העלמת דאור א"ס כמו שבארנו לעיל ח"א דרוש ב' ג' ובכ"מ שם ובפרט בעולם התוהו והרי הוו כל תוקף הדינין קשים שנתגלו אז. בגבול ומדה ויש להם הפסק. ושיעורם הוא כשיעור כל מציאת כח הזוהמא והטומאה והרע שהיה בכוונת המאציל ית"ש להוציא מהם בכל משך הזמן אשר מעת עולם התוהו עד ימות המשיח. וא"כ הרי כל מה שמתגבר הרע ומתגדל ע"י כל חטא ועון והוא מתוספת כח שניתוסף לו עי"ז מתוקף הדינין קשים דעולם התוהו וכנ"ל הרי נתמעט עי"ז ג"כ כל אותן תוקף דינין קשים משיעורן והם מתמעטים והולכים ע"י כל תוספת כח שניתוסף להרע מהם בכל עת ועת. והרי נמצא שכל התגברות דהרע וחוזקו הוא עצמו סיבת ביטולו כי מתמעט ומתייבש מקורו בכל תוספת כח שניתוסף בו והרי הוא הולך ומתבטל בשורשו תמיד.

הנה עצמות הרע ומציאותו, הוא העון והעונש, שכל מציאותו וקיומו הוא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש, והעון

והעונש הם אחד, כי אחר שיוצא העון לפועל, הוא עצמו נהפך להעונש, ואחר שנעשה העונש, מתבטל וכלה לגמרי, והעון הוא התחלתו, והעונש הוא הסוף שלו – והנה נתחדש ונעשה מציאותו ברשעת התתקע"ד דורות שבעולם התווהו, ונתחרבו תיכף, ואח"כ חזר ונתחדש בהחטא דעץ הדעת, ונתערב בהבריאה כולו, ועלה עד למעלה ראש

והנה עצמות הרע ומציאותו הוא העון והעונש שכל מציאותו וקיומו הוא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש. והעון והעונש הם אחד כי אחר שיוצא העון לפועל הוא עצמו נהפך להעונש ואחר שנעשה העונש מתבטל וכלה לגמרי. והעון הוא התחלתו והעונש הוא הסוף שלו. והנה נתחדש ונעשה מציאותו ברשעת התתקע"ד דורות שבעולם התווהו ונתחרבו תיכף ואח"כ חזר ונתחדש בהחטא דעץ הדעת ונתערב בהבריאה כולו ועלה עד למעלה ראש.

מתחילה בעת חורבן דעולם התווהו, ירד כל הרע למטה ממקום העיקרי העתיז להעולמות כולם, היה המקום העתיז להם רק עד סוף הו' ראשונות דהיצירה של עתה, וירד אז הרע כולו במקום הד"ת דהיצירה של עתה, ובמקום כל הי' דהעשיה של עתה שהוא למטה לגמרי ממקום העולמות אשר בעת התיקון – אמנם הנה ירדו עמהם הש"כ ופ"ר והרפ"ח ניצוצין שהם השרשים והכחות דכל המציאות כולו הנה ירדו הם ג"כ ונתערבו עמהם ונטבעו בהם – אך בעת התיקון דמעשי בראשית אשר ע"י האור דשם מ"ה נבררו מהם כל הד' עולמות אבי"ע דמעשי בראשית ונתמעט ונתצמצם הרע כולו ונעשה בלי תיקון כלל – אמנם אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת נתקן בתיקונו ועלה עד למעלה ראש ונתערב בכל הבריאה כולו – והוא ע"ד שהיה בעת עולם התווהו שירדו אז הניצוצין למטה ונתערבו בו כן היה אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת כי עלה הרע למעלה עד ראש הבריאה ונתערב הוא בכל הבריאה כולו – וכן מתגבר במציאותו ומתקיים ע"י עונות כל דור, כי העון עצמו הוא מציאת הרע ובפעולת כל עון מתחדש מציאותו, אמנם הוא נהפך תיכף

לעונש, והם כל התלאות והמאורעות דהריסות כולם הנעשים ומתחלפים בהעולם מעת החטא דעץ הדעת עד ביאת המשיח, וכמו שאמרנו שכל מציאות הרע הוא רק העון והעונש שהם אחד ואין לו מציאות כלל אלא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש, כי רק אלו ב' הפעולות הם מציאותו, ואחר שנעשה העונש אשר על אותו העון הנה מתבטל תיכף אותו החלק דהרע ממציאותו לגמרי, ויתבטל עד"ז? כולו בהצירוף והליבון דהיום הדין הגדול שאז יכלה כל העונשים ואז כל הרשעה כולה כעשן תכלה

כי מתחילה בעת חורבן דעולם התוהו ירד כל הרע למטה ממקום העיקרי העתיד להעולמות כולם. היה המקום העתיד להם רק עד סוף הו' ראשונות דהיצירה של עתה. וירד אז הרע כולו במקום הד"ת דהיצירה של עתה ובמקום כל ה" דהעשיה של עתה שהוא למטה לגמרי ממקום העולמות אשר בעת התיקון. אמנם הנה ירדו עמהם הש"כ ופ"ר והרפ"ח ניצוצין שהם השרשים והכחות דכל המציאות כולו הנה ירדו הם ג"כ ונתערבו עמהם ונטבעו בהם. אך בעת התיקון דמעשי בראשית אשר ע"י האור דשם מ"ה נבררו מהם כל הד' עולמות אבי"ע דמעשי בראשית ונתמעט ונתצמצם הרע כולו ונעשה בלי תיקון כלל. אמנם אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת נתקן בתיקונו ועלה עד למעלה ראש ונתערב בכל הבריאה כולו. והוא ע"ד שהיה בעת עולם התוהו שירדו אז הניצוצין למטה ונתערבו בו כן היה אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת כי עלה הרע למעלה עד ראש הבריאה ונתערב הוא בכל הבריאה כולו. וכן מתגבר במציאותו ומתקיים ע"י עונות כל דור. כי העון עצמו הוא מציאת הרע ובפעולת כל עון מתחדש מציאותו אמנם הוא נהפך תיכף לעונש והם כל התלאות והמאורעות דהריסות כולם הנעשים ומתחלפים בהעולם מעת החטא דעץ הדעת עד ביאת המשיח. וכמו שאמרנו שכל מציאות הרע הוא רק העון והעונש שהם אחד ואין לו מציאות כלל אלא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש כי רק אלו ב' הפעולות הם מציאותו ואחר שנעשה העונש אשר על אותו העון הנה מתבטל תיכף אותו החלק

דהרע ממציאותו לגמרי ויתבטל עד"ז כולו בהצירוף והליבון דהיום הדין
הגדול שאז יכלה כל העונשים ואז כל הרשעה כולה כעשן תכלה.

סוד שורש עולם התווה וכל מציאת רע שנעשה אז, הרי נודע
הוא שנעשה כ"ז מתוקף הדינין והגבורות דהמלכיות דהב"ן
אחר נתגלו ויצאו לעצמן כל תוקף הדינין כולם בעת מיתת
המלכים ושבירת הכלים ונפרדו משרשן – והשברי כלים
שירדו למטה אחר שנשברו עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח
שירדו עמהם הם עצמן תוקף הדינין והגבורות שאמרנו
וכאשר ירדו למטה הרי יצאו לעצמן ונפרדו משרשן – וענין
היותם במציאת תוקף דינין וגבורות כי הרי הם בחי'
החיצוניות והעביות דהמלכיות דהב"ן אשר עיקרו דהב"ן
הוא לעולם מבחי' גבורות ובפרט המלכיות שלו – וגם בעת
אשר נאצלו במציאת עולם הנקודות היה אצילותם ג"כ
בבחי' גבורות – וכן אח"כ כאשר שיצאו ומלכו שהוא עצמו
כל הענין דעולם הנקודות הנה היו אז מרוחקים ג"כ מהגילוי
דאור א"ס והיה אז אור הא"ס נסתר ונעלם הרבה מאוד גם
במקום האצילות שהוא מהטבור דא"ק ולמטה, כי הרי
נסתלק משם האור ועלה למעלה מהפרסא ונשאר למטה
ריקן מהאור לגמרי כנודע, ושם במקום הזה ירדו כל
הנקודות והרי היו כל הנקודות בהעלם מאור א"ס ונשארו
רק בבחי' גבורות גדולים כי הרי היו רק בעצמותם לבד שהם
המלכיות דב"ן. ובסיבת זה מיתו ונשברו ועלו גם אורות
הנקודות למעלה, וירדו למטה רק הניצוצין עם השברי כלים
לבד ונפרדו עוד משרשן שהוא גם מאורות הנקודות ג"כ
ונעשו עי"ז לתוקף דינין קשים – והנה אותן השברי כלים
הם היו השרשים דכל העולמות בי"ע ומציאותם אשר בכל
משך ימי עולם כולו – והניצוצין היו בחי' אצילות שבהם
והרי ירדו כל שרשי הד' עולמות אבי"ע למטה בבחי' כל
חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות – והנשמות הם
היו התתקע"ד דורות שעליהם אמרו כי עלו במחשבה

והענין בבירור הוא כי הנה סוד שורש עולם התווה וכל מציאת רע
שנעשה אז הרי נודע הוא שנעשה כ"ז מתוקף הדינין והגבורות
דהמלכיות דהב"ן אחר נתגלו ויצאו לעצמן כל תוקף הדינין כולם בעת

מיתת המלכים ושבירת הכלים ונפרדו משרשן. והשברי כלים שירדו למטה אחר שנשברו עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עמהם הם עצמן תוקף הדינין והגבורות שאמרנו וכאשר ירדו למטה הרי יצאו לעצמן ונפרדו משרשן. וענין היותם במציאת תוקף דינין וגבורות כי הרי הם בחי' החיצוניות והעביות דהמלכיות דהב"ן אשר עיקרו דהב"ן הוא לעולם מבחי' גבורות ובפרט המלכיות שלו. וגם בעת אשר נאצלו במציאת עולם הנקודות היה אצילותם ג"כ בבחי' גבורות וכמו שבארנו לעיל ח"א דרוש ב' ג' ובפרט בספר הכללים כלל י"ח ענף ב' וכן אח"כ כאשר שיצאו ומלכו שהוא עצמו כל הענין דעולם הנקודות הנה היו אז מרוחקים ג"כ מהגילוי דאור א"ס והיה אז אור הא"ס נסתר ונעלם הרבה מאוד גם במקום האצילות שהוא מהטבור דא"ק ולמטה כי הרי נסתלק משם האור ועלה למעלה מהפרסא ונשאר למטה ריקן מהאור לגמרי כנודע ושם במקום הזה ירדו כל הנקודות והרי היו כל הנקודות בהעלם מאור א"ס ונשארו רק בבחי' גבורות גדולים כי הרי היו רק בעצמותם לבד שהם המלכיות דב"ן. ובסיבת זה מיתו ונשברו ועלו גם אורות הנקודות למעלה וכמו שמתבאר כ"ז לעיל ח"א וירדו למטה רק הניצוצין עם השברי כלים לבד ונפרדו עוד משרשן שהוא גם מאורות הנקודות ג"כ ונעשו עי"ז לתוקף דינין קשים. והנה אותן השברי כלים הם היו השרשים דכל העולמות בי"ע ומציאותם אשר בכל משך ימי עולם כולו. והניצוצין היו בחי' אצילות שבהם והרי ירדו כל שרשי הד' עולמות אבי"ע למטה בבחי' כל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות. והנשמות הם היו התתקע"ד דורות שעליהם אמרו כי עלו במחשבה.

סוד כוונתם ז"ל עלו במחשבה להיבראות – כי הע"ב דהמ"ס הוא סוד המחשבה העליונה ושם עלו למ"ן ומשם יצאו דרך העינים והם הנקודות שיצאו ומלכו ושלטו כרגע והמציאו בשליטתם את כל השרשים דהד' עולמות אבי"ע מכל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות, אך היו גבורות גדולים משום שהיו רק מהמלכיות דב"ן בהעלם אור א"ס מהם, ועי' תוקף גבורתם יצאו בלי סדרים ולא היה אפשר

להם להתקיים כלל, ומיתו, ונשברו כליהם, וירדו השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח למטה, והם הגבורות היותר גדולים אשר גם בהנקודות עצמן, וכאשר ירדו למטה לבדן, נעשו לתוקף דינין קשים, ע"י שנותרה ממקורן ומאור קדושתם שלמעלה, ועי"ז הרשיעו התתקע"ד דורות, וגברו ברשעתם הרבה מאד, ונעשה מזה כל הטומאה והזוהמא והרע, ובתוכה היו טבועים כל הניצוצין והשברי כלים, שהם השרשים דכל המציאות כולם שהיה עתיד לצאת בכל הד' עולמות אבי"ע בכל משך ימי עולם אשר עד ביאת המשיח, והם יוצאים ומתבררים משם לאט לאט, והם המציאות המתחדשים בכל יום בכל חלקי הדצח"מ, כי הם מהבירורים המתבררים תמיד

והוא סוד כוונתם ז"ל עלו במחשבה להיבראות כי הע"ב דהמ"ם הוא סוד המחשבה העליונה ושם עלו למ"ן ומשם יצאו דרך העינים והם הנקודות שיצאו ומלכו ושלטו כרגע והמציאו בשליטתם את כל השרשים דהד' עולמות אבי"ע מכל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות אך היו גבורות גדולים משום שהיו רק מהמלכיות דב"ן בהעלם אור א"ס מהם כנז' וע"י תוקף גבורתם יצאו בלי סדרים ולא היה אפשר להם להתקיים כלל ומיתו ונשברו כליהם וירדו השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח למטה והם הגבורות היותר גדולים אשר גם בהנקודות עצמן וכאשר ירדו למטה לבדן נעשו לתוקף דינין קשים ע"י שנותרה ממקורן ומאור קדושתם שלמעלה ועי"ז הרשיעו התתקע"ד דורות וגברו ברשעתם הרבה מאד ונעשה מזה כל הטומאה והזוהמא והרע ובתוכה היו טבועים כל הניצוצין והשברי כלים שהם השרשים דכל המציאות כולם שהיה עתיד לצאת בכל הד' עולמות אבי"ע בכל משך ימי עולם אשר עד ביאת המשיח. והם יוצאים ומתבררים משם לאט לאט כנ"ל בכל דברינו והם המציאות המתחדשים בכל יום בכל חלקי הדצח"מ כי הם מהבירורים המתבררים תמיד.

והנה יצא כל הטומאה והזוהמא והרע בסיבת הנבראים עצמן שהוא ברשעת התתקע"ד דורות – כי ע"י שהיו מהצמצום החזק הנעלם מאור א"ס, ולא היה להם במה להתדבק ולהתקרב לשורשם שהוא כל האורות ב"ן אשר נסתלקו ועלו למעלה, ומכש"כ לשורש שורשם שהוא הא"ק עצמו המיוחד בא"ס ית"ש כי לא היה נשפע להם עדיין שום שפעת אור דתורה ומצוה שהוא החוט הפנימי המקשר ומייחד את כל העולמות כולם זב"ז וכולם במקור האחדות, ולא היה להם שום מציאת שפע במה להתקשר למעלה, ובאשר שמטבע הגבורות הוא שלא לשקוט ולנוח כלל, השתמשו בכל תוקף גבורתם רק בפעולת הריחוק עצמו, וכמו שהיו מתכונת עצמותם שהיו מהכחות דהצמצום החזק מרוחק מאור א"ס הרבה מאד

והנה יצא כל הטומאה והזוהמא והרע בסיבת הנבראים עצמן שהוא ברשעת התתקע"ד דורות כי ע"י שהיו מהצמצום החזק הנעלם מאור א"ס ולא היה להם במה להתדבק ולהתקרב לשורשם שהוא כל האורות ב"ן אשר נסתלקו ועלו למעלה ומכש"כ לשורש שורשם שהוא הא"ק עצמו המיוחד בא"ס ית"ש כי לא היה נשפע להם עדיין שום שפעת אור דתורה ומצוה שהוא החוט הפנימי המקשר ומייחד את כל העולמות כולם זב"ז וכולם במקור האחדות. ולא היה להם שום מציאת שפע במה להתקשר למעלה. ובאשר שמטבע הגבורות הוא שלא לשקוט ולנוח כלל. השתמשו בכל תוקף גבורתם רק בפעולת הריחוק עצמו. וכמו שהיו מתכונת עצמותם שהיו מהכחות דהצמצום החזק מרוחק מאור א"ס הרבה מאד וכנז.

ובסיבת זה הנה התגברו את עצמם מדעתם מרצונם להתרחק עוד יותר, והרשיעו בכל האפשרי בכל כחם ומציאותם – ותחת אשר היה להם לדחוק ולייגע את עצמם להשתמש בכל תוקף ואומץ גבורתם להתקרב ולהדבק לשורש שורשם הנעלם שהוא א"ס ית"ש, אשר רק ממנו עצמו ית"ש הרי נעשה באמת כל הצמצום החזק בכל תכונותיו ותולדותיו

שהם כל תוקף הדינים קשים ותולדותם שהוא כל עצמותם והתהוותם דהתתקע"ד דורות עצמן – והיה להם לקיים בעצמן ע"ד שאמרו בגמ' כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מצא, להתגבר בכל תוקף ועוז להתקרב לשרשם עכ"פ, ואז היה מתקיים עליהם ג"כ הבא לטהר מסייעין אותו, וכן מקרא שכתוב "טוב ה' למעוז ביום צרה" – והיה נפתח להם ג"כ שפעת אור היחוד להתקדש ולהתענג באור קדושה של מעלה כנחל שוטף וכמעין המתגבר ולפי תוקף גבורתם שהיה בהם – ועי"ז היה נתחדש ונעשו אז כל המציאות דהד' עולמות אבי"ע ג"כ כולם בקדושת נועם זיו העליון ע"פ השלימות דסוף תיקון העתיד, אשר אין לנו עתה בזה שום השגה כלל

ובסיבת זה הנה התגברו את עצמם מדעתם מרצונם להתרחק עוד יותר והרשיעו בכל האפשרי בכל כחם ומציאותם. ותחת אשר היה להם לדחוק ולייגע את עצמם להשתמש בכל תוקף ואומץ גבורתם להתקרב ולהדבק לשורש שורשם הנעלם שהוא א"ס ית"ש אשר רק ממנו עצמו ית"ש הרי נעשה באמת כל הצמצום החזק בכל תכונותיו ותולדותיו שהם כל תוקף הדינים קשים ותולדותם שהוא כל עצמותם והתהוותם דהתתקע"ד דורות עצמן. והיה להם לקיים בעצמן ע"ד שאמרו כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מצא (פסחים פ"ו ב') להתגבר בכל תוקף ועוז להתקרב לשרשם עכ"פ ואז היה מתקיים עליהם ג"כ הבא לטהר מסייעין אותו (שבת ק"ד א') וכן מקרא שכתוב (נחום א') טוב ה' למעוז ביום צרה. והיה נפתח להם ג"כ שפעת אור היחוד להתקדש ולהתענג באור קדושה של מעלה כנחל שוטף וכמעין המתגבר ולפי תוקף גבורתם שהיה בהם. ועי"ז היה נתחדש ונעשו אז כל המציאות דהד' עולמות אבי"ע ג"כ כולם בקדושת נועם זיו העליון ע"פ השלימות דסוף תיקון העתיד אשר אין לנו עתה בזה שום השגה כלל.

אמנם הם לא עשו כן, אלא שעשו בהיפוך, והתרחקו עצמן בכל תוקף גבורתם מאור היחוד של מעלה, וקצצו בנטיעות –

כי סלקו את עצמן משורש הקדושה להעשות לרשות בפני עצמן, ונעשה על ידיהם כל מציאות הרע, כי יצא על ידיהם מהכח אל הפועל שהוא מתוקף הדינין קשים, מציאת הרע עצום מאד, ונעשה העולם תוהו, והוא מציאת הטומאה והזוהמא והרע שיצא אז, ובהם נתערבו ונטבעו כל הנצוצין והשבירת כלים, שהם השרשים והכחות כל המציאית כולם

אמנם הם לא עשו כן אלא שעשו בהיפך והתרחקו עצמן בכל תוקף גבורתם מאור היחוד של מעלה וקצצו בנטיעות. כי סלקו את עצמן משורש הקדושה להעשות לרשות בפנ"ע. ונעשה על ידיהם כל מציאות הרע. כי יצא על ידיהם מהכח אל הפועל שהוא מתוקף הדינין קשים. מציאת הרע עצום מאד ונעשה העולם תוהו והוא מציאת הטומאה והזוהמא והרע שיצא אז. ובהם נתערבו ונטבעו כל הנצוצין והשב"כ שהם השרשים והכחות כל המציאית כולם. וכמו שיתבאר עוד למטה בב"ז בעה"י.

כוונת מאמרם ז"ל "אין בן דוד בא עד שיכלו עד הנשמות שבגוף" – רש"י בע"ז: דה"מ עד שיכלו שאמר, שאוצר הנשמות הוא שמו גוף – בתיקונים תיקון ס"ט: אליו תתקע"ד דרין כו' דאסתלקו קדם זמנייהו וזריק לון קב"ה על כל דרא ודרא כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו', ור"ל עד שיכלו לצאת כל התתקע"ד דרין – בב"ר ובויק"ר: "אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להיבראות" כו' ע"ש, והם התתקע"ד דורות – שם: "אלף דור עלו במחשבה להבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד" – הרי לנו כי התתקע"ד דורות הנה הם הנשמות שבגוף

(א) והנה ע"פ דברינו הנז' הנה יתבאר לנו כוונת מאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו עד הנשמות שבגוף ובנ"ל, וע' רש"י עבו"ז ה' א' דה"מ עד שיכלו שאמר, שאוצר הנשמות הוא שמו גוף וכן אמר ג"כ ביבמות ס"ב סע"א. אמנם בתיקונים תיקון ס"ט קי"ט א' אמר שם. אליו תתקע"ד דרין

כו' דאסתלקו קדם זמנייהו וזריק לון קב"ה על כל דרא ודרא כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו' ור"ל עד שיכלו לצאת כל התקע"ד דרין וכן הוא ג"כ במדרש ב"ר פ' כ"ד סי' ד' וכן בויק"ר פ' ט"ו סי' א' אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להיבראות כו' ע"ש והם התקע"ד דורות וכמ"ש שם פ' כ"ח סי' ד' אלף דור עלו במחשבה להבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד והרי לנו כי התקע"ד דורות הנה הם הנשמות שבגוף.

בזוה"ק ח"ב בהיכלות פקודי, שהם ההיכלות דזו"ן דבריאה, בהיכל ה' שם, שהוא היכל אהבה, חסד, הנה אמרו שם: דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא, ועל דא, היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק (ר"ל יסוד) ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא כו' וכד יסתיימין אלין כו', ר"ל שיכלו כולם לצאת, וכדין ייתי מלכא משיחא כו', ופי' שם הגר"א, שזהו מ"ש אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי היכל הזה שהוא בחסד, הנה הוא הגוף, כי הז"ת הם הגוף, וכאשר יסתיימו כל הנשמות הניתנין בהיכל הזה, אז יבוא משיח – אמנם הנה בדברי הרב בשער הצלם: כי כוונת מאמרם ז"ל הוא, על הצלם, שהוא לבוש להנשמה, ועל ידה מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זה בזה, כי היא אמצעי בין הגוף להנשמה, וכל הצלמים כולם, הנה הם מהרפ"ח ניצוצין המתבררים, וכשיוגמרו להתברר כל הצלמים כולם, שהם כלל הלבוש והגוף לכלל כל הנשמות, אז יבא משיח, וזהו עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיושלמו כל הנשמות כולם בהגוף והלבוש הראוי לכל אחד ואחד

ובזוה"ק ח"ב בהיכלות פקודי [שהם ההיכלות דזו"ן דבריאה בהיכל ה' שם, שהוא היכל אהבה, חסד, הנה אמרו שם רנ"ג א', דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא, ועל דא, היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר

דנגיד ונפיק (ר"ל יסוד) ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא כו' וכד יסתיימין אלין כו', ר"ל שיכלו כולם לצאת, וכדין ייתי מלכא משיחא כו', ופי' שם הגר"א, שזהו מ"ש אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי היכל הזה שהוא בחסד, הנה הוא הגוף, כי הז"ת הם הגוף, וכאשר יסתיימו כל הנשמות הניתנין בהיכל הזה, אז יבוא משיח, אמנם הנה בדברי הרב בשער הצלם פ"ב אמר שם, כי כוונת מאמרם ז"ל הוא, על הצלם, שהוא לבוש להנשמה ועל ידה מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז, כי היא אמצעי בין הגוף להנשמה, וכל הצלמים כולם, הנה הם מהרפ"ח ניצוצין המתבררים, וכשיוגמרו להתברר כל הצלמים כולם, שהם כלל הלבוש והגוף לכלל כל הנשמות, אז יבא משיח, וזהו עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיושלמו כל הנשמות כולם בהגוף והלבוש הראוי לכ"א ואחד.

כל הנשמות כולם דהעוה"ז הנה הם כולם רק מהאימא הכללי דהא"ק, מהמלכי עיגולים ומהתיקוני היושר והמ"ה שבה – האימא שהיא אשת אבא, הנה היא מכונה בשם גוף – בזוה"ק וישב: אשה, דא גופא – בגמ' מנחות: אשתו כגופו דמיא – כי הרי כל אורות דאבא הנה נכנסים ומתכנסים בה ומתגלמים בה – הרב בדרושי אבי"ע: כי בינה היא נקרא גופה, כי היא בבחי' גוף להג"ר, שבה הם מתכנסים, והיא גוף להם, וכן הרי היא אם הבנים, וי"ק ומלכות, שבהם הוא הכלים העיקרים והם נגמרים בה וממנה הם יוצאים, והרי נעשה ונשלם הגוף והכלי, בהבינה, וכן הוא ג"כ כי עולם העקודים שהוא מהס"ג שהוא בינה, הנה שם מתחיל בחי' כלי, וכן אור הנשמה שהוא מבינה הנה הוא מתלבש בכלי הגוף שהוא המוח שבראש, משא"כ החיה ויחידה כנודע, ולכן מכ"ז הנה האימא הכללי שהיא אוצר כל הנשמות כולם דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הוא נקרא בשם גוף, וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיוגמר להתברר ויושלם לצאת כל הנשמות דהאימא הכללי, שהיא אוצר הגוף לכל הנשמות דהעוה"ז, ואז יבא בן דוד

משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון לחדתא עלמא ולמלקט נשמתין חדתין, שהם כל הנשמות אשר מהניצוצין והאורות דהמלכי יושר ומהתיקוני דאור המ"ה אשר מהאבא הכללי, והנה יתייחדו הם עם כל הנשמות דהעוה"ז שהם מהמלכי העגולים ומהתיקוני דאור היושר והמ"ה אשר מהאימא הכללי, כ"א בבת זוגיה, ויומשך כ"ז עד סוף אלף השביעי יום שכולו שבת שאז יתחדש העולם, ואז יתלבשו בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין, ויהויין כלהון בריין חדתיין ואז ישמח ה' במעשיו, הרי נתבאר לנו כי דברי רש"י ז"ל אשר אמר כי אוצר הנשמות הוא שמו גוף, הנה דבריו הם דברי אלקים חיים והוא מובן ע"פ דברינו

והנה כל הדברים הללו הם יתבארו ע"פ דרכינו, כי הרי אמרנו כי כל הנשמות כולם דהעוה"ז הנה הם כולם רק מהאימא הכללי דהא"ק, מהמלכי עיגולים ומהתיקוני היושר והמ"ה שבה וכנ"ל בכל דברינו, והנה האימא שהיא אשת אבא, הנה היא מכונה בשם גוף, וכמ"ש בזוה"ק פ' וישב קפ"א ע"ב, אמרו שם, אשה, דא גופא, וכן אמרו, מנחות צ"ג ב', אשתו כגופו דמיא, כי הרי כל אורות דאבא הנה נכנסים ומתכנסים בה ומתגלמים בה, וכן אמר הרב בדרושי אבי"ע פ"ב סמוך לסופו וכן שם פ"ה כי בינה היא נקרא גופה, כי היא בבחי' גוף להג"ר, שבה הם מתכנסים, והיא גוף להם, וכן הרי היא אם הבנים, ו"ק ומלכות, שבהם הוא הכלים העיקרים והם נגמרים בה וממנה הם יוצאים, והרי נעשה ונשלם הגוף והכלי, בהבינה, וכן הוא ג"כ כי עולם העקודים שהוא מהס"ג (הע"ב דס"ג), שהוא בינה, הנה שם מתחיל בחי' כלי, וכן אור הנשמה שהוא מבינה הנה הוא מתלבש בכלי הגוף שהוא המוח שבראש, משא"כ החיה ויחידה כנודע, ולכן מכ"ז הנה האימא הכללי שהיא אוצר כל הנשמות כולם דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הוא נקרא בשם גוף, וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיוגמר להתברר ויושלם לצאת כל הנשמות דהאימא הכללי, שהיא אוצר הגוף לכל הנשמות דהעוה"ז, ואז יבא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון

לחדתא עלמא ולמלקט נשמתין חדתינ (כמ"ש פ' וירא קי"ט א') שהם כל הנשמות אשר מהניצוצין והאורות דהמלכי יושר ומהתיקוני דאור המ"ה אשר מהאבא הכללי והנה יתייחדו הם עם כל הנשמות דהעוה"ז שהם מהמלכי העגולים ומהתיקוני דאור היושר והמ"ה אשר מהאימא הכללי, כ"א בבת זוגיה (כמ"ש בבראשית כ"ח א' ב') ויומשך כ"ז עד סוף אלף השביעי יום שכולו שבת שאז יתחדש העולם, כמ"ש סנהדרין צ"ז ב' וע' לעיל כלל י"ז ענ"ד אות ט', ואז יתלבשו בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין, (כמ"ש בפ' שמות י' ע"א) ויהויין כלהון בריין חדתיין ואז ישמח ה' במעשיו כמ"ש בפ' וירא שם, והרי נתבאר לנו כי דברי רש"י ז"ל אשר אמר כי אוצר הנשמות הוא שמו גוף, הנה דבריו הם דברי א"ח והוא מובן ע"פ דברינו.

בזוהר חדש שה"ש: על הזיהרא דנשמתא עלאה דפרחת מניה ע"י החטא, כי היא עלה למעלה ונגנז בחד אוצר דאיהו גוף עכ"ל, והוא בהיסוד דהנוק' דאצילות, ששם הוא אוצר כל הנשמות כולן קודם שיורדים בבריאה, ולכן היא נקרא כנסת ישראל, ונמשכים בה מאוצר הכללי שהיא האימא הכללי כנ"ל, והיסוד דהנוק' הוא הגן עדן ששם נגנז אור הגנוז, וכן עלה שם הזיהרא עלאה דפרחא מניה כי היתה ג"כ מאור הגנוז – ועכ"פ הוא כי בענין אוצר הנשמות שהוא גוף הנה אמר הזו"ח ג"כ כלשון רש"י ז"ל

ופלא הוא כי כעין לשון רש"י ז"ל הוא נמצא בזוהר חדש שה"ש דף נ"ד עמוד ד' מדפוס אמשטרדם, שאמרו שם, על הזיהרא דנשמתא עלאה דפרחת מניה ע"י החטא, כי היא עלה למעלה ונגנז בחד אוצר דאיהו גוף עכ"ל, והוא בהיסוד דהנוק' דאצילות, ששם הוא אוצר כל הנשמות כולן קודם שיורדים בבריאה, ולכן היא נקרא כנסת ישראל, כמ"ש בפ' פנחס ר"מ רע"ב, ונמשכים בה מאוצר הכללי שהיא האימא הכללי כנ"ל, והיסוד דהנוק' הוא הגן עדן ששם נגנז אור הגנוז וכן עלה שם הזיהרא עלאה דפרחא מניה כי היתה ג"כ מאור הגנוז ועכ"פ הוא כי בענין אוצר הנשמות שהוא גוף הנה אמר הזו"ח ג"כ כלשון רש"י ז"ל ע"ש.

דברי התיקונים הנ"ל שאמר שהכונה הוא על התתקע"ד דרין, וכן דברי הגר"א הנ"ל שאמר שהכונה הוא על הנשמות כולן שהם בהיכל אהבה דבריאה, כ"ז מתבאר ע"פ דברינו – כבר אמרנו, שכלל כל הנשמות כולן הנה הם אלף דור והם כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח והם כולם מהמלכי עגולים שהם מאימא הכללי, וכן ישנם עוד אלף דור נשמות ג"כ מהמלכי יושר שהם מהאבא הכללי, והם הנשמותין חדתינ שיתוקנו ויצאו לעתיד לבוא, והאלף דור נשמות דהעוה"ז הרי הוא עם התתקע"ד דורות דעולם התוהו, כי הרי הם חוזרים ויוצאים בעוה"ז תמיד, כמ"ש רז"ל בחגיגה: "עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור", לשון "עמד", הוא מלשון המתין והתבונן, ע"ד שכתוב באיוב "עמוד והתבונן נפלאות א"ל" – כי הקב"ה התבונן ונמלך ונתיעץ כביכול מה לעשות עמהם כדי לתקנם, כי גם התתקע"ד דורות יתוקנו לעתיד לבוא גם כן, והנה הם מתתקנים תמיד ע"י ששתלן בכל דור ודור, והגם שאמרו הן הן עזי פנים שבדור, אך ממנו ית"ש הנה לא יפלא כל דבר והם מתתקנים עכ"פ – והיינו כי הנה הם מתגלגלים תמיד ובאים בגלגול אחר גלגול עד שמתתקנים עכ"פ – בקהלת: ראיתי רשעים קבורים ובאו (כי הם קבורים ואח"כ באו מחדש) וממקום קדוש יהלכו כי שרשם הוא בקודש, כי כל האלף דור שרשם הוא מהחו"ג שבדעת מהב' כתפין דא"א – ולכן מטפל הקב"ה בתקנתן עד שיתוקנו כולם עכ"פ הגר"א: ובהנהו אשר קומטו (שהם התתקע"ד דרין אשר עליהם נאמר אשר קומטו ולא עת) לא כהנך שכתוב בהם יפול מצדך אלף שבהם הערב רב שסימנם, נג"ע ר"ע, עם כל אבזריהו ותולדותיהם, כי הם יכלו לגמרי, אבל התתקע"ד דורות הם יתוקנו עכ"פ

והנה ער"ז יתבאר לנו ע"פ דברינו ג"כ דברי התיקונים הנ"ל שאמר שהכונה הוא על התתקע"ד דרין, וכן דברי הגר"א הנ"ל שאמר שהכונה הוא על הנשמות כולן שהם בהיכל אהבה דבריאה, וכ"ז הוא מתבאר ג"כ

ע"פ דברינו הנז' כי הרי כבר אמרנו בספר הדע"ה בתחילתו בהמאמר כללי שבתחילת הספר אות ג', שכלל כל הנשמות כולן הנה הם אלף דור והם כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח והם כולם מהמלכי עגולים שהם מאימא הכללי, וכן ישנם עוד אלף דור נשמות ג"כ מהמלכי יושר שהם מהאבא הכללי, והם הנשמותין חרותין שיתוקנו ויצאו לעתיד לבוא וכנז', והאלף דור נשמות דהעוה"ז הרי הוא עם התתקע"ד דורות דעולם התוהו כמ"ש במדרש ב"ר פ' כ"ח ס' ד' ועוד בכ"מ, כי הרי הם חוזרים ויוצאים בעוה"ז תמיד, וכמ"ש רז"ל בחגיגה י"ג י"ד, עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, ומ"ש לשון עמד הוא מלשון המתין והתבונן, ע"ד שכתוב איוב ל"ז י"ד, עמוד והתבונן נפלאות א"ל, כי הקב"ה התבונן ונמלך ונתייעץ כביכול מה לעשות עמם כדי לתקנם, והוא כמו שכתבנו בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ז, כי גם התתקע"ד דורות יתוקנו לע"ל ג"כ, והנה הם מתתקנים תמיד ע"י ששתלן בכל דור ודור, והגם שאמרו הן הן עזי פנים שבדור, אך ממנו ית"ש הנה לא יפלא כל דבר והם מתתקנים עכ"פ. והיינו כי הנה הם מתגלגלים תמיד ובאים בגלגול אחר גלגול עד שמתתקנים עכ"פ, ועל זה נאמר, קהלת ח', ראיתי רשעים קבורים ובאו (כי הם קבורים ואח"כ באו מחדש) וממקום קדוש יהלכו כי שרשם הוא בקודש, כי כל האלף דור שרשם הוא מהחו"ג שבדעת מהב' כתפין דא"א כמו שבארנו בספר הדע"ה שם וע"ש ענף י"ח, ולכן מטפל הקב"ה בתקנתן עד שיתוקנו כולם עכ"פ וע' כ"ז בתז"ח דף ט"ל ובהגר"א שם וכן בתיקון ס"ט קי"ט ע"א בהגר"א שם ע"ב, שאמר שם ובהנהו אשר קומטו (שהם התתקע"ד דרין אשר עליהם נאמר אשר קומטו ולא עת) לא כהנך שכתוב בהם יפול מצדך אלף שבהם הערב רב שסימנם, נג"ע ר"ע, עם כל אבזריהו ותולדותיהם, כי הם יכלו לגמרי, אבל התתקע"ד דורות הם יתוקנו עכ"פ, וע' עוד בתז"ח דף ל"ז.

בספרא דצניעותא בהגר"א דה"מ לא הוּו משגיחין אפין

באפין, הנה שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם

הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו'

עין שם – אך דע, כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זה בזה, כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימטריא דעת, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שבהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו, וכל זה הנה יכלו ויתבטלו לגמרי, ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושרשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן

אמנם הנה בספרא דצניעותא פרק א' בהגר"א דה"מ לא הוו משגיחין אפין באפין, הנה שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זב"ז כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימט' דעת כמ"ש הרב בשער הפסוקים והלקוטים פ' שמות, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שבהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו וכ"ז הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא

עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושרשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט').

התתקע"ד דורות הנה הם הולכים ובאים בגלגול אחר גלגול ומתתקנים תמיד, והם מכלל האלף דור שהם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח, כי אחר שמתתקנים מחלאתם דעולם התוהו הנה הם עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזו"ן ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק', כי משם הוא כל הנשמות, ומשם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כמ"ש בזוהר שכל הנשמות ניתנים שם, כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם, וכמ"ש הגר"א ביהל אור שם, שהיכל הזה נקרא גוף, והוא מה שאמרו שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיתוקנו כל הנשמות דהתתקע"ד דורות – והכוונה הוא כי הנה הם מכלל האלף דור נשמות דהעוה"ז, שהם כולם רק מהמלכי עגולים והיושר דהאימא הכללי שבא"ק, שהיא הגוף הכללי, והם נמשכים עד היסוד דהנוק' דז"א שהיא הגוף באצילות, כי כל אשה הוא גוף וכלי לבעלה, ושם הם מתתקנים ונשלמים ומשם הם נמשכים בהיכל אהבה דבריאה שהוא הגוף להג"ר כמ"ש הגר"א וכו', כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם

יב) ונחזור לעניינינו כי התתקע"ד דורות הנה הם הולכים ובאים בגלגול אחר גלגול ומתתקנים תמיד, והם מכלל האלף דור שהם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח, כי אחר שמתתקנים מחלאתם דעולם התוהו הנה הם עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזו"ן ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק', כי משם הוא כל הנשמות,

(כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב י"ב א' וח"ג ז' א' קע"ד ב'), ומשם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה כמ"ש בפ' פקודי רנ"ג א' שכל הנשמות ניתנים שם כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם, וכמ"ש הגר"א ביהל אור שם, שהיכל הזה נקרא גוף וכנ"ל אות מ', והוא מה שאמרו שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיתוקנו כל הנשמות דהתקע"ד דורות, כמ"ש בתיקונים קי"ט א', והכוונה הוא כי הנה הם מכלל האלף דור נשמות דהעוה"ז, שהם כולם רק מהמלכי ענולים והיושר דהאימא הכללי שבא"ק, שהיא הגוף הכללי, והם נמשכים עד היסוד דהנוק' דז"א שהיא הגוף באצילות, כי כל אשה הוא גוף וכלי לבעלה, ושם הם מתתקנים ונשלמים ומשם הם נמשכים בהיכל אהבה דבריאה שהוא הגוף להג"ר כמ"ש הגר"א וכנ"ל, כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם.

כאשר יוגמרו לצאת כל התתקע"ד דורות, שהם מהאלף דור דהגוף הכללי העליון, ויתוקנו לצאת בהזווג דהזו"ן ומהיסוד דהנוק', שהיא הגוף באצילות אשר משם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף דבריאה, וכאשר יוגמרו כל הנשמות הניתנים שם להכנס בגופות בני אדם בעוה"ז, והרי יכלו כל הנשמות שבגוף להתתקן ולצאת בעוה"ז, אז יבוא בן דוד משיח צדקנו, ואז יתחיל התיקון להתתקן ולצאת ג"כ כל האלף דור נשמות דהמלכי יושר אשר מהאבא הכללי דהא"ק עם כל תיקוני דהאור המ"ה שבו ג"כ, שהם הנשמות חדתין – בתיקונים: אלן תתקע"ד דרין דאתקמטו ואסתלקו כו', ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיתוקנו כל התתקע"ד דרין לנשמות מתוקנים ולצאת בעוה"ז כולם, וכדין חדתינ עתידין למית

והנה כאשר יוגמרו לצאת כל התתקע"ד דורות, שהם מהאלף דור דהגוף הכללי העליון ויתוקנו לצאת בהזווג דהזו"ן ומהיסוד דהנוק', שהיא הגוף באצילות אשר משם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא

הגוף בבריאה וכאשר יוגמרו כל הנשמות הניתנין שם להכנס בגופות בני אדם בעוה"ז, והרי יכלו כל הנשמות שבגוף להתתקן ולצאת בעוה"ז, אז יבוא בן דוד משיח צדקנו ואז יתחיל התיקון להתתקן ולצאת ג"כ כל האלף דור נשמות דהמלכי יושר אשר מהאבא הכללי דהא"ק עם כל תיקוני דהאור המ"ה שבו ג"כ, שהם הנשמות חרותין, והוא מ"ש התיקונים שם, אלין תתקע"ד דרין דאתקמטו ואסתלקו כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיתוקנו כל התתקע"ד דרין לנשמות מתוקנים ולצאת בעוה"ז כולם, וכדין חרותין עתידין למיתי.

דברי התיקונים שאמר הכוונה על התתקע"ד דרין, עם דברי הגר"א שאמר הכוונה על כלל כל הנשמות דהעוה"ז שהם נמשכים ויוצאים מהיכל אהבה דבריאה, הנה הם שניהם דבר אחד – כי כל הנשמות דהעוה"ז שהם אלף דור, הרי הם התתקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, ותלוי הכל בתיקון התתקע"ד דורות, כי כאשר יתוקנו הם ויתבררו ויעלו למ"ן אז יחזרו לצאת מתוקנים ע"י הזווג בהזו"ן, ומשם יומשכו להכנס בהיכל אהבה דבריאה להיות ראויים לצאת לנשמות בעוה"ז, וכאשר יתבררו ויתוקנו כולם ליכנס בהיכל אהבה דבריאה ולצאת בעוה"ז אז יושלם האלף דור, והרי תלוי תיקון כל העולם כולו בתיקון התתקע"ד דורות, כי בתיקונם יושלמו האלף דור דהעוה"ז, אשר בהם הוא כל הנהגת דהעוה"ז עד ביאת המשיח, והוא מה שנאמר דבר צוה לאלף דור ור"ל שהנהגת דהעוה"ז הוא צוה וגזר שיומשך עד סוף אלף דור והוא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור וכנז', והם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עליהם היתה הכוונה בכל בריאת עולמו, וכל ההנהגה שבהם אשר בעוה"ז הוא סיבה להתכלית ובסוד כך עלה במחשבה לפני, והם התתקע"ד דורות הקודמים עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה

והרי נתבאר לנו כי דברי התיקונים שאמר הכוונה על התתקע"ד דרין, עם דברי הגר"א שאמר הכוונה על כלל כל הנשמות דהעוה"ז שהם נמשכים ויוצאים מהיכל אהבה דבריאה, הנה הם שניהם דבר אחד, כי כל הנשמות דהעוה"ז שהם אלף דור, הרי הם התתקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, ותלוי הכל בתיקון התתקע"ד דורות, כי כאשר יתוקנו הם ויתבררו ויעלו למ"ן אז יחזרו לצאת מתוקנים ע"י הזווג בהזו"ן, ומשם יומשכו להכנס בהיכל אהבה דבריאה להיות ראויים לצאת לנשמות בעוה"ז, וכאשר יתבררו ויתוקנו כולם ליכנס בהיכל אהבה דבריאה ולצאת בעוה"ז אז יושלם

האלף דור, והרי תלוי תיקון כל העולם כולו בתיקון התתקע"ד דורות, כי בתיקונם יושלמו האלף דור דהעוה"ז, אשר בהם הוא כל הנהגת דהעוה"ז עד ביאת המשיח, והוא מה שנאמר דבר צוה לאלף דור ור"ל שהנהגת דהעוה"ז הוא צוה וגזר שיומשך עד סוף אלף דור והוא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור וכנז, והם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עליהם היתה הכוונה בכל בריאת עולמו, וכל ההנהגה שבהם אשר בעוה"ז הוא סיבה להתכלית ובסוד כך עלה במחשבה לפני וכמו שבארנו ענין האלף דור בספר הדע"ה בהמאמר כללי שבתחילתו וכן שם ח"ב דרוש ד' ענף י"ח סי' א' ע"ש, והם התתקע"ד דורות הקודמים עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה וכנז.

דברי הרב בשער הצלם הכוונה במאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שהכוונה הוא על הצלם שהוא לבוש הנשמה והגוף שלה – כי הנה נודע הוא כי הנשמה והרוח דהאדם הנה מצד עצמן לא היו הם צריכין תיקון כלל – בענין הצורה והחומר דהאדם כי הצורה הנה היא אין צריך תיקון כלל, וכל תיקונה הנה הוא רק בהחיצונית שבה שהוא אותו החלק ממנה המשתתף בהחומר, אשר עי"ז היא מתלבש בו ונעשית עמו לאחד, והוא חלק היותר חיצונית שבה, ואותו החלק הנה הגם שהוא ממנה גופה, כי הוא כח החומר אשר בהצורה, כי הנה ישנם בכל עליון הכח להתהוות דהתחתון, אלא שהוא בטל אצלו ואינו עולה בו בשם, ועכ"פ הוא כי כח החומר הוא בהצורה והוא ממנו גופה, אמנם כי הנה בעת מיתת המלכים בעולם הנקודות הנה יצא מכ"א כל אותו הכח לעצמו, והנה הם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר ירדו עם השברי כלים ונפלו ונתלכלכו בחלאת עולם התוהו, והם אשר צריכין תיקון הרבה, להטהר ולחזור ולהתקדש בקדושה של מעלה, משא"כ האורות עצמן שהם לא נפלו כלל ונשארו הם בקדושתם לעולם

והנה עד"ז יתבאר לנו ג"כ דברי הרב בשער הצלם פ"ב שאמר הכוונה במאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהכוונה הוא על הצלם שהוא לבוש הנשמה והגוף שלה וכנ"ל אות ט' ע"ש, והנה הוא ג"כ ע"פ דברינו הנ"ל, והיינו כי הנה נודע הוא כי הנשמה והרוח דהאדם הנה מצד עצמן לא היו הם צריכין תיקון כלל, וכמ"ש הרב בזוהר הרקיע דף מ"ב ע"א, וכן אמר ג"כ בשער הצלם פ"א בענין הצורה והחומר דהאדם כי הצורה הנה היא אין צריך תיקון כלל, וכל תיקונה הנה הוא רק בהחיצונית שבה שהוא אותו החלק ממנה המשתתף בהחומר, אשר עי"ז היא מתלבש בו ונעשית עמו לאחד, והוא חלק היותר חיצונית שבה, ואותו החלק הנה הגם שהוא ממנה גופה, כי הוא כח החומר אשר בהצורה, כי הנה ישנם בכל עליון הכח להתהוות דהתחתון, אלא שהוא

במל אצלו ואינו עולה בו בשם (ע' חסדי דוד סוף אות פ"א ומה שכתבתי שם בהגהות וביאורים אות ד') ועכ"פ הוא כי כח החומר הוא בהצורה והוא ממנו גופה, אמנם כי הנה בעת מיתת המלכים בעולם הנקודות הנה יצא מב"א כל אותו הכח לעצמו, והנה הם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר ירדו עם השברי כלים ונפלו ונתלכלכו בחלאת עולם התוהו, והם אשר צריכין תיקון הרבה, להטהר ולחזור ולהתקדש בקדושה של מעלה, משא"כ האורות עצמן שהם לא נפלו כלל ונשארו הם בקדושתם לעולם,

והנה אותן הניצוצין הנה הם לבושי הנשמה אשר על ידם מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז כי הגופות הם נעשים מהשברי כלים, והנשמות הם מהאורות שנסתלקו למעלה. והלבושים הם מהניצוצין, וישנם ג' לבושין אחד לנפש ואחד לרוח ואחד לנשמה – ונראה כי הם מהג' מיני ניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, שהם מחב"ד, כי מהש"כ שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי דהנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח שהם מהדעת הנה מהם נמשך לבושי דהנפש – והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש, וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה – ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל

והנה אותן הניצוצין הנה הם לבושי הנשמה אשר על ידם מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז כי הגופות הם נעשים מהשברי כלים, והנשמות הם מהאורות שנסתלקו למעלה. והלבושים הם מהניצוצין, וישנם ג' לבושין אחד לנפש ואחד לרוח ואחד לנשמה כמ"ש בזוה"ק פ' ויחי רכ"ד ע"ב, ונראה כי הם מהג' מיני ניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, שהם מחב"ד כנודע בדברינו, כי מהש"כ שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי דהנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח

שהם מהדעת הנה מהם נמשך לבושי דהנפש (כי הלבוש הוא לעולם ממדרגה יותר גבוה ובסוד כנשר יעיר קנו כו' יפרוש כנפיו כו' כמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ח'), והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה, כן נראה לי וה"י יכפר, וע' פ' ויחי רכ"ז ב' ופ' ויקהל ר"י ריש ע"ב, ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל, וכמ"ש בפ' נח ס"ו ע"א, וע' פ' תרומה קמ"א ב' וקמ"ב ב' וקנ"ג ע"א ועוד בכ"מ.

בזוהר תזריע אמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ן, ובהוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר אך בצלם יתהלך איש, ובזוהר אמור: כי באותו הצלם הנה נברא כ"א ומתגדל בו ומתקיים בו והוא נמשך עמו מעת ריקומו בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן דאביו ואימו, ובו הוא יוצא לעולם, ובו הוא מתקיים עד סוף כל ימי חייו – ובזוהר שמות: כי באותו הצלם הנה בו נמשך עיקר כל מציאותו דכ"א, ולישראל הנה הוא נמשך מאתר קדישא, וצלם קדישא, ולהיפך הוא מסטרא דמסאבותא רח"ל, כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים

וע' עוד בפ' תזריע מ"ג רע"ב שאמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ן, ובהוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר, תהלים ט"ל, אך בצלם יתהלך איש, ובפ' אמור ק"ד רע"ב, אמרו שם עוד, כי באותו הצלם הנה נברא כ"א ומתגדל בו ומתקיים בו והוא נמשך עמו מעת ריקומו בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן דאביו ואימו, ובו הוא יוצא לעולם, ובו הוא מתקיים עד סוף כל ימי חייו, ע"ש ובפ' ויחי רכ"ז א' ושם רי"ז ב' ובפ' שמות י"ג ב' כי באותו הצלם הנה בו נמשך עיקר כל מציאותו דכ"א,

ול ישראל הנה הוא נמשך מאתר קדישא, וצלם קדישא, ולהיפך הוא מסטרא דמסאבותא רח"ל, כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים.

אותו הצלם הנה הוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח המתבררים בכל יום, ונמשך בירורם ע"י הי"ב צרופי הוי"ה, השולטים בכל יום י"ב צרופי פנים בהי"ב שעות דהיום וי"ב צרופי אחור בהי"ב שעות דהלילה, ומתחלק ומתגלה כ"א לתתר"ף צרופים, שהם תתר"ף רגעי השעה וכן גם כל אותן הצרופי הוי"ה, הנה הם בכל יום ויום בגילוי מיוחד, שאינו דומה אור הצרופים דיום אחד לחבירו – מזה הוא שינוי ההנהגה והמאורעות שבכל יום, והוא לפי חלוקי איכות הניצוצין המתבררים בכל יום, שמשונים בכל יום מזולתו – ונעשה בירורם בכח אור הצרופים דהשם הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ ומתגלים ומתחלפים בכל יום

והנה אותו הצלם הנה הוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח המתבררים בכל יום, ונמשך בירורם ע"י הי"ב צרופי הוי"ה, השולטים בכל יום י"ב צרופי פנים בהי"ב שעות דהיום וי"ב צרופי אחור בהי"ב שעות דהלילה, ומתחלק ומתגלה כ"א לתתר"ף צרופים, שהם תתר"ף רגעי השעה וכן גם כל אותן הצרופי הוי"ה, הנה הם בכל יום ויום בגילוי מיוחד, שאינו דומה אור הצרופים דיום אחד לחבירו, ע' פרדס שער פרטי השמות פ"ב ובהגר"א בליקוטים סוף ספר יצירה דף כ"ג ע"ד מדפוס וואשא תרמ"ד ע"ש ותמצא כ"ז, והנה מזה הוא שינוי ההנהגה והמאורעות שבכל יום, והוא לפי חלוקי איכות הניצוצין המתבררים בכל יום, שמשונים בכל יום מזולתו, כמ"ש בפע"ח שער התפילה פ"ו כן בשעה"כ נ"ט סע"א ונעשה בירורם בכח אור הצרופים דהשם הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ ומתגלים ומתחלפים בכל יום כנזכר.

ומאותן הניצוצין המתבררים ומתחדשים בכל יום, ע"י הי"ב צרופי הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ בכל יום, הנה מחדש הקב"ה בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית והוא במה שנודע כי הניצוצים הנה הם כלולים מספי' ונשמות

ועולמות, ור"ל כי מהם הנה הוא הצלם הן להספי' והן להנשמות והן להעולמות, והרי אמרנו כי מהצלם הנה נמשך כל המציאות דכ"א כי בו הוא נברא ובו הוא מתרקם ובו הוא גדל ובו הוא מתקיים כנ"ל, והרי נעשה בחידוש הניצוצין שבכל יום חידוש כל מעשה בראשית שבכל יום:

ומאותן הניצוצין המתבררים ומתחדשים בכל יום, ע"י הי"ב צרופי הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ בכל יום, הנה מחדש הקב"ה בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית והוא שנודע כי הניצוצים הנה הם כלולים מספי' ונשמות ועולמות, ור"ל כי מהם הנה הוא הצלם הן להספי' והן להנשמות והן להעולמות, והרי אמרנו כי מהצלם הנה נמשך כל המציאות דכ"א כי בו הוא נברא ובו הוא מתרקם ובו הוא גדל ובו הוא מתקיים כנ"ל, והרי נעשה בחידוש הניצוצין שבכל יום חידוש כל מעשה בראשית שבכל יום:

הצלם הוא לבוש הנשמה אשר בו הוא מציאותה, ובו ועל ידו היא עולה לצרור החיים להתענג בנועם זיו אור דאספקלריא המאירה, הנה ראוי לדעת כי הנה נעשה שלימות כל הצלם לזכות על ידו לכל נועם זיו העתיד רק ממספר כל ימי חייו של האדם, כי הרי הוא נעשה ונארג לכ"א כהראוי לפי מדתו רק מהניצוצין המתבררים על ידו בכל יום, והוא בכח גילויי אור דצירופי הוי"ה המתחדשים בכל יום, והרי מתאחדים הניצוצין המתבררים בכל יום בהאור דצרופי הוי"ה שבכל יום, ומתלבש הנשמה בהם והוא מספר הימים דכ"א, רק לפי מדת לבושו הראוי אליו שהוא הצלם לזכות על ידה לטוב העתיד והרי נעשה שלימות הלבוש שהוא הצלם מכל המספר דימי חייו דוקא

ובענינינו שאנו מדברים עתה בענין הנשמות, שהצלם הנה הוא לבוש הנשמה אשר בו הוא מציאותה, ובו ועל ידו היא עולה לצרור החיים להתענג בנועם זיו אור דאספקלריא המאירה כנ"ל, הנה ראוי לדעת כי הנה נעשה שלימות כל הצלם לזכות על ידו לכל נועם זיו העתיד רק ממספר כל ימי חייו של האדם, כי הרי הוא נעשה ונארג לכ"א כהראוי

לפי מדרתו רק מהניצוצין המתבררים על ידו בכל יום, והוא בכח גילויי אור דצירופי הוי"ה המתחדשים בכל יום, והרי מתאחדים הניצוצין המתבררים בכל יום בהאור דצירופי הוי"ה שבכל יום, ומתלבש הנשמה בהם והזה מספר הימים דכ"א, רק לפי מדרת לבושו הראוי אליו שהוא הצלם לזכות על ידה לטוב העתיד והרי נעשה שלימות הלבוש שהוא הצלם מכל המספר דימי חייו דוקא.

זהו סוד הכתוב "ומדת ימי", כי מספר הימים דכל אחד הוא לפי מדת הצלם הראוי אליו – לכן מתאר את סכום מספר הימים בשם מדה, כי הם לפי מדת הצלם הראוי לנשמתו, ונקרא הצלם בשם מדה, כי הוא לכ"א רק במדה וקצבה. לפי מדרגתו ותכונתו – ע"ד שאמרו בגמ' ב"ב: שכל אחד נכוה מחופתו של חברו – ובגמ' שבת: שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו – ובמדרש תהלים: כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפנ"ע וגן עדן בפנ"ע, ולמדו זה ממקרא בקהלת: "כי הולך האדם אל בית עולמו", שישנו לכ"א רק עולם המיוחד אליו דוקא, והנה הוא מוכן אליו מימי קדם שהוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח השייך לנשמתו דכל אחד ואחד לפי ערך נפילתם בעולם התווה ולפי ערך בירורם ותיקונם אשר מעת התיקון דמעשה בראשית והלאה עד ביאת המשיח

וזהו סוד הכתוב תהלים ט"ל ומדת ימי, כי מספר הימים דכ"א הוא לפי מדת הצלם הראוי אליו, וע' זוה"ק ויחי רל"ג ב', ולכן מתאר את סכום מספר הימים בשם מדה, כי הם לפי מדת הצלם הראוי לנשמתו, ונקרא הצלם בשם מדה, כי הוא לכ"א רק במדה וקצבה. לפי מדרגתו ותכונתו, ע"ד שאמרו, ב"ב ע"ה א', שכל אחד נכוה מחופתו של חברו, ובשבת קנ"ב א' שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו, ובמדרש תהלים ל"ד בסופו, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפנ"ע וגן עדן בפנ"ע, ולמדו זה ממקרא שכתוב קהלת י"ב, כי הולך האדם אל בית עולמו, שישנו לכ"א רק עולם המיוחד אליו דוקא, והנה הוא מוכן אליו מימי קדם שהוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח השייך לנשמתו דכל אחד ואחד לפי ערך

נפילתם בעולם התוהו ולפי ערך בירורם ותיקונם אשר מעת התיקון דמעשה בראשית והלאה עד ביאת המשיח.

כאשר יתוקנו כל הצלמים כולם, ר"ל כאשר יושלם התיקון דכל הצלמים אשר לכל הנשמות כולם דהאלף דור שבעה"ז, אז יבוא משיח צדקינו, ויתחיל משם ולהלאה התיקון דנשמתין חדתינ שהם ג"כ אלף דור – אמנם סדר תיקונם דהאלף דור שבעה"ז, הנה הוא אם ע"י תורה ומעשים טובים אם ע"י צירוף וליבון שהם התלאות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות – אך הם הולכים ומתתקנים עכ"פ

כי כאשר יתוקנו כל הצלמים כולם ר"ל כאשר יושלם התיקון דכל הצלמים אשר לכל הנשמות כולם דהאלף דור שבעה"ז כנ"ל אות י' אז יבוא משיח צדקינו ויתחיל משם ולהלאה התיקון דנשמתין חדתינ שהם ג"כ אלף דור כמו שבארנו בספר הדע"ה בהמאמר כללי שבתחילתו אות ג', וסדר תיקונם הנה בארנו שם ח"ב דרוש ג' ענף י"ח י"ט כ', וע"ש עוד דרוש ד' ענף כ"ג ס' ב', אמנם סדר תיקונם דהאלף דור שבעה"ז, הנה הוא אם ע"י תורה ומעשים טובים אם ע"י צירוף וליבון שהם התלאות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות, כנודע בדברינו, אך הם הולכים ומתתקנים עכ"פ.

זהו שאמרו: אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ר"ל עד שיושלם להתתקן כל הצלמים כולם לכל האלף דור דהנשמות שבעה"ז, שהוא הלבוש והגוף הראוי לכ"א, אשר על ידו היא עולה ליראות את פני ה' ליהנות מזיו אור דאספקלריא המאירה – וכבר אמרנו כי עיקר התיקון להתתקן מצחנת וזוהמת דעולם התוהו הנה עיקרו הוא רק על הצלמים כי הם נעשו מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, אשר הם נפלו ונבלעו בחלאת הזוהמא ובהם הוא הבירור כנודע – אבל הנשמות עצמן הנה הם מהאורות דהנקודות אשר הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים ולא נתלכלכו הם בזוהמת דעולם התוהו כלל – אומנם כאשר נתקן ונתברר איזה ניצוץ הראוי לצלם, ועולה למ"ן, הנה נעשה עי"ז זווג עליון ונמשך

עי"ז מלמעלה את אור הנשמה הראויה לאותו הצלם, והנה היא נמשך ממקורה העליון הוא האמא הכללי שבא"ק הכולל ישסו"ת, כי שם הוא השורש דכל הנקודות שיצאו מהעינים כנודע וכן שם הנה היה עליית האורות שלהם ג"כ בעת מיתת המלכים, והיה אז עלייתם ג"כ בבחי' מ"ן ויצא ונתגלה עי"ז אור המ"ה דהמצח – ולכן כאשר נתברר איזה הניצוץ הראוי לצלם ועולה למ"ן ונעשה עי"ז זוג עליון, הנה נמשך עי"ז את אור הנשמה הראויה אליו ע"י הזווגי דפב"פ בכל הפרצופים כולם ובכל התיקוני דאור המ"ה שבהם ומתלבש באותו הצלם ויורדת בעוה"ז, והרי תלוי יציאת הנשמות דכל האלף דור שבהעוה"ז בבירורו הצלמים דוקא, כי אינו נמשך שום נשמה ממקורה העליון לירד מלמעלה למטה, עד שנתברר הצלם שלה ועולה מלמטה למעלה

וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבנוף, ור"ל עד שיושלם להתתקן כל הצלמים כולם לכל האלף דור דהנשמות שבהעוה"ז, שהוא הלבוש והנוף הראוי לכ"א, אשר על ידו היא עולה ליראות את פני ה' ליהנות מזיו אור דאספקלריא המאירה וכנ"ל וכבר אמרנו כי עיקר התיקון להתתקן מצחנת וזוהמת דעולם התוהו הנה עיקרו הוא רק על הצלמים כי הם נעשו מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, אשר הם נפלו ונבלעו בחלאת הזוהמא ובהם הוא הבירור כנודע אבל הנשמות עצמן הנה הם מהאורות דהנקודות אשר הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים ולא נתלכלכו הם בזוהמת דעולם התוהו כלל, אומנם כאשר נתקן ונתברר איזה ניצוץ הראוי לצלם, ועולה למ"ן, הנה נעשה עי"ז זוג עליון ונמשך עי"ז מלמעלה את אור הנשמה הראויה לאותו הצלם, והנה היא נמשך ממקורה העליון הוא האמא הכללי שבא"ק הכולל ישסו"ת, כי שם הוא השורש דכל הנקודות שיצאו מהעינים כנודע וכן שם הנה היה עליית האורות שלהם ג"כ בעת מיתת המלכים, והיה אז עלייתם ג"כ בבחי' מ"ן ויצא ונתגלה עי"ז אור המ"ה דהמצח כנ"ל אות ג' ד', ולכן כאשר נתברר איזה הניצוץ הראוי לצלם ועולה למ"ן ונעשה עי"ז

זווג עליון, הנה נמשך ע"ז את אור הנשמה הראויה אליו ע"י הזווגי דפכ"פ בכל הפרצופים כולם ובכל התיקוני דאור המ"ה שבהם ומתלבש באותו הצלם ויורדת בעוה"ז, והרי תלוי יציאת הנשמות דכל האלף דור שבהעוה"ז בבירורו הצלמים דוקא, כי אינו נמשך שום נשמה ממקורה העליון לירד מלמעלה למטה, עד שנתברר הצלם שלה ועולה מלמטה למעלה.

כבר אמרנו שכל הנשמות כולם דהאלף דור הצריכים לצאת בהעוה"ז, הנה הם התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והם מתתקנים תמיד ויוצאים כולם בעוה"ז עד ביאת המשיח – כי בלתי זה אי אפשר – כי כן גזרה רצונו ית"ש – ועל דבר זה נכרת ברית, כמ"ש דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם – כי הנה כ"ז הוא עומק סוד כריתת ברית בין הבתרים, שיתוקנו ויצאו ממנו ועל ידו כל האלף דור כולם, כי יתבררו ויתלבנו ויצרפו כולם כאש מצרף בצירוף אחר צירוף ובליבון אחר ליבון עד שיצרפו כולם עכ"פ כצרף כסף – והוא מה שהראה לו הקב"ה, השמש באה, ועלטה היה, והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים, ר"ל על אותן שנגזרו להיבראות, שהם התתקע"ד דורות – כי בהם תלוי תיקון כל העולם כולו

וכבר אמרנו שכל הנשמות כולם דהאלף דור הצריכים לצאת בהעוה"ז, הנה הם התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והם מתתקנים תמיד ויוצאים כולם בעוה"ז עד ביאת המשיח כי בלתי זה אי אפשר, כי כן גזרה רצונו ית"ש ועל דבר זה נכרת ברית, וכמ"ש דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם, כי הנה כ"ז הוא עומק סוד כריתת ברית בין הבתרים, שיתוקנו ויצאו ממנו ועל ידו כל האלף דור כולם כי יתבררו ויתלבנו ויצרפו כולם כאש מצרף בצירוף אחר צירוף ובליבון אחר ליבון עד שיצרפו כולם עכ"פ כצרף כסף, והוא מה שהראה לו הקב"ה, השמש באה, ועלטה היה, והנה תנור

עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים, ר"ל על אותן שנגזרו להיבראות, שהם התתקע"ד דורות, כמ"ש רש"י בחגיגה י"ג סע"ב כי בהם תלוי תיקון כל העולם כולו כנ"ל אות י'.

והוא סוד מ"ש בין הגזרים האל"ה, כי הפגם דהתתקע"ד דורות הנה הוא בסוד האותיות אל"ה מאלהי"ם, שנפרדו אל"ה ממ"י, שהוא קיצוץ בנטיעות רח"ל, כזוה"ק משפטים, דהשתא בגלותא אסתלק מ"י לעילא כביכול והוה מ"י ואל"ה בפרודא אבל לזמנא דאתי יתחברון כחדא ושמא דאלהי"ם יהא שלים על תיקוניה כו', וזה סוד הכתוב מי אלה כעב תעופנה כו' ע"ש – וכן היה בהתתקע"ד דורות, כי אז היה הפגם בהאותיות אלה שלא נתייחדו במ"י – וזהו שאמר בין הגזרים האל"ה, כי עובר תנור עשן ולפיד אש, שהם הצירופים והליבוניס כולם אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח בשביל אותן שנגזרו להיבראות שהם התתקע"ד דורות, על הפגם דאותיות אל"ה אשר בכל משך ימי הגלות – והנה תלוי כל תיקונם בתיקון כל הצלמים – כי כאשר יתבררו הם, אז יתוקנו כל האלף דור נשמות, לצאת בעוה"ז מתוקנים בהתיקון דאור המ"ה, ע"י הזווגי דפב"פ כהראוי

והוא ג"כ סוד מ"ש בין הגזרים, האל"ה, כי הפגם דהתתקע"ד דורות הנה הוא בסוד האותיות אל"ה מאלהי"ם שנפרדו אל"ה ממ"י שהוא קיצוץ בנטיעות רחמ"ל כנודע מזוה"ק ח"א דף ב' ע"א וכן הוא בזוה"ק משפטים ק"ה ע"א דהשתא בגלותא אסתלק מ"י לעילא כביכול והוה מ"י ואל"ה בפרודא אבל לזמנא דאתי יתחברון כחדא ושמא דאלהי"ם יהא שלים על תיקוניה כו', וזה סוד הכתוב מי אלה כעב תעופנה כו' ע"ש, וכן היה בהתתקע"ד דורות כי אז היה הפגם בהאותיות אלה שלא נתייחדו במ"י וזהו שאמר בין הגזרים האל"ה, כי עובר תנור עשן ולפיד אש, שהם הצירופים והליבוניס כולם אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח בשביל אותן שנגזרו להיבראות שהם התתקע"ד דורות, על הפגם דאותיות אל"ה אשר בכל משך ימי הגלות וכנ"ל והנה תלוי כל תיקונם,

בתיקון כל הצלמים כנז', כי כאשר יתבררו הם אז יתוקנו כל האלף דור נשמות הנז' לצאת בעוה"ז מתוקנים בהתיקון דאור המ"ה, ע"י הזווגי דפכ"פ כהראוי.

כל אותן האלף דור נשמות הרי הם מהאמא הכללי שבא"ק שהיא בחי' הגוף שבו, וכאשר מתתקנים לצאת ממנה בכל תיקוני דאור המ"ה שבה אז הנה הם נמשכים ויורדים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא ג"כ הגוף בהבריאה – ומשם הנה הם יוצאים ומתלבשים כל נשמה ונשמה בהצלם שלה שהוא הלבוש והגוף שבה, ויוצאת בעוה"ז – זהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף – הכוונה הוא, עד שיתוקנו ויצאו כל האלף דור נשמות מהאימא הכללי שבא"ק שהיא הגוף שבו, ויתוקנו ויצאו ממנה בהתיקוני דאור המ"ה שבה, והנה נמשכים ממנה בדרך תוספות אור ומוחין בכל פרצופי האצילות כולם עד הנוק' דז"א, שהיא הגוף באצילות ובהיסוד שבה, ומשם הם יוצאים ונמשכים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף בבריאה, אמנם כל סדר יציאתם ממקורם ותיקונם והמשכתם עד היכל אהבה דבריאה שהוא יציאתם וירידתם מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי בתיקון הצלמים, בבירורם ועלייתם מלמטה למעלה, כי הצלם הוא הלבוש והגוף דהנשמה אשר בו היא מתלבשת ועל ידו היא מתתקנת בכל תיקוניה הנז' ויוצאת ויורדת בעוה"ז, והרי נעשה ונשלם יציאת כל הנשמות שבגוף, ע"י תיקון הצלמים דוקא שהם הגוף דהנשמה, כי בתיקון דהצלמים שהם הגוף דהנשמה יכלו לצאת כל האלף דור דהנשמות כולם אשר נגזר עליהם לצאת בעוה"ז ויכלו וייצאו כולם מכל בחי' גוף אשר בא"ק ואצילות ודבריאה

והנה כל אותן האלף דור נשמות הרי הם מהאמא הכללי שבא"ק שהיא בחי' הגוף שבו, וכאשר מתתקנים לצאת ממנה בכל תיקוני דאור המ"ה שבה אז הנה הם נמשכים ויורדים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא ג"כ הגוף בהבריאה וכנ"ל כ"ז באות ט' י' ע"ש ומשם הנה הם יוצאים ומתלבשים כל נשמה ונשמה בהצלם שלה שהוא הלבוש והגוף שבה, ויוצאת בעוה"ז,

וזהו מה שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והכוונה הוא, עד שיתקנו ויצאו כל האלף דור נשמות מהאימא הכללי שבא"ק שהיא הגוף שבו, ויתקנו ויצאו ממנה בהתיקוני דאור המ"ה שבת, והנה נמשכים ממנה בדרך תוספות אור ומוחין בכל פרצופי האצילות כולם עד הנוק' דז"א, שהיא הגוף באצילות ובהיסוד שבת, ומשם הם יוצאים ונמשכים בהיכל אהבה דבריא, שהוא הגוף בבריא, אמנם כל סדר יציאתם ממקורם ותיקונם והמשכתם עד היכל אהבה דבריא שהוא יציאתם וירידתם מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי בתיקון הצלמים, בבירורם ועלייתם מלמטה למעלה, כי הצלם הוא הלבוש והגוף דהנשמה אשר בו היא מתלבשת ועל ידו היא מתתקנת בכל תיקוניה הנז' ויוצאת ויורדת בעוה"ז, והרי נעשה ונשלם יציאת כל הנשמות שבגוף, ע"י תיקון הצלמים דוקא שהם הגוף דהנשמה, כי בתיקון דהצלמים שהם הגוף דהנשמה יכלו לצאת כל האלף דור דהנשמות כולם אשר נגזר עליהם לצאת בעוה"ז ויכלו וייצאו כולם מכל בחי' גוף אשר בא"ק ואצילות ודבריא.

כל הכוונות כולם אשר נמצא בזה במאמרם ז"ל, היינו התיקונים שאמר שהכוונה הוא על התתקע"ד דרין, עד שיושלמו ויתקנו הם כולם לצאת מתוקנים בהתיקון הראוי לצאת בעוה"ז, והגר"א שאמר שהכוונה הוא על הנשמות כולם אחר שנשלמו ונתקנו לצאת בעוה"ז שהם בהיכל אהבה דבריא, והרב שאמר שהכוונה הוא על תיקון הצלמים כולם, הנה אלו הג' כוונות הם עולים כולם בקנה אחד, כי התתקע"ד דרין הרי הם מהאלף דור נשמות הנגזר לצאת בכל משך ימי עולם דהעוה"ז, וכאשר מתקנים לצאת בהתיקון הראוי להעוה"ז, והיינו כאשר מתתקנים לצאת ע"י הזווג דפב"פ דהזו"ן הנה אז הם יוצאים מהיסוד דהנוק' דאצילות ונמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריא, כי שם הוא החדר דכל הנשמות כולם קודם שיוצאים בעוה"ז – אמנם תיקון כ"ז, שהוא יציאתם ממקורם וכל תיקונם והמשכתם הנז' אשר מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי ונעשה

ע"י תיקון הצלמים שהם לבושי דהנשמות אשר הם מתתקנים ונעשים מבירורי הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מתבררים ועולים מלמטה למעלה ותיקונם הוא אם ע"י תורה ומצות אם ע"י מאורעות שהם הצירוף והליבון ועי"ז או עי"ז הנה הם מתבררים ומתתקנים ועולים למ"ן עד הנוק' דאצילות ועי"ז הנה נסבב ונעשה כל תיקוני דהנשמות יציאתם והמשכתם אשר מלמעלה למטה, והם מתתקנים והולכים תמיד עד"ז ע"י תיקוני דהצלמים, עד שיכלו לצאת בעוה"ז כל הנשמות שבגוף, שהוא מבחי' כל גוף, והוא יציאת כל האלף דור נשמות הנגזר עליהם לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז, ואז יבוא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון דנשמתין חדתין, ואז ישמח ה' במעשיו
בב"א

והרי לנו מכ"ז כי כל הכוונות כולם אשר נמצא בזה במאמרם ז"ל היינו התיקונים שאמר שהכוונה הוא על התקע"ד דרין, עד שיושלמו ויתוקנו הם כולם לצאת מתוקנים בהתיקון הראוי לצאת בעוה"ז, והגר"א שאמר שהכוונה הוא על הנשמות כולם אחר שנשלמו ונתקנו לצאת בעוה"ז שהם בהיכל אהבה דבריאה, והרב שאמר שהכוונה הוא על תיקון הצלמים כולם, הנה אלו הג' כוונות הם עולים כולם בקנה אחד, כי התקע"ד דרין הרי הם מהאלף דור נשמות הנגזר לצאת בכל משך ימי עולם דהעוה"ז, וכאשר מתקנים לצאת בהתיקון הראוי להעוה"ז, והיינו כאשר מתתקנים לצאת ע"י הזווג דפכ"פ דהזו"ן הנה אז הם יוצאים מהיסוד דהנוק' דאצילות ונמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כי שם הוא החדר דכל הנשמות כולם קודם שיוצאים בעוה"ז כמ"ש בזה"ק פקודי רנ"ג ע"א, אמנם תיקון כ"ז, שהוא יציאתם ממקורם וכל תיקונם והמשכתם הנז' אשר מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי ונעשה ע"י תיקון הצלמים שהם לבושי דהנשמות אשר הם מתתקנים ונעשים מבירורי הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מתבררים ועולים מלמטה למעלה ותיקונם הוא אם ע"י תורה ומצות אם ע"י מאורעות שהם הצירוף והליבון

ועי"ז או עי"ז הנה הם מתבררים ומתתקנים ועולים למ"ן עד הנוק'
דאצילות ועי"ז הנה נסבב ונעשה כל תיקוני דהנשמות יציאתם
והמשכתם אשר מלמעלה למטה, והם מתתקנים והולכים תמיד עד"ז ע'
תיקוני דהצלמים, עד שיכלו לצאת בעוה"ז כל הנשמות שבגוף, שהוא
מבחי' כל גוף הנו', והוא יציאת כל האלף דור נשמות הנגזר עליהם
לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז, ואז יבוא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל
מאז ולהלאה התיקון דנשמתין חרתין, ואז ישמח ה' במעשיו בב"א. (ספר
הכללים כלל ח"י ענף ח' אותיות י"א).

אמרנו לעיל שכל הנשמות כולם שהיו כלולים באדה"ר,
שהם כל הנשמות העומדים לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז
עד ביאת המשיח, הנה הם כללות כל הנשמות שבגוף שהם
אלף דור, אשר עליהם נאמר שומר הברית והחסד וגו' לאלף
דור, והם כל הנשמות דהעוה"ז, וכן אמרנו ג"כ כי ענין האלף
דור הנה הם בחשבון התתקע"ד דורות אשר קומטו
להבראות קודם שנברא העולם עם הכ"ו דורות אשר
מאדה"ר עד משה רבע"ה, אשר עליהם נאמר דבר צוה לאלף
דור – וצריך על זה ביאור גדול, כי א"כ הרי נמצא לפ"ז שגם
התתקע"ד דורות הנה הם בכלל האלף דור נשמות דכל משך
זמן דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח אשר היו כולם כלולים
בנשמת אדה"ר, והרי יהיה נמצא שגם כל התתקע"ד דורות
היו ג"כ כלולים בנשמת אדה"ר, והוא באמת דבר שאי
אפשר להאמר, כי הרי בפירוש אמרו רז"ל עליהם בחגיגה
שקומטו להיבראות קודם שנברא העולם, ולא נבראו, עמד
הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, והרי
לא היו הם כלולים בנשמת אדה"ר כלל וכלל ח"י, ועוד כי
הרי כל אותן הנשמות שנכללו באדה"ר הנה הם נתקנו כולם
בעת התיקון דמעשה בראשית בהתיקוני דאור המ"ה
ובהיחודי דפב"ב, אלא שע"י החטא הנה חזרו וירדו כנודע,
אבל מתחילה הנה נתקנו הם בכל תיקונם הראוי, משא"כ
התתקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז כלל, וכל תיקונם
הוא רק אח"כ ע"י גלגולים וע"י צירופים וליבוניס אשר בכל

משך ימי עולם, והנה היה מתחיל צירופם ע"י אשו של גיהנם אשר התחיל שרפתו ביום ב' דמעשי בראשית, אך עכ"פ הוא כי הם לא נתקנו אז כלל, אלא שנמשך תיקונם לאט לאט והוא רק בכל משך ימי עולם כולו, והרי ע"כ הוא כי האלף דור נשמות אשר נתקנו ונכללו באדה"ר הם זולת התתקע"ד דורות – ולעיל בכל דברינו הרי מבואר ההיפך שכל ענין דאלף דור הם רק בחשבון התתקע"ד דורות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והרי היו כולם כלולים באדה"ר, והוא היפך מהנ"ל, והרי צריך הדבר ביאור גדול להתאימם יחד

(ג) אמנם הנה צריכים אנו לבאר עוד בזה, כי הנה אמרנו לעיל מאות ט' והלאה שכל הנשמות כולם שהיו כלולים באדה"ר. שהם כל הנשמות העומדים לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הם כללות כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור, אשר עליהם נאמר סוף פרשה ואתחנן שומר הברית והחסד וגו' לאלף דור, והם כל הנשמות דהעוה"ז, וכן אמרנו שם ג"כ כי ענין האלף דור הנה הם בחשבון התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות קודם שנברא העולם עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, אשר עליהם נאמר דבר צוה לאלף דור, וכנ"ל בדברינו וכן בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ח ס' א' ובכ"מ, ועל זה הרי צריך ביאור גדול, כי א"כ הרי נמצא לפ"ז שגם התתקע"ד דורות הנה הם בכלל האלף דור נשמות דכל משך זמן דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח אשר היו כולם כלולים בנשמת אדה"ר, והרי יהיה נמצא שגם כל התתקע"ד דורות היו ג"כ כלולים בנשמת אדה"ר, והוא באמת דבר שאי אפשר להאמר. כי הרי בפירוש אמרו רז"ל עליהם, חגיגה י"ג סע"ב, שקומטו להיבראות קודם שנברא העולם, ולא נבראו, עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, וע' לעיל אות ט' ואות י"א, והרי לא היו הם כלולים בנשמת אדה"ר כלל וכלל ח"ו, ועוד כי הרי כל אותן הנשמות שנכללו באדה"ר הנה הם נתקנו כולם בעת התיקון דמעשה בראשית בהתיקוני דאור המ"ה ובהיחודי דפכ"ב וכנ"ל אות ה', אלא שע"י

החטא הנה חזרו וירדו כנודע, אבל מתחילה הנה נתקנו הם בכל תיקונם הראוי, משא"כ התתקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז כלל, וכל תיקונם הוא רק אח"כ ע"י גלגולים וע"י צירופים וליבונוים אשר בכל משך ימי עולם וכנ"ל אות ט' וי"א. והנה היה מתחיל צירופם ע"י אשו של גיהנם אשר התחיל שרפתו ביום ב' דמע"ב. ע' ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ח סי' ח' ע"ש. אך עכ"פ הוא כי הם לא נתקנו אז כלל. אלא שנמשך תיקונם לאט לאט והוא רק בכל משך ימי עולם כולו. והרי ע"כ הוא כי האלף דור נשמות אשר נתקנו ונכללו באדה"ר הם זולת התתקע"ד דורות. ולעיל בכל דברינו הרי מבואר ההיפך שכל ענין דאלף דור הם רק בחשבון התתקע"ד דורות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה. וכמ"ש במדרש ב"ר פ' כ"ח סי' ד' ובכ"מ וכנודע. והרי היו כולם כלולים באדה"ר והוא היפך מהנ"ל והרי צריך הדבר ביאור גדול להתאימם יחד.

אך הענין בזה הוא – כי הנה מציאות כל התקע"ד דורות הנה הם רק מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר נפלו בעולם התוהו, ור"ל הניצוצין שנפלו מאורות הנשמות העיקרים שבהם – והענין הוא כי נודע הוא שהנקודות כולם הנה היה כל נקודה כלול מה' מחצבים – מחצב הספירות, מחצב הנשמות, מחצב המלאכים, מחצב גלדת הדינין (אשר מזה נעשה אח"כ כל הזוהמא כולה), מחצב העולמות – וכאשר מיתו המלכים, שיצאו האורות מהכלים, ועלו האורות למעלה, והשברי כלים עם הניצוצין הם ירדו למטה, ויצא ונעשה אז עי"ז למטה כל שרשי המציאית בבחי' כקרני חגבים, מכל הד' מחצבים התחתונים, נשמות, מלאכים, קליפות, עולמות, והם יצאו ונעשו מהשברי כלים ע"י הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שבהם, כי הניצוצין השתמשו להם אז במקום אורות ונשמות, ונעשה ע"י הניצוצין השרשים דכל מחצב, בבחי' שרשים קטנים וכקרני חגבים

אך הענין בזה הוא כי הנה מציאות כל התקע"ד דורות. הנה הם רק, מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר נפלו בעולם התוהו, ור"ל הניצוצין שנפלו מאורות הנשמות העיקרים שבהם, והענין הוא כי נודע הוא שהנקודות כולם הנה היה כל נקודה כלול מה' מחצבים. מחצב הספירות. מחצב הנשמות. מחצב המלאכים. מחצב גלדת הדינין (אשר מזה נעשה אח"כ כל הזוהמא כולה). מחצב העולמות. ע' ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענ"א. וכאשר מיתו המלכים. שיצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה והשברי כלים עם הניצוצין הם ירדו למטה. ויצא ונעשה אז עי"ז למטה. כל שרשי המציאית. בבחי' כקרני חגבים, מכל הד' מחצבים התחתונים, נשמות, מלאכים, קליפות, עולמות, והם יצאו ונעשו מהשברי כלים. ע"י הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שבהם. כי הניצוצין השתמשו להם אז במקום אורות ונשמות. ונעשה ע"י הניצוצין השרשים דכל מחצב. בבחי' שרשים קטנים וכקרני חגבים. וכמו שמתבאר כ"ז בדברינו בארוכה בספר הדע"ה שם.

אחר שמיתו המלכים ויצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה, ולא ירדו למטה אלא רק השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, ויצאו אז מהניצוצין דמחצב הנשמות ומהשברי כלים שלהם כל המציאות דהתתקע"ד דורות – והרי לא נעשו הם כולם רק אלא מהניצוצין לבד, אבל עיקר האורות השייך להם שהם הנשמות העיקריים, הרי הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים, ולא נתגלו ולא יצאו הם אז כלל, והם הנשמות העיקריים השייך להתתקע"ד דורות עצמן, אלא שהם לא יצאו אז בעולם התוהו ולא נפגמו הם כלל, וכנודע שעיקר האורות עלו למעלה, וכל התתקע"ד דורות שיצאו, והפגם והקלקול הנעשה בהם, הנה הוא רק בהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מהם, אבל האורות עצמן שהם הנשמות העיקרים גופה, הרי הם לא יצאו אז ולא נפגמו הם כלל, ונשארו הם כמו שהיו בעולם הנקודות, והנה הם אשר נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית בתיקוני דאור המ"ה ובהיחוד דפב"פ, והם אשר נכללו באדם הראשון

אך מה שנוגע לענינינו בענין הנשמות. כי הנה אחר שמיתו המלכים. ויצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה. והנה לא ירדו למטה אלא רק השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח. והנה יצאו אז מהניצוצין דמחצב הנשמות ומהשברי כלים שלהם. כל המציאות דהתתקע"ד דורות. והרי לא נעשו הם כולם רק, אלא מהניצוצין לבד. אבל עיקר האורות השייך להם. שהם הנשמות העיקריים. הרי הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים. ולא נתגלו ולא יצאו הם אז כלל, והם הנשמות העיקריים השייך להתתקע"ד דורות עצמן. אלא שהם לא יצאו אז בעולם התוהו ולא נפגמו הם כלל. וכנודע שעיקר האורות עלו למעלה. וכל התתקע"ד דורות שיצאו. והפגם והקלקול הנעשה בהם. הנה הוא רק בהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מהם. אבל האורות עצמן שהם הנשמות העיקרים גופה, הרי הם לא יצאו אז ולא נפגמו הם כלל. ונשארו הם כמו שהיו בעולם הנקודות. והנה הם אשר נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית בתיקוני דאור המ"ה ובהיחוד דפב"פ. והם אשר נכללו באדם הראשון.

ונמצא כי הנה הם באמת מחשבון התתקע"ד דורות כי הם הנשמות העיקרים שלהם השייך להם, כי התתקע"ד דורות הם כולם רק מהניצוצין שלהם, ולא יצאו בעולם התוהו אלא רק בחי' הנשמות אשר מהניצוצין לבד, והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום – אבל בעת התיקון דמעשה בראשית הנה אז יצאו האורות העיקרים ג"כ שהם הנשמות העיקרים שלהם עצמן והם אשר היו כולם כלולים באדה"ר – והרי נמצא כי האלף דור נשמות אשר אמרנו שהם בחשבון התתקע"ד דורות, עם האלף דור נשמות אשר אמרנו שהיו כלולים באדה"ר, הנה הם באמת דבר אחד, כי התתקע"ד דורות הם מהניצוצין שבהם, אלא שבעולם התוהו הנה לא יצא אז אלא רק הניצוצין לבד, ובעת התיקון דמע"ב הנה אז יצאו העקרים שבהם ג"כ והם אשר נכללו באדה"ר

ונמצא כי הנה הם באמת מחשבון התתקע"ד דורות כי הם הנשמות העיקרים שלהם. השייך להם. כי התתקע"ד דורות הם כולם רק מהניצוצין שלהם כנז' ולא יצאו בעולם התוהו אלא רק בחי' הנשמות אשר מהניצוצין לבד. והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום. אבל בעת התיקון דמעשה בראשית הנה אז יצאו האורות העיקרים ג"כ שהם הנשמות העיקרים שלהם עצמן והם אשר היו כולם כלולים באדה"ר. והרי נמצא כי האלף דור נשמות אשר אמרנו שהם בחשבון התתקע"ד דורות, עם האלף דור נשמות אשר אמרנו שהיו כלולים באדה"ר. הנה הם באמת דבר אחד. כי התתקע"ד דורות הם מהניצוצין שבהם. אלא שבעולם התוהו הנה לא יצא אז אלא רק הניצוצין לבד. ובעת התיקון דמע"ב הנה אז יצאו העקרים שבהם ג"כ והם אשר נכללו באדה"ר.

וכבר אמרנו כי התתקע"ד דורות הנה נמשך תיקונם רק לאט לאט שהוא בכל משך ימי עולם כולו, א"כ הרי נמצא כי בהנשמות הנה נפרדו הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשה בראשית, כי הרי האורות הם נתקנו אז היטיב בתיקוני דאור המ"ה וביחוד דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר, אבל הניצוצין אשר מהם הוא התתקע"ד דורות

הנודעים, הנה תולה תיקונם בהצירופים והליבוניס דכל משך ימי עולם, והרי נפרדו בהנשמות הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשי בראשית

וכבר אמרנו כי התקע"ד דורות הנה נמשך תיקונם רק לאט לאט שהוא בכל משך ימי עולם כולו כנ"ל. וא"כ הרי נמצא כי בהנשמות, הנה נפרדו הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשה בראשית. כי הרי האורות הם נתקנו אז היטיב בתיקוני דאור המ"ה וביחוד דפכ"פ. כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר כנז'. אבל הניצוצין אשר מהם הוא התקע"ד דורות הנודעים. הנה תולה תיקונם בהצירופים והליבוניס דכל משך ימי עולם. והרי נפרדו בהנשמות הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמע"ב.

האמת הוא שכל תיקון נשמת אדה"ר עם כל הנשמות שנכללו בו הנה היה רק בבחי' נס ובחסד המאציל ית"ש, כי היה לידת נשמת אדה"ר בלתי עליית מ"ן דהמלכות, אלא שעלו הזו"ן למעלה בחיק או"א והשתמשו בהמ"ן דאימא, אך עכ"פ הוא כי בהנשמות הנה נפרדו האורות מהניצוצין גם בעת התיקון דמע"ב כי הנשמות נתקנו אז אבל הניצוצין הנה הם נשארו עדיין בלא תיקון

ואין להקשות בזה כי איך אפשר שיתקנו האורות בלתי תיקון דעליית המ"ן דהניצוצין. ומה גם כי הרי אמרנו לעיל אות ג' ד' שכל תיקוני דאור המ"ה הפנימי הוא נעשה רק ע"י עליית הניצוצין ע"ש. וא"כ הרי כאן בהנשמות אשר כל הניצוצין שהם התקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז עדיין כלל. א"כ איך נתקנו האורות שהם הנשמות בלתי עליית מ"ן דהניצוצין, אך דע כי האמת הוא שכל תיקון נשמת אדה"ר עם כל הנשמות שנכללו בו הנה היה רק בבחי' נס ובחסד המאציל ית"ש, והוא מ"ש הרב בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש א' כי היה לידת נשמת אדה"ר בלתי עליית מ"ן דהמלכות, אלא שעלו הזו"ן למעלה בחיק או"א והשתמשו בהמ"ן דאימא וכנודע, אך עכ"פ הוא כי בהנשמות, הנה נפרדו האורות

מהניצוצין גם בעת התיקון דמע"ב כי הנשמות נתקנו אז אבל הניצוצין הנה הם נשארו עדיין בלא תיקון.

הצלמים הם לבושין דהנשמות אשר על ידם עולה הנשמה להאיר באור דאספקלריא המאירה, והנה אותן הלבושין הנה הם באמת מהנשמה עצמה, וכהדין קמצא דלבושיה מינה, כי הנה הם מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שהם הניצוצין שירדו מהאורות עצמן, ובהם הוא כל התיקונים, וכאשר מתתקנים הם, הנה מתלבש בהם הנשמה לעלות ולקבל אור פני מלך חיים – אמנם בעולם התוהו הנה השתמשו אז אותן הניצוצין לאורות ונשמות, והוא ע"ד הקטנות וגדלות כי המוחין דקטנות נעשין לקרומין שהם לבושי המוחין דהגדלות

וסוד הדברים בזה הוא, ע"פ עומק הדברים שאמרנו לעיל אות י"א בסוד הצלמים, שהם לבושין דהנשמות אשר על ידם עולה הנשמה להאיר באור דאספקלריא המאירה, והנה אותן הלבושין הנה הם באמת מהנשמה עצמה, וכהדין קמצא דלבושיה מינה (ב"ר פ' כ"א ס' ה'), כי הנה הם מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שהם הניצוצין שירדו מהאורות עצמן, ובהם הוא כל התיקונים כנ"ל אות י"א, וכאשר מתתקנים הם, הנה מתלבש בהם הנשמה לעלות ולקבל אור פני מלך חיים, אמנם בעולם התוהו הנה השתמשו אז אותן הניצוצין לאורות ונשמות

בקטנות הנה אז משמשים הניצוצין למוחין, ובגדלות הנה הם נעשין לקרומין ולבושין – כן בעניינינו בענין האורות דהנשמות, כי בעולם התוהו שהוא אחר מיתת המלכים, שעלו האורות למעלה וירדו הניצוצין עם השב"כ למטה, הנה שימשו אז הניצוצין, לאורות ונשמות, והם התתקע"ד דורות, ובאשר שהניצוצין הנה הם מהסיגים ומתוקף דינים קשים, לכן יצאו הם אז כולם סורס רע, וכמ"ש במדרש תהלים שהיו כולם רעים, והנה הם מתגלגלים ומתצרפים ומתלבנים תמיד בכל משך ימי עולם בצירוף אחר צירוף עד שלבסוף יתוקנו כולם, וכאשר הם מתתקנים הנה נעשו הם לצלמים,

שהוא לבושים, להאורות והנשמות העיקריים אשר הם נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית והם כל הנשמות שנכללו באדה"ר והם מהאורות העיקרים שעלו למעלה בעת מיתת המלכים, והם האורות העיקרים דאותן הניצוצין עצמן שירדו למטה שהם התתקע"ד דורות, וכאשר מתצרפים התתקע"ד דורות ומתתקנים, הנה נעשו הם לצלמים ולבושים על הנשמות העיקריים, וזהו תיקונם התכליתית שהוא תיקונם האחרון, שיתוקנו להעשות לצלמים עליהם

והוא ע"ד הקטנות וגדלות כי המוחין דקטנות נעשין לקרומין שהם לבושי המוחין דהגדלות, ע' מבו"ש שער ה' ח"א פ' י"ג וכן הוא בשער הצלם פ"ב ואמר שם כי מוחין דעיבור נעשים קרום החיצון להמוחין דגדלות ומוחין דיניקה נעשין קרום הפנימי להמוחין דגדלות ע"ש, והקרומין הנה הם מהניצוצין, ע' מוחין פ"א ושעה"ק דף כ"ט ע"א וכן הוא בכ"מ, והרי לנו כי בקטנות הנה אז משמשים הניצוצין למוחין, ובגדלות הנה הם נעשין לקרומין ולבושין, והנה כן הוא כ"ז ג"כ בענינינו בענין האורות דהנשמות, כי בעולם התוהו שהוא אחר מיתת המלכים, שעלו האורות למעלה וירדו הניצוצין עם השב"כ למטה, הנה שימשו אז הניצוצין, לאורות ונשמות, והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום, ובאשר שהניצוצין הנה הם מהסיגים ומתוקף דינים קשים, לכן יצאו הם אז כולם סורם רע, וכמ"ש במדרש תהלים מזמור צ' סי' י"ג שהיו כולם רעים, והנה הם מתגלגלים ומתצרפים ומתלבנים תמיד בכל מושך ימי עולם בצירוף אחר צירוף עד שלבסוף יתוקנו כולם, וכאשר הם מתתקנים הנה נעשו הם לצלמים, שהוא לבושים, להאורות והנשמות העיקריים אשר הם נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית והם כל הנשמות שנכללו באדה"ר והם מהאורות העיקרים שעלו למעלה בעת מיתת המלכים, והם האורות העיקרים דאותן הניצוצין עצמן שירדו למטה שהם התתקע"ד דורות כנו', וכאשר מתצרפים התתקע"ד דורות ומתתקנים, הנה נעשו הם לצלמים ולבושים על הנשמות העיקריים, וזהו

תיקונם התכליתית שהוא תיקונם האחרון, שיתקנו להעשות לצלמים עליהם.

חסרון התיקון דאותן הצלמים מה שלא נתקנו הם בהתיקון דמע"ב אלא שנשאר תיקונם לכל הזמן דמשך ימי עולם, הנה זה גרם ג"כ חסרון גדול גם בתיקון האורות והנשמות העיקריים עצמן, והיינו כי הנה הגם שהם נתקנו בתיקוני דאור המ"ה ובכל היחודי דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר, אמנם כבר אמרנו כי מציאותם נעשה רק ע"י בחי' נס, והוא ע"י עליית הזו"ן למעלה בהיכלין דאו"א, אבל במקומם היו הזו"ן רק אב"א, ושם היה לידת דאותן הנשמות ג"כ, במקום הזו"ן עצמן בהיותם אב"א ובבחי' שליטת הדינין, והיה כ"ז בסיבת חסרון התיקון בהניצוצין שלהם שהם הצלמים

והנה חסרון התיקון דאותן הצלמים מה שלא נתקנו הם בהתיקון דמע"ב אלא שנשאר תיקונם לכל הזמן דמשך ימי עולם כנז', הנה זה גרם ג"כ חסרון גדול גם בתיקון האורות והנשמות העיקריים עצמן, והיינו כי הנה הגם שהם נתקנו בתיקוני דאור המ"ה ובכל היחודי דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר וכנ"ל, אמנם כבר אמרנו כי מציאותם נעשה רק ע"י בחי' נס, והוא ע"י עליית הזו"ן למעלה בהיכלין דאו"א, אבל במקומם היו הזו"ן רק אב"א, ושם היה לידת דאותן הנשמות ג"כ, במקום הזו"ן עצמן בהיותם אב"א ובבחי' שליטת הדינין וכנ"ל אות ו' ז', והיה כ"ז בסיבת חסרון התיקון בהניצוצין שלהם שהם הצלמים כנ"ל.

אמרנו לעיל שענין לידת הנשמות בהיותן אב"א הנה זה היה שורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת – הרי נמצא כי הענין דהתתקע"ד דורות שהוא מהחסרון דתיקון הניצוצין והצלמים, הנה זה היה ג"כ משורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת – זהו שאמרנו לעיל כי תיקון העולם כולו הוא תלוי בתיקון התתקע"ד דורות, כי כל זמן שלא נשלם תיקונם הרי לא נשלם עדיין התיקון דהמ"ן דהמלכות ועומדים עי"ז הזו"ן אב"א כי ישנם עדיין מקום לאחיזת החיצונים, וכן

הרי חסר עדיין התיקון דהצלמים שהם לבושי דהנשמות שאין להם במה להתלבש ואי אפשר להם לצאת בעוה"ז, והרי לא נשלמו עדיין האלף דור שהם כל הנשמות שבגוף, מחמת שישנו עדיין מציאות הרע בעולם ע"י יניקתו ואחיזתו בהצלמים, שהוא שורש החטא דעץ הדעת ושורש כל חטא ופשע אשר בכל דורות עולם, כי כל זמן שלא נתקנו הזו"ן בהיחוד דפב"פ כהראוי, והוא ע"י חסרון דתיקון הצלמים, הנה נעשה לידת כל הנשמות בשליטת הדינין, ועי"ז נתקיים מה שנאמר לפתח חטאת רובץ, והוא שורש כל שאור שבעיסה הגורם כל חטאת

והנה אמרנו לעיל אות ו' ז' שענין לידת הנשמות בהיותן אב"א הנה זה היה שורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת, והרי נמצא כי הענין דהתתקע"ד דורות שהוא מהחסרון דתיקון הניצוצין והצלמים וכנז'. הנה זה היה ג"כ משורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת וזהו ג"כ מה שאמרנו לעיל אות י"א כי תיקון העולם כולו הוא תלוי בתיקון התתקע"ד דורות, כי כל זמן שלא נשלם תיקונם הרי לא נשלם עדיין התיקון דהמ"ן דהמלכות ועומדים עי"ז הזו"ן אב"א כי ישנם עדיין מקום לאחיזת החיצונים, וכן הרי חסר עדיין התיקון דהצלמים שהם לבושי דהנשמות שאין להם במה להתלבש ואי אפשר להם לצאת בעוה"ז, והרי לא נשלמו עדיין האלף דור שהם כל הנשמות שבגוף, כנ"ל אות י"א מחמת שישנו עדיין מציאות הרע בעולם, ע"י יניקתו ואחיזתו בהצלמים הנז', שהוא שורש החטא דעץ הדעת ושורש כל חטא ופשע אשר בכל דורות עולם, כי כל זמן שלא נתקנו הזו"ן בהיחוד דפב"פ כהראוי, והוא ע"י חסרון דתיקון הצלמים כנז', הנה נעשה לידת כל הנשמות בשליטת הדינין, ועי"ז נתקיים מה שנאמר לפתח חטאת רובץ, כמ"ש בזה"ק ויקהל רי"ט ב', וכנ"ל אות ו', והוא שורש כל שאור שבעיסה הגורם כל חטאת.

הכל תלוי בתיקון התתקע"ד דורות שהוא עצמו תשלום תיקון כל הצלמים, ואז יכלו כל הנשמות שבגוף לצאת

בעוה"ז שהם כלל כל הנשמות והם האלף דור נשמות שהיו כלולים באדה"ר, ואז יבא בן דוד משיח צדקנו בב"א

והרי עכ"פ הוא כי הכל תלוי בתיקון התתקע"ד דורות שהוא עצמו תשלום תיקון כל הצלמים, ואז יכלו כל הנשמות שבגוף לצאת בעוה"ז שהם כלל כל הנשמות והם האלף דור נשמות שהיו כלולים באדה"ר, ואז יבא בן דוד משיח צדקנו בב"א.

ענין מה שהם אלף דור, כבר אמרנו בענין הניצוצין שהוא בחשבון התתקע"ד דורות אשר הם יצאו זה מזה, זה אחר זה, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה – אמנם בענין האורות העיקריים עצמן שהם שרשי דהתתקע"ד, והם אשר נכללו באדה"ר, מה שהם אלף, כי כל הנשמות כולם הנה שרשם הוא מהב' כתפין דא"א שכל כתף הוא גימט' תק' והם מתלבשים באו"א וכן מהנצח הוד דא"א שהם מתלבשים בהזו"ן ובנצח הוד הוא שם צבאות בכ"א מהם ושם צבאות עם הכולל הוא גימט' תק' והרי הם אלף ומשם הוא השורש דכל הנשמות ולכן הם אלף דור, ואותן האורות כולם הנה הם יצאו אחד לאחד ונולדו ג"כ רק זה מזה, והרי הם אלף דור, והנה הם כל הנשמות הפרטיים אשר בכל אישים הפרטיים שבכל דור ודור אשר בכל משך זמן דהעוה"ז והם כולם רק מאותן האלף דור, העיקריים עם הניצוצין, כי מהניצוצין נעשה הלבושים שהם הצלמים שעליהם, והם מתתקנים ע"י האדם בכל מספר ימי חייו, ויש בהם הרבה שהם מהתתקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש ושתלן בכל דור, והם אשר קשה תיקונם מאד, אמנם הם מתתקנים עכ"פ, וכאשר יושלם תיקונם ג"כ, הנה אז יתוקן העולם במלכות שד"י ית"ש, ואז ישמח ה' במעשיו והיה ה' למלך על כל הארץ בב"א

וענין מה שהם אלף דור, הנה בענין הניצוצין, כבר אמרנו שהוא בחשבון התתקע"ד דורות, אשר הם יצאו זה מזה. זה אחר זה, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, אמנם בענין האורות העיקריים עצמן

שהם שרשי דהתקע"ד, והם אשר נכללו באדה"ר כנ"ל. מה שהם אלף, הנה הוא ע"פ מ"ש הרב שער רוח הקודש ביחוד הזכירה בדף ל' ע"ב שמבואר שם כי כל הנשמות כולם הנה שרשם הוא מהב' כתפין דא"א שכל כתף הוא גימט' תק' והם מתלבשים באו"א וכן מהנצח חוד דא"א שהם מתלבשים בהזו"ן ובנצח חוד הוא שם צבאות בכ"א מהם ושם צבאות עם הכולל הוא גימט' תק' והרי הם אלף ומשם הוא השורש דכל הנשמות ולכן הם אלף דור וע' עוד במבו"ש שער א"א פ' י"ז ובשערוה"ק דף ס"ט ע"ב, והובא בספר חסדי דוד אות קי"ט, ע' שם ושם תמצא. ואותן האורות כולם הנה הם יצאו אחד לאחד ונולדו ג"כ רק זה מזה, והרי הם אלף דור, והנה הם כל הנשמות הפרטיים אשר בכל אישים הפרטיים שבכל דור ודור אשר בכל משך זמן דהעוה"ז והם כולם רק מאותן האלף דור, העקריים עם הניצוצין, כי מהניצוצין נעשה הלבושים שהם הצלמים שעליהם, והם מתתקנים ע"י האדם בכל מספר ימי חייו כמ"ש בשער הצלם, וכנ"ל אות ט' י' י"א, ויש בהם הרבה שהם מהתתקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש ושתלן בכל דור, והם אשר קשה תיקונם מאד, אמנם הם מתתקנים עכ"פ וכנ"ל, ובאשר יושלם תיקונם ג"כ, הנה אז יתוקן העולם במלכות שד"י ית"ש, ואז ישמח ה' במעשיו והיה ה' למלך על כל הארץ בב"א. (ספר הכללים כלל ח' ענף ח' אות י"ד).

וכל קבלת הנרנח"י וכל גילוי שמתעלה האדם אח"כ הוא לפי ערך מעלת הלבוש הזה דהבלי דגרמי הנמשך בו מאביו ובאותו הלבוש הנה מושרש שם כל תכונותיו ומדותיו של הולד בכל הנהגתו ומעשיו וטבעו ועליו הוא כל התורה והמצוה כולו לתקנו ולטהרו ולקדשו ולהעלותו שיהא כולו קודש לה' ובו תלוי כל התורה כולה הכל רק לצורך התיקון

דהלבוש הזה וכן באותו הלבוש הנה בו תלוי כל תהלוכות האדם וכל עניניו מכל מה שעובר עליו בהעוה"ז מהעוני והעושר היגון והשמחה הדאגה והרצון וכל התמורות כולם ובו הוא סוד צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכן רשע וטוב לו רשע ורע לו אשר כ"ז תלוי במחשבתו הנעלמה ית"ש בכל הסדרים שסידר בה קודם הבריאה איך שיתנהג בה כל הבריאה כולה בכללות ופרטי פרטי פרטות בכל הנמצאיים כולם בכלל ובפרט ובפרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית כי ראשית הוא חכמה שהוא המחשבה והוא סוד מאמרם ז"ל כך עלה במחשבה לפני

וכל קבלת הנרנח"י וכל גילויי שמתעלה האדם אח"כ הוא לפי ערך מעלת הלבוש הזה דהבלי דגרמי הנמשך בו מאביו ובאותו הלבוש הנה מושרש שם כל תכונותיו ומדותיו של הולד בכל הנהגתו ומעשיו וטבעו ועליו הוא כל התורה והמצוה כולו לתקנו ולטהרו ולקדשו ולהעלותו שיהא כולו קודש לה' ובו תלוי כל התורה כולה הכל רק לצורך התיקון דהלבוש הזה וכן באותו הלבוש הנה בו תלוי כל תהלוכות האדם וכל עניניו מכל מה שעובר עליו בהעוה"ז מהעוני והעושר היגון והשמחה הדאגה והרצון וכל התמורות כולם ובו הוא סוד צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכן רשע וטוב לו רשע ורע לו אשר כ"ז תלוי במחשבתו הנעלמה ית"ש בכל הסדרים שסידר בה קודם הבריאה איך שיתנהג בה כל הבריאה כולה בכללות ופרטי פרטי פרטות בכל הנמצאיים כולם בכלל ובפרט ובפרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית כי ראשית הוא חכמה שהוא המחשבה והוא סוד מאמרם ז"ל כך עלה במחשבה לפני.

כל מצב האדם בעוה"ז בכל מה שעובר עליו מטוב ועד רע הנה הוא ג"כ רק ע"פ שורשו בהניצוצין דעולם התוהו כי הנה נידון האדם בכל מעשיו ומתנהג עמו ההנהגה העליונה אשר ממנו ית"ש תמיד הכל לפי ערך נפילת וירידת כל ניצוץ בעולם התוהו באיזה מקום שירד ונטבע בעת שבירת הכלים לפי חלאתו וצחנתו אשר נטבע שם הנה ע"פ ערך זה מתנהג עמו ההנהגה העליונה בכל תהלוכותיו ועניניו דהאדם

בהעוה"ז מהעוני והעושר ובהיגון והשמחה וכן בכל התמורות כולם כי הוא הכל רק ע"פ מה שראוי לו בשורשו שהוא לפי ערך ירידת ונפילת כל ניצוץ וניצוץ אשר הוא שורש כל אדם וכאן הוא סוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו אשר אי אפשר לשום בריה לעמוד על זה וכן על זה ניתן כל התורה והמצוה לתקן את אותו הניצוץ והשורש ולטהרו ולקדשו להעליהו למקורו בהמקום אשר חוצב בעולם הנקודות ולייחדו באור הגנוז אשר מרזא דאור א"ס שהוא אור המ"ה דהתיקון וככל מה שראוי לכל ניצוץ וניצוץ ולכוללם כולם יחד בסוד האחדות באור א"ס כדי להאירם באור פני מלך חיים בעולם הנצחי

ועד"ז הנה הוא ג"כ כל מצב האדם בעוה"ז בכל מה שעובר עליו מטוב ועד רע הנה הוא ג"כ רק ע"פ שורשו בהניצוצין דעולם התוהו כי הנה נידון האדם בכל מעשיו ומתנהג עמו ההנהגה העליונה אשר ממנו ית"ש תמיד הכל לפי ערך נפילת וירידת כל ניצוץ בעולם התוהו באיזה מקום שירד ונטבע בעת שבירת הכלים לפי חלאתו וצחנתו אשר נטבע שם הנה ע"פ ערך זה מתנהג עמו ההנהגה העליונה בכל תהלוכותיו ועניניו דהאדם בהעוה"ז מהעוני והעושר ובהיגון והשמחה וכן בכל התמורות כולם כי הוא הכל רק ע"פ מה שראוי לו בשורשו שהוא לפי ערך ירידת ונפילת כל ניצוץ וניצוץ אשר הוא שורש כל אדם וכאן הוא סוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו אשר אי אפשר לשום בריה לעמוד על זה וכן על זה ניתן כל התורה והמצוה לתקן את אותו הניצוץ והשורש ולטהרו ולקדשו להעליהו למקורו בהמקום אשר חוצב בעולם הנקודות ולייחדו באור הגנוז אשר מרזא דאור א"ס שהוא אור המ"ה דהתיקון וככל מה שראוי לכל ניצוץ וניצוץ ולכוללם כולם יחד בסוד האחדות באור א"ס כדי להאירם באור פני מלך חיים בעולם הנצחי.

נפילתם וירידתם דהשברי כלים וכל ניצוץ וניצוץ עד היכן שתהיה ירידת וטביעת כל אחד ואחד וכל צורך תיקוניו שיהא נצרך אליו לפי"ז והוא כל תהלוכותיו וגלגוליו ועניניו

בכל מה שיעבור עליו בזה ובבא עד עת קץ תיקון האחרון
הנה הכל נסדר אז מהמאציל עליון ית"ש בסוד המחשבה
העליונה שהוא בהחכמ"ה מ"ס דא"ק בפרטות ופרטי
פרטות על כל הפרטים ופרטי פרטים והוא מרומז בתיבת
בראשית שהוא חכמה כנודע בתרגום ירושלמי ונאמר שם
והארץ היתה תהו כו' שהוא סדרן דכל עולם התהו ואח"כ
ויאמר אלהי"ם יהי אור שהוא הסדר דכל עולם התיקון
ונסדר הכל במחשבה העליונה ית"ש המרומז בתיבת
בראשית והוא החכמה דא"ק וזה סוד מאמרם ז"ל מנחות
כ"ט ב' כך עלה במחשבה לפני והוא בהחכמה מ"ס דא"ק
שהוא לפני האצ"י ושם הוא סוד סדר כל ההנהגה כולה
בטעם וכוונה על כל פרט ופרט ולכן אי אפשר לעמוד על זה
לשום נברא

נפילתם וירידתם דהשברי כלים וכל ניצוץ וניצוץ עד היכן שתהיה ירידת
וטביעת כל אחד ואחד וכל צורך תיקונו שיהא נצרך אליו לפי"ז והוא
כל תהלכותיו וגלגוליו ועניניו בכל מה שיעבור עליו בזה ובבא עד עת
קץ תיקון האחרון הנה הכל נסדר אז מהמאציל עליון ית"ש בסוד
המחשבה העליונה שהוא בהחכמ"ה מ"ס דא"ק בפרטות ופרטי פרטות על
כל הפרטים ופרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית שהוא חכמה
כנודע בתרגום ירושלמי ונאמר שם והארץ היתה תהו כו' שהוא סדרן
דכל עולם התהו ואח"כ ויאמר אלהי"ם יהי אור שהוא הסדר דכל עולם
התיקון ונסדר הכל במחשבה העליונה ית"ש המרומז בתיבת בראשית
והוא החכמה דא"ק וזה סוד מאמרם ז"ל מנחות כ"ט ב' כך עלה במחשבה
לפני והוא בהחכמה מ"ס דא"ק שהוא לפני האצ"י ושם הוא סוד סדר כל
ההנהגה כולה בטעם וכוונה על כל פרט ופרט ולכן אי אפשר לעמוד על
זה לשום נברא.

הצורה אשר נמשך מהאבא בהטפה הזרעית שבו הנה הוא
השורש דכל האדם כולו ומכל מה שיעבור עליו בזה ובבא
ולכן לא נפרד הוא מגוף האדם לעולם גם בשכבו בקבר
ומתקיים על ידו עד זמן התחיה ועל ידו יחזור ויחיה בתחיית

**המתים ולפי הכנת האדם ותיקונו שתיקן באותו השורש
בעודו בעוה"ז? כן יהיה חלקו וגורלו בעולם הבא כי אותו
השורש הוא הלבוש והכלי להצמיח ולהשיג על ידו את כל
טוב העתיד ועל זה נאמר אמרו צדיק כי טוב כי פרי
מעלליהם יאכלו**

הצורה אשר נמשך מהאבא בהטפה הזרעית שבו הנה הוא השורש דכל
האדם כולו ומכל מה שיעבור עליו בזה ובבא ולכן לא נפרד הוא מגוף
האדם לעולם גם בשכבו בקבר ומתקיים על ידו עד זמן התחיה ועל ידו
יחזור ויחיה בתחיית המתים ולפי הכנת האדם ותיקונו שתיקן באותו
השורש בעודו בעוה"ז? כן יהיה חלקו וגורלו בעולם הבא כי אותו השורש
הוא הלבוש והכלי להצמיח ולהשיג על ידו את כל טוב העתיד ועל זה
נאמר (ישעיה ג') אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. (חלק
הביאורים שער טנת"א פ"ה אות מ"ו).

**ספר שערי הלשם חלק א' – סימן י"ט – הנהגת
הקב"ה בסוד "גורא עלילה"**

**ענייני תהלוכות ההנהגה של כל דור המדבר – בגאולתן
ממצרים ובקריעת ים סוף ובענני כבוד ומן ובאר ובפרט
אח"כ במתן תורה הנה העלה אותם הקב"ה על גפי מרומי
קרת והגביה אותם למעלה מהטבע לגמרי – ואשא אתכם על
כנפי נשרים ואביא אתכם אלי – במתן תורה נעשה כל גופם
מצוחצחין כצחצחא דמלאכין עלאין – בפדר"א שנעשו
כמלאכי השרת – נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי והיה
בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע – ופגריכם אתם יפלו במדבר,
הוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצה"ר
שלהם רק מבחוץ**

והנה עד"ז היה ג"כ כל ענייני תהלוכות ההנהגה של כל דור המדבר כי
בגאולתן ממצרים ובקריעת ים סוף ובענני כבוד ומן ובאר ובפרט אח"כ
במתן תורה הנה העלה אותם הקב"ה על גפי מרומי קרת והגביה אותם

למעלה מהטבע לגמרי וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כי במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו. וכן אמרו בפרד"א ס"פ מ"א כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע. וע' בפ' שלח קס"ב רע"ב בסוד הכתוב ופגריכם אתם יפלו במדבר. שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם. והיה עומד כל היצוה"ר שלהם רק מבחזין וזהו שכתוב אני אמרתי אלהים אתם.

אלו זכו להלוחות הראשונות היה חוזר להם האור הראשון דמעשה בראשית כמו קודם החטא והיה הולך ומתבטל עי"ז הזוהמא והרע כולו בביטול אחר ביטול והיה הולך ומתתקן העולם כולו בתיקון אחר תיקון תיכף מאז, ע"ד שיהיה בימות המשיח ולחיי העוה"ב – אך ע"י גודל הרע אשר היה במציאותו בכל תוקפו, והוא ע"י שכל גדולתן ומעלתן הרי לא היה בזכות ומעשים טובים אלא רק מסוד ברית אבות, לכן היה אז עדיין ג"כ מציאת כל הזוהמא והרע בכל תוקפו אלא שהיה עומד עליהם מבחוץ נפרד מהם – והיה אורב עליהם הרבה מאד עד שהכשילם ע"י הערב רב בחטא העגל ואבדו עי"ז הלוחות הראשונות

ואלו שזכו להלוחות הראשונות היה חוזר להם האור הראשון דמעשה בראשית כמו קודם החטא והיה הולך ומתבטל עי"ז הזוהמא והרע כולו בביטול אחר ביטול והיה הולך ומתתקן העולם כולו בתיקון אחר תיקון תיכף מאז. ע"ד שיהיה בימות המשיח ולחיי העוה"ב. אך ע"י גודל הרע אשר היה במציאותו בכל תוקפו. והוא ע"י שכל גדולתן ומעלתן הרי לא היה בזכות ומעשים טובים אלא רק מסוד ברית אבות וכמו שיתבאר לקמן בעה"י. ולכן היה אז עדיין ג"כ מציאת כל הזוהמא והרע בכל תוקפו אלא שהיה עומד עליהם מבחוץ נפרד מהם. כנ". והיה אורב עליהם הרבה מאד עד שהכשילם ע"י הערב רב בחטא העגל ואבדו עי"ז הלוחות הראשונות.

כל זמן שמשו רבינו ע"ה היה קיים היה עדיין האפשרות להחזיר אז העולם על תיקונו והיה העת מוכשר לכ"ז עד המאורע דמי מריבה – אך מאחר שלא זכו גם אז הנה ננעל השער לגמרי והיה עומד מוכן לכל הסיבובים והמאורעות אשר מאז עד ביאת המשיח דוקא, והרי אירע לכלל ישראל במעלתן שבתחילה ובירידתן לבסוף ע"ד כל המאורע דאדם הראשון

וע"כ הנה כל זמן שמשו רבינו ע"ה היה קיים היה עדיין האפשרות להחזיר אז העולם על תיקונו והיה העת מוכשר לכ"ז עד המאורע דמי מריבה אך מאחר שלא זכו גם אז הנה ננעל השער לגמרי והיה עומד מוכן לכל הסיבובים והמאורעות אשר מאז עד ביאת המשיח דוקא. והרי אירע לכלל ישראל במעלתן שבתחילה ובירידתן לבסוף ע"ד כל המאורע דאדם הראשון. וכן אמרו במדרש איכה בפתיחתא סי' ד'. והמה כאדם עברו ברית, זה אדם הראשון. אמר הקב"ה, אדם הראשון הכנסתי אותן לגן עדן וצויתיו ועבר על צווי ודנתי אותו בגירושין ובשילוחין וקוננתי עליו כו' אף בניו כו'.

הן כל המאורע דאדה"ר והן כל המאורעות דישראל, הם כולם בעצה העמוקה מגדול העצה ורב העלילה ית"ש מאת אשר עלה במחשבתו הנעלמה מעיני כל חי, והכל גזור מלפניו ית"ש מאז ומקדם – והגם כי רובם נראים שבאו ע"י סיבות, אך גם הסיבות עצמן הם כולם בגזירת נורא עלילה על בני אדם", והוא מה שאנו רואין שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם כו', והגם שהרי עדיין לא נבראו ולא חטאו כלל, והרי גילה לו הקב"ה שהכל גזור מלפניו מאז ומקדם והכל הוא בהשגחתו והנהגתו ית"ש – הראה לו הקב"ה בברית בין הבתרים כל הגליות עד ביאת המשיח – וכן הראה הקב"ה ג"כ למשה רבינו ע"ה קודם פטירתו כל פרטי המאורעות כולם עד יום שיחיו המתים – הרי לנו מכ"ז כי הכל גזור מלפניו ית"ש, כי כולם הם מסוד

עולם הנקודות – בקהלת: "ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה", כמ"ש בזה"ק וכן בתיקונים, ואשר להיות כבר היה, ואשר איהו למהוי בהאי עלמא, כבר הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא – כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות שהוא קודם זה העולם, ועליו אמר כך עלה במחשבה לפני

אמנם כבר אמרנו כי הן כל המאורע דאדה"ר והן כל המאורעות דישראל. הם כולם בעצה העמוקה מגדול העצה ורב העלילה ית"ש. מאת אשר עלה במחשבתו הנעלמה מעיני כל חי. והכל גזור מלפניו ית"ש מאז ומקדם. והגם כי רובם נראים שבאו ע"י סיבות. אך גם הסיבות עצמן הם כולם בגזירת נורא עלילה על בני אדם וכנ"ל ענף י"ח. והוא מה שאנו רואין שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם כו'. והגם שהרי עדיין לא נבראו ולא חטאו כלל. והרי גילה לו הקב"ה שהכל גזור מלפניו מאז ומקדם והכל הוא בהשגחתו והנהגתו ית"ש. וע' פרדר"א פ' כ"ח והובא ברש"י בחומש. שהראה לו הקב"ה בברית בין הבתרים כל הגליות עד ביאת המשיח. וכן הראה הקב"ה ג"כ למשה רבינו ע"ה קודם פטירתו כל פרטי המאורעות כולם עד יום שיחיו המתים כמ"ש רש"י בחומש בסוף וזאת הברכה והוא מספרי שם ע"ש. והרי לנו מכ"ז כי הכל גזור מלפניו ית"ש. כי כולם הם מסוד עולם הנקודות וכנ"ל ענף י"ח ועל זה נאמר קהלת ג' ט"ו. ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה. וכמ"ש בזה"ק פ' אחרי מות דף ס"א סע"א. וכן הוא בתיקונים תי' ס"ט קי"ח א'. ואשר להיות כבר היה ואשר איהו למהוי בהאי עלמא. כבר הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא. כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות שהוא קודם זה העולם. ועליו אמר כך עלה במחשבה לפני וכנ"ל בדברינו שם.

הנהגתו ית"ש עם ישראל בעת שנשלמו ונעשו לחלקו ונחלתו כמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ואמר ימצאהו בארץ מדבר כו', כל מעלתו וגדולתו של אז כמ"ש יסבבנהו יבוננהו

יצרנהו כו', הנה היה כ"ז ג"כ ע"ד שאמרנו באדה"ר, כי הראה להם הקב"ה בכ"ז את כוונת תכליתן לאיזה תכלית שמכוון בהם כי כוונתו בהם הוא להוציאם מחוקי הטבע לגמרי להגביהם למעלה למעלה, ולתקן על ידיהם את כל העולם כולו ג"כ להוציאה ג"כ מכל חוקי הגבוליים והטבעיים של עתה, אשר הם נעשה בה רק ע"י עביית וחומרית הגוף והגשם אשר בסיבת הזוהמא שע"י החטא, כי מהזוהמא נעשה עכירת החומר והסיגים כולם וניתן עי"ז גבולים וחוקים נוספים הרבה לכל כחות הבריאה כולה, כי עומדים הסיגים למסך בפניהם מלהוציא כחם לפועל – לכן ככלות הסיגים שהוא בביטול הזוהמא אמרו בגמ' שבת: "עתידה אשה שתלד בכל יום", "עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום", "עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת" – וכ"ז הרי הוא כוונת תכלית ישראל לבטל הזוהמא כולה על ידם ולתקן את העולם כולו – וכן היה אם היה זוכים להלוחות הראשונות, הרי היה נתעלה העולם כולו למדרגתה שקודם החטא אשר היה אז כל המציאות כולו למעלה למעלה

והנה היה הנהגתו ית"ש עם ישראל בעת שנשלמו ונעשו לחלקן ונחלתו וכמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ואמר ימצאחו בארץ מדבר כו'. כל מעלתן וגדולתן של אז וכמ"ש יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כו' כו'. הנה היה כ"ז ג"כ ע"ד שאמרנו באדה"ר. כי הראה להם הקב"ה בכ"ז את כוונת תכליתן לאיזה תכלית שמכוון בהם כי כוונתו בהם הוא להוציאם מחוקי הטבע לגמרי להגביהם למעלה למעלה. ולתקן על ידיהם את כל העולם כולו ג"כ להוציאה ג"כ מכל חוקי הגבוליים והטבעיים של עתה. אשר הם נעשה בה רק ע"י עביית וחומרית הגוף והגשם אשר בסיבת הזוהמא שע"י החטא. כי מהזוהמא נעשה עכירת החומר והסיגים כולם וניתן עי"ז גבולים וחוקים נוספים הרבה לכל כחות הבריאה כולה. כי עומדים הסיגים למסך בפניהם מלהוציא כחם לפועל. ולכן ככלות הסיגים שהוא בביטול הזוהמא הנה אמרו. שבת ל' סע"ב. עתידה אשה שתלד בכל יום

עתידיים אילנות שמוציאין פירות בכל יום עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת. וכ"ז הרי הוא כוונת תכלית ישראל לבטל הזוהמא כולה על ידם ולתקן את העולם כולו. וכן היה אם שזכו להלוחות הראשונות הרי היה נתעלה העולם כולו למדרגתה שקודם החטא אשר היה אז כל המציאות כולו למעלה למעלה.

הראה הקב"ה לישראל את כ"ז במעלתו וגדולתו שבתחילה את כוונת תכליתו מה שמכוון בהם, ולכן היה הנהגתם אז בשלילות הטבע לגמרי אלא הכל בנסיים גלויים וכן בגילוי שכינה הרבה מאד אשר כ"ז הוא מהנהגת דאור הראשון דמעשה בראשית שהוא סוד העה"ח ואח"כ כאשר נאבד מהם כ"ז בהסתלקות משרבע"ה הנה נגנז מהם האור ונשארו בסוד עץ הדעת ע"ד שאירע לאדה"ר

והנה הראה הקב"ה לישראל את כ"ז במעלתו וגדולתו שבתחילה את כוונת תכליתו מה שמכוון בהם ולכן היה הנהגתם אז בשלילות הטבע לגמרי אלא הכל בנסיים גלויים וכן בגילוי שכינה הרבה מאד אשר כ"ז הוא מהנהגת דאור הראשון דמעשה בראשית שהוא סוד העה"ח ואח"כ כאשר נאבד מהם כ"ז בהסתלקות משרבע"ה הנה נגנז מהם האור ונשארו בסוד עץ הדעת ע"ד שאירע לאדה"ר ולזאת הנה נדבר ג"כ קצת בענין הנהגת דדור המדבר ויתבאר לנו כמה עמוקות נשגבות בעה"י בכמה ענינים. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"ו סימן ב').

הלכו בנסייון פעם אחר פעם עד עשר פעמים והגיע החטא עד הכתר שהוא מחשבה סתימאה מוחא סתימאה שהוא א"א – משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא ואלו שלא חטאו ישראל והיה נכנס משה לארץ היה עומד מוכן שיחזור מאז העולם לתיקונו כמו קודם החטא אבל ע"י העשרה נסיונות שניסו להקב"ה הגיע הפגם עד המחשבה מ"ס כמו החטא דאדה"ר – המאורע דאדה"ר והמאורע דמשרבע"ה עם דור המדבר הם באמת שניהם ענין אחד, אלא שזה בכלל וזהו בפרט, כי

אדה"ר הרי הוא היה כלל כל הנשמות כולם, והיה תחילת בריאתו ומדרגתו ברום גבוהים, ע"ש סוף מעשה במחשבה תחילה, וכן היה אח"כ בפרט, בעת שנעשו ישראל לחלק ה' עמו הנה העלה אותם על גפי מרומי קרת כמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים וכן ירכיבהו על במתי ארץ והוא ג"כ בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה, וכן ע"ש יסודם ותכליתם, כי יסוד כל הבריאה כולה ויסוד ישראל הנה הם בהאור הגנוז, אשר משם הוא הזיהרא עלאה דאדה"ר ומשרבע"ה, שהוא שורש ישראל וסיבתם, וכן שם הוא תכליתם אשר לעתיד לבוא, ולכן נתגלה להם בתחילה, כדי שיידעו מה שהם ומה שהוכן להם, אך לא שמחו בו הרבה ונסתלק מהם תיכף, כי בזה הודיעם ונתברר להם שרצונו ית"ש הוא, שישובב את גילוי עליהם ובהם, רק ע"י מעשיהם ומאורעותיהם

(ז) והנה הלכו בנסיון פעם אחר פעם עד עשר פעמים והגיע החטא עד הכתר שהוא מחשבה סתימאה מוחא סתימאה שהוא א"א וע"ד החטא דאדם הראשון. וכמ"ש בתיקונים תיקון ס"ט ק"ח ב'. ובמחשבה איה י עליה אתמר וינסו אותי זה עשר פעמים. ושם בתיקון ס"ד ק"י סע"ב. דהוו ישראל עבדין מעשה אבותיהם בידיהם. ואמרו בווה"ק בראשית כ"ח א'. אמר ר' אלעזר והא מאן יהיב עובדא דאדם בישראל ובמשה [כי משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא ואלו שלא חטאו ישראל והיה נכנס משה לארץ היה עומד מוכן שיחזור מאז העולם לתיקונו כמו קודם החטא אבל ע"י העשרה נסיונות שניסו להקב"ה הגיע הפגם עד המחשבה מ"ם. וכמו החטא דאדה"ר כמבואר בתיקונים שם. ונאבד מהם משרבע"ה שהוא הזיהרא עלאה וכמו המאורע דאדה"ר]. והשיב לו ר' שמעון. כי הוא בסוד מגיד מראשית אחרית. כי המאורע דאדה"ר והמאורע דמשרבע"ה עם דור המדבר הם באמת שניהם ענין אחד. אלא שזה בכלל וזהו בפרט כי אדה"ר הרי הוא היה כלל כל הנשמות כולם. והיה תחילת בריאתו

ומדרגתו ברום גבוהים. ע"ש סוף מעשה במחשבה תחילה. וכן היה אח"כ בפרט. בעת שנעשו ישראל לחלק ה' עמו הנה העלה אותם על גפי מרומי קרת וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים וכן ירכיבוהו על במתי ארץ והוא ג"כ בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה. וכן ע"ש יסודם ותכליתם. כי יסוד כל הבריאה כולה ויסוד ישראל הנה הם בהאור הגנוז. אשר משם הוא הזיהורא עלאה דאדה"ר ומשרבע"ה. שהוא שורש ישראל וסיבתם. וכן שם הוא תכליתם אשר לעתיד לבוא. ולכן נתגלה להם בתחילה. כדי שיידעו מה שהם ומה שהוכן להם. אך לא שמחו בו הרבה ונסתלק מהם תיכף. כי בזה הודיעם ונתברר להם שרצונו ית"ש הוא. שיסובב את גילוי עוליהם ובהם. רק ע"י מעשיהם ומאורעותיהם.

כל מה שאירע לאדה"ר ולישראל הנה הוא הכל מסוד עומק מחשבתו ית"ש העמוקה והנעלמה והם הכל מסוד מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם, כי הכל הוא באמת רק בגזרה ממנו ית"ש כמו שאנו רואין שכבר נגזר על כל זה מאז ומקדם וגם נכרת ברית על כ"ז והוא ברית בין הבתרים ששם הראה הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כל הד' גליות מהד' מלכיות – הרי לנו שהוא גזירה כבושה מאז ומקדם והוא מכבשי דרחמנא ובסוד כך עלה במחשבה לפני – בב"ר בפסוק ויגע בכף ירכו, נגע בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות כו', ואיזה זה, זה דורו של שמד – וכן עד"ז במשה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה הנה גילה לו הקב"ה כל הגזירה דשעבוד מלכיות כמ"ש בגמ' ברכות, אהיה אשר אהיה וכו'

וכל מה שאירע לאדה"ר ולישראל הנה הוא הכל מסוד עומק מחשבתו ית"ש העמוקה והנעלמה והם הכל מסוד מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם. כמ"ש במדרש תנחומא פ' וישב פסוק ויוסף הורד מצרימה. ע' לעיל דרוש ד' ענין י"ז י"ח. בארוכה. ושם ענף כ"ו ס' ב'. כי הכל הוא באמת רק בגזרה ממנו ית"ש. וכמו שאנו רואין שכבר נגזר על כל זה מאז ומקדם. וגם נכרת ברית על כ"ז. והוא ברית בין הבתרים. ששם הראה

הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כל הד' גליות מהד' מלכיות. וכמבואר בבראשית רבה פ' מ"ד סי' ט"ז וסי' י"ז (והד' מלכיות הם בפרטות שמונה והם. בבל כשדים. מדי פרס. יון מוקדון. ישמעאל אדום. כמ"ש במדרש תהלים מזמור ו' סי' ב' ע"ש) וכן נרמזו אלו הד' גליות גם ביום ראשון דמעשה בראשית והוא בפסוק והארץ היתה תוהו וכמ"ש בב"ר פ"ב סי' ד'. והרי לנו שהוא גזירה כבושה מאז ומקדם והוא מכבשי דרחמנא ובסוד כך עלה במחשבה לפני. וכן אמרו בב"ר ס"פ ע"ז בפסוק ויגע בכף ירכו. נגע בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות כו' ואיזה זה. זה דורו של שמד. וכן עד"ז במשה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה. הנה גילה לו הקב"ה כל הגזירה דשעבוד מלכיות. וכמ"ש ברכות ט' ע"ב. אהיה אשר אהיה. א"ל הקב"ה למשה. לך אמור להם לישראל. אני הייתי עמכם בשעבוד זה. ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכיות.

הרי מבואר מכ"ז כי כל הגליות כולם וכל המאורעות כולם אשר עברו על אבותינו ועלינו עד ביאת המשיח הנה הם כולם בגזרה מאז ומקדם, ומה שנעשה ונתהווה כל מאורע רעה וכל צער ותלאה ע"י איזה חטא ועון רח"ל – בגמ' שבת: "אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון" – הנה הוא הכל בסוד נורא עלילה על בני אדם, והם כולם מנפלאות תמים דעים ית"ש אשר לו נתכנו עלילות, ועל כל זה נאמר מאד עמקו מחשבותיך, נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם כו', ואין לידע ערכה ואין להבין דרכה, וצדיק באמונתו יחיה

והרי מבואר מכ"ז כי כל הגליות כולם וכל המאורעות כולם אשר עברו על אבותינו ועלינו עד ביאת המשיח הנה הם כולם בגזרה מאז ומקדם. ומה שנעשה ונתהווה כל מאורע רעה וכל צער ותלאה ע"י איזה חטא ועון רח"ל. ואמרו שבת נ"ה ע"א אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון. ע' לעיל דרוש ד' ענף י' סי' ג'. הנה הוא הכל בסוד נורא עלילה על בני אדם. וכמ"ש במדרש תנחומא פ' וישב הנז'. והם כולם מנפלאות תמים דעים ית"ש אשר לו נתכנו עלילות ועל כל זה נאמר. מאד עמקו

מחשבותיך. ושם מ'. נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. וכן ירמיה כ"ט. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם כו' וכנ"ל. ואין לידע ערכה ואין להבין דרכה. וצדיק באמונתו יחיה.

כל המאורעות כולם אשר בעוה"ז וכל העונשים כולם אשר בעולם הנפשות שהוא לאחר מיתה, הם כולם להוציא את כל תוקף הדינין מן הכח אל הפועל, וע"י העונשים הנה הם מתצרפים כולם ומתלבנים מכל הזוהמא חלאה וצחנה, ויעשו הם עצמם לרשפי אש שלהבת יה שלהובין דרחימו דינין דקודשא, ויהיו הם עצמן סיבת כל טוב הצפון יין המשומר בענביו ושכר כל עוה"ב – אך אלו שזכינו שיעשה כ"ז ע"י תורה ומעשים טובים וע"י כפיית הייצ"ר מגיבורי כח עושי דברו, וכן בענינינו בדור המדבר, אלו שעמדו בכל העשרה נסיונות, להיות לבם ונפשם בהאמונה והביטחון לה' תמיד, הנה אז היו מתמתקים כל הדינין אשר נולדו ונתחדשו בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף היו מתמתקים ומתבסמים מאז, להעשות לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו, והיה עומד ומתקיים עליהם הגילוי דאור הגנוז שהוא הנהירו דעתיקא ע"י משרבע"ה, אשר כבר זכו אליו בברית אבות מעת הגאולה, ואח"כ במתן תורה אם שהיו זוכים להלחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא, כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד, וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי וכמו התיקון דלעתיד

וסוד הדברים הוא. ע"פ מה שאמרנו לעיל דרוש ד' מענף י"ז והלאה כי כל המאורעות כולם אשר בעוה"ז וכל העונשים כולם אשר בעולם הנפשות שהוא לאחר מיתה. הנה הם כולם להוציא את כל תוקף הדינין מן הכח אל הפועל. וע"י העונשים הנה הם מתצרפים כולם ומתלבנים מכל הזוהמא חלאה וצחנה. ויעשו הם עצמם לרשפי אש שלהבת יה שלהובין דרחימו דינין דקודשא. ויהיו הם עצמן סיבת כל טוב הצפון יין

המשומר בענביו ושכר כל עוה"ב. אך אלו שזכינו שיעשה כ"ז ע"י תורה ומעשים טובים וע"י כפיית הייצ"ר מגיבורי כח עושי דברו. וכן בענינינו בדור המדבר אלו שעמדו בכל העשרה נסיונות. להיות לבם ונפשם בהאמונה והביטחון לה' תמיד וכנ"ל ענף ד'. הנה אז היו מתמתקים כל הדינין אשר נולדו ונתחדשו בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף היו מתמתקים ומתבסמים מאז. להעשות לדינין דקודשא ולשלחובין דרחימו. והיה עומד ומתקיים עליהם הגילוי דאור הגנוז שהוא הנהירו דעתיקא. ע"י משרבע"ה. אשר כבר זכו אליו בברית אבות מעת הגאולה. ואח"כ במתן תורה אם שהיו זוכים להלוחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. וכמ"ש בזה"ק משפטים קיד רע"א. כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד. וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי וכמו התיקון דלעתיד.

אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם וניסו להקב"ה פעם אחר פעם עד עשרה פעמים והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י', כי כל חטא האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד המ"ס וכמו החטא דאדה"ר, ועי"ז נסתלק ונסתם מהם האור דאי"ן, שנתמעט ונתצמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם גדול – וכל הג' מתנות דמן ובאר וענני כבוד שהיה נשאר להם כבתחילה, הרי היו רק בזכות משה אהרן ומרים – אך עכ"ז הנה אילולא החטא דמי מריבה והיה נכנס משה לארץ היה עדיין האפשרית להחזיר התיקון כמקדם והיה מתתקן העולם מתיקון לתיקון מעת ביאת הארץ ולהלאה – אבל מאחר שנאבד מהם גם את זה ונסתלק מהם משה רבינו ג"כ, הנה אי אפשר עוד להשיב את העולם לתיקונו, אלא רק בצירוף כל המאורעות כולם אשר מאז ולהלאה עד ביאת המשיח – וכל הנסים גלויים אשר נעשה אח"כ בביאת הארץ ובבנין בית המקדש היה ג"כ רק באור המצומצם – ולכך לא ניתן להם אלא רק ארץ ז' אומות, ולא עשרה אומות

**כהבטחתו ית"ש בברית בין הבתרים, והם קיני קניזי
וקדמוני שהם אדום עמון ומואב, שלא ניתן להם עד לעתיד
לבוא, כי לא היה זה עדיין ירושה שלימה ולא גאולה
שלימה, משום שנסתם מהם הגילוי דאור הגנוז מעת פטירת
משרבע"ה ולא יוחזר לנו מעתה אלא רק בביאת המשיח –
והוא ג"כ רק ע"י סוד ברית אבות וישראל שהוא בתר"ך
עמודי אור אשר ברישא חוורתא רישא דאי"ן**

אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם וניסו להקב"ה פעם אחר
פעם עד עשרה פעמים והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י'. כי כל חטא
האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד
המ"ם וכמו החטא דאדה"ר. ועי"ז הנה נסתלק ונסתם מהם האור דאי"ן.
ור"ל שנתמעט ונתצמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם
גדול. ע' פ' תשא קצ"ג סע"ב קצ"ד ע"א. וכל הג' מתנות דמן ובאר וענני
כבוד שהיה נשאר להם כבתחילה. הרי היו רק בזכות משה אהרן ומרים.
אך עכ"ז הנה אילולא החטא דמי מריבה והיה נכנס משה לארץ היה
עדיין האפשרות להחזיר התיקון במקדש והיה מתתקן העולם מתיקון
לתיקון מעת ביאת הארץ ולהלאה. אבל מאחר שנאבד מהם גם את זה
ונסתלק מהם משה רבינו ג"כ. הנה אי אפשר עוד להשיב את העולם
לתיקונו אלא רק בצירוף כל המאורעות כולם אשר מאז ולהלאה עד
ביאת המשיח. וכל הנסים גלויים אשר נעשה אח"כ בביאת הארץ ובבנין
בית המקדש היה ג"כ רק באור המצומצם ולכך לא ניתן להם אלא רק
ארץ ז' אומות. ולא עשרה אומות כהבטחתו ית"ש בברית בין הבתרים. ע'
רש"י שם פסוק י"ט והוא במדרש ב"ר פ' מ"ד סי' כ"ז. והם קיני קניזי
וקדמוני שהם אדום עמון ומואב. שלא ניתן להם עד לעתיד לבוא. כי לא
היה זה עדיין ירושה שלימה ולא גאולה שלימה משום שנסתם מהם
הגילוי דאור הגנוז מעת פטירת משרבע"ה ולא יוחזר לנו מעתה אלא רק
בביאת המשיח. והוא ג"כ רק ע"י סוד ברית אבות וישראל שהוא בתר"ך
עמודי אור אשר ברישא חוורתא רישא דאי"ן. והוא מה שנאמר יחזקאל

מ"ז ס' וזכרתי אני את בריתי אותך כו' והקימותי לך ברית עולם. ובה נשלם דברינו בדרוש זה. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ה' סימן ב').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ב' – פרק ב'

– חטאו ותיקונו

אחר שנתפתה חוה מהנחש ובא עליה ג"כ, כמ"ש בגמ' שבת שבא נחש על חוה וכן הכשילה לאדם באכילת העץ וגם באדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש עליה, הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחוה עצמן, ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו ויצא מעתה מאדם וחוה כל התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש שהם כל או"ה כולם וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו באדם וחוה והוא המשכא דחויאה שנתלבש בו האדם

אך אחר שנתפתה חוה מהנחש ובא עליה ג"כ וכמ"ש בשבת קמ"ז רע"א ובכ"מ שבא נחש על חוה וכן הכשילה לאדם באכילת העץ וגם באדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש עליה הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחוה עצמן ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו ויצא מעתה מאדם וחוה כל התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש שהם כל או"ה כולם וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו באדם וחוה והוא המשכא דחויאה שנתלבש בו האדם. כמ"ש בתיקונים תיקון כ"א נ"ד ע"א ובסוף תיקון נ"ח ק"ח ע"א וכן בתיקון ג' מ"א תיקונים אחרונים ובכ"מ.

כל או"ה פלחי כוכביא הם כולם רק מעצם הרע עצמו כי הם מכוחות ותולדות הס"מ אל אחר ומזוהמת הנחש הקדמוני, וא"כ הרי הם לא יתוקנו כלל לעתיד לבוא, אלא שיתבטלו בביטול הרע בביטול גמור, כי הרע גופה לא יתוקן כלל, שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון – בזוה"ק פ' שלח שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל

לגמרי, וכן בענין מחיית עמלק שיתמחו לגמרי – זהו כוונת הפייטן בפ' זכור "ומח שמו וזכרו ונמח זכורו מלהזכירו בזכרון קדוש", כי כאשר יזכר ויפקד עתה גילוי דאור קדושתו ית"ש שיאר ויתגלה בכל העולם כולו, אז ממילא הוא שימחה שמו וזכרו של עמלק אל אחר לגמרי, משום שהוא היפך דכל אור הקדושה

והרי לנו עכ"פ מכל הנז' כי כל או"ה פלחי כוכביא הם כולם רק מעצם הרע עצמו כי הם מכחות ותולדות הס"מ אל אחר ומוזהמת הנחש הקדמוני וא"כ הרי הם לא יתוקנו כלל לעתיד לבוא אלא שיתבטלו בביטול הרע בביטול גמור כי הרע גופה לא יתוקן כלל וכנ"ל שהזהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון. וכן הוא בזוה"ק פ' שלח קס"ב סוף עמוד א' שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי וכן הוא נודע בענין מחיית עמלק שיתמחו לגמרי. וזהו כוונת הפייטן בפ' זכור. ומח שמו וזכרו ונמח זכורו מלהזכירו בזכרון קדוש כי כאשר יזכר ויפקד עתה גילוי דאור קדושתו ית"ש שיאר ויתגלה בכל העולם כולו אז ממילא הוא שימחה שמו וזכרו של עמלק אל אחר (בגימט') לגמרי משום שהוא היפך דכל אור הקדושה. (ספר הדע"ה חלק ב' דרוש ד' ענף ד').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ב' – פרק ג' – חטא אדה"ר ותיקונו במהלך הדורות

הליכת ישראל במדבר היה, שהכניסם הקב"ה בהנסיון הנורא הזה שהכניס אותם בתוך משכן הס"מ וחיילותיו וכל הרשעה כולה ונתנסו בכל פיתוייו ותחבולותיו וראו אותו וידעו אותו מכל וכל, ועכ"ז הנה שם גופה קבלו את כל התורה כולו ונעשו לחלק ה' עמו כמ"ש ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו יליל ישימון, וכן כתוב לכתך אחרי במדבר כו' קודש ישראל לה' כו', ולא נכשלו אלא רק בהעשרה נסיונות, כי המקום היה גורם להם – וחטא העגל שהוא החטא הקשה יותר מכולם, הנה בזה, ישראל עצמן לא חטאו בזה מאומה

אלא רק הערב רב, וכל חטא ישראל בזה היה רק על שלא מיחו בהם – בדרך כלל הנה נשארו כל אותו הדור קיים באמונתו של הקב"ה ונשארו קודש לה' גם אחר הנסיון העצום והנורא הזה

ונחזור להענין כי חליכת ישראל במדבר הנה היתה. שהכניסם הקב"ה בהנסיון הנורא הזה שהכניס אותם בתוך משכן חס"מ וחיילותיו וכל הרשעה כולה ונתנסו בכל פיתוייו ותחבולותיו וראו אותו וידעו אותו מכל וכל ועב"ז הנה שם גופה קבלו את כל התורה כולו ונעשו לחלק ה' עמו וכמ"ש 'מצאנו בארץ מדבר ובתוהו ליל ישימון. וכן כתוב עוד. ירמיה ב'. לכתך אחרי במדבר כו' קודש ישראל לה' כו'. ולא נכשלו אלא רק בהעשרה נסיונות. כי המקום היה גורם להם כנ"ל. וחטא העגל שהוא החטא הקשה יותר מכולם הנה בזה. ישראל עצמן לא חטאו בזה מאומה אלא רק הערב רב וכל חטא ישראל בזה היה רק על שלא מיחו בהם וכמו שיתבאר כ"ז לפנינו לקמן בארוכה בעה"י ע"ש ותמצא נחת. ועב"פ הוא כי בדרך כלל הנה נשארו כל אותו הדור קיים באמונתו של הקב"ה ונשארו קודש לה' גם אחר הנסיון העצום והנורא הזה.

סוד הענין דאלף נשים שנשא שלמה, הם היו מקליפת נוגה שהוא בסוד אלף, ת"ק חסדים ות"ק גבורות, והם אלף יומין דחול, ובסוד האלף לך שלמה שהוא חול – והיה כוונת שלמה לתקן את קליפת נוגה להחזירה לקדושה ולכך נשא אותן האלף נשים כדי לכלול אותן בקדושה, והיה כוונתו ע"ד האשת זנונים דהושע – אבל באמת שגה בזה כי האשת זנונים דהושע הרי היתה ישראלית ובשלמה היו כולן נכריות, ואפי' למ"ד שגגירן, הנה לא נתגיירו בלב שלם והטעו אותו, וכ"ז היה כי רצה לכבוש את כל הקליפה כולה ולתקנה כולה כי לכך נשא אלף, שהוא כנגד הקליפה כולה שהיא אלף יומין דחול – ומשום שרצה לתקן את כל הקליפה כולה לכן לא עלתה בידו כי זה אי אפשר רק בביאת המשיח – והוא ג"כ הענין דערב רב אשר לקחם משה רבינו ע"ה ומשה רצה לתקן את הזכר דנוגה ושלמה הנוק' – כי שלמה

המלך ע"ה העמיק בזה הרבה מאד, ונכנס בזה גם מה שהוא נגד התורה כמ"ש בזה"ק נח ירב חכמתא עילאה לשלמה מלכא לבתר מה כתיב ביה כו' נאום הגבר לאיתנאל לאיתנאל ואוכל אמר שלמה אתי אל ואוכל למעבד רעותי והיה מתחכם על דברי תורה ובזה שגה ונכשל

וזהו ג"כ סוד הענין דאלף נשים שנשא שלמה ואמר האריז"ל בשער הפסוקים וכן בלק"ת מלכים א' י"א כי הם היו מקליפת נוגה שהוא בסוד אלף. ת"ק חסדים ות"ק גבורות. והם אלף יומין דחול שאמרו בזה"ק פקודי רכ"ז ובסוד האלף לך שלמה שהוא חול. והיה כוונת שלמה לתקן את קליפת נוגה להחזירה לקדושה ולכך נשא אותן האלף נשים כדי לכלול אותן בקדושה והיה כוונתו ע"ד האשת זנונים דהושע כנ"ל ענף כ' סימן ג' ע"ש. אבל באמת שנה בזה כי האשת זנונים דהושע הרי היתה ישראלית ובשלמה היו כולן נכריות ואפי' למ"ד שגיירן (ע' במדבר רבה פ' י' סימן ד' ובשה"ש רבה פ"א פסוק א' סימן י'). וע' עוד שבת נ"ז ב' ויבמות ע"ז א' ב') הנה לא נתגיירו בלב שלם והטעו אותו. וכ"ז היה כי רצה לכבוש את כל הקליפה כולה ולתקנה כולה כי לכך נשא אלף. שהוא כנגד הקליפה כולה שהיא אלף יומין דחול כנו'. ע' שער קיצור אבי"ע ספ"ג. ומשום שרצה לתקן את כל הקליפה כולה לכן לא עלתה בידו כי זה אי אפשר רק בביאת המשיח. והוא ג"כ הענין דערב רב אשר לקחם משה רבינו ע"ה ומשה רצה לתקן את הזכר דנוגה ושלמה הנוק' וכמ"ש הרב בשער קליפת נוגה ספ"ג. וע' עוד בענין אלף נשים שנשא שלמה ברקאנטי פ' שופטים בפסוק ולא ירבה לו נשים. ועכ"פ הוא כי שלמה המלך ע"ה העמיק בזה הרבה מאד ונכנס בזה גם מה שהוא נגד התורה וכמ"ש בזה"ק פ' נח ע"ז א' ירב חכמתא עילאה לשלמה מלכא לבתר מה כתיב ביה כו' נאום הגבר לאיתנאל לאיתנאל ואוכל אמר שלמה אתי אל ואוכל למעבד רעותי והיה מתחכם על דברי תורה ובזה שגה ונכשל. וע' בשמו"ר ר"פ וארא ובירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ז ובכ"מ.

השלמת התיקון הרי הוא מוכרח להיות תיקון כללי דוקא – הגם שמשוה רבינו ע"ה הוא היה שורש נשמת כלל ישראל כולם, שכולם היו ענפיו והוא היה שורשם ופנימיותם, וזהו שאמר העם אשר אנכי בקרב, ועכ"ז הרי לא נתקן על ידו – אך שם היה הסיבה במה שקיבל משרע"ה את הערב רב ועל ידיהם נכשלו ישראל בכל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה, וזה היה הסיבה למניעת התיקון אז, כי אלולא זה היו נתקן באמת כל העולמות כולם כמו קודם החטא – כי מניעת התיקון אשר היה בהד' שנכנסו לפרדס, משום שלא היו בבחי' מרכבה להחגת"מ הכלליים אלא רק להפרטים שבהם לבד, אמנם עכ"ז הנה באם שהיה אפשר לכ"א מהם לתקן את כל הד' פרטים כולן היו יוצאים כולם לשלום כמו ר' עקיבא והיו גורמים תיקון הרבה – אך מאחר שלקח כ"א רק התיקון דפרט אחד והרי נשאר לכ"א שאר הג' פרטים בכח הקליפה שבהם הנה התגבר הקליפה בכח זה להכשיל את כ"א גם במה שנכנס, ואטבעו כלו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא

וכן אלו הד' שנכנסו לפרדס הגם שהיו מבחי' חגת"מ כנ"ל ענף כ"ב עכ"ז הנה לא היו מחגת"מ הכלליים כמו האבות ודוד אלא רק מהפרטים שבהם ולכן לא היה אפשר שיושלם התיקון ע"י ארבעתן מאחר שהם רק פרטיים לבד. והשלמת התיקון הרי הוא מוכרח להיות תיקון כללי דוקא. והגם שמשוה רבינו ע"ה הוא היה שורש נשמת כלל ישראל כולם. שכולם היו ענפיו והוא היה שורשם ופנימיותם. וזהו שאמר העם אשר אנכי בקרב, וכמ"ש הרב בשער הארת המוחין פ"א וכן בשער הפסוקים פ' שמות דף נ"ו. ועכ"ז הרי לא נתקן על ידו. אך שם היה הסיבה במה שקיבל משרע"ה את הערב רב ועל ידיהם נכשלו ישראל בכל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה וזה היה הסיבה למניעת התיקון אז. כי אלולא זה היו נתקן באמת כל העולמות כולם כמו קודם החטא וע' בוזהר בראשית כ"ח ב' ובכ"מ וכנודע. ועכ"פ הוא כי מניעת התיקון אשר היה בהד' שנכנסו לפרדס. משום שלא היו בבחי' מרכבה להחגת"מ

הכלליים אלא רק להפרטים שבהם לבד. אמנם עכ"ז הנה באם שהיה אפשר לכ"א מהם לתקן את כל הד' פרטים כולן היו יוצאים כולם לשלום כמו ר' עקיבא והיו גורמים תיקון הרבה אך מאחר שלקח כ"א רק התיקון דפרט אחד והרי נשאר לכ"א שאר הג' פרטים בכח הקליפה שבהם הנה התגבר הקליפה בכח זה להכשיל את כ"א גם במה שנכנס. ואטבעו בלחו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא וכנ"ל ענף כ"ב ס"י ב' ע"ש.

(ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"ד סימן ב').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ד' – מצרים [שיעבוד, גאולה, יציאת מצרים]

כל ענין הליכת ישראל דרך הים והנס שנעשה בו היה הענין למעלה ולמטה – זה סוד מה שכתוב ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף, כי נודע הוא כי כל מקום שנאמר העם הוא לשון גנאי, וכל מקום שנאמר ישראל הוא לשון שבח – כי היו ישראל אז בבחי' קטנות בלא זכות ומעשים טובים ולא היו ראויים כלל מצד מעשיהם לכל הנסים הגדולים שנעשו אז ולכל מעלתם הגדולה שזכו אז – אך בעת הגאולה נתעלו ונתגדלו והוא ביום א' של פסח ולכן כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, והוא מסטרא דאילנא דחיי דאינון נ' שנין דיובלא, ולכן נזכרו שם בשם בני ישראל – אבל אח"כ הנה חזרו לקטנותו ונזכרו רק בשם העם, והעיקר הוא ע"י הערב רב, כי עי"ז נתקטנו ונתחשכו ביותר וביותר, ולכן נקראו אז בשם העם, וכן היה ג"כ בז"א למעלה, כי חזר להקטנות דיניקה הנקרא רק בשם אלהים, וזהו שנאמר ויסב אלהים את העם

(ה) והנה נתבאר מדברינו כי כל ענין הליכת ישראל דרך הים והנס שנעשה בו היה הענין למעלה ולמטה. וזה סוד מ"ש ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף. כי נודע הוא כי כל מקום שנאמר העם הוא

לשון גנאי וכל מקום שנאמר ישראל הוא לשון שבח כמ"ש ברמב"ן שם סוף פסוק י'. כי היו ישראל אז בבחי' קטנות בלא זכות ומעשים טובים ולא היו ראויים כלל מצד מעשיהם לכל הנסים הגדולים שנעשו אז ולכל מעלתם הגדולה שזכו אז אך בעת הגאולה נתעלו ונתגדלו והוא ביום א' של פסח ולכן כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. והוא מסטרא דאילנא דחיי דאינון נ' שנין דיובלא כמ"ש בזה"ק פ' נשא קכ"ה ע"א ולכן נזכרו שם בשם בני ישראל. אבל אח"כ הנה חזרו לקטנות ונזכרו רק בשם העם. והעיקר הוא ע"י הערב רב וכמ"ש בפ' בשלח מ"ה ע"ב כי עי"ז נתקטנו ונתחשכו ביותר וביותר ולכן נקראו אז בשם העם. וכן היה ג"כ בז"א למעלה כי חזר להקטנות דיניקה הנקרא רק בשם אלהים וזהו שנאמר ויסב אלהים את העם (ע' שער החשמל ספ"א. וע' עוד במב"ש שער ה' ח"א פ' ט"ו שהמוחין דקטנות דאלהים הם לא יחסר לעולם וכן היה ג"כ בגלות מצרים. אלא שהאותיות יה דאלהים היו דוממין בו בסוד נאלמתי דומיה דום יה).

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ה' – מדבר סיני (דור המדבר וגסיונותיו)

על דרך זה מתנהג ג"כ בכל האישים כולם וכן גם בצדיקים, כי ע"י התערבות רע בטוב הרי יש סיגים בכולם, והנה נעשה בהסיגים כל מה שנעשה, והם העונשים והתלאות אשר בעוה"ז וכן בעולם הנפשות, וכן כ"ז הרי הוא כל ענין המיתה והקבורה שהוא כדי לעכל את הזוהמא, והוא ג"כ הענין מה שמצינו בדור המדבר כי גם אחר כל רוממות מעלתם הנאמר עליהם כי חלק ה' עמו גו' יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, ישאהו על אברתו, ה' בדד ינחנו, ואמרו בפדר"א כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני זכו להיות כמלאכי השרת ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו – ועכ"ז הנה גם אחר כל השבח

הזה הרי נאמר עליהם ג"כ בפ' שלח, במדבר הזה יפלו פגריכם כו' ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה, והרי נאמר עליהם לשון קשה ולשון גנאי כזה אחר גודל רוממות מעלתם הנו' (כי פגר הוא לשון פיגול, רש"י בפ' לך)

ב) ודע כי כ"ז הנה הוא מתנהג עד"ז ג"כ בכל האישים כולם וכן גם בצדיקים כי ע"י התערבות רע בטוב הרי יש סיגים בכלם, והנה נעשה בהסיגים כל מה שנעשה, והם העונשים והתלאות אשר בעוה"ז וכן בעולם הנפשות, וכן כ"ז הרי הוא כל ענין המיתה והקבורה שהוא כדי לעכל את הזוהמא, והוא ג"כ הענין מה שמצינו בדור המדבר כי גם אחר כל רוממות מעלתם הנאמר עליהם כי חלק ה' עמו גו' יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, ישאחו על אברתו, ה' בדר ינחנו, ואמרו בפדר"א ס"פ מ', כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני זכו להיות כמלאכי השרת ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שכבה לו, ועכ"ז הנה גם אחר כל השבח הזה הרי נאמר עליהם ג"כ בפ' שלח, במדבר הזה יפלו פגריכם כו' ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה, והרי נאמר עליהם לשון קשה ולשון גנאי כזה אחר גודל רוממות מעלתם הנו' (כי פגר הוא לשון פיגול כמ"ש רש"י בפ' לך ט"ו י"א).

וגם יד ה' היתה בהם להומם מקרב המחנה עד תומם, הוא לשון קשה מאד, וכן קורא אותם שם בשם אנשי המלחמה, הכוונה בזה על הערב רב – אך הלשון יפלו פגריכם שהוא ודאי על הדור המדבר עצמו כמבואר שם, הוא ודאי קשה – אך הכוונה הוא על הסיגים והפסולת והרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים ואח"כ מחטא העגל – על זה מבטיח להם הקב"ה שזה יפרש מהם ולא ישאר בהם ח"ו – והוא מה שאמר במדבר הזה יפלו פגריכם, וכן עד תם פגריכם במדבר, ור"ל על הרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים, שהוא פגר מובס, הנה זה יתברר מהם, והוא יפול וישאר במדבר, ועי"ז ישארו הם כסולת נקיה קודש ישראל לה' בטח בדד עין יעקב – בזוה"ק פ' שלח, כי זהו מה שכתוב

יפלו. ולא כתיב תפלו ח"ו, ועל דא במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו, בגין דרעותא דקב"ה לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם

אמנם מה שנאמר בפ' דברים, וגם יד' ה' היתה בהם להמם מקרב המחנה עד תומם, והוא ג"כ לשון קשה מאד, וכן קורא אותם שם בשם אנשי המלחמה. הנה שם הוא הכוונה בזה על הערב רב. אך הלשון יפלו פגריכם שהוא ודאי על הדור המדבר עצמו כמבואר שם בהענין. הוא ודאי קשה. אך הכוונה הוא. על הסינים והפסולת והרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים ואח"כ מחטא העגל. הנה על זה מבטיח להם הקב"ה שזה יפרש מהם ולא ישאר בהם ח"ו. והוא מה שאמר. במדבר הזה יפלו פגריכם. וכן שם. עד תם פגריכם במדבר. ור"ל על הרע. שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים. שהוא פגר מובם. הנה זה יתברר מהם. והוא יפול וישאר במדבר. ועי"ז ישארו הם כסולת נקיה קודש ישראל לה' בטח בדרך עין יעקב. וכמ"ש כ"ז בזה"ק פ' שלח קס"ב רע"ב. ואמרו שם כי זהו מה שכתוב יפלו. ולא כתיב תפלו ח"ו. ועל דא. במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו. בגין דרעותא דקב"ה. לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט')

משה רבינו ע"ה היה מוכן ומזומן לקיים מצידו כל ציווי של הקב"ה, וזהו שנאמר ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו, שלקח את המטה בכוונת מחשבה, שיהא קשור ומיוחד בהאור דעד"א בשמא קדישא גליפא קדישא – וזהו שנאמר כאשר צוהו – אמנם הנה תיכף באותו המעמד נעשה שינוי גדול בקהל ישראל – כי הס"מ הצורר היה אורב עליהם תמיד להכשילם בכל רגע – וכן היה כאן – כי הרי הקב"ה אמר ודברתם אל הסלע – שהוא הסלע הידוע – והוא אותו הסלע דבאר של מרים אשר ממנו הסתפקו כל הארבעים שנה – והוליך אותם משרבע"ה להקהילם אל פני הסלע הזה – אבל היה נמצא בהם כתות שהתחילו להתרעם ולהתלונן בדברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי בטן – ואמרו כי מה שמוליך אותם לסלע ידוע הוא מסתמא שיודע

אותו הסלע שיש מעיין תחתיו ויוצא משם מים, ואמרו לו הרי הקב"ה הוא בכל מקום, א"כ הרי אפשר להעשות הנס מאיזה סלע שהוא

וחנה משה רבינו ע"ה היה מוכן ומזומן לקיים מצידו כל ציווי של הקב"ה. וזהו שנאמר ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו. שלקח את המטה בכוונת מחשבת. שיהא קשור ומיוחד בהאור דעד"א בשמא קדישא גליפא קדישא וכנז'. וזהו שנאמר. כאשר צוהו. אמנם הנה תיכף באותו המעמד נעשה שינוי גדול בקהל ישראל. כי הס"מ הצורר היה אורב עליהם תמיד (בנ"ל ענף ב') להכשילם בכל רגע. וכן היה כאן כי הרי הקב"ה אמר ודברתם אל הסלע שהוא הסלע הידוע והוא אותו הסלע דבאר של מרים אשר ממנו הסתפקו כל הארבעים שנה. והוליד אותם משרבע"ה להקהילם אל פני הסלע הזה. אבל היה נמצא בהם כתות שהתחילו להתרעם ולהתלונן. בדברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי בטן. ואמרו כי מה שמוליד אותם לסלע ידוע. הוא מסתמא שיודע אותו הסלע שיש מעיין תחתיו ויוצא משם מים. ואמרו לו הרי הקב"ה הוא בכל מקום א"כ הרי אפשר להעשות הנס מאיזה סלע שהוא.

ובאמת הנה כן היה למשה רבינו ע"ה לעשות – ולכן נאמר על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל, ר"ל להוציא להם מים מאיזה סלע שהיו מבקשים – הגם שהקב"ה הרי אמר לו אל הסלע, שמשמעותו הוא הסלע הידוע – אמנם משמעותו הוא ג"כ אל הסלע שיבקשו ממנו – ובאמת הנה לא היה נעלם כ"ז ממשה רבינו ע"ה ג"כ – אך כאן היה ענין אחר אשר עי"ז שגה בזה משרבע"ה – ויצא מזה כל מה שיצא ע"ד שגגה היוצא מלפני השליט – והיה כ"ז באמת בגזירת נורא עלילה על בני אדם שהוא מנפלאות תמים דעים ית"ש, כמ"ש בתנחומא וישב בפסוק ויוסף הורד מצרימה וכן במדרש חוקת על אותה המאורע, כי הקב"ה לוכד חכמים בערמם, ומסבב סיבות שונות כדי לקיים גזרתו ית"ש

ובאמת הנה כן היה למשה רבינו ע"ה לעשות ולכן נאמר (בסוף פ' האזינו) על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל. ור"ל להוציא להם מים מאיזה סלע שהיו מבקשים. וכמבואר כ"ז בילקוט פ' חוקת ע"ש. והגם שהקב"ה הרי אמר לו אל הסלע. שמשמעותו הוא. הסלע הידוע. אמנם משמעותו הוא ג"כ. אל הסלע שיבקשו ממנו. ובאמת הנה לא היה נעלם כ"ז ממשה רבינו ע"ה ג"כ. אך כאן היה ענין אחר אשר עי"ז שגה בזה משרבע"ה. ויצא מזה כל מה שיצא ע"ד שגגה היוצא מלפני השליט. והיה כ"ז באמת בגזירת נורא עלילה על בני אדם שהוא מנפלאות תמים דעים ית"ש. כמ"ש בתנחומא פ' וישב. פסוק ויוסף הורד מצרימה ע"ש. וכן הוא ג"כ במדרש פ' חוקת על אותה המאורע. כי הקב"ה לוכד חכמים בערמם. ומסבב סיבות שונות כדי לקיים גזרתו ית"ש.

עיקר הסיבה מה שגה בזה משרבע"ה, הנה הוא ע"פ מה שאמר רבינו יהודה חסיד כי ראה משרבע"ה שנסתלק כבוד השכינה מהסלע, כי בתחילה היה השכינה שורה שם, כמ"ש בתיקונים דשכינתא הוא נח על טירנא. וראה מרחוק את כבוד השכינה על הסלע ולכן הקהיל את העדה שם – אבל כשהגיע קרוב להעשות הנס, לא ראה עוד שם כבוד השכינה – והנה נבהל ונשתומם על המראה ולא ידע מה

לעשות – ובאמת הנה אפשר הוא כי לכך נסתלק אור השכינה משם, כי היה רצונו ית"ש שיוציא להם מים מאיזה סלע שמבקשים הם, ואם היה מחליט משרבע"ה בדעתו להוציא מאיזה סלע אחר, היה מתגלה אור השכינה על אותו הסלע אחר, כמ"ש התיקונים דבכל אתר דבעי קב"ה למעבד נס שכינתא אקדימת לההוא אתר, ולאיזה סלע שהיה מדבר, היה מתגלה שם אור שכינתו ית"ש והיה נותן מימיו – ולכך נסתלק משם אור הכבוד, כי היה ממתין על דיבורו של משה, והרי לא נסתלק באמת אלא שהיה עומד מוכן עכ"פ

והנה עיקר הסיבה מה ששגה בזה משרבע"ה. הנה הוא ע"פ מה שאמר רבינו יהודה חסיד. הובא בספר הציוני פ' חוקת. כי ראה משרבע"ה שנסתלק כבוד השכינה מהסלע. כי בתחילה היה השכינה שורה שם. וכמ"ש בתיקונים הנ"ל דשכינתא הוא נח על טירנא. וראה מרחוק את כבוד השכינה על הסלע ולכן הקהיל את העדה שם. אבל כשהגיע קרוב להעשות הנס. לא ראה עוד שם כבוד השכינה. והנה נבהל ונשתומם על המראה ולא ידע מה לעשות. ובאמת הנה אפשר הוא כי לכך נסתלק אור השכינה משם. כי היה רצונו ית"ש שיוציא להם מים מאיזה סלע שמבקשים הם. ואם היה מחליט משרבע"ה בדעתו. להוציא מאיזה סלע אחר. היה מתגלה אור השכינה על אותו הסלע אחר. וכמ"ש התיקונים הנ"ל דבכל אתר דבעי קב"ה למעבד נס שכינתא אקדימת לההוא אתר. ולאיזה סלע שהיה מדבר. היה מתגלה שם אור שכינתו ית"ש והיה נותן מימיו. ולכך נסתלק משם אור הכבוד כי היה ממתין על דיבורו של משה. והרי לא נסתלק באמת אלא שהיה עומד מוכן עכ"פ.

**אמנם משרבע"ה ע"י שלא ראה את אור הכבוד על הסלע
 כבתחילה, היה סבור כי נסתלקה לגמרי ח"ו ע"י החטא
 מדברי נרגן הנז' – וזהו שאמר שמעו נא המורים המן הסלע
 הזה נוציא לכם מים, ור"ל וכי אפשר לנו להוציא מים מן
 הסלע בלתי אור שכינתו ית"ש – וזהו שאמר המן הסלע
 הזה, ר"ל כמו שהוא עתה בלתי אור שכינתו ית"ש**

אמנם משרבע"ה ע"י שלא ראה את אור הכבוד. על הסלע כבתחילה.
 היה סבור כי נסתלקה לגמרי ח"ו ע"י החטא מדברי נרגן הנז'. וזהו שאמר
 שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים. ור"ל וכי אפשר לנו
 להוציא מים מן הסלע בלתי אור שכינתו ית"ש. וזהו שאמר. המן הסלע
 הזה. ר"ל כמו שהוא עתה בלתי אור שכינתו ית"ש.

**הנה זהו ג"כ ענין מה שנאמר ויקהילו משה ואהרן את הקהל
 אל פני הסלע, והנה נמצא שינוי כאן, כי מקודם נאמר הקהל
 את העדה וקורא אותם בשם עדה, ואמרו רז"ל במדרש אין
 עדה אלא סנהדרין, כי היו אז כולם גדולים וצדיקים – אבל
 אח"כ עירב השטן ונעשו כיתות כיתות בדברי נרגן
 כמתהלמים – ולכן שינה הכתוב וקורא אותם תיכף בשם
 קהל, שהוא ירידת מדריגה משם עדה – וזהו שנאמר כאן
 ויקהילו משה ואהרן את הקהל"ל אל פני הסלע, ולא ראה שם
 אז את אור הכבוד כבתחילה, ולכך ויאמר להם שמעו נא
 המורים כו' – ור"ל ראו נא מה שגרמתם, המן הסלע הזה
 נוציא לכם מים, וכי אפשר לנו להוציא לכם מים מן הסלע
 בלתי אורו ושפעו ית"ש**

והנה זהו ג"כ ענין מה שנאמר ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני
 הסלע. והנה נמצא שינוי כאן. כי מקודם נאמר הקהל את העדה. וקורא
 אותם בשם עדה. ואמרו רז"ל במדרש פ' בהעלותך סי' כ"ד. אין עדה אלא
 סנהדרין. כי היו אז כולם גדולים וצדיקים אבל אח"כ עירב השטן ונעשו
 כיתות כיתות בדברי נרגן כמתהלמים כנ"ל ולכן שינה הכתוב וקורא
 אותם תיכף בשם קהל. שהוא ירידת מדריגה משם עדה. ע' רמ"ל מלבים
 בתו"כ פ' ויקרא סי' רמ"א. וזהו שנאמר כאן ויקהילו משה ואהרן את

הקה"ל אל פני הסלע. ולא ראה שם אז את אור הכבוד כבתחילה. ולכך ויאמר להם שמעו נא המורים כו'. ור"ל ראו נא מה שגרמתם. המן הסלע הזה נוציא לכם מים. וכי אפשר לנו להוציא לכם מים מן הסלע בלתי אורו ושפעו ית"ש וכנז'.

הלשון הזה מורה כי עלה בדעת משה רבינו ע"ה ע"י הסתלקות אור השכינה אשר לפי סברתו, שימנע מעתה הנס מכל וכל ח"ו – אמנם הנה הגם שכן עלה בדעתו לכאורה – אך מאחר שראה ענין נס אחד גדול מאד שהיה עומד לפניו באותו המעמד עצמו ג"כ, והוא במה שכתוב ויקהילו כו' את הקהל אל פני הסלע. ואמרו ע"ז במדרש כמלא פי כברה קטנה היתה בה וכל ישראל עומדין בה אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה – והוא נס נפלא מאד – וכאשר ראה משה את הנס הגדול הזה הנעשה באותו מעמד הרי ידע היטיב ששכינתו של הקב"ה הוא בתוכם, והרי ידע והבין שיעשה הנס מ"מ, אך באשר שלא ראה את אור הכבוד על הסלע, הנה עלה בדעתו כי בודאי נשתנה הענין עכ"פ ע"י החטא אשר מדברי נרגן הנז', ונתחלף הסלע ונשתנה מהאור דהעה"ח סיהרא קדישא מעין גנים דלית לה פסק, וירד למדרגת האור דעץ הדעת שהוא סלע דמטט' קשה כאבן מסטרא דעבד אשר הרע כרוך סביבו ונעשה מהסלע צור וכמו הצור שבחורב – ולכן חשב כי חלילה הוא להתנהג בו עתה בדיבור כהראוי ופיוסא כהראוי לברתא דמלכא חלילה וחלילה, כי הרי צריך להבדיל בין הקודש ובין החול, ואין חולקין כבוד למי שאינו ראוי – ומה גם כי הרי בדברים לא יוסר עבד, והרי לא יועיל הדיבור כלל ויתחלל שם שמים ח"ו, אלא שראוי הוא לעשות כמו בהצור שבחורב

והנה הלשון הזה הוא מורה כי עלה בדעת משה רבינו ע"ה. ע"י הסתלקות אור השכינה אשר לפי סברתו. שימנע מעתה הנס מכל וכל ח"ו. אמנם הנה הגם שכן עלה בדעתו לכאורה. אך מאחר שראה ענין נס אחד גדול מאד שהיה עומד לפניו באותו המעמד עצמו ג"כ. והוא במה

שכתוב ויקהילו בו את הקהל אל פני הסלע. ואמרו על זה במדרש כאן פ' חוקת ס' ט' ובב"ר פ"ה ס' ז'. כמלא פי כברה קטנה היתה בה וכל ישראל עומדין בה אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה. והוא נם נפלא מאד וכאשר ראה משה את הנם הגדול הזה הנעשה באותו מעמד הרי ידע היטיב ששכינתו של הקב"ה הוא בתוכם וכמ"ש בב"ר שם ע"ש. והרי ידע והבין שיעשה הנם מ"מ אך כאשר שלא ראה את אור הכבוד על הסלע הנה עלה בדעתו כי בודאי נשתנה הענין עכ"פ. ע"י החטא אשר מדברי נרגן הנז'. ונתחלף הסלע ונשתנה מהאור דהעה"ח. סיהרא קדישא מעין גנים דלית לה פסק. וירד למדרגת האור דעין הדעת שהוא סלע דמטט' קשה כאבן מסטרא דעבד אשר הרע כרוך סביבו ונעשה מהסלע צור וכמו הצור שבחורב. ולכן חשב כי חלילה הוא להתנהג בו עתה כדיבור כהראוי ופיוסא כהראוי לברתא דמלכא חלילה וחלילה. כי הרי צריך להבדיל בין הקודש ובין החול ואין חולקין כבוד למי שאינו ראוי. ומה גם כי הרי בדברים לא יוסר עבד וכנ"ל ס' ב' ג'. והרי לא יועיל הדיבור כלל ויתחלל שם שמים ח"ו. אלא שראוי הוא לעשות כמו בהצור שבחורב.

ולכן וירם משה את ידו ויך את הסלע – ואמר וירם משה את ידו, ור"ל כי כוון בזה להמשיך האור ממקור העליון שהוא חכמה י' של שם, כמ"ש בתיקונים למי נושאין כפים לרום השמים, שהוא י' של שם, עשר אתוון דשמא מפרש – והיה כוונתו בזה להסיר ולהעביר את המסך ע"י ההכאה ולהמשיך שם השפע מהאור דהעה"ח – כי אחר שיוסר ממנו המסך המבדיל סטרא דעבד שהוא בחי' דעץ הדעת ע"י ההכאה, אז יחזור להאיר בו אור הכבוד שהיא סיהרא קדישא דעץ החיים אשר היא מעין גנים דלית ליה פסק, טפה דאתמשכא מן מוחא שהוא חכמה, והיא ברתא דמלכא, אבא יסד ברתא, ויתוקן להעשות כ"ז ע"י כוונתו ומחשבתו בהרמת ידו כנז', וכמ"ש בזה"ק כי כל הרמת יד אשר לשם שמים הוא תיקון גדול לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארקא

לתתא כו', וכן בתיקונים בסוד והיה כאשר ירים משה ידו כו', לסלקא ליה לגבי חכמה כו' – וכן היה כוונת משרבע"ה כאן – וזהו שאמר וירם משה את ידו ויך את הסלע, להסיר את קליפתו ולהעביר את כל המסכים שבו וכדי שיומשך שם השפע דאור עה"ח – והרי כזאת וכזאת התחבט וטרח הרעיא מהימנא משה רבינו ע"ה על תקנתן של ישראל והיה כל כוונתו וכל מעשיו לשם שמים ולטובה

ולכן וירם משה את ידו ויך את הסלע. ואמר וירם משה את ידו. ור"ל כי כוון בזה להמשיך האור ממקור העליון שהוא חכמה י' של שם. וכמ"ש בתיקונים תיקון י"ט ט"ל ע"א. למי נושאין כפים לרום השמים. שהוא י' של שם. עשר אתוון דשמא מפרש. ע"ש בהגר"א. והיה כוונתו בזה להסיר ולהעביר את המסך ע"י ההכאה ולהמשיך שם השפע מהאור דהעה"ח כי אחר שיוסר ממנו המסך המבדיל סטרא דעבד שהוא בחי' דעץ הדעת ע"י ההכאה אז יחזור להאיר בו אור הכבוד שהיא סיהרא קדישא דעץ החיים אשר היא מעין גנים דלית ליה פסק. טפה דאתמשכא מן מוחא שהוא חכמה. כמ"ש בתיקונים מ"ו סע"ב. והיא ברתא דמלכא. אבא יסד ברתא. ויתוקן להעשות כ"ז ע"י כוונתו ומחשבתו בהרמת ידו כנז'. וכמ"ש בווה"ק ריש פ' יתרו כי כל הרמת יד אשר לשם שמים הוא תיקון גדול לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארקא לתתא כו' ע"ש וכן בתיקונים תיקון כ"ב ע"ו א' בסוד והיה כאשר ירים משה ידו כו'. לסלקא ליה לגבי חכמה כו'. וכן היה כוונת משרבע"ה כאן וזהו שאמר וירם משה את ידו. ויך את הסלע. להסיר את קליפתו ולהעביר את כל המסכים שבו וכדי שיומשך שם השפע דאור עה"ח. והרי כזאת וכזאת התחבט וטרח הרעיא מהימנא משה רבינו ע"ה על תקנתן של ישראל והיה כל כוונתו וכל מעשיו לשם שמים ולטובה.

אמנם כבר אמרו במדרש כי בזה נתקיים במשרבע"ה שהקב"ה לוכד חכמים בערמם – כי באמת הנה שגה בסברתו בזה במה שחשב שנתהפך הסלע מעה"ח לעץ הדעת, וכן היא שגגה גדולה בידו במה שהכה את הסלע, כי

גם לפי סברתו אשר חשב שנתהפך הסלע לעץ הדעת, עכ"ז מאחר שאמר לו הקב"ה ודברתם, לא היה לו להתחכם ולחשוב מחשבות כלל, אלא היה לו לעשות ציווי של הקב"ה עכ"פ בלי התחכמות כלל – וזהו שאמר לו הקב"ה אח"כ יען לא האמנתם בי, כמ"ש רז"ל (בילקוט) ארבע חטאות כתובין כאן, לא האמנתם בי, לא קדשתם, מעלתם, מריתם, לא האמנתם, שלא אמרתי לכם להכות והכית אותו, לא קדשתם להוציא להם מים מכל סלע שרוצים – והרי לנו כי מה שאמר לא האמנתם בי הוא על ההכאה, כי גם לפי סברתו של משרבע"ה שנשתנה הסלע למדרגת עץ הדעת, היה לו ג"כ לקיים מאמרו של הקב"ה בלי התחכמות כלל – ומה גם כי הרי באמת לא היה נשתנה הסלע ח"ו ולא היה נסתלק אור השכינה משם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה – וזהו שאמרו בתיקונים וכיון דשכינתא הות תמן לא הוה ליה למחאה בסלע דקלנא הות כו' – וכן הוא בילקוט, מעלתם, אמרת המן הסלע הזה, ור"ל הרי עשית קודש חול, מריתם, ודברתם אל הסלע, שנה עליו פרק אחד ועברתם על דברי – ור"ל כי הרי לכאורה היה צ"ל וצוית אל הסלע ונתן מימיו, ואמר ודברתם, הכוונה הוא על איזה דיבור שהוא, כי גם אם שנה עליו פרק אחד היה נותן מימיו, וכ"ז משום ששכינתו ית"ש היה שורה שם, אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה באיזה דברי תורה, ואז היתה נתגלה והיה נותן מימיו

אמנם כבר אמרו במדרש פ' חוקת סי' ט' כי בזה נתקיים במשרבע"ה שהקב"ה לוכד חכמים בערמם. כי באמת חנה שגה בסברתו בזה במה שחשב שנתהפך הסלע מעה"ח לעץ הדעת. וכן היא שגגה גדולה בידו במה שהכה את הסלע. כי גם לפי סברתו אשר חשב שנתהפך הסלע לעץ הדעת. עכ"ז מאחר שאמר לו הקב"ה ודברתם. לא היה לו להתחכם ולחשוב מחשבות כלל. אלא היה לו לעשות ציווי של הקב"ה עכ"פ בלי התחכמות כלל. וזהו שאמר לו הקב"ה אח"כ. יען לא האמנתם בי. וכמ"ש רז"ל (בילקוט חוקת רמז תשס"ד) ארבע חטאות כתובין כאן. לא האמנתם בי. לא קדשתם. מעלתם. מריתם. לא האמנתם. שלא אמרתי

לכם להכות. והכית אותו. לא קדשתם. להוציא להם מים מכל סלע שרוצים. כו' ע' ילקוט שם (ויש שם ט"ם וכצ"ל שם. לא האמנת היה לו לומר ואמר לא האמנתם. אהרן מה חטא כו') והרי לנו כי מה שאמר. לא האמנתם ב'. הוא על ההכאה. כי גם לפי סברתו של משרבע"ה שנשתנה הסלע למדרגת עין הדעת היה לו ג"כ לקיים מאמרו של הקב"ה בלי התחכמות כלל וכנז'. ומה גם כי הרי באמת לא היה נשתנה הסלע ח"ו ולא היה נסתלק אור השכינה משם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה וכנ"ל. וזהו שאמרו בתיקונים הנ"ל מ"ו ב' וכיון דשכינתא הות תמן לא הוה ליה למחאה בסלע דקלנא הות כו'. וכן הוא בילקוט הנז'. מעלתם. אמרת המן הסלע הזה ור"ל הרי עשית קודש חול. מריתם. ודברתם אל הסלע שנה עליו פרק אחד ועברתם על דברי. ור"ל כי הרי לכאורה היה צ"ל וצוית אל הסלע ונתן מימיו. ואמר ודברתם. הכוונה הוא על איזה דיבור שהוא. כי גם אם שנה עליו פרק אחד היה נותן מימיו. וכ"ז משום ששכינתו ית"ש היה שורה שם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה באיזה דברי תורה ואז היתה נתגלה והיה נותן מימיו.

אמנם ע"י ההכאה הנה נשתנה באמת הענין הרבה, כי הרי מקודם היה הן המטה והן הסלע שניהם בהאור דהעץ החיים, והיו הזו"ן שניהם בהמוחין דגדלות והיה מוכן שיתייחדו שניהם בהזווג דפב"פ העיקרי ע"י משה ואהרן, שושבינן דמלכא ומטרוניתא, וע"י עיני כל ישראל שהיה עומד מוכן שיתקדשו הם ג"כ כולם בקדושת האור דעה"ח, ואז היה גורם הסתכלותם בשכינה, יחוד דפב"פ העיקרי ובסוד וראיתיה לזכור ברית עולם, כי היה נעשה יחודם אז לאור עולם בהתחלת הגילוי דתיקון הנצחי – אמנם ע"י כי בא שטן וערבב העולם שהכשיל אותם ונתקלקלו בדברי נרגן כמתלהמים, ונסבב עי"ז הכאת הסלע וכנז', הנה נשתנו עי"ז הן המטה והן הסלע לסוד העץ הדעת, כמ"ש ברע"מ בענין המטה זה לשונו, והוא רע שותפא דעבד גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר בידך (ר"ל כי ע"י ההכאה נעשה בידו) הוה (ר"ל נעשה) דאילנא דטוב ורע

מטט' טוב ס"מ רע, ר"ל שהרע כרוך סביבו – וכן בענין
 הסלע אמר ברע"מ כי ע"י ההכאה נעשה הסלע, ר"ל
 שנתחלף ונשתנה לשפחה נוקבא דעבד אשר עליה נאמר
 בדברים לא יוסר עבד – וכן בתיקונים ובגין דא (ר"ל ע"י
 ההכאה) אסתלק שכינתא מן הסלע דאיהי י' מן מיטט'
 ואשתאר מטט' יבשה כו'

אמנם ע"י ההכאה הנה נשתנה באמת הענין הרבה. כי הרי מקודם היה
 הן המטה והן הסלע שניהם בהאור דהעץ החיים. והיו הזו"ן שניהם
 בהמוחין דגדלות והיה מוכן שיתייחדו שניהם בהזווג דפב"פ העיקרי ע"י
 משה ואהרן. שושבינן דמלכא ומטרוניתא. וע"י עיני כל ישראל שהיה
 עומד מוכן שיתקדשו הם ג"כ כולם בקדושת האור דעה"ח ואז היה גורם
 הסתכלותם בשכינה. יחוד דפב"פ העיקרי ובסוד וראיתיה לזכור ברית
 עולם. כי היה נעשה יחודם אז לאור עולם בהתחלת הגילוי דתיקון
 הנצחי וכנ"ל. אמנם ע"י כי בא שטן וערבב העולם שהכשיל אותם
 ונתקלקלו בדברי נרגן כמתלהמים. ונסבב ע"ז הכאת הסלע וכנז' הנה
 נשתנו ע"ז הן המטה והן הסלע לסוד העץ הדעת. וכמ"ש ברע"מ
 משפטים בענין המטה אמר שם זה לשונו. והוא רע שותפא דעבד גרם
 לך למחטי בסלע. בגין דמטה דאתמסר בידך (ר"ל כי ע"י ההכאה נעשה
 בידו) הוה (ר"ל נעשה) דאילנא דטוב ורע. מטט' טוב ס"מ רע. ר"ל שהרע
 כרוך סביבו. וכן בענין הסלע אמר ברע"מ תצא רע"ט וב'. כי ע"י ההכאה
 נעשה הסלע. ר"ל שנתחלף ונשתנה. לשפחה נוקבא דעבד. אשר עליה
 נאמר בדברים לא יוסר עבד ע"ש. וכן אמרו בתיקונים מ"ו ב'. ובגין דא
 (ר"ל ע"י ההכאה) אסתלק שכינתא מן הסלע דאיהי י' מן מיטט' ואשתאר
 מטט' יבשה כו' ע"ש.

**והיה כאן ענין הב' נשיכין כמבואר בזוה"ק זמנא קדמאא
נפיק דמא ואיהו לחיד, זמנא תניינא נפיק מייא כו'
ואתפתחת ואולידת, ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין, כמ"ש שם
ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני, וסימנך ויך את הסלע
במטהו פעמים, ויצא בפעם ראשונה דם ובפעם ב' מים**

והרי לנו עכ"פ כי ע"י ההכאה נשתנו הן המטה והן הסלע למדרגת עין
הדעת. וזהו הענין מה ששינה הכתוב כאן ואמר. ויך את הסלע במטהו
ולא כתיב במטה. סתם. אלא במטהו. כי מטה סתם הוא מטה ה' מסטרא
דער"א עה"ח אבל מטה משה הוא דינא בדינא נחש עלי צור וכמ"ש
בזוה"ק ח"ב מ"ח א' ושם בסופו רע"א ב' ורע"ב א' ע' שם ושם וכנ"ל סי' ב'
ג'. וכן אמרו בזוה"ק ח"א דף ו' סע"ב ומטה האלהים בידי כו' וחוקק ביה
שמא קדישא כו' ובהאי חב בסלע כד"א ויך את הסלע במטהו פעמים.
אמר ליה קב"ה. משה לא יהבית לך מטה דילי להאי. חייך לא יהא בידך
מכאן ולהלאה. מיד וירד אליו בשבט בדינא קשיא כו' ע"ש כל הענין.
והנה חזרו אז הזו"ן תיכף לקטנותן וזהו שנאמר ויך את הסלע במטהו
פעמים ואמר האריז"ל בלק"ת וכן בספר הליקוטים פ' חוקת כי בהכאת
המטה בהסלע נעשה אז הזווג דקטנות כי המטה כאשר שהוא בדרגא
דעין הדעת אז עומד בו הארת היסוד דקטנות הנקרא נחש והוא בבחי'
דינין והנוק' נקרא אז בשם צור שהוא דינא תקיפא וזהו שאמרו במדרש
שמות רבה פ"ד סי' י"ג כי בהכאה ראשונה יצא דם. וכן הוא במדרש
תהלים ע"ח סי' ב' וק"ה סי' י"ב. והוא מצד הדינין שבהם והגם שהם דינין
טהורים אך כשמתפשטים למטה יש מהם יניקה לחיצונים רח"ל והרי
נעשה כאן הזווג בסוד דרך נחש עלי צור והיה כאן ענין הב' נשיכין
וכמבואר כ"ז בזוה"ק פנחס רמ"ט ב' ואמר שם זמנא קדמאא נפיק דמא
ואיהו לחיד. זמנא תניינא נפיק מייא כו' ואתפתחת ואולידת. ונעשה כ"ז
ע"י ב' הנשיכין. וכמ"ש שם ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני. וסימנך ויך
את הסלע במטהו פעמים. ויצא בפעם ראשונה דם ובפעם ב' מים.

ע"י אלו ב' הנשיכין נעשה כאן פגם גדול בהמים – ז"ש המה מי מריבה כו' – כי בפעם ראשונה שהוא בהצור שבחורב הנה נאמר שם ויקרא שם המקום מסה ומריבה והרי נאמר שם הפגם רק על המקום אבל כאן נאמר הפגם על המים גופה כמ"ש בזוה"ק נח המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל כו' וכי באתר אחרא לא רבו כו' מ"ש הכא דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין, אלא הני מי מריבה הוו ודאי דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן אית מיין צלילן ואית מיין עכירן אית מיין שלם ואית מיין קטטו וע"ד המה מי מריבה כו' ע"ש – ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין – כי ע"י החטא דדברי נרגן הנ"ל נכללו החיצונים בשרשם שהוא בהק"כ צירופי אלהים דקדושה, וכשמזדווגים הזו"ן אז בסוד דרך נחש עלי צור שהוא הזווג דקטנות, הנה ע"י כלילותם למטה כנז' אטעמת טעם מרירא למעלה, והוא סוד ביאת נחש על חוה, והוא סוד הנשיכין, ועי"ז הנה יש להם אחיזה ויניקה באותה השפע אחר שמתפשט למטה, וזהו ענין דמי מריבה כי נעשה פגם גם בהמים עצמן

והנה ע"י אלו ב' הנשיכין נעשה כאן פגם גדול בהמים ג"כ. וז"ש המה מי מריבה כו' כי בפעם ראשונה שהוא בהצור שבחורב הנה נאמר שם ויקרא שם המקום מסה ומריבה והרי נאמר שם הפגם רק על המקום אבל כאן נאמר הפגם על המים גופה. וכמ"ש בזוה"ק פ' נח ס"ו א'. המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל כו' וכי באתר אחרא לא רבו כו' מ"ש הכא דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין. אלא הני מי מריבה הוו ודאי דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן אית מיין צלילן ואית מיין עכירן אית מיין שלם ואית מיין קטטו וע"ד המה מי מריבה כו' ע"ש. ופ' לך דף פ' ע"א ופ' ויקרא י"ב א'. ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין. וכמו שכתבנו לעיל ענף ב' בארוכה ע"ש מס' ז' עד סוף סי' י'. כי ע"י החטא דדברי נרגן הנ"ל נכללו החיצונים בשרשם שהוא בהק"כ צירופי אלהים דקדושה. וכשמזדווגים הזו"ן אז.

בסוד דרך נחש עלי צור שהוא הזווג דקטנות. הנה ע"י כלילותם למטה כנז' אטעממת טעם מרירא למעלה כמ"ש בפ' אחרי מות ע"ד א'. והוא סוד ביאת נחש על חוה. והוא סוד הנשיכין. ע' מאמרי רשב"י דף מ' מדרפוח"ח ושעה"ק דף ל"ו. ועי"ז הנה יש להם אחיזה ויניקה באותה השפע אחר שמתפשט למטה. וזהו ענין דמי מריבה כי נעשה פגם גם בהמים עצמן.

ענין הפגם שנעשה כאן היה באמת ג"כ ע"ד פגם הנשיכין שהיה בליל ז' של פסח – כי באותו העת גופה והוא כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים לא היה כח להחיצונים להאחז באותן המים כלל וכלל ח"ו, והוא משום כי הנה הגם שמתחילה שהוא בעת ההכאה נסתלקה השכינה מהסלע ונסתם פתחה וחזרו הזו"ן לקטנות ונעשה כל ענין הנשיכין, אבל אח"כ הנה חזרה תיכף אור השכינה על הסלע ונתעלו הזו"ן לגדלות – וזהו מה שאמרו, עלי באר ענו לה, ואמרו בזוה"ק עלי באר כלומר סק לאתריך לאתאחדא בבעליך, וחזרו פב"פ בהזווג דגדלות, ואז הרי מסתלקים כל החיצונים משם גם מהאחוריים, כי נכוו מגחלתן דרשפי אש שלהבת יה, והוא ענין הבאר שניתן עתה בזכות משרבע"ה שנעשה ג"כ לבאר מים חיים מים מתיקין מים צלילן בלי שום נגיעה ופגם מהחיצונים ח"ו

אמנם הוא כי הנה ענין הפגם שנעשה כאן הנה היה באמת ג"כ ע"ד פגם הנשיכין שהיה בליל ז' של פסח אשר אמרנו לעיל ענף ב'. והיינו כי הנה באותו העת גופה והוא כל זמן ששמה רבינו ע"ה היה קיים לא היה כח להחיצונים להאחז באותן המים כלל וכלל ח"ו. והוא משום כי הנה הגם שמתחילה שהוא בעת ההכאה נסתלקה השכינה מהסלע ונסתם פתחה וחזרו הזו"ן לקטנות ונעשה כל ענין הנשיכין וכנז' אבל אח"כ הנה חזרה תיכף אור השכינה על הסלע ונתעלו הזו"ן לגדלות. וזהו מה שאמרו. עלי באר ענו לה ואמרו בזוה"ק ס"פ וילך עלי באר כלומר סק לאתריך לאתאחדא בבעליך. וחזרו פב"פ בהזווג דגדלות. ואז הרי מסתלקים כל החיצונים משם גם מהאחוריים כי נכוו מגחלתן דרשפי אש שלהבת יה

וכנודע. והוא ענין הבאר שניתן עתה בזכות משרבע"ה שנעשה ג"כ לבאר מים חיים מים מתקין מים צלילן בלי שום נגיעה ופגם מהחיצונים ח"ו.

אך ענין הנשיכין שהוא אחיזת החיצונים הנה היה רק בתחילה שהוא בעת ההכאה אשר נעשו אז זווגם בסוד דרך נחש עלי צור, ועי"ז ר"ל ע"י כלילותם אז, נעשה להם אחיזה להיות להם יניקה מאותה השפע מרחוק – והגם שבהשפע המגיע לישראל עצמן לא נגעו בה והיה כולו קודש – אך ע"י הנשיכין היה להם ג"כ יניקה ממנו עכ"פ מרחוק, והרי נתחדש להם כח ג"כ עכ"פ, ועי"ז הנה נתבטל כל ההכנה שהיה עומד מתחילה להעשות זה לראשית ולהתחלת לכל תקות חמדת ישראל ולתיקון נצחי, הנה נתבטל מעתה כל ההכנה הזה ע"י הכח חדש שנתחדש להם ג"כ – כי אלולא הנשיכין, הרי היה כל השפע והגילוי אור דהבאר של עתה לרוח משפט ולרוח בער לכל הרע כולו והיה כל הרשעה כולה כעשן תכלה – אך עתה ע"י הנשיכין הרי אדרבא הוא כי נתחדש להם ג"כ איזה שפע וכח ונתבטל כל ההכנה נז', והיה להם כל הבאר של עתה אשר ניתן להם בזכות משה ואהרן ג"כ רק לצורך שעה בלבד – ומשום אותו הכח חדש והיניקה אשר נתחדש להם ג"כ מזה לכך נקראו מי מריבה כי הרי הוא פגם גדול להמים עכ"פ מה שיונקים מהם מרחוק, כמ"ש בזה"ק נח דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא כו' – הגם שבאמת כי השפע והמים אשר הגיעו אז לישראל עצמן היה כולו קודש

אך ענין הנשיכין שהוא אחיזת החיצונים הנה היה רק בתחילה שהוא בעת ההכאה אשר נעשו אז זווגם בסוד דרך נחש עלי צור ועי"ז, ר"ל ע"י כלילותם אז, נעשה להם אחיזה להיות להם יניקה מאותה השפע מרחוק. והגם שבהשפע המגיע לישראל עצמן לא נגעו בה והיה כולו קודש אך ע"י הנשיכין היה להם ג"כ יניקה ממנו עכ"פ מרחוק. והרי נתחדש להם כח ג"כ עכ"פ ע"ד שאמרנו לעיל ענף ב' בליל ז' של פסח. ועי"ז הנה נתבטל כל ההכנה שהיה עומד מתחילה להעשות זה לראשית ולהתחלת

לכל תקות חמדת ישראל ולתיקון נצחי כנ"ל הנה נתבטל מעתה כל ההכנה הזה. ע"י הכח חדש שנתחדש להם ג"כ. כי אלולא הנשיכין. הרי היה כל השפע והגילוי אור דהבאר של עתה לרוח משפט ולרוח בער לכל הרע כולו והיה כל הרשעה כולה כעשן תכלה אך עתה ע"י הנשיכין הרי אדרבא הוא כי נתחדש להם ג"כ איזה שפע וכח ונתבטל כל ההכנה נז. והיה להם כל הבאר של עתה אשר ניתן להם בזכות משה ואהרן. ג"כ רק לצורך שעה בלבד. ומשום אותו הכח חדש והיניקה אשר נתחדש להם ג"כ מזה לכך נקראו מי מריבה כי הרי הוא פגם גדול להמים עכ"פ מה שיונקים מהם מרחוק. וכמ"ש בזה"ק פ' נח ס"ו א' הנו' דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא כו' כו' עש"מ. הגם שבאמת כי השפע והמים אשר הגיעו אז לישראל עצמן היה כולו קודש.

כי היה כאן תהלוכות ענין הנשיכין והשפע, על דרך ענין הנשיכין וקדושת השפע אשר בליל ז' של פסח – אמנם עכ"ז הנה היה באמת חילוק גדול ביניהם, כי שם היה הנשיכין בכוונה ורצון ממנו ית"ש כדי שלא תתבטל הבחירה שלא בעונתה ע"י גילוי אורו הגדול שהיה אז רק בחסד ובחנם – ומשום שקב"ה לא עביד דינא בלא דינא, היה הצורך וההכרח להמציא אז את הנשיכין ג"כ כמו שבארנו שם, והרי היה שם כמעט מציאת הנשיכין הסיבה והאפשרות לכל גילוי אורו וטובו ית"ש שנתגלה אז, כי אלולא הנשיכין הרי לא היה אפשר לגלות אורו וטובו כ"כ, דהרי לא עביד דינא בלא דינא – אבל כאן הנה הגיע באמת עת דודים לבער את רוח הטומאה מן הארץ ולתקן עולם במלכות שדי בגילוי האור דתיקון הנצחי – וא"כ הרי כאשר נתהפך הדבר ע"י החטא דדברי נרגן כמתלהמים כנ"ל, ונסבב עי"ז שהיה כל גילוי קדושת אותה השפע רק לצורך שעה לבד, והוא ע"י שנעשית כל גילוייה רק במציאת הב' נשיכין דוקא, א"כ הרי היה כאן הנשיכין לקלקול ופגם גדול

והרי לנו כי היה כאן תהלוכות ענין הנשיכין והשפע. ע"ד ענין הנשיכין וקדושת השפע אשר בליל ז' של פסח וכנ"ל ענ"ב ע"ש. אמנם עכ"ז הנה

היה באמת חילוק גדול ביניהם כי שם היה הנשיכין בכוונה ורצון ממנו ית"ש כדי שלא תתבטל הבחירה שלא בעונתה. ע"י גילוי אורו הגדול. שהיה אז רק בחסד ובחנם. ומשום שקב"ה לא עביר דינא בלא דינא היה הצורך וההכרח להמציא אז את הנשיכין ג"כ כמו שבארנו שם. והרי היה שם כמעט מציאת הנשיכין. הסיבה והאפשרות לכל גילוי אורו וטובו ית"ש שנתגלה אז. כי אלולא הנשיכין הרי לא היה אפשר לגלות אורו וטובו כ"כ דהרי לא עביר דינא בלא דינא כנז'. אבל כאן הנה הגיע באמת עת דודים לבער את רוח הטומאה מן הארץ ולתקן עולם במלכות שדי בגילוי האור דתיקון הנצחי וכנ"ל בכל דברינו וא"כ הרי כאשר נתהפך הדבר ע"י החטא דדברי נרגן כמתלהמים כנ"ל ונסבב עי"ז שהיה כל גילוי קדושת אותה השפע רק לצורך שעה לבד והוא ע"י שנעשית כל גילוייה רק במציאת הב' נשיכין דוקא א"כ הרי היה כאן הנשיכין לקלקול ופגם גדול.

הענין מה שלא השתתף משה רבינו ע"ה בשירת הבאר וכן גם ישראל לא אמרו אותה השירה אלא רק בסוף המ' שנה ואחר המעשה דנחלי ארנון – משום שידעו והבינו היטיב מפגם הנשיכין שנעשה בה עתה, וכן גם בהצור שבחורב, ולכן לא אמרו שירה על הבאר ביחוד אלא רק אחר המעשה דנחלי ארנון אשר נתגלה להם אותו הנס ע"י הבאר, אז אמרו שירה על הבאר ג"כ בשיתוף הנס דנחלי ארנון, אבל מקודם לזה הנה לא אמרו שירה על הבאר ביחוד, משום פגם הנשיכין – אך משרבע"ה הוא לא השתתף באותה השירה כלל, משום שהרי הנשיכין נעשו ע"י ההכאה – זהו מה שנמצא במדרש תהלים שדרשו בפסוקי השירה, ממתנה נחליאל, שנחלו עבו"ז, ומנחליאל במות, משנחלו עבו"ז בא להם מלאך המות, ומבמות הגיא, שגרמו לאותו צדיק שיקבר בגיא כו' – ולכאורה יפלא מה ראו לדרוש פסוקי השירה לגנאי – אך דבריהם ז"ל הנה הוא על סוד הנשיכין שהיה כאן, כי עי"ז נעשה אח"כ כל הקלקולים כולם, ואין לנו עתה

אלא לייחל ולצפות לרחמי שמים ולהחיש ביאת משיחנו למען שמו יתברך ויתעלה לעד בב"א

וזהו הענין מה שלא השתתף משה רבינו ע"ה בשירת הבאר וכן גם ישראל לא אמרו אותה השירה אלא רק בסוף המ' שנה ואחר המעשה דנחלי ארנון. כמ"ש בברכות נ"ד סע"א. והוא משום שידעו וחיבנו היטיב מפגם הנשיכין שנעשה בה עתה. וכן גם בהצור שבחורב כנ"ל סי' ד'. ולכן לא אמרו שירה על הבאר ביחוד אלא רק אחר המעשה דנחלי ארנון אשר נתגלה להם אותו הנם ע"י הבאר אז אמרו שירה על הבאר ג"כ בשיתוף הנם דנחלי ארנון אבל מקודם לזה הנה לא אמרו שירה על הבאר ביחוד. משום פגם הנשיכין כנז'. אך משרבע"ה הוא לא השתתף באותה השירה כלל משום שהרי הנשיכין נעשו ע"י החכאה. וזהו ג"כ מה שנמצא בדברי רז"ל במדרש תחלים ריש מזמור ה' שדרשו בפסוקי השירה. ממתנה נחליאל. שנחלו עבו"ז. ומנחליאל במות. משנחלו עבו"ז בא להם מלאך המות. ומבמות הגיא. שגרמו לאותו צדיק שיקבר בגיא כו' ע"ש. ולכאורה יפלא מה ראו לדרוש פסוקי השירה לגנאי אך דבריהם ז"ל הנה הוא על סוד הנשיכין שהיה כאן כי עי"ז נעשה אח"כ כל הקלקולים כולם ואין לנו עתה אלא לייחל ולצפות לרחמי שמים ולהחיש ביאת משיחנו למען שמו יתברך ויתעלה לעד בב"א. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ג' סימן ח').

כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן, הרי הוא לשון שאינו הגון כלל, כי הרי ודאי הוא שהשם הויה ב"ה אשר כל גילויי הוא בז"א, הוא עמהם לעולם כי אין עוד מלבדו, ולא נמשך השפע למטה רק ממנו לעולם, ולא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שממשיך, אבל לעולם הוא רק ממנו, וא"כ הרי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן, הוא לשון שאינו הגון כלל. זהו שאמרו בזה"ק דעבידו פרודא כו' אי האי נשאל בגוונא חד ואי האי נשאל בגוונא אחרא – וכ"ז הוא קלקול ופגם גדול רח"ל לחלק זה מזה, כי הרי גם התפילה אשר בקול ודיבור הנה אמרו בהקדמת תיקונים, בין בק"ש

בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות בכל אזכרה
 דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל צריך לכוונא דבור באדני
 קול בהויה ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם
 דמחבר לון ומייחד לון כחדא וביה צריך הכוונה דלא תלייא
 למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא – והרי לנו דגם
 בתפילה שהוא בקול ודיבור ובזו"ן צריך לעלות בכוונתו
 למעלה למעלה עד רום המעלות כי אין לזו"ן אלא מה
 שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם אחד

ג) וא"כ כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם א"ן. הרי הוא לשון שאינו הגון
 כלל. כי הרי ודאי הוא שהשם הויה ב"ה אשר כל גילוייו הוא בז"א. הוא
 עמהם לעולם כי אין עוד מלבדו. ולא נמשך השפע למטה רק ממנו
 לעולם ולא שייד להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שממשיך אבל לעולם
 הוא רק ממנו. וא"כ הרי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם א"ן הוא לשון
 שאינו הגון כלל. וזהו שאמרו שם בזוה"ק ס"ד ב' דעבירו פרודא כו' אי
 האי נשאל בגוונא חד ואי האי נשאל בגוונא אחרא. וכ"ז הוא קלקול ופגם
 גדול רח"ל לחלק זה מזה כי הרי גם התפילה אשר בקול ודיבור הנה
 אמרו בהקדמת תיקונים דף ד' א'. בין בק"ש בין בצלותא בין בשירות
 ותשבחות והודאות בכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל
 צריך לכוונא דבור באדני קול בהויה ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו
 יחיד נעלם דמחבר לון ומייחד לון כחדא וביה צריך הכוונה דלא תלייא
 למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא. והרי לנו דגם בתפילה שהוא
 בקול ודיבור ובזו"ן צריך לעלות בכוונתו למעלה למעלה עד רום
 המעלות כי אין לזו"ן אלא מה שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם אחד.

ועכ"פ הוא כי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן הוא לשון שאינו הגון כלל כי הוא מורה שהם שני ענינים – וזהו שאמרו דעבידו פרודא – כי לא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שמתגלה להם – אבל ב' המדרגות הם שניהם מהשם הויה ב"ה כי אפס זולתו

ועכ"פ הוא כי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן הוא לשון שאינו הגון כלל כי הוא מורה שהם שני ענינים. וזהו שאמרו דעבידו פרודא. כי לא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שמתגלה להם אבל ב' המדרגות הם שניהם מהשם הויה ב"ה כי אפס זולתו.

והגם כי הרי ראו את כל הנסים נגלים לעיניהם – אך הספק היה אם שזה ישאר עמהם לעולם או לא – וזהו שאמרו בקרבנו, שהוא בתוכם ממש ומיוחד עמהם – וכן הוא כוונת הכתוב בפ' תשא ילך נא אדני בקרבנו, וניתן לו בקשתו, וכמ"ש בפ' שלח אתה ה' בקרב העם הזה – ועל זה היה ספיקותם אם הנהירו דעתיקא אשר אורו הוא למעלה מן הטבע ולמעלה מן המדה הוא בתוכם ממש, בעיקר מציאותם ועצמותם גופה, והרי ישאר עמהם לעולם כי הם תלויים רק עליו – וכן היה באמת, כמ"ש בפ' יתרו ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כו' והייתם לי סגולה – אך ישראל היו תמיד מסופקים בזה

והגם כי הרי ראו את כל הנסים נגלים לעיניהם אך הספק היה אם שזה ישאר עמהם לעולם או לא וזהו שאמרו. בקרבנו. שהוא בתוכם ממש ומיוחד עמהם. [וכן הוא כוונת הכתוב. בפ' תשא. ילך נא אדני בקרבנו. וניתן לו בקשתו. ע' הגר"א באר"א שם. וכמ"ש בפ' שלח אתה ה' בקרב העם הזה]. ועל זה היה ספיקותם אם הנהירו דעתיקא אשר אורו הוא למעלה מן הטבע ולמעלה מן המדה הוא בתוכם ממש. בעיקר מציאותם ועצמותם גופה והרי ישאר עמהם לעולם כי הם תלויים רק עליו. וכן היה באמת וכמ"ש בפ' יתרו ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי

כו' והייתם לי סגולה. אך ישראל היו תמיד מסופקים בזה וכמו שיתבאר עוד למטה בעה"י.

אמנם מה שנאמר על זה לשון נסיון כמ"ש ועל נסותם את ה', ובזה"ק ועבדו בנסיונא – וכן כל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה כמ"ש וינסו אותי זה עשר פעמים, ופירש"י וינסו כמשמעו, כי כן הוא בתהלים וינסו אל בלבבם כו' היוכל אל לערוך שולחן כו' הגם לחם יוכל תת כו', וכן אשר נסוני אבותיכם בחנוני כו' – ומכ"ז מוכח שהיו בגדר נסיון ממש – והרי קשה מאד איך אפשר להעלות זאת על הדעת שהיו מסופקים על יכולתו של הקב"ה אחר שראו כל הנסים – ועוד כי התורה העידה ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וכן משבחם הכתוב לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה – ועוד כי הרי כל העשרה נסיונות, הנה כמעט כולם הם חטאים ממש ולא נופל עליהם לשון נסיון כלל אלא לשון חטא או תלונה – ולא עוד כי הנה אמרו בפדר"א וכן במכילתא בפסוק ותקח מרים כו' ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות, ומנין היה להם תופים במדבר, אלא לעולם הצדיקים יודעים ומובטחים שהמקום עושה להם נסים וגבורות, וביציאתן ממצרים התקינו להם תופים ומחולות, והרי לנו כי היו מצפים ובטוחים על הנסים, ואיך שייך לומר עליהם שניסו להקב"ה

אמנם מה שנאמר על זה לשון נסיון וכמ"ש ועל נסותם את ה'. ובלשון זוה"ק הנז' ועבדו בנסיונא. וכן כל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה וכמ"ש וינסו אותי זה עשר פעמים. ופי' רש"י בחומש שם. וינסו כמשמעו. כי כן הוא בתהלים ע"ח וינסו אל בלבבם כו' היוכל אל לערוך שולחן כו' הגם לחם יוכל תת כו' וכן שם צ"ח אשר נסוני אבותיכם בחנוני כו' ומכ"ז מוכח שהיו בגדר נסיון ממש. והרי קשה מאד איך אפשר להעלות זאת על הדעת שהיו מסופקים על יכולתו של הקב"ה אחר שראו כל הנסים. וכנ"ל בלשון הזוה"ק בשלח ס"ד ב' ע"ש. ועוד כי התורה העידה ויאמינו בה' ובמשה עבדו וכן משבחם הכתוב ירמיה ב' לכתך

אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ועוד כי הרי כל העשרה נסיונות שחושב הגמרא ערכין ט"ו הנה כמעט כולם הם חטאים ממש ולא נופל עליהם לשון נסיון כלל אלא לשון חטא או תלונה וכמו שהעירו גם המפרשים בזה באבות פ"ה ע' עליהם. ולא עוד כי הנה אמרו בפר"א פ' מ"ב וכן הוא במכילתא בשלח בפסוק ותקח מרים כו' ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות. ומנין היה להם תופים במדבר אלא לעולם הצדיקים יודעים ומובטחים שהמקום עושה להם נסים וגבורות וביציאתן ממצרים התקינו להם תופים ומחולות. והרי לנו כי היו מצפים ובטוחים על הנסים ואיך שייך לומר עליהם שניסו להקב"ה.

הענין בזה הוא, כי הנה הגם שבכל אלו העשרה נסיונות היה בכולם חטא ממש, עכ"ז הנה החטא ממש אשר היה בהם לא נכשלו בזה רק המיעוט שבהם, כמו שמצינו על הים שנאמר שם ויצעקו בני ישראל אל ה', ואח"כ נאמר ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים כו' הלא זה הדבר אשר דברנו אליך כו' ואמרו במכילתא שהוא מה שנאמר ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם כו' ויאמרו עליהם ירא ה' עליכם וישפוט. ואמרו בגמ' נדרים כי הם דתן ואבירם – והרי לנו כי אותן שאמרו המבלי אין קברים במצרים היו רק דתן ואבירם, וכן במן ויותירו אנשים ממנו עד בוקר היו ג"כ רק דתן ואבירם, ואמרו בשמות רבה הם שהותירו מן המן, הם היו שאמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה, הם שהמרו על ים סוף – וכ"ז הוא מהעשרה נסיונות שחשבו בגמ' ערכין – ולא היו אלא רק דתן ואבירם לבד – אבל שאר כל ישראל הרי נאמר על הים ויצעקו בני ישראל אל ה' ולא המרו ח"ו וכן לא הותירו את המן – וכן אח"כ ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט, הרי כתוב בפירוש, מן העם, שהוא רק מקצת מהעם – וכן התלונות כולם אשר היה, במן. ובמים, במרה, וברפידים, הנה הגם שהתלונה הוא באמת חטא ממש, עכ"ז הנה אין להאשימם על זה ג"כ, ע"ד שאמרו בגמ' ב"ב שאין אדם נתפס בשעת צער, וכאשר נדקדק בכל העשרה נסיונות שחשבו בגמ' ערכין, הנה נמצא כי ח' מהם

הגם שהיו ג"כ חטא או תלונה, עכ"ז הרי אין להאשימם, כי או שלא נכשלו בזה רק מקצת מן העם לבד, או שהיה מחמת לחץ ודוחק גדול אשר אין אדם נתפס על זה, ולא נשאר מכל העשרה כולם רק חטא העגל וחטא המרגלים, וא"כ הרי קשה מה שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים וכן מה שאמר לשון נסיון על זה

אך הענין בזה הוא כי הנה הגם שבכל אלו העשרה נסיונות היה בכולם חטא ממש עכ"ז הנה החטא ממש אשר היה בהם. לא נכשלו בזה רק המיעוט שבהם. וכמו שמצינו על הים שנאמר שם ויצעקו בני ישראל אל ה' ואח"כ נאמר ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים כו' הלא זה הדבר אשר דברנו אליך כו' ואמרו במכילתא שם שהוא מה שנאמר שמות ה' כ' ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם כו' ויאמרו עליהם ירא ה' עליכם וישפוט. ואמרו נדרים ס"ד ב' כי הם דתן ואבירים. והרי לנו כי אותן שאמרו המבלי אין קברים במצרים היו רק דתן ואבירים. וכן במן ויותירו אנשים ממנו עד בוקר. היו ג"כ רק דתן ואבירים כמ"ש בשמות רבה פ' כ"ה ס' י'. ואמרו שם פ"א ס' כ"ט. הם שהותירו מן המן. הם היו שאמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה. הם שהמרו על ים סוף. וכ"ז הוא מהעשרה נסיונות שחשבו בערכין ט"ו. ולא היו אלא רק דתן ואבירים לבד. אבל שאר כל ישראל הרי נאמר על הים ויצעקו בני ישראל אל ה' ולא המרו ח"ו וכן לא הותירו את המן. וכן אח"כ ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט. הרי כתוב בפירוש. מן העם. שהוא רק מקצת מהעם. ע' תרגום יונתן שם. וכן התלונות כולם אשר היה. במן. ובמים במרה וברפידים. הנה הגם שהתלונה הוא באמת חטא ממש עכ"ז הנה אין להאשימם על זה ג"כ וע"ד שאמרו ב"ב ט"ז ב' שאין אדם נתפס בשעת צער. וכאשר נדקדק בכל העשרה נסיונות שחשבו בערכין ט"ו הנה נמצא כי ח' מהם הגם שהיו ג"כ חטא או תלונה עכ"ז הרי אין להאשימם כי או שלא נכשלו בזה רק מקצת מן העם לבד או שהיה מחמת לחץ ודוחק גדול אשר אין אדם נתפס על זה. ולא נשאר מכל

העשרה כולם רק חטא העגל וחטא המרגלים. וא"כ הרי קשה מה שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים וכן מה שאמר לשון נסיון על זה וכנז'.

ובאמת כי גם בחטא העגל הנה אמרו בילקוט, דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד, וכן בזוה"ק פנחס, ואמרו שם כי מה שנאמר ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש, היו כולם מן הערב רב – אמנם בזוה"ק תשא אמרו סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא, ועליהם נאמר שם וישק את בני ישראל, ואמרו בזוה"ק תשא כי על זה נאמר שם פסוק חג לה' מחר, דאשקי לון משה למחר וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיחין, ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין, ועל דא חג לה' מחר, כמ"ש בגמ' ע"ז כי משה רבינו ע"ה בדק אותן כסוטות, וכ"ז היה לאותן דאשתתפו בהדייהו בלבא, כמ"ש בגמ' יומא, שמח בלבבו, בהדרוקן – ועכ"פ הוא, כי גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב, ולא נכשלו בזה מישראל רק מקצת לבד ובמחשבה לבד, וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים, והרי נשארו שאר כל ישראל נקיים מזה, וא"כ הרי מהו שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים

ובאמת כי גם בחטא העגל הנה אמרו בילקוט פ' עקב רמז תתנ"ב דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד וכן הוא בזוה"ק פנחס רל"ז א' ב' ע"ש ואמרו שם כי מה שנאמר. ב' תשא ל"ב כ"ח. ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש. היו כולם מן הערב רב (ע' יומא ס"ו ב') אמנם בזוה"ק פ' תשא קצ"ח סע"ב אמרו סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא. ועליהם נאמר שם פסוק כ' וישק את בני ישראל ואמרו בזוה"ק פ' תשא קצ"ג א' כי על זה נאמר שם פסוק ה'. חג לה' מחר. דאשקי לון משה למחר וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיחין. ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין וע"ד חג לה' מחר. וכמ"ש בעבו"ז מ"ד רע"א כי משה רבינו ע"ה בדק אותן כסוטות. וכ"ז היה לאותן דאשתתפו בהדייהו בלבא. וכמ"ש ביומא ס"ו ב'. שמח בלבבו. בהדרוקן. ועכ"פ הוא

כי גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב ולא נכשלו בזה מישראל רק מקצת לבד ובמחשבה לבד וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים והרי נשארו שאר כל ישראל נקיים מזה וא"כ הרי מהו שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים.

עומק הענין בכ"ז, כי הנה נעשה אז ההכנה שיהא כל הנהגת ישראל בנהירו דעתיקא קדישא שהוא אור התיקון דלעתיד, וכדי לתקן את העולם כולו מאז ולהלאה בהתיקון הנצחי, והיה צריך לזה אתערותא דלתתא, והוא האמונה והביטחון – אך ישראל היו תמיד בספק על זה אם שיתקיים האור הזה אצלם מחמת שלא מצאו את עצמם כדאי לזה – והספק הזה היה גורם להם פגם גדול – כי הגם שרובם היו צדיקים ולא נכשלו בהחטאים דעשרה נסיונות רק המיעוט שבהם – עם כל זה הנה בזה נכשלו כמעט כולם במה שלא מיחו בעוברי עבירה והעלימו עין מהם, ועשו זה בכוונה ובדרך נסיון, והיינו כי עי"ז יתברר אצלם אם שיעמוד עליהם האור הגדול הזה גם בעת חטא ופגם ח"ו, ואז יתברר להם שיתקיים עליהם האור הזה לעולם, והיה להם העלמת עין מלמחות בעוברי עבירה בכוונה ובדרך נסיון, והתנהגו בכ"ז פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, ועל זה מתרעם הכתוב ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים, ונמצא כי אין הכתוב מתרעם על החוטאים עצמם, כי החוטאים ממש היו רק קצתם, ואין לענוש בסיבתם את הכלל כולו, כי העולם נידון אחר רובו, אלא שנחתם גזר דינם משום שניסו את הקב"ה, ובזה נכשלו רובם

אך עומק הענין בכ"ז הוא ע"פ דברינו לעיל כי הנה נעשה אז ההכנה שיהא כל הנהגת ישראל בנהירו דעתיקא קדישא שהוא אור התיקון דלעתיד וכדי לתקן את העולם כולו מאז ולהלאה בהתיקון הנצחי והיה צריך לזה אתערותא דלתתא והוא האמונה והביטחון וכנ"ל. אך ישראל היו תמיד בספק על זה אם שיתקיים האור הזה אצלם מחמת שלא מצאו את עצמם כדאי לזה. והנה הספק הזה היה גורם להם פגם גדול. והיינו

כי הגם שרובם היו צדיקים ולא נכשלו בהחטאים דעשרה נסיונות הנז' רק המיעוט שבהם. עכ"ז הנה בזה נכשלו כמעט כולם במה שלא מיחו בעוברי עבירה והעלימו עין מהם ועשו זה בכוונה ובדרך נסיון והיינו כי עי"ז יתברר אצלם אם שיעמוד עליהם האור הגדול הזה גם בעת חטא ופגם ח"ו ואז יתברר להם שיתקיים עליהם האור הזה לעולם. והיה להם העלמות עין מלמחות בעוברי עבירה בכוונה ובדרך נסיון. והתנהגו בכ"ז פעם אחר פעם עד עשרה פעמים ועל זה מתרעם הכתוב ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים. ונמצא כי אין הכתוב מתרעם על החוטאים עצמם כי החוטאים ממש היו רק קצתם. ואין לענוש בסיבתם את הכלל כולו כי העולם נידון אחר רובו. כמ"ש בקידושין מ' ע"ב. אלא שנחתם גזר דינם משום שניסו את הקב"ה בזה נכשלו רובם כנזכר.

**במשנה אבות פ"ה עשרה נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה,
והם אלו העשרה שחשבו בערכין, והם כולם עד חטא
המרגלים, וקשה מאד, כי הלא יש עוד חטאים גדולים אשר
אחר חטא המרגלים והם מעשה קרח, והחטא דמי מריבה,
והחטא דפעור ובנות מואב ומדין, ולמה לא חשבו גם את אלו
– והכתוב אשר אמר וינסו אותי זה עשר פעמים הרי לא
נאמר זה אלא בחטא המרגלים אבל כל אלו הנזכר הם היו
אחר חטא המרגלים ולמה אמר המשנה רק עשרה נסיונות**

ובדברינו הללו יהיה ניחא לנו קושיא עצומה אשר יש להקשות במשנה אבות פ"ה עשרה נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה. והם אלו העשרה שחשבו בערכין ט"ו. והם כולם עד חטא המרגלים והרי קשה מאד כי הלא יש עוד חטאים גדולים אשר אחר חטא המרגלים והם מעשה קרח. וכמבואר בסדר עולם פ"ח ו' ב"ב קי"ט. ברשב"ם וכן שם י"ז ו'. אתם המיתם את עם ה'. והחטא דמי מריבה והחטא דפעור ובנות מואב ומדין. ולמה לא חשבו גם את אלו. והכתוב אשר אמר וינסו אותי זה עשר פעמים הרי לא נאמר זה אלא בחטא המרגלים אבל כל אלו הנזכר הם היו אחר חטא המרגלים ולמה אמר המשנה רק עשרה נסיונות.

כי הרי בכל אלו החטאים אשר היו אחר חטא המרגלים הרי
 לא נמצא בתורה עליהם לשון נסיון כלל, כי מאחר חטא
 המרגלים אשר נגזר הגזרה על כל אותו הדור כולו שלא
 יכנסו לארץ הנה לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה, כי
 הרי נתברר להם מעתה שלא יתקיים עליהם האור הגדול
 הזה דנהירו דעתיקא, כי כבר אבדו אותו ע"י העשרה
 נסיונות אשר עד חטא המרגלים ואין להם מה לנסות עוד כי
 הרי נאבד ונסתלק מהם – וכן אמר להם משה רבינו ע"ה
 למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח אל תעלו כי
 אין ה' בקרבכם, והרי לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה,
 כי מקודם היה עומד מוכן שע"י האתערותא דלתתא
 בהאמונה והביטחון יסבבו עליהם הקיום דאור הגדול
 דנהירו דעתיקא שיתגלה ויאר להם מעילוי לעילוי ויתוקנו
 מתיקון לתיקון ע"ד התיקון הנצחי דלעתיד – אך מאחר שלא
 עמדו בזה והיו תמיד מסופקים והלכו בנסיון עד עשרה
 פעמים – הנה אבדו מעתה הקיום דאור הזה עליהם עד
 לעתיד לבוא – ולכן לא נזכר עוד בתורה לשון נסיון מהם, כי
 לא ניסו עוד, כי הרי לא היה להם מעתה מה לנסות – וזהו
 מה שלא חשב המשנה רק עשרה נסיונות לבד, והם כולם עד
 החטא דמרגלים – כי כל החטאים אשר אחר החטא
 דמרגלים לא היה בהם החטא דנסיון כלל, כי אותן שנכשלו
 בהם הרי הוא חטא ממש ולא נופל עליהם שם נסיון כלל,
 ואותן שלא נכשלו הרי היו צדיקים גמורים – וגם אותן
 שנכשלו הרי היו ג"כ רק קצתם וגם נענשו תיכף, ולכן לא
 חשב המשנה רק העשרה נסיונות לבד אשר עליהם נאמר
 וינסו אותי זה עשר פעמים, והם כולם רק עד חטא המרגלים
 – ואין הכוונה על החטאים עצמן, כי הם היו רק קצתם או
 מחמת לחץ ודוחק אשר אין אדם נתפס על זה, אלא הקלקול
 והפגם אשר מזכיר הכתוב הוא רק את הנסיון לבד אשר היה
 בזה, והיה הנסיון מרובם ככולם, וכמו שהעידה התורה
 ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים, וכן הרי נגזרה הגזרה
 בשביל זה על כולם

אך ע"פ דברינו הוא ניהא כי הרי בכל אלו החטאים אשר היו אחר חטא המרגלים הרי לא נמצא בתורה עליהם לשון נסיון כלל כי מאחר חטא המרגלים אשר נגזר הגזרה על כל אותו הדור כולו שלא יכנסו לארץ הנה לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה כי הרי נתברר להם מעתה שלא יתקיים עליהם האור הגדול הזה דנהירו דעתיקא כי כבר אבדו אותו ע"י העשרה נסיונות אשר עד חטא המרגלים ואין להם מה לנסות עוד כי הרי נאבד ונסתלק מהם. וכן אמר להם משה רבינו ע"ה. ב' שלח י"ד מ"א מ"ב. למאז זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלת אל תעלו כי אין ה' בקרבכם. והרי לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה. כי מקודם היה עומד מוכן שע"י האתערותא דלתתא בהאמונה והביטחון יסבבו עליהם הקיום דאור הגדול דנהירו דעתיקא. שיתגלה ויאר להם מעילוי לעילוי ויתוקנו מתיקון לתיקון ע"ד התיקון הנצחי דלעתיד. אך מאחר שלא עמדו בזה והיו תמיד מסופקים והלכו בנסיון עד עשרה פעמים. הנה אבדו מעתה הקיום דאור הזה עליהם עד לעתיד לבוא. ולכן לא נזכר עוד בתורה לשון נסיון מהם. כי לא ניסו עוד כי הרי לא היה להם מעתה מה לנסות. וזהו מה שלא חשב המשנה רק עשרה נסיונות לבד והם כולם עד החטא דמרגלים. כי כל החטאים אשר אחר החטא דמרגלים לא היה בהם החטא דנסיון כלל כי אותן שנכשלו בהם הרי הוא חטא ממש ולא נופל עליהם שם נסיון כלל. ואותן שלא נכשלו הרי היו צדיקים גמורים. וגם אותן שנכשלו הרי היו ג"כ רק קצתם וגם נענשו תיכף ולכן לא חשב המשנה רק העשרה נסיונות לבד. אשר עליהם נאמר וינסו אותי זה עשר פעמים והם כולם רק עד חטא המרגלים. ואין הכוונה על החטאים עצמן כי הם היו רק קצתם או מחמת לחץ ודוחק אשר אין אדם נתפס על זה. אלא הקלקול והפגם אשר מזכיר הכתוב הוא רק את הנסיון לבד אשר היה בזה. והיה הנסיון מרובם ככולם וכמו שהעידה התורה ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים וכן הרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם. ודי בזה.

גם בחטא המרגלים לא נכשלו בעיקר החטא אלא רק קצתם לבד, אבל רובם היה כל החטא בזה רק במה שלא מיחו ושתקו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון – זהו מה שאמר הכתוב וינסו אותי זה עשר פעמים, ולא הזכיר את עיקר החטא גופא, משום דבזה לא נכשלו גם בחטא דמרגלים אלא רק קצתם, ולכך לא הזכיר אלא את החטא דנסיון, כי בזה נכשלו כולם, שהרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם, כמ"ש וינסו אותי כו' אם יראו את הארץ כו' – אבל בעיקר החטא גופא הנה לא נכשלו גם בזה רק קצתם לבד – הגם שכתוב שם ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו כו' וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו כו' – אך הוא ע"פ מה שאמרו בגמ' ע"ז כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו – ואמרו בגמ' שבת פרתו של ראב"ע היתה יוצאה ברצועה כו' לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו – בפרט כאן אשר היה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון, לכן מייחס את החטא על כולם וכן נענשו כולם

והנה ע"פ דרכינו למדנו שגם בחטא המרגלים. הנה לא נכשלו בעיקר החטא אלא ג"כ רק קצתם לבד. אבל רובם היה כל החטא בזה ג"כ רק במה שלא מיחו ושתקו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון וכנ"ל. וזהו מה שאמר הכתוב וינסו אותי זה עשר פעמים. ולא הזכיר את עיקר החטא גופא. משום דבזה. לא נכשלו גם בחטא דמרגלים אלא רק קצתם ולכך לא הזכיר אלא את החטא דנסיון כי בזה נכשלו כולם. שהרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם וכמ"ש וינסו אותי כו' אם יראו את הארץ כו' אבל בעיקר החטא גופא הנה לא נכשלו גם בזה רק קצתם לבד. והגם שכתוב שם. "ד א' ב'. ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו כו' וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו כו'. אך הוא ע"פ מה שאמרו עבר"ז י"ח א'. כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו. ואמרו בשבת נ"ד ב' פרתו של ראב"ע היתה יוצאה ברצועה כו' לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו. וע"ש עוד

נ"ה א'. ובפרט כאן אשר היה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון כנז' לבן מייחס את החטא על כולם וכן נענשו כולם.

**באמת הנה עיקר החטא גופא לא היה אלא רק מקצתם לבד
גם בחטא המרגלים – לכך לא נזכר בכולם אלא רק הנסיון –
ועל זה נגזרה הגזרה על כולם משום שלא מיחו, והיה
שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון**

אבל באמת הנה עיקר החטא גופא לא היה אלא רק מקצתם לבד גם בחטא המרגלים ולכך לא נזכר בכולם אלא רק הנסיון ועל זה נגזרה הגזרה על כולם משום שלא מיחו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון וכנ"ל בכל דברינו.

כבר כתבנו כי כל מה שניסו להקב"ה בכל העשרה נסיונות, היה זה משום שלא האמינו בעצמם שהם כדאי לזה, והיה ע"ד היראה שמא יגרום החטא, וע"ד שאמר אברהם אבינו ע"ה במה אדע כי אירשנה ואמרו בגמ' תענית אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניך ואתה עושה להם כו', וכן ע"ד יעקב אבינו ע"ה שהיה ירא מפני עשו מטעם שמא יגרום החטא, וע"ד סרבנותו של משה רבע"ה שהיה מסרב ללכת בשליחותו של הקב"ה והיה סרבנותו ג"כ מחמת יראת החטא, והבין וידע שאינו עדיין גאולה שלימה – אמנם בכל אלו הקדושים הרי היה כ"ז רק קודם שראו חסדו וטובו של הקב"ה בכל אלו הענינים והיה יראתם שמא החטא מעכב – אבל דור המדבר הרי כבר ראו חסדו וטובו ית"ש בהמכות דמצרים ובכל עיקר הגאולה הגם שהיו ערום ועריה, וכן הניסים דקריעת ים סוף – ולכן בהם הנה היה קלקול גדול על נסותם את ה' פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, ולא עוד אלא שנסיונם גופה הרי היה ע"י חטא, והוא במה שלא מיחו בעוברי עבירה, ולכן היה נסיונם חטא גדול, ונסתלק ונאבד מהם עי"ז כל טוב שהיה מוכן להם

וחנה כבר כתבנו כי כל מה שניסו להקב"ה בכל העשרה נסיונות הנ"ל היה זה משום שלא האמינו בעצמם שהם כדאי לזה והרי היה כ"ז ע"ד היראה שמא יגרום החטא וע"ד שאמר אברהם אבינו ע"ה במה אדע כי אירשנה ואמרו רז"ל תענית כ"ז ב' אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניך ואתה עושה להם כו' וכן ע"ד יעקב אבינו ע"ה שהיה ירא מפני עשו מטעם שמא יגרום החטא. וע"ד סרבנותו של משה רבע"ה שהיה מסרב ללכת בשליחותו של הקב"ה והיה סרבנותו ג"כ מחמת יראת החטא והבין וידע שאינו עדיין גאולה שלימה וכנ"ל ענף ד' סי' ד' ה' בארוכה ע"ש. אמנם בכל אלו הקדושים הרי היה כ"ז רק קודם שראו חסדו וטובו של הקב"ה בכל אלו הענינים והיה יראתם שמא החטא מעכב. אבל דור המדבר הרי כבר ראו חסדו וטובו ית"ש בהמכות

דמצרים ובבל עיקר הנאולה הגם שהיו ערם ועריה וכן הניסים דקריעת ים סוף. ולכן בהם הנה היה קלקול גדול על נסותם את ה' פעם אחר פעם עד עשרה פעמים ולא עוד אלא שנסיונם גופה הרי היה ע"י חטא והוא במה שלא מיתחו בעוברי עבירה וכנ"ל ולכן היה נסיונם חטא גדול ונסתלק ונאבד מהם ע"ז כל טוב שהיה מוכן להם.

אחר כל זה יש באמת זכות גדול על ישראל מב' טעמים העולים שניהם בקנה אחד – טעם הא', כי המקום היה גורם להם ע"ד שאמרו בגמ' סנהדרין וישב ישראל בשטים, שנתעסקו בדברי שטות, עוד שם, מאי לשון רפידים שריפו עצמן מדברי תורה – וע"ד שנאמר ויקרא שם המקום מסה ומריבה וכן ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאווה, כי בכל חטא וחטא היה המקום גורם להם, כי הזהמא והטומאה והרע שהיה שוכן באותן המקומות זהו אשר גרם להם התגברות היצ"ר רח"ל, נגד דעתם ורצונם, כמ"ש בזוה"ק בשלח אמר ר' שמעון עד דהו אזלי במדברא אתגלי עליהו רשותא אחרא דשאר עמין ההוא דשליט במדברא, ואערעו בהו תמן כו', הה"ד ויבואו מרתה כו' כי מרים הם – והוא כמ"ש בזוה"ק תצוה דלכך הוליתם הקב"ה במדבר דאיהו אתר ושלטנו דס"מ חייבא דאיהו דיליה בגין לתברא תוקפיה וחיליה ולכתתא רישיה כו' ע"ש – ולכן בכמה מקומות אשר היה שם שריית הס"מ גדול מאד הנה נכשלו על ידו – וכן הוא הוראת שמותם כמו מרה רפידים שטים, כי נקראו בשמות הללו ע"ש הטומאה והזהמא והרע שהיה שורה שם, וזהו אשר גרם להם בכל מה שנכשלו

אמנם הוא כי הנה גם אחר כ"ז הנה יש באמת זכות גדול על ישראל ג"כ מטעם ב' דברים העולים שניהם בקנה אחד. א' הוא כי המקום היה גורם להם. והוא ע"ד שאמרו סנהדרין ק"ו א'. וישב ישראל בשטים. שנתעסקו בדברי שטות. עוד שם מאי לשון רפידים שריפו עצמן מדברי תורה. וכן הוא ע"ד מה שנאמר ויקרא שם המקום מסה ומריבה וכן ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאווה. כי בכל חטא וחטא היה המקום גורם להם

כי הזוהמא והטומאה והרע שהיה שוכן באותן המקומות זהו אשר גרם להם התגברות היצ"ר רח"ל. נגד דעתם ורצונם. והוא כמ"ש בזוה"ק בשלח דף ס' ע"א. אמר ר' שמעון עד דהוו אזלי במדברא אתגלי עלייהו רשותא אחרא דשאר עמין ההוא דשליט במדברא. ואערעו בהו תמן כו'. הה"ד ויבואו מרתה כו' כי מרים הם. והוא כמ"ש בפ' תצוה קפ"ד א' דלכך הולכים הקב"ה במדבר דאיהו אתר ושלטנו דס"מ חייבא דאיהו דיליה בגין לתברא תוקפיה וחיליה ולכתתא רישיה כו' ע"ש ולכן בכמה מקומות אשר היה שם שריית הס"מ גדול מאד הנה נכשלו על ידו. וכן הוא הוראת שמותם כמו מרה רפידים שטים וכנז כי נקראו בשמות הללו ע"ש הטומאה והזוהמא והרע שהיה שורה שם וזהו אשר גרם להם בכל מה שנכשלו.

טעם השני הוא, כי הנה ידעו ישראל היטיב את הסוד דקריעת ים סוף וב' הנשיכין, והרי ידעו את סוד לידת הדינין אשר נתחדשו אז ג"כ, ועל זה היו ישראל בפחד ובדאגה תמיד, מאחר שידעו שנתחדש בשבילם דינין חדשים ג"כ – ולכן בכל עת שקרה להם עת לחץ ודוחק, הנה באו בתלונה תמיד, וכמו במרה וילונו העם, וכן ברפידים וירב העם, וכן קודם שניתן להם המן וילונו כל עדת בני ישראל, וכן בעת שחזרו המרגלים והוציאו דבה על הארץ וילונו על משה ועל אהרן – ונאמר אנא אנחנו עולים אחינו המסו את לבבנו, כי כאשר היה קרה להם עת לחץ ודוחק, היו סבורים שימוגו בזה, כי הוא מהדינין דנשיכין שיתגבר עליהם עד כליה רחמנא ליצלן

ענין השני הוא כי הנה ידעו ישראל היטיב את הסוד דקריעת ים סוף וב' הנשיכין אשר כתבנו לעיל ענף ב' ג' ע"ש בארוכה והרי ידעו את סוד לידת הדינין אשר נתחדשו אז ג"כ ועל זה היו ישראל בפחד ובדאגה תמיד מאחר שידעו שנתחדש בשבילם דינין חדשים ג"כ ולכן בכל עת שקרה להם עת לחץ ודוחק הנה באו בתלונה תמיד. וכמו במרה וילונו העם וכן ברפידים וירב העם וכן קודם שניתן להם המן וילונו כל עדת

בני ישראל וכן בעת שחזרו המרגלים והוציאו דבה על הארץ וילונו על משה ועל אהרן. ונאמר דברים א' כ"ח. אנא אנחנו עולים אחינו המסו את לבבנו. כי כאשר היה קרה להם עת לחץ ודוחק היו סבורים שימוגו בזה כי הוא מהדינין דנשיכין שיתגבר עליהם עד כליה רחמנא ליצלן.

והגם שהרי ראו את כל הגילויים הגדולים דשפעת החסדים ג"כ מכל הזיו והנועם דטוב הצפון שנולדו ונתחדשו בשבילם בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף, כי נולדו ונתגלו אז כל טוב הצפון דתקות חמדת ישראל כולו – אך מאחר שידעו את הענין דב' הנשיכין שהוא לידת דדינין חדשים ג"כ – וכדי לחדש עי"ז את כח הבחירה אשר בזה תלוי כל השכר והעונש, הנה היו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא וימכו בעונם רח"ל – ולכן בכל עת צער ודוחק היו באים במריבה ותלונה למה זה הוציאנו ממצרים

והגם שהרי ראו את כל הגילויים הגדולים דשפעת החסדים ג"כ מכל הזיו והנועם דטוב הצפון שנולדו ונתחדשו בשבילם בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף ובג"ל ענף ב' ס' י"א כי נולדו ונתגלו אז כל טוב הצפון דתקות חמדת ישראל כולו. אך מאחר שידעו את הענין דב' הנשיכין שהוא לידת דדינין חדשים ג"כ. וכדי לחדש עי"ז את כח הבחירה אשר בזה תלוי כל השכר והעונש. וכמו שבארנו כ"ז לעיל ענף ב' ס' בג"ד ע"ש. הנה היו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא וימכו בעונם רח"ל. ולכן בכל עת צער ודוחק היו באים במריבה ותלונה למה זה הוציאנו ממצרים.

אמנם על זה אמר הכתוב בישעיה כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' כי גבהו כו', ובירמיה כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה, (ר"ל שגם לידת הדינין שנתחדש אז הם באמת ג"כ לא לרעה, רק) לתת לכם אחרית ותקוה – והעיקר הוא כי כל הדינין כולם הם עצמן יתהפכו לעתיד לשלהובין דרחימו ועל ידיהם גופא יתגלה אז כל טוב הצפון, והרי היה

כל לידת הדינין ג"כ רק לאחרית ותקוה – והנה על כ"ז מתרעם הכתוב בתהלים "אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך", כי לא השכילו לדעת על כל סוד לידת הדינין שהוא רק לטובתם, והיו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא, והיו באים בתלונה, וגם הצדיקים שבהם אשר לא באו בתלונה, הנה נכשלו הם ג"כ מה שבאו בנסיון, ועי"ז לא מיחו בעוברי עבירה, והוא מה שנודע כי גם במעשה העגל הנה לא מיחה אלא חור בלבד כמ"ש בגמ' סנהדרין, וכן בשמו"ר ובויק"ר – אמנם במדרש בהעלותך מבואר שגם הע' זקנים מיחו בהם ג"כ – ומשמע כי מדרשים חלוקים הם – אבל עכ"פ הוא, כי שאר כל ישראל הנה לא מיחו בהם, והוא מטעם נסיון

אמנם הנה על זה אמר הכתוב. ישעיה נ"ה. כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' כי גבהו כו'. ובירמיה כ"ט. י"א. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה (ר"ל שגם לידת הדינין שנתחדש אז. הם באמת ג"כ לא לרעה. רק) לתת לכם אחרית ותקוה. והיא ע"פ מה שבארנו לעיל ענ"ג סי' ב' ע"ש ותבין. והעיקר הוא כי כל הדינין כולם. הם עצמן יתהפכו לעתיד לשלהובין דרחימו ועל ידיהם גופא יתגלה אז כל טוב הצפון. וכמו שמתבאר סוד הדברים בזה לעיל דרוש ד' וכן בספר הקדו"ש שער ו'. והרי היה כל לידת הדינין ג"כ רק לאחרית ותקוה. והנה על כ"ז מתרעם הכתוב תהלים ק"ו ואמר אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך כי לא השכילו לדעת על כל סוד לידת הדינין שהוא רק לטובתם והיו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא והיו באים בתלונה וגם הצדיקים שבהם אשר לא באו בתלונה הנה נכשלו הם ג"כ מה שבאו בנסיון ועי"ז לא מיחו בעוברי עבירה וכנ"ל סי' א' (והוא מה שנודע כי גם במעשה העגל הנה לא מיחה אלא חור בלבד וכמ"ש סנהדרין ז' א'. וכן הוא בשמו"ר פ' מ"א סי' ז' ויק"ר פ"י סי' ג' ובכ"מ. אמנם במדרש בהעלותך סי' כ"א מבואר שגם הע' זקנים מיחו בהם ג"כ.

ומשמע כי מדרשים חלוקים הם וע"ש סי' כ"ד. אבל עכ"פ הוא כי שאר כל ישראל הנה לא מיתו בהם. והוא מטעם נסיון וכן"ל סי' א').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ו' – ישראל, אומות העולם, ערב רב

דע, כי גם בישראל עצמן הנה לא כל מי שאנו רואין בעינינו שהוא מזרע ישראל הוא ראייה שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב ושבטי יה ומע' נפש דבית יעקב ומס' רבוא שיצאו מהם שהם צבאות ה' המיוחדים לשמו, אשר רק עליהם נאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ורק עליהם נקרא ה' אלהי ישראל, ורק עליהם נאמר בניס אתם לה' אלהיכם, ורק עליהם אמרנו שהם בטוחים כולם על השארה הנצחית שהוא לתחה"מ ולחיי העוה"ב, וככל מה שאמרנו – ואלולא החטא דעץ הדעת, לא היה המציאות דעובדי אלילים בעולם כלל, ולא היה יוצא מאדה"ר רק ישראל לבד – אך ע"י החטא דעץ הדעת, הנה לבד מה שיצאו המציאות דעובדי אלילים בהעולם, אלא נתערב הרבה מהם בישראל ג"כ – ואמרו בתיקונים כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים וכל אלו הה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב והוא סוד הכתוב וגם ערב רב עלה אתם, והם נתערבו בישראל וישנם בינינו הרבה מהם וכמ"ש בגמרא ביצה ל"ב עמוד ב', "הני מערב רב קא אתו"

ו) אמנם דע כי גם בישראל עצמן הנה לא כל מי שאנו רואין בעינינו שהוא מזרע ישראל הוא ראייה שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב. ושבטי יה. ומע' נפש דבית יעקב. ומס' רבוא שיצאו מהם שהם צבאות ה' המיוחדים לשמו. אשר רק עליהם נאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ורק עליהם נקרא ה' אלהי ישראל ורק עליהם נאמר בניס אתם לה' אלהיכם. ורק עליהם אמרנו שהם בטוחים כולם על השארה הנצחית שהוא לתחה"מ ולחיי העוה"ב וככל מה שאמרנו. ואלולא החטא דעץ

הדעת לא היה המציאות דעובדי אלילים בעולם כלל ולא היה יוצא מאדה"ר רק ישראל לבד אך ע"י החטא דעין הדעת הנה לבד מה שיצאו המציאות דעובדי אלילים בהעולם אלא נתערב הרבה מהם בישראל ג"כ ואמרו בתיקונים תיקון נ' כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים וכל אלו הה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב והוא סוד הכתוב וגם ערב רב עלה אתם (וע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א. משפטים ק"כ ע"ב. פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב. בהעלותך קנ"ג רע"ב. תשא קצ"א וכל הענין שם. ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה) והם נתערבו בישראל וישנם בינינו הרבה מהם וכמ"ש בגמרא. ביצה ל"ב ב'. הני מערב רב קא אתו.

והגם שאמרו בקידושין דף ע"א עמוד א' שמשפחה שנטמעה נטמעה והם כשרים לעתיד לבא – עם כל זה הנה כל אלו שהם מנשמתין דילהון שהן גלגול דילהון יש בהם חילוק גדול לבין ישראל גמורים – והוא כמ"ש שם דף ע' ע"א, מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים, דאילו בישראל כתיב בהו והייתי להם לאלהים, [ואח"כ] והמה יהיו לי לעם, שהוא ית"ש מקרב אותם בתחילה, ואילו בגרים כתיב מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאום ה' והייתם לי לעם, [ואח"כ] ואנכי אהיה לכם לאלהים, כי אין מקרבין אותן מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמן תחילה להיות טובים

והגם שאמרו בקידושין דף ע"א א' שמשפחה שנטמעה נטמעה והם כשרים לעתיד לבא. עכ"ז הנה כל אלו שהם מנשמתין דילהון שהן גלגול דילהון יש בהם חילוק גדול לבין ישראל גמורים. והוא כמ"ש שם דף ע' ע"א. מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים דאילו בישראל כתיב בהו והייתי להם לאלהים [ואח"כ] והמה יהיו לי לעם. שהוא ית"ש מקרב אותם בתחילה. ואילו בגרים כתיב מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאום ה' והייתם לי לעם [ואח"כ] ואנכי אהיה לכם לאלהים. כי אין מקרבין אותן

מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמן תחילה להיות טובים (כן פי' רש"י שם).

וכן הוא, כי בכל אלו שנשמתינ שלהם הם מערב רב, הגם שנולדו מישראל, הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידיים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב, אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם – אבל בלא זה, הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה, וככל רשעי אומות העולם, ונאמר עליהם ג"כ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, כמ"ש בזוה"ק בראשית ופ' תצא – ואמרו בפ' בראשית שם על הערב רב, דנשמתייהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו כו', ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון וימחו מן הארץ, בגין דהוא מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק, ומשה לא אסתמר מנייהו כו' כו', ביומא דיתמחון אלין כו', ויתחדש עלמא, הה"ד כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו' – ועכ"פ הוא, כי הם מעורבים בישראל הרבה מאד, והרשעים שבהם יתבטלו בביטול גמור עם ביטול הרע והזהומא כולה – אבל כל מי שהוא מכלל ישראל ממש, יתוקנו כולם, ויזכו כולם לתחיית המתים ולחיי העולם הבא בלי חיסור אחד מהם

וכן הוא, כי בכל אלו שנשמתינ שלהם הם מערב רב הגם שנולדו מישראל הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידיים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם אבל בלא זה הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה וככל רשעי או"ה ונאמר עליהם ג"כ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו כמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה רע"ב ופ' תצא רע"ז ב'. ואמרו בפ' בראשית שם כ"ה א' על הערב רב. דנשמתייהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו כו' ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון וימחו מן הארץ בגין דהוא מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק. ומשה לא אסתמר מנייהו כו' כו' ביומא דיתמחון אלין כו' ויתחדש עלמא הה"ד כי כאשר

השמים החדשים והארץ החדשה כו'. וע' בהגר"א בתיקונים תיקון נ' בארוכה. ועכ"פ הוא כי הם מעורבים בישראל הרבה מאד. והרשעים שבהם יתבטלו בביטול גמור עם ביטול הרע והזוהמא כולה. אבל כל מי שהוא מכלל ישראל ממש. יתקנו כולם ויזכו כולם לתתח"מ ולחיי העולם הבא בלי חיסור אחד מהם וע"פ מה שאמרנו. (ספר הקדר"ש שער ו' פרק ה').

יש להעיר ממה שאנו רואין שיש גם באומות העולם פלחי כוכביא כמה תכונות טובות ג"כ, והרי אנו אומרים שהם כולם מהרע הגמור שהוא היפך הטוב לגמרי, וא"כ איך אפשר שימצא בהם איזה מדה טובה – אך לכאורה נראה פשוט שהוא ע"י התערובות – כי ע"י שבסיבת החטא נתלבש הרע עם זוהמת הנחש באדם וחוה, ויוצאים כל או"ה ג"כ רק מאדם ותולדותיו, והרי נתערבו בו עם שורש נשמת ישראל שבו יחד, ונתערב הרע בהטוב, והטוב בהרע, ועי"ז נמצא כמה תכונות ומדות טובות באומות העולם ג"כ, וכן כמה תכונות ומדות רעות בישראל ג"כ – אמנם נודע הוא שכל ענין אשר סיבתו הוא התערובות, הוא אינו בעצם אלא רק במקרה, כי הרי הוא מתחדש ונעשה בו רק ע"י שנעשה מורכב מזולתו, וא"כ נמצא שכל התכונות טובות הנמצא באו"ה, הוא רק במקרה, כי העצם שלהם הוא רע לגמרי, ובישראל הוא להיפך, שכל התכונות רעות הנמצא לפעמים בהם ג"כ, הוא רק במקרה, אבל העצם שלהם הוא טוב גמור, כי הרי כל שורשם הוא רק בקודש לבד, כמ"ש בישעיה הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם, וע' בזוה"ק חיי שרה "ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה" כו'

(ז) אמנם מה שיש להעיר ממה שאנו רואין שיש גם באו"ה פלחי כוכביא כמה תכונות טובות ג"כ והרי אנו אומרים שהם כולם מהרע הגמור שהוא היפך הטוב לגמרי וא"כ איך אפשר שימצא בהם איזה מדה טובה אך לכאורה נראה פשוט שהוא ע"י התערובות כי ע"י שבסיבת החטא נתלבש הרע עם זוהמת הנחש באדם וחוה ויוצאים כל או"ה ג"כ רק מאדם

ותולדותיו והרי נתערבו בו עם שורש נשמת ישראל שבו יחד ונתערב הרע בהטוב והטוב בהרע וע"ז נמצא כמה תכונות ומדות טובות באו"ה פ"כ ג"כ וכן כמה תכונות ומדות רעות בישראל ג"כ. אמנם נודע הוא שכל ענין אשר סיבתו הוא התערובות הוא אינו בעצם אלא רק במקרה כי הרי הוא מתחדש ונעשה בו רק ע"י שנעשה מורכב מזולתו וא"כ נמצא שכל התכונות טובות הנמצא באו"ה פ"כ הוא רק במקרה כי העצם שלהם הוא רע לגמרי. ובישראל הוא להיפך שכל התכונות רעות הנמצא לפעמים בהם ג"כ הוא רק במקרה אבל העצם שלהם הוא טוב גמור כי הרי כל שורשם הוא רק בקודש לבד וכמ"ש ישעיה נ"א הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם וע' בזוה"ק ח"י שרה קכ"ב ב' ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה כו' ע"ש.

אמנם הוא, הגם שכל מה שנמצא בישראל איזה תכונות רעות ג"כ הנה הוא רק בסיבת השאור שבעיסה הנמשך בהם ע"י התערובות רע בטוב שנתערב באדה"ר בסיבת החטא – אך מה שנמצא לפעמים איזה תכונות טובות באו"ה ג"כ, הוא אינו רק בסבת התערובות הנז' לבד, אלא שהוא משרשם ג"כ, והגם שכל מציאותם הוא מתולדות הס"א וזוהמת הנחש הקדמוני שהוא כולו רע גמור ממש – אך באשר שנודע הוא שכל מציאת הרע גופה הנה כל התהוותו וקיומו הוא ע"י שיש לו איזה שורש בקודש אשר משם הוא נמשך ונתהווה למטה ומשם נמשך חיותו ומתקיים כל זמן קיומו ובסוד הכתוב ואתה מחיה את כולם, והנה הוא הנהירו דקיק שאמרו בזוה"ק יתרו דבכל סטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה והנה הוא נמשך מהגבורות דהאחוריים דהנוק' ואותו הנהירו דקיק הוא קודש והוא שורש להרע ולכן עומד הוא בבחי' עץ הדעת טו"ר, והנה ע"י אותו אור הנהירו דקיק שמאיר להם מסביב ונכנס הארתו בתוכם הנה מזה נמצא בהם איזה תכונות טובות ג"כ, והוא הטוב שבהם, כי בלתי זה לא היה אפשר להם להתקיים כלל, והנה זהו סוד שחיטת היצר הרע לעתיד לבוא שאמרו בגמ' סוכה –

והכוונה הוא שיכרת אותו משורשו, שהוא מאותו הנהירו דקיק שמאיר עליו ויופסק חיותו ממנו ויכלה ויתבטל – והבן ודע כל זה

אמנם הוא הנה הגם שכל מה שנמצא בישראל איזה תכונות רעות ג"כ הנה הוא רק בסיבת השאור שבעיסה הנמשך בהם ע"י התערובות רע בטוב שנתערב באדה"ר בסיבת החטא וכנז' אך מה שנמצא לפעמים איזה תכונות טובות באו"ה פ"כ ג"כ הוא אינו רק בסבת התערובות הנז' לבד אלא שהוא משרשם ג"כ והגם שכל מציאותם הוא מתולדות הס"א וזוהמת הנחש הקדמוני שהוא כולו רע גמור ממש וכנ"ל אך באשר שנודע הוא שכל מציאת הרע גופה הנה כל התהוותו וקיומו הוא ע"י שיש לו איזה שורש בקודש אשר משם הוא נמשך ונתהווה למטה ומשם נמשך חיותו ומתקיים כל זמן קיומו ובסוד הכתוב ואתה מחיה את כולם והנה הוא הנהירו דקיק שאמרו בזוה"ק יתרו ס"ט א' דבכל סטרא אחרא אית נהירו דקיק חר דנהיר סחרניה והנה הוא נמשך מהגבורות דהאחוריים דהנוק' ואותו הנהירו דקיק הוא קודש והוא שורש להרע ולכן עומד הוא בבחי' עץ הדעת טו"ר וכנ"ל והנה ע"י אותו אור הנהירו דקיק שמאיר להם מסביב ונכנס הארתו בתוכם הנה מזה נמצא בהם איזה תכונות טובות ג"כ והוא הטוב שבהם כי בלתי זה לא היה אפשר להם להתקיים כלל. והנה זהו סוד שחיטת היצר הרע לעתיד לבוא שאמרו רז"ל בסוכה נ"ב א' והכוונה הוא שיכרת אותו משורשו שהוא מאותו הנהירו דקיק שמאיר עליו ויופסק חיותו ממנו ויכלה ויתבטל וע' בדברי הגר"א בתיקונים סוף תיקון ל"ב דף פ"ה ריש ע"ב ע"ש. והבן ודע כ"ז. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף ד').

ע"י החטא דעץ הדעת נעשה פירוד בין הדבקים שהוא בין העטרין דהחו"ג שבדעת, ויונקין החיצונים מהגבורות, ולכן אוה"ע הם עכשו בגדולה ובטובה מאד, כי הוא תמצית עונג מעין טוב העתיד, הגם שהוא רק מהגבורות לבד והוא בלתי מתוק כלל, אך הוא תמצית ומעין עכ"פ

(ח) והוא כי ע"י החטא דעץ הדעת נעשה פירוד בין הדבקים שהוא בין העטרין דהחו"ג שבדעת ויונקין החיצונים מהגבורות ולכן אוה"ע הם עכשו בגדולה ובטובה מאד כי הוא תמצית עונג מעין טוב העתיד הגם שהוא רק מהגבורות לבד והוא בלתי מתוק כלל אך הוא תמצית ומעין עכ"פ. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ג' ענף כ' אות ג').

הגר"א בספרא דצניעותא, דה"מ לא הוו משגיחין אפין באפין, שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש – אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זה בזה – כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימטריא דעת, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול, וזה יתברר מהם לעתיד לבוא, והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכל זה הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו – וכל זה הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושורשם שבעולם הנקודות, הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע, אם ע"י תורה ומצוות, או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו, ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעתיד לבוא ג"כ עכ"פ, והבן

(ט) אמנם הנה בספר"צ פ"א בהגר"א דה"מ לא הוו משגיחין אפין באפין, הנה שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זב"ז כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימט' דעת כמ"ש הרב בשער הפסוקים והלקוטים פ' שמות, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל

הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו וכ"ז הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושורשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ז' – משה רבינו ע"ה

ענין מה שנאמר בשלמה ויחכם מכל האדם כו', ואמרו והימן זה משה – איך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממשרבע"ה מאחר אשר ידעו ה' פנים אל פנים והשתמש כל ימיו באור הגנוז וכו' – גם אם נאמר שהיה ידיעתו כידיעת משרבע"ה, עכ"ז הנה כל מה שהשיג היה למטה במדרגה הרבה – אמרו בזה"ק פינחס ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, שלמה אמר הא בינה איהי דמשה, אשאל בחכמה עלאה דאיהי לעיל מדרגיה, מה כתיב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, והא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה, חכמה זעירא, ובעא לסלקא מתתא לעילא ואתרחקית מניה, בגין דאפי' לבינה לית בר נש בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשה, כש"כ לעילא מניה דאיהו חכמה עלאה כו' ע"ש, ומ"ש דמשה זכה לבינה, ר"ל לבינה דהמלכות, אבל החכמה שלה היא בת מלך פנימאה שהוא אבא, אבא יסד ברתא, והיא עץ החיים, והיא סתימא בסלע שהוא הקרקפתא בינה דידה, ונתעכב ממשרבע"ה בגין הערב רב ובחטא הסלע, והיא נקודה פנימאה דסיהרא, והיתה מקודם דרגא דמשה, ואח"כ נסתתרת ממנו – ברע"מ פינחס ובזהוהר חדש בסתרי אותיות שזהו שכתוב וקראתי בשם ה' לפניך בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה דהוה נציצא

קדמאה, כתיב לפניך – ועכ"פ הוא, כי הבינה אשר זכה משה הוא הבינה דהמלכות, אבל החכמה זעירא אשר זכה שלמה הוא רק בהיסוד דהמלכות, והרי היה השגת שלמה בכל חכמתו שהשיג בכמה דרגין למטה מהשגת משרבע"ה, וכ"ז הוא לבד כל התורה הנעלמה שהוא כל דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים מה שהיה עתיד להתחדש ולהתברר בכל דור ודור מחכמי כל דור אשר ישנו לכ"א עתו וזמנו אימתי שתתגלה, הנה כ"ז ניתנו למשה לבד ולא לזולתו כלל – כי ניתנו למשה משום שהוא הצינור לכל חכמה והמדע ועל ידו מתגלה כל חידוש כשמגיע עתו, הנה כ"ז פשוט הוא שלא זכה לזה רק משה לבד, וכן ענין אור הגנוז שהיה משתמש בו משרבע"ה כל ימיו – והרי אין ערך לידיעת משרבע"ה לידיעת שלמה, והיה ידיעת משרבע"ה מרומם ונעלה על ידיעת שלמה, הן באיכות (שהיה ממדרגה יותר גבוה), והן בכמות לאין חקר

ונחזור לענינינו אשר בס"ד בענין מה שנאמר בשלמה ויחכם מכל האדם כו' ואמרו והימן זה משה ופשטות הדברים הם תמוהים מאד כי איך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממשרבע"ה מאחר אשר ידעו ה' פנים אל פנים והשתמש כל ימיו באור הגנוז וכנ"ל בכל דברינו סי' ד' ה' ולא עוד כי הרי השי"ת הבטיח לו ואמר לו אני אעביר כל טובי על פניך והרי לא היה נשאר שום דבר שיהא חסר לו וכן כאשר ביקש ואמר הראני נא את כבודך היתה התשובה ממנו ית"ש כי לא יראני האדם וחי הרי מבואר מזה כי עד אותו הגבול שאפשר להשיג ולקבל לחק גדר אנושי בעוה"ז לא האציל ממנו שום דבר ואיך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממנו. ובפירוש אמרו בפסיקתא רבתי ור"כ פיסקא פרה שאמר הקב"ה למשה לך אני מגלה טעמי תורה אבל לאחרים חוקה. ואפי' למ"ד בראש השנה כ"א סע"ב ולא קם נביא כו' בנביאים לא קם אבל במלכים קם הרי לא אמר ג"כ אלא רק כמשה אבל לא יותר ממשה ח"ו ח"ו. והעיקר הוא כי גם אם נאמר שהיה ידיעתו כידעת משרבע"ה עכ"ז הנה כל מה שהשיג היה למטה במדרגה הרבה וע"ד שאמרנו לעיל

סי' ה' בר' עקיבא וחביריו. ואמרו בזוה"ק פינחס רכ"ג א'. ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני. שלמה אמר הא בינה איחי דמשה. אשאל בחכמה עלאה דאיחי לעיל מדרגיה. מה כתיב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. והא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה. חכמה זעירא. ובעא לסלקא מתתא לעילא ואתרחקית מניה. בגין דאפי' לבינה לית בר נש בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשה כש"כ לעילא מניה דאיחו חכמה עלאה כו' ע"ש. ומ"ש דמשה זכה לבינה. ר"ל לבינה דהמלכות אבל החכמה שלה היא בת מלך פנימאה שהוא אבא. אבא יסוד ברתא. והיא עין החיים. והיא סתימא בסלע שהוא הקרקפתא בינה דידה. ונתעכב ממשרבע"ה בגין הערב רב ובחטא הסלע. והיא נקודה פנימאה דסיהרא והיתה מקודם דרגא דמשה ואח"כ נסתתרת ממני. ע' כ"ז ברע"מ פינחס רמ"ח ב' ובזו"ח בסתרי אותיות בתחילתו. שזהו שכתוב וקראתי בשם ה' לפניך בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה דההוא נציצא קדמאה. כתיב לפניך. וכמ"ש כ"ז הגר"א בתיקונים ריש תיקון ג"ו ובתיקון כ"א בארוכה ע"ש מדרג מ"ד עד דף מ"ז ובריש תיקון י"ט. וע' עוד בתיקון ס"ט בדרג קי"ט ע"ג. ועכ"פ הוא כי הבינה אשר זכה משה הוא הבינה דהמלכות אבל החכמה זעירא אשר זכה שלמה הוא רק בהיסוד דהמלכות וכנ"ל סי' ב' ע"ש והרי היה השגת שלמה בכל חכמתו שהשיג בכמה דרגין למטה מהשגת משרבע"ה. וכ"ז הוא לבד כל התורה הנעלמה שהוא כל דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים מה שהיה עתיד להתחדש ולהתברר בכל דור ודור מחכמי כל דור אשר ישנו לכ"א עתו וזמנו אימתי שתתגלה וכנ"ל סי' ד' ה'. הנה כ"ז ניתנו למשה לבד ולא לזולתו כלל. כי ניתנו למשה משום שהוא הצינור לכל חכמה והמדרג ועל ידו מתגלה כל חידוש כשמגיע עתו וכנ"ל בכל דברינו הנה כ"ז פשוט הוא שלא זכה לזה רק משה לבד. וכן ענין אור הגנוז שהיה משתמש בו משרבע"ה כל ימיו כמ"ש בפ' בראשית ל"א ע"ב וכנ"ל. והרי אין ערך לידיעת משרבע"ה לידיעת שלמה והיה ידיעת משרבע"ה מרומם ונעלה

על ידיעת שלמה הן באיכות (שהיה ממדרגה יותר גבוה כנז) והן בכמות לאין חקר. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"א סימנים ד'-ו')

**ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן י"ג – פרק ד'
– עולם הבא וסדר העלויות**

העיקר הוא, כי גם התורה בכל משפטה ועונשה אינו נותן יאוש כלל לשום רשע ופושע מהשארית הנצחי, כמ"ש בתורת כהנים אמור בפסוק והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה, והאבדתי מה ת"ל לפי שהוא אומר כרת בכל מקום ואיני יודע מהו כשהוא אומר והאבדתי לימד על הכרת שאינו אלא אבדון. וכתב שם המלבי"ם ז"ל, כי יש הבדל בין כריתה ובין אבדון, כי הכורת כורת את העצם משרשו וקוצץ הדבר עצמו, והמאביד הוא רק שינוי מקומות שלא תעלה הנפש אל צרור החיים רק יורדת לגיהנם, ובכ"ז אינה נכרתת רק נאבדת לזמן מוגבל, כמ"ש משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש, וכל אובד מתבקש, כמ"ש ובאו האובדים בארץ אשור, וזהו שאמר לימד על הכרת שאינו אלא אבדון, ר"ל שאינו כריתה נצחית, רק אבדון בשאול, ואבדון לשעתו, עד יקבל עונשו, כי ה' ברחמיו חושב מחשבות בל תכרת הנפש בהחלט עכ"ל – כמ"ש בגמ' סנהדרין ויאבדו מתוך הקהל ר' יהודה בן בתירה אומר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובד בקש עבדך – וכן אמרו במכות על הפסוק ואבדתם בגוים, שאין זה הכרח כלל לאבדון מוחלט ח"ו אלא רק כאבידה המתבקשת

והעיקר הוא כי גם התורה בכל משפטה ועונשה אינו נותן יאוש כלל לשום רשע ופושע מהשארית הנצחי וכמ"ש בתורת כהנים פ' אמור כ"ג בפסוק והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. והאבדתי מה ת"ל לפי שהוא אומר כרת בכל מקום ואיני יודע מהו כשהוא אומר והאבדתי לימד על הכרת שאינו אלא אבדון. וכתב שם הר"מ מלבים ז"ל כי יש הבדל בין כריתה ובין אבדון כי הכורת כורת את העצם משרשו וקוצץ

הדבר עצמו. והמאביד הוא רק שינוי מקומות שלא תעלה הנפש אל צרור החיים רק יורדת לגיהנם ובכ"ז אינה נכרתת רק נאבדת לזמן מוגבל כמ"ש משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש. וכל אובר מתבקש וכמ"ש ובאו האובדים בארץ אשור וזהו שאמר לימד על הכרת שאינו אלא אבדן ר"ל שאינו בריתה נצחיית רק אבדן בשאול ואבדן לשעתו עד יקבל עונשו כי ה' ברחמיו חושב מחשבות בל תכרת הנפש בהחלט עכ"ל. והוא כמ"ש בסנהדרין ק"ט ע"ב ויאבדו מתוך הקהל ר' יהודה בן בתירה אומר הרי הן כאבירה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובר בקש עבדך. וכן אמרו במכות כ"ד א' על הפסוק ואבדתם בגוים שאין זה הכרת כלל לאבדון מוחלט ח"ו אלא רק כאבירה המתבקשת.

הרי לנו מכ"ז שגם במשפטי התורה ודיניה ועונשה אין בה כלל אבדון החלטי ח"ו לשום רשע ופושע – ועוד כי האמת הוא שכל עונשה בכל הקללות שבתורת כהנים ושבמשנה תורה הנה הוא ג"כ אלא רק בגילויה ולבושה שהיא עתה לפנינו אבל בפנימיותה ובהעלם הנה אמרו בזוהר חדש כי תבא בשם אליהו זל"ט כי כל הבטחות ונחמות דישראל בהני קללות כתיבית ואמרו שם כי בפסוק והיו חייך תלויים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך הנה שם מרומז קץ הגאולה – והרי נרמז בהתורה גופה בכל משפטה ועונשה כל היעודים העתידיים שהם לכל ישראל כולם, גם מי שעומד תחת שבט כל הקללות שבה בלי חיסור אחד מהם – והוא כמו שאמרנו שכל תקוה העתידה הנה הוא תלוי בברית ולא בזכות, וכל ברית לא תופר, ואי אפשר שישתנה, וכמ"ש בירמיה ויש תקוה לאחריתך נאום ה'

והרי לנו מכ"ז שגם במשפטי התורה ודיניה ועונשה אין בה כלל אבדון החלטי ח"ו לשום רשע ופושע. ועוד כי האמת הוא שכל עונשה בכל הקללות שבתורת כהנים ושבמשנה תורה הנה הוא ג"כ אלא רק בגילויה ולבושה שהיא עתה לפנינו אבל בפנימיותה ובהעלם הנה אמרו בזוהר חדש פ' כי תבא בשם אליהו זל"ט כי כל הבטחות ונחמות דישראל בהני

קללות כתיבית ואמרו שם כי בפסוק והיו חייך תלויים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך הנה שם מרומז קץ הנאולה. והרי נרמז בהתורה גופה בכל משפטה ועונשה כל היעודים העתידים שהם לכל ישראל כולם גם מי שעומד תחת שבט כל הקללות שבה. בלי חיסור אחד מהם. והוא כמו שאמרנו שכל תקוה העתידה הנה הוא תלוי בברית ולא בזכות, וכל ברית לא תופר, ואי אפשר שישתנה, וכמ"ש ג"כ ירמיה ל"א ויש תקוה לאחריתך נאום ה'.

עוד בירמ'י, כה אמר ה' נותן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים לאור לילה כו' אם ימוש החוקים האלה כו' גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים, כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ למטה גם אני אמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו נאום ה', וכן שם כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליכם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית ותקוה – ומ"ש שלום ולא לרעה הכוונה מבואר שגם כל העונשים כולם הם אינם לנקמה ולהשמיד ולהשחית ח"ו אלא רק כדי לתת אחרית ותקוה וכן יש כמה כתובים בתנ"כ המורים על זה שלא יעכב שום חטא ועון לתקוה העתידה

עוד שם. כה אמר ה' נותן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים לאור לילה כו' אם ימוש החוקים האלה כו' גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים. כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ למטה גם אני אמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו נאום ה'. וכן שם כ"ט. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליכם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית ותקוה. ומ"ש שלום ולא לרעה הכוונה מבואר שגם כל העונשים כולם הם אינם לנקמה ולהשמיד ולהשחית ח"ו אלא רק כדי לתת אחרית ותקוה וכן יש כמה כתובים בתנ"כ המורים על זה שלא יעכב שום חטא ועון לתקוה העתידה.

מה שכתוב ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, הנה הוא רק ברשעי עובדי אלילים כמ"ש במדרש תהלים, וכן בערב רב

כמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה ב' וכן בפ' תצא רע"ו ב', אבל בישראל אינו מתנהג הקב"ה במדה זו כלל – וכמ"ש בספרי ברכה בפסוק יחי ראובן ואל ימות, כי לעולם אין מחליפים לא זכות בחובה ולא חובה בזכות, אלא נותנים מתן שכר על המצות ועונשים על העבירות, וכל עבירה ועונש אינם נצחיים ח"ו, והם נפסקים ומתבטלים, אבל המצות ושכרן אין להם הפסק לישראל, והם נצחיים בהם.

ומ"ש ומשלם לשונאיו אל פניו להאבירו. הנה הוא רק ברשעי עובדי אלילים וכמ"ש במדרש תהלים מזמור ז'. וכן בערב רב כנ"ל פ"ה וכמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה ב' וכן בפ' תצא רע"ו ב'. אבל בישראל אינו מתנהג הקב"ה במדה זו כלל. וכמ"ש בספרי ברכה בפסוק יחי ראובן ואל ימות. כי לעולם אין מחליפים לא זכות בחובה ולא חובה בזכות אלא נותנים מתן שכר על המצות ועונשים על העבירות. וכל עבירה ועונש אינם נצחיים ח"ו והם נפסקים ומתבטלים וכנ"ל בכל דברינו אבל המצות ושכרן אין להם הפסק לישראל והם נצחיים בהם.

והסיבה בזה הוא, כי בישראל אשר עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם, הוה כל מצוה עצם בו, כי אורייתא וישראל חד הוא, אבל העבירה הוא רק מקרה בו, כי הוא מהתערבות רע בטוב אשר ע"י החטא דעץ הדעת, ולכן מתבטל העבירה ע"י העונש, ונשאר עצמותו קודש לה' – אבל בעובדי אלילים הוא להיפוך, כי עצמותם הוא מעצם הס"מ אל אחר, עצם הרע, שהוא שורש האבדון וההפסד – וכל מצוה ודבר טוב שעושים, הוא אינו מעצמותם, אלא מהתערבות הטוב ברע, אשר ע"י החטא דהעץ הדעת, ומשורש סוד הנוגה המאיר עליהם מסביב, והרי הוא אינו שלהם כלל, כי הרע והטוב הרי הם שני הפכים

והסיבה בזה הוא כי בישראל אשר עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם הוה כל מצוה עצם בו. כי אורייתא וישראל חד הוא. אבל העבירה הוא רק מקרה בו כי הוא מהתערבות רע בטוב אשר ע"י החטא דעץ הדעת ולכן מתבטל העבירה ע"י העונש ונשאר עצמותו קודש לה'. אבל בעובדי

אלילים הוא להיפך כי עצמותם הוא מעצם הסמ' אל אחר. עצם הרע. שהוא שורש האבדון וההפסד וכנ"ל פ"ז. וכל מצוה ודבר טוב שעושים הוא אינו מעצמותם אלא מהתערבות הטוב ברע אשר ע"י החטא דהעד"ע ומשורש סוד הנוגה המאיר עליהם מסביב כנ"ל פ"ז. והרי הוא אינו שלהם כלל כי הרע והטוב הרי הם שני הפכים.

ולכן לעתיד כשיוברר הטוב מהרע ויתבטל הרע מכל וכל, הנה יתבטלו הם בביטולו, כי הם תולדותיו וממנו – וכל מצוה ודבר טוב שנעשה על ידם בעוה"ז ע"י התערבות טוב ברע הנז', הנה משלם להם הקב"ה בעוה"ז ג"כ, כי הוא ית"ש אינו מקפח שכר כל בריה, והרי נעשה על ידם עכ"פ – ומשום כל זה הנה מתנהג הקב"ה עמהם במדת ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו – מה שאין כן בישראל ח"ו – ולכן נאמר עליהם ועמך כולם צדיקים וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

ולכן לעתיד כשיוברר הטוב מהרע ויתבטל הרע מכל וכל הנה יתבטלו הם בביטולו כי הם תולדותיו וממנו. וכל מצוה ודבר טוב שנעשה על ידם בעוה"ז ע"י התערבות טוב ברע הנז' הנה משלם להם הקב"ה בעוה"ז ג"כ כי הוא ית"ש אינו מקפח שכר כל בריה והרי נעשה על ידם עכ"פ. ומשום כ"ז הנה מתנהג הקב"ה עמהם במדת ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. משא"כ בישראל ח"ו וכנ"ל ולכן נאמר עליהם ועמך כולם צדיקים וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא.

אמנם כל אלו שחשבו רז"ל ואמרו שאין להם חלק לעוה"ב – הנה כתב הרקאנטי פ' תשא בפסוק אני אעביר כל טובי בשם רבינו עזרא כי מה שנמצא במקומות רבים מדברי רז"ל אין לו חלק לעוה"ב, ר"ל אין לו בית בפני עצמו, אוצר שהוא ברשותו, והוא מושל עליו, וזהו עושין לו מדור לפי כבודו, ומי שאינו לו זכות, הוא עומד במקום שעומדים רבים עכ"ל – וכן כתב רבינו בחיי סוף פ' אחרי – ולפ"ז הרי אפשר לומר כי דורשי רשומות שאמרו בסנהדרין ק"ד סע"ב כולן באין לעוה"ב, הנה לא פליגי על המשנה שם צ' ע"א במה שאמרו

ואלו שאין להם חלק לעוה"ב – כי הרי גם הדורשי רשומות לא אמרו אלא לשון באין לעוה"ב – אבל לא אמרו שיש להם חלק שהוא מקום מיוחד השייך להם – אלא שהם ישתמשו באורן של הזוכים שהוא האור הכללי הכולל כולם, והוא כעין מקום מעבר לרבים – ויהיה לפי"ז הבדל גדול בין עובד אלהים לאשר לא עבדו כגבוה שמים על הארץ וכרחוק מזרח ממערב – והוא ע"ד שאנו רואין בעוה"ז, כי הגם שכל מי אשר יחובר לחיים יש לו מקום ומזון בעוה"ז – עם כל זה הרי כמה ההבדל גדול בין מי שמכלכל את נפשו בלחם לאכול ובגד ללבוש לבין מי שמתענג את עצמו ומתעדן כל ימיו בסגולת מלכים – וגם בהזוכים גופה הרי יהיה בהם ג"כ כמה וכמה חלוקי מדריגות

אמנם כל אלו שחשבו רז"ל ואמרו שאין להם חלק לעוה"ב הנה כתב הרקאנטי פ' תשא בפסוק אני אעביר כל טובי בשם רבינו עזרא כי מה שנמצא במקומות רבים מדברי רז"ל אין לו חלק לעוה"ב ר"ל אין לו בית בפני עצמו אוצר שהוא ברשותו והוא מושל עליו וזהו עושין לו מדור לפי כבודו ומי שאינו לו זכות הוא עומד במקום שעומדים רבים עכ"ל וכן כתב רבינו בחיי סוף פ' אחרי (ע"ש בארוכה ותמצא כדברינו) ולפ"ז הרי אפשר לומר כי דורשי רשומות שאמרו בסנהדרין ק"ד סע"ב כולן באין לעוה"ב וכנ"ל הנה לא פליגי על המשנה שם צ' ע"א במה שאמרו ואלו שאין להם חלק לעוה"ב כי הרי גם הדורשי רשומות לא אמרו אלא לשון באין לעוה"ב אבל לא אמרו שיש להם חלק שהוא מקום מיוחד השייך להם אלא שהם ישתמשו באורן של הזוכים שהוא האור הכללי הכולל כולם והוא כעין מקום מעבר לרבים. ויהיה לפי"ז הבדל גדול בין עובד אלהים לאשר לא עבדו כגבוה שמים על הארץ וכרחוק מזרח ממערב והוא ע"ד שאנו רואין בעוה"ז כי הגם שכל מי אשר יחובר לחיים יש לו מקום ומזון בעוה"ז עכ"ז הרי כמה ההבדל גדול בין מי שמכלכל את נפשו בלחם לאכול ובגד ללבוש לבין מי שמתענג את עצמו ומתעדן כל ימיו בסגולת מלכים. וגם בהזוכים גופה הרי יהיה ב

ואמרו בתענית ספ"ק לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה, צדיקים לאורה וישרים לשמחה – ובמדרש תהלים חושב שם ז' חלוקי מדריגות בין כתות הצדיקים לעתיד לבוא – ובגמ' ב"ב עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק, ולכל אחד ואחד חופה לפי כבודו, וכל אחד ואחד נכוח מחופתו של חברו – עוד שם בענין סוכת עורו של לויתן, זכה עושין לו סוכה, לא זכה עושין לו צל, לא זכה עושין לו ענק, לא זכה עושין לו קמיע – ועל דרך זה בכמה אגדות חז"ל בענין חלוקות שונות בין מדריגות הצדיקים לעתיד לבוא

הם ג"כ כמה וכמה חלוקי מדרגות וכמבואר בכמה מקומות מדברי חז"ל ואמרו בתענית ספ"ק לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה צדיקים לאורה וישרים לשמחה. ובמדרש תהלים מזמור י"א ס"ו ו' חושב שם ז' חלוקי מדרגות בין כתות הצדיקים לעתיד לבוא ע"ש וביקרא רבא פ"ל סימן ב'. ובגמרא ב"ב ע"ה א' עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק. ולכל אחד ואחד חופה לפי כבודו. וכל אחד ואחד נכוח מחופתו של חברו. עוד שם בענין סוכת עורו של לויתן. זכה עושין לו סוכה לא זכה עושין לו צל לא זכה עושין לו ענק לא זכה עושין לו קמיע. ועד"ז בכמה אגדות חז"ל בענין חלוקות שונות בין מדרגות הצדיקים לעתיד לבא וכנודע.

הנה יהיו כל חלוקת המדרגות הנמצא בדברי רז"ל לפי ערך חלוקת שורש הנשמות דכל אחד, כי אין נשמה דומה לחברתה, וכל אחד ואחד יש לו שורש בפני עצמו, כמו שדרשו רז"ל בפסוק איפה היית ביסדי ארץ בשמו"ר – וכל התורה ומעשים טובים, וכן להיפוך כל החטאים ועונות, הנה נוגע כל אחד לפי שורש נשמתו, וכן על דרך זה בשכרן ועונשן, כי אין שום אדם דומה לחברו בכל הדורות כולם, ובכל משך ימי עולם כולו, וכן אינם דומים בכל תהלוכותיהם ומאורעותיהם בעוה"ז, ועד"ז בשכרן ועונשן אשר לאחר מיתה בגן עדן וגיהנם, וכן הם חלוקים במדריגותיהם לעולם הבא – והגם שהרי בתיקון האחרון יוכלו כל הנשמות כולם

**זה בזה ע"ד שהיו כלולים כולם באדם הראשון, אך גם
בפרצוף אחד ואדם אחד הרי אינו דומה אבר אחד לחבירו,
ובזה יהיו כל חלוקת המדריגות לעתיד לבוא**

אמנם ע"פ עומק הדברים שאמרנו לעיל הנה יהיו כל חלוקת המדרגות הנמצא בדברי רז"ל לפי ערך חלוקת שורש הנשמות דכ"א כי אין נשמה דומה לחברתה וכל אחד ואחד יש לו שורש בפנ"ע וכמו שדרשו רז"ל בפסוק איפה היית ביסדי ארץ. בשמות רבא פרשה מ' סימן ג' ובכ"מ. וכל התורה ומעשים טובים וכן להיפך כל החטאים ועונות הנה נוגע כ"א לפי שורש נשמתו וכן עד"ז בשכרן ועונשן כי אין שום אדם דומה לחבירו בכל הדורות כולם ובכל משך ימי עולם כולו וכן אינם דומים בכל תהלוכותיהם ומאורעותיהם בעוה"ז ועד"ז בשכרן ועונשן אשר לאחר מיתה בגן עדן וגיהנם וכן הם חלוקים במדרגותיהם לעולם הבא. והגם שהרי בתיקון האחרון יוכללו כל הנשמות כולם זב"ז ע"ד שהיו כלולים כולם באדם הראשון אך גם בפרצוף אחד ואדם אחד הרי אינו דומה אבר אחד לחבירו ובה יהיו כל חלוקת המדרגות לעתיד לבא והבן כ"ז.

בעזהשי"ת

ספר

"מי לה' אלי"

בו יבואר:

- א. מעשה נורא בהשגחה פרטית.
- ב. יום הנורא – ט"ז בתמוז" שהערב רב עשו את העגל.
- ג. התיקונים שצריכים לעשות לתקן הקלקול הגדול הזה, ומה תקנת? מי הם המקלקלים, מי הם המתקנים? מי יזכה? ומי לא יזכה? [השכר והעונש].
- ד. מעשה נורא מהחפץ חיים זצ"ל.
- ה. החילוק הגדול (אחר מעשה העגל), בין אלו ששמעו את משה שצועק מי לה' אלי, ורצו תיכף ומיד לקראת משה רבינו עליו השלום, ומה בין אלו שלא שמעו את הכרוז ולא הקשיבו בקולו של מרע"ה.
- ו. ביאור בדברי החפץ חיים זצ"ל מדברי הזוהר הקדוש - החילוק בין גן עדן העליון לגן עדן התחתון.

v

יום גבר האויב ותבקע העיר
שבעה עשר בתמוז תשס"ז לפ"ק
פה עיה"ק בית שמש יצ"ו

הספר נדפס לזכות את הרבים
ומתחלק בחנם לכל דורש ומבקש

v

ענין השכר ועונש הוא אחד מהיסודות
הגדולים בקדושת ישראל וטהרתן

v

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים
מספר זה או כל הספר בכל לשון שהוא בכל מדינה
ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם
ולעורר לבות אחינו בני ישראל לתשובה שלימה.

v

שם המחבר לא נזכר, כי לא הבאנו בו
אומר הבא מן החדש רק דברים בשם
אומרם, וקבל האמת ממי שאמרה.

מי לה' אלי

ספר "מי לה' אלי"

— פרק א' —

מעשה נורא בהשגחה פרטית

אצלנו בחברה מזכי הרבים ידוע, שכל ההצלחה שלנו הוא, כי הרבה פעמים אנחנו מכניסים ביום אחד אפילו מאה וחמישים שעות (כמה עסקנים ביחד) כדי לגמור את העבודה בתוך זמן קצר, זאת אומרת שחלק מן הפועלים העוסקים בהפצת היהדות עובדים מעת לעת שלם ויותר, [והרבה פעמים רואים אחר כך דברים נפלאים], ואכמ"ל.

מי לה' אלי

וזה מה שקרא עכשיו, עבדנו לסדר הספרים של הערב רב, הרבה אנשים, הרבה שעות, בכל הכוחות כמעט עד כדי חלשות, ובס"ד גדולה שאין להעריך גמרנו העבודה בט"ז בתמוז.

ביום י"ז בתמוז בבוקר, אחד מן העסקנים למד בספר לוח "דבר בעתו", וראה מה שאתם תראו כעת. ותבינו שהקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם בהשגחה פרטית, שהתיקון הזה [המלחמה נגד הערב רב], נעשה בדיוק ביום הזה שהערב רב עשו את העגל (והרגו את החור, וגם רצו להרוג את אהרן הכהן אם לא יעשה להם את העגל), ולכן מי שרוצה לזכות למה שרבינו הקדוש בעל חפץ חיים זצ"ל ועוד צדיקים קדושים זכו, [ראה בספר הערב רב חלק ט"ז] יראה ויעשה לזכות לפרסם הספרים האלו בכל העולם כולו. [ראה להלן].

* * *

מי לה' אלי

— פרק ב' —

יום הנורא - "ט"ז תמוז" שהערב רב עשו את העגל

יום הנורא "ט"ז תמוז" שהערב רב
עשו את העגל בב' אלפים שנת תמ"ט: טעו
ישראל בהיותם למרגלות הר סיני (!), כי
משה רבינו עליו השלום בושש לרדת
מההר, וערבב השטן את העולם בחושך
ואפילה, שיטעו לחשוב שמת (רש"י תשא),
ויקהל הערב רב על הזקנים ותבעום לעשות
להם אלהים אחרים אשר ילכו לפניהם וכו',
ומשלא שמעו להם — הרגום (תנחומא
בהעלותך, י"ד).

מי לה' אלי

הערב רב שחטו את חור

ויפנו לחור בן כלב ומרים הנביאה,
ויוכיחם, ויהרגהו גם כן (סנהדרין ז.),
ויבואו לאהרן "ויבן (= הבין) מחור הזבוח
לפניו" ונתיירא שלא ירצחוהו נפש, ויעש
ביצוע בדין (שם), ויצא העגל הלז שנעשה
מתכשיטי האספסוף ומעשה שטן הצליח
שהיתה בו רוח חיים (רש"י תשא, ור'
תוספות שאנץ סוטה י"ב).

שכר הנשים שלא פרקו נזמי הזהב שלהם להערב רב

הנשים לא התפרק, על כן ניתן להם ראש
חודש כיום-מועד שלא תעשינה בו מלאכה
(אורח חיים סימן תי"ז. ועיין עוד במנהגי

מי לה' אלי

ראש חודש, ביום ל' בתשרי וביום א'
(בתמוז).

**ביום שנעשה בו העגל ט"ז בתמוז,
ראוי לקרוא קריאת שמע בחצות
היום**

מהראוי לקרוא קריאת שמע בחצי היום
כי בא שש, לפי מה שכתוב בתיקונים,
תיקון ע' להגביר האמונה נגד הכפירה
(מל"ח ט, ט)

ראה בלוח יום ביומו ביום ב' דראש
חודש תמוז, על פי ה"מורה נבוכים", (ג,
כט) על מנהג עובדי עבודה זרה לבכות בב'
תמוז (יחזקאל ח, יד).

* * *

מי לה' אלי

ז'מני ת'שובה מ'משמשים ו'באים

דורשי רשומות היו אומרים: תמו"ז,
ראשי תיבות: זמני תשובה ממשמשים
ובאים, הימים מתקצרים והלילות
מתארכים, וכך חשים הכל שהזמן קרב ובא
יותר לימים הנוראים (מיום א' תמוז עד
מאה ימים, חל יום הכיפורים).

ז'ריזים מ'קדימים ו'עושים ת'שובה

לכן גם זריזים מקדימים ועושים תשובה
(בימים אלה הוות דא מרגלא בפומיה בעל
הספר הקדוש בעל אהבת ישראל זצ"ל).

* * *

מי לה' אלי

— פרק ג' —

המלחמה נגד הערב רב

מעשה נורא מהחפץ חיים:

**ויעמד משה בשער המחנה
ויאמר:**

”מי לה' אלי”

**ויאספו אליו כל בני לוי:
(שמות לב כו)**

החילוק הגדול (אחר מעשה העגל), בין
אלו ששמעו את משה שיצוהם מי לה'
אלי, ורצו תיכף ומיד לקראת משה רבינו
עליו השלום, ובין אלו שלא שמעו את

מי לה' אלי

הכרוז ולא הקשיבו בקולו של
משה רבינו ע"ה.

בספר ליקוטי חפץ חיים דף קס"ח וזה
לשוננו:

רב אחד ביקר אצל החפץ חיים זצ"ל
כשעמד לפניו שאלו החפץ חיים זצ"ל
האם הוא כהן או ישראל? השיב לו הרב
"ישראל" אני, אמר לו החפץ חיים "אני
כהן"! – חזר בעל החפץ חיים ושאלו :
היודע אתה מה הנפקא מינה בזה שאני
כהן ואתה ישראל? – ומיד השיב בעצמו:
לכשיבא משיח צדקיני במהרה בימינו,
יעלו כולם לירושלים וכל אחד מישראל
יחפוץ להכנס לעזרה ולהקריב קרבנות
ולעבוד את עבודת בית המקדש.

כולנו נרוץ אל שערי בית המקדש,
וכשיגיע עד השער יעמדו שם שוערים
ויבדקו את כל הרוצים להכנס, ואז

מי לה' אלי

יפרידו בין שנינו. לי יתנו להכנס פנימה,
ואילו אתה תידרוש להישאר בחוץ.

קנאת הנשאים בחוץ תהיה גדולה עד
מאוד, שהנה הכהנים יזכו לדבר הנכסף
– לעבוד את עבודת הקודש, ולישראלים
לא תינתן רשות לעבודה, המשיך החפץ
חיים ושאל" היודע אתה מהו הגורם
למצב זה? הבה ואספר לך: לפני כשלושת
אלפי שנה, עמד משה במדבר וקרא: מי
לה' אלי!, אבות אבותי נזדרזו לשמע
הקריאה והתייצבו לפני משה, אבות
אבותיך לא נענו לקריאה. כשכר על
היענותם לקריאה, זכו אבות אבותי
במעלת הכהונה. וסיים החפץ חיים את
דבריו באמרו: "לשם מה אני מספר לך
את כל זה?

היות שלכל איש מישראל יש רגעים בימי
חיו, שבהם הוא שומע קול פנימי
המכריז ואומר:

מי לה' אלי מי לה' אלי?

כאשר תשמע קריאה זו ביום מן הימים מהדהדת
בליבך פנימה, חושה, אל תעמוד!!!

אל תחזור על השגיאה של אבותיך! אשר הפסידו
לנצח דבר נפלא שיכלו לקבל בקלות, ולא נענו
לקריאה. אלא רוץ מיד לקול הקריאה, לבל
תחמיץ את ההזדמנות!!!

עוד אפשר לפרש ולהבין בביאור דברי החפץ חיים
זצ"ל, במה שכתוב בזוהר הקדוש, ומובא בחק
לישראל יום ב' פרשת חקת, וזה לשונו:

* * *

– פרק ד' –

**החילוק בין גן עדן העליון
לגן עדן התחתון:**

תא א חזי, זכאין דזכאן לאתקשרא בצורא דחיי, א בוא וראה, צדיקים הזוכים להתקשר בצרור החיים, הם זוכים לראות בכבוד המלך העליון הקדוש, כמו שאתה אומר לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. והם המדור שלהם הוא

שלד

חקת ליום שני

זוהר

תרגום הזוהר

יותר עליון מכל המלאכים הקדושים וכל מדריגותיהם, כי מקום עליון זה אין העליונים והתחתונים זוכים לראותו. זהו שכתוב עין לא ראתה אלהים וזולתך וגו'.

ב ואלו שאינם זוכים לעלות כל כך כמו אלו, מקום יש להם למטה כפי דרכיהם, ואלו אינם זוכים למקום ההוא ולראות כמו שרואים אלו שלמעלה, ואלו עומדים במקום של עדן התחתון ולא יותר. ואם תאמר מהו עדן התחתון. אלא זה הוא עדן שנקרא חכמה התחתונה, והיא עומדת על הגן שבארץ וההשגחה של עדן הזה עליו, ואלו עומדים בזה הגן ונהנים מעדן הזה.

ג מה בין עדן התחתון לעדן העליון. כיתרון האור מן החושך. עדן התחתון נקרא עדנה, שהיא נקבה. עדן העליון נקרא עדן, שהוא זכר, עליו כתוב עין לא ראתה אלהים וזולתך. זה העדן התחתון נקרא גן כלפי עדן שלמעלה, וזה הגן נקרא עדן כלפי הגן שלמטה. ואלו הנמצאים בגן שלמטה נהנים מאותו העדן שעליהם, בכל שבת ושבת ובכל חודש וחודש, זהו שכתוב והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'. ד ועל אלו אמר שלמה, מן החיים אשר המה חיים עדנה, כי אלו הם במדרגה עליונה יותר מהם. מי הם אלו. היינו אלו שכבר מתו וקבלו עונשם שתי פעמים. ואלו נקראים כסף מזוקק, שנכנס לאור פעם ושתיים ויצא ממנו הזוהמא, ונתברר ונעשה נקי. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה, היינו הרוח ההוא העומד למעלה ומתעכב מלדת למטה, שזה עומד בקיומו ואין לו לקבל עונש, ויש לו מזון מהמזון ההוא העליון שלמעלה למעלה.

ה טוב מכולם, מי שלא נפרד מהקב"ה, ואינו בגלוי, וכל דבריו הם בצנעה. זה הוא זכאי חסיד ששמר מצוות התורה וקיים אותן ועסק בתורה יומם ולילה, זה נאחז ונהנה

אינון זכאן למחמי ביקרא עלאה דמלכא קדישא, כמה דאת אמר (תהלים כז ד) לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו. ואינון מדוריהון יתיר ועלאה מכל אינון מלאכין קדישין וכל דרגין דילהון, דהא ההוא אתרא (נ"א חדרה) עלאה לא זכאן עלאין ותתאין למחמי ליה, דהא הוא דכתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים וזולתך וגו'. ב ואינון דלא זכאן כל כך באינון דוכתי, אית לון לתתא כפום ארתיהו. ואלין לא זכאן לסלקא לההוא אתר ולמחמי כמה דתמאן אינון דלעילא, ואלין קימי בקיומא דעדן תתא ולא יתיר. ואי תימא מאן עדן תתא. אלא דא עדן דאקרי חכמה תתא, ודא קימא על גן דבארעא, ואשגחותא דהאי עדן עליה (ולא יתיר), ואלין קימי בהאי גן, ואתהנון מעדן דא. ג ומאי בין עדן תתא לעלאה. כיתרון האור מן החושך. עדן תתא אקרי עדנא, נוקבא. עדן עלאה אקרי עדן, דכר. עליה כתיב עין לא ראתה אלהים וזולתך. האי עדן תתא אקרי גן לעדן דלעילא, והאי גן אקרי עדן לגן דלתתא. ואלין דמשפחתי בגן תתא אתהנון מהאי עדן דעליהו, בכל שבת ושבת ובכל ירחא וירחא, דהא הוא דכתיב (שם סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו. ד ועל אלין אמר שלמה מן החיים אשר המה חיים עדנה (קהלת ד ב), דהא אלין בדרגא עלאה יתיר מניהו. מאן אינון. שפכר מתו וקבילו עונשא תרי זמני. ואלין אקרון כסף מזוקק, דעאל לנורא זמנין ותריין, ונפיק מניה זוהמא ואתברר ואתנקי. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה. ההוא רוחא דקאים לעילא ואתעכב לנחתא לתתא, דהא קאים בקיומיה, ולית ליה לקבלא עונשא. ואית ליה מזונא מההוא מזונא עלאה דלעילא לעילא. ה טב מפלהו, מאן דלא אתפרש ולא אתגליא, וכל מלוי בסתימא אינון. דא הוא זכאה חסידא דנטר פקודי אורייתא וקיים לון, ואשתדל באורייתא יממא ולילי, דא אתאחיד אתהני בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא, וכלהו אתאחדן (נ"א אתוקדן) מחפה דהאי:

במדרגה עליונה על כל שאר בני האדם, וכולם נשרפים מחופה של זה:

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך א'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספר
הזהר
*
א.
בראשית
*

ב.
שמות
*

ג.

ו'קרא
*

ד.
במדבר
*

ה.
דברים

1

אוצר
הספרים
חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ב'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספר
תיקוני זוהר
וזוהר חדש
וכתבי
האריז"ל
*

ו. תיקוני
זוהר
ז. זוהר
חדש

ח. עץ חיים
ט. שער
הגלגולים
י. שער
הפסוקים
יא. שער
הליקוטים

2

אוצר
הספרים
חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ג'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
כתבי
האריז"ל
ומגלה
עמוקות
*

יב. עץ הדעת
טוב
יג. שער
מאמרי
רשב"י,
ליקוטי תורה,
משנת

חסידיים
יד. מגלה
עמוקות על
התורה
טז. מגלה
עמוקות
ואתחנן

3

אוצר
הספרים
חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ד'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
וחסידות
*
טז.
ספר מנהיגי
הדור
האחרון
*

יז.
ספר מנהיגי
הערב רב
והסטרא
אחרא
*
יח.
ספרי קבלה

4

אוצר
הספרים
חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ה'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
וחסידות
*
יט.
ספרי קבלה
*

ספר
ביאת
המשיח ח"א
*

ספר
לב יצחק
לפורים
*

ספר מי לה'
אלי

5

אוצר
הספרים
חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ו'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
מוסר
וחסידות
*

שכר ועונש
פרשת פנחס
דיני ערבות
תוכחה
ומחאה
*

שכר ועונש
פרשת מטות
הערב רב
במשנת
רבינו הלל
מקאלאמ"א
זצ"ל

6

אוצר
הספרים
חברה מזכי
הרבים העולמי

קובץ ספרי
ערב
רב

כרך ז'

ספר הערב
רב וכל
המסתעף

על פי
ספרי
קבלה
וחסידות
*
דרך האמת
*

הערב רב
בימות המשיח
חלק
א-ב-ג
*

91 גליונות
שמע ישראל
*

26 גליונות מי'
לה' אלי
*

הצילו מן
הערב רב
בעוד מועד

7

אוצר
הספרים
חברה מזכי
הרבים העולמי